Roseanna este primul din seria celor zece romane polițiste începută în 1965 de Maj Sjöwall și Per Wahlöö. Avîndu-l ca personaj principal pe detectivul Martin Beck, devenit între timp celebru, aceste romane s-au impus nu numai ca o reușită a genului, ci și ca *best-seller*-uri internaționale: traduse în 24 de limbi, au fost vîndute în peste cinci milioane de exemplare.

„Sjöwall și Wahlöö pot concura cu cei mai de seamă autori străini de literatură polițistă. Avem, în sfîrșit, un punct de reper suedez pe scala cuprinsă între Ed McBain și Simenon."

Expressen

„Croit după cel mai modern tipar, romanul reprezintă o nouă variantă în literatura polițistă suedeză."

GHT

„Un roman polițist de foarte înaltă clasă, palpitant și, în felul său, emoționant."

Kwällsposten

EDITURA UNIVERS

COLECȚIA ENIGMA

serie nouă nr. 6

ISBN 973-34-0403-9

18000

MAJ SJÖWALL & PER WAHLÖÖ

ROSEANNA

Clubul cărții digitale 2024

COLECȚIA ENIGMA

EDITURA UNIVERS

Coperta de DONE STAN

Redactor: DIANA ALEXANDRU

Maj Sjöwall & Per Wahlöö
Roseanna
© Maj Sjöwall & Per Wahlöö 1965

Toate drepturile asupra acestei versiuni
aparțin Editurii UNIVERS,
79739, București, Piața Presei Libere nr. 1.

MAJ SJÖWALL & PER WAHLÖÖ

ROSEANNA

Traducere de RADU JÖRGENSEN

Editura UNIVERS • București, 1997

ISBN 973-34-0403-9

Capitolul 1

Cadavrul a fost scos la suprafață pe 8 iulie, puțin după ora trei după-amiază. Era aproape intact, semn că nu stătuse în apă prea multă vreme.

Faptul că fusese descoperit era, în sine, rodul unei întîmplări. Era chiar un noroc că îl găsiseră atît de repede, și asta ar fi trebuit să favorizeze cercetările poliției.

În jurul ecluzei, la Borenshult, există un dig care protejează intrarea spre lac împotriva vînturilor din est. Cînd canalul fusese deschis pentru trafic în primăvara aceea, aluviunile și mîlul de pe fund făceau ca bărcile să fie greu de manevrat, elicele acestora scoțînd la suprafață un noroi gălbui. Ceva trebuia făcut și de aceea, în luna mai, exploatarea canalului comandă la Direcția construcțiilor fluviale o dragă. Cererea a trecut dintr-un birou în altul și în final a fost remisă către administrația navigației fluviale. Aici au fost de părere că munca trebuia efectuată de o dragă a celor de la construcții și întreținere, care la rîndul lor găseau că navigația este cea care administrează dragele. În disperare de cauză, cineva încercă să paseze chestiunea conducerii activității portuare la Norrköping, dar aceasta returnă imediat dosarul celor de la navigație. Care la rîndul lor îl returnară la întreținere, unde, în cele din urmă, cineva ridică un receptor și formă numărul unui inginer care, în sfîrșit, știa tot ce era necesar despre drage. De aceea prietenii îl și numeau Rîmătorul. El știa, de exemplu, că dintre cele cinci drage existente, numai una avea dimensiunile potrivite pentru a putea trece prin ecluză. Se numea Gripen, dar toți îi spuneau Grisen (porcul), și întîmplarea făcea că se găsea în portul de pește la Gravarne. În dimineața zilei de cinci iulie nava ancoră la Borenshult, sub privirile copiilor și ale unui turist vietnamez, rămași toți cu gura căscată.

O oră mai tîrziu un reprezentat al exploatării canalului urcă la bord pentru a discuta operațiile ce trebuiau efectuate. Asta luă timp. Ziua următoare era o sîmbătă, așa că nava rămase ancorată lîngă dig, în timp ce personalul plecă acasă pentru sfîrșitul de săptămînă. Echipajul era cel afectat în mod obișnuit unei astfel de nave: un maistru care era și comandant de navigație, un secund și un mașinist. Ultimii doi erau din Göteborg și plecară cu trenul de seară din Motala. Șeful locuia la Stockholm, în cartierul Nacka, și soția îl duse acasă cu mașina. Luni dimineață la ora șapte erau cu toții din nou la bord și, o oră mai tîrziu, se apucară de dragat canalul. La ora unsprezece umpluseră deja cala cu mîl de pe fund și ieșiră în larg să facă evacuarea. Pe drumul de întoarcere fuseră nevoiți să se ferească de un vas alb, cu aburi, care trecu pe Boren spre vest. De-a lungul parapetului se înghesuiau pe vasul acela turiști străini care, cu o bucurie isterică, făceau semne către echipajul mult prea serios de pe Gripen. Nava de pasageri urcă apoi prin ecluză spre Motala și mai departe spre lacul Vättern, iar la ora prînzului dispăruse deja în spatele porții de pe treapta înaltă a ecluzei. La unu și jumătate începură să dragheze din nou.

Situația era următoarea: vremea era caldă și frumoasă, cu vînt slab și nori leneși, văratici. Pe dig și pe faleză era ceva lume. Cei mai mulți stăteau la plajă și cîțiva pescuiau. Doi, trei se uitau la operațiile de dragare. Cupa tocmai înghițise o nouă porție din mîlul de pe fundul Borenului și se ridica cu ea din apă. Mașinistul opera mecanic din cabina lui, iar maistrul își bea cafeaua. Secundul stătea cu coatele pe balustradă și scuipa în apă.

Cînd cupa ajunse complet deasupra apei, un om care stătea jos pe chei se ridică și făcu cîțiva pași spre navă. Dădu apoi din mîini și țipă ceva. Secundul se aplecă să-l audă mai bine.

– E ceva în cupă! Oprește! E ceva în gheara cupei!

Secundul se uită mirat mai întîi la omul acela, apoi la cupa care se îndrepta spre deschiderea calei pentru a-și goli încărcătura. O apă gri-murdară șiroia încă din cupă, cînd mașinistul o opri exact deasupra locului de descărcare. Atunci abia zări secundul ceea ce omul de pe dig văzuse cîteva clipe mai devreme. Din fălcile cupei ieșea la iveală un braț alb și gol.

Următoarele zece minute părură foarte lungi. Se luară o serie de măsuri, iar de pe chei se auzea cineva strigînd repetat:

– Nu faceți nimic, nu atingeți nimic! Lăsați totul cum e pînă vine poliția...

Mașinistul ieși afară, se zgîi la cupă, apoi merse înapoi în cabină și se așeză în spatele manetelor, în colțul său liniștit, întorcînd macaraua deasupra punții. Acolo unde maistrul, ajutat de un pescar săritor, ridică corpul.

Cadavrul era al unei femei și fusese deja întins pe o prelată îndoită, undeva pe dig, iar de jur-împrejur stătea o mulțime neputincioasă privindu-l. Erau și cîțiva copii care n-ar fi avut ce căuta acolo, dar nimeni nu se gîndise să-i alunge. Toți fuseseră încă de la început spectatori și aveau deja ceva în comun: nici unul nu avea să uite vreodată cum arăta femeia aceea.

Secundul aruncase trei găleți de apă peste ea. Mult după aceea, cînd ancheta poliției se împotmolise, au fost mulți care au dat vina pe el.

Era goală și n-avea nici un fel de bijuterii pe ea. Pielea era mai deschisă la culoare în dreptul sînilor și al pîntecelui, ca și cum ar fi făcut plajă în bikini. Avea solduri late și coapse puternice, iar părul pubian era negru, ud și des. Sînii erau mici și căzuți, cu sfîrcuri mari, brune. De la talie în jos, pînă la șold, se prelungea o zgîrietură alb-roșietică. Altminteri, pielea era netedă și fără pete sau cicatrice. Avea mîinile și picioarele mici, iar unghiile erau nefăcute. Fața îi era vînătă și era greu de spus cum arătase de fapt în viață. Sprîncenele erau negre și groase, iar gura părea lată. Părul era negru și potrivit de lung, lins peste cap. O șuviță numai îi cădea pe gît.

Capitolul 2

Motala e un oraș suedez de mărime medie. E situat în Östergötland, la marginea nordică a lacului Vättern, și are douăzeci și șapte de mii de locuitori. Instanța cea mai înaltă în poliție e inspectorul de impozite, care totodată e și procuror. În subordine are un comisar, care e șef execu-

tiv pentru ambele compartimente ale poliţiei: ordinea publică şi criminalistică. Există, de asemenea, un asistent de criminalistică de rangul unu - cu grad de salarizare nouăsprezece - şase poliţişti şi o poliţistă. Unul dintre poliţişti are şi şcoală de fotografi, iar pentru expertizele medicale se cere de obicei ajutorul unui doctor din oraş.

La o oră după prima alarmă, mai multe dintre persoanele enumerate mai sus se strînseră deja pe chei, în Borenshult, la cîţiva metri de far. În jurul cadavrului era înghesuială şi oamenii de pe nava-dragă nu mai puteau vedea ce se întîmplă acolo. Erau toţi la bord, aşteptînd cu nava gata de plecare şi babordul întors spre dig.

În jurul ţarcului din benzi colorate, improvizat de oamenii de ordine, mulţimea se făcuse între timp de zece ori mai numeroasă. Pe partea opusă a canalului aşteptau cîteva maşini, dintre care patru erau ale poliţiei, ca şi o ambulanţă vopsită în alb-metalizat cu cruce roşie pe uşa din spate. Doi bărbaţi în halate albe stăteau deoparte şi fumau. Erau, de fapt, singurii neinteresaţi de grupul de la far.

Pe dig, doctorul începu să-şi strîngă instrumentarul. În acest timp vorbea cu comisarul, care era înalt şi cărunt şi se numea Larsson.

— Prea multe de spus nu sînt, zise doctorul.

— Trebuie să mai stea aici?

— Mai degrabă ar trebui eu să vă întreb asta pe dumneavoastră.

— Mă îndoiesc că ăsta e locul crimei.

— OK, aveţi grijă s-o ducă la morgă. Vă sun eu.

Îşi închise trusa, se ridică şi plecă.

— Ahlberg, strigă comisarul, să ţii zona închisă.

— Da, păi cum dracu'!...

Şeful, inspectorul de impozite, nu spusese nimic acolo lîngă far. Nu prea obişnuia să intervină în stadiul incipient al unei anchete. Dar în drum spre oraş zise totuşi:

— Urîte vînătăi!

— Da.

— Să mă ţii la curent.

Larsson nu se sinchisi nici măcar să dea din cap.

— Îl laşi pe Ahlberg să se ocupe de caz?

— Ahlberg se pricepe, spuse comisarul.

— Fireşte.

Dialogul se opri aici.

Ajunseseră. Coborîră din maşină şi se îndreptară fiecare spre biroul lui.

Inspectorul îl sună pe prefectul din Linköping.

— Rămîn pe recepţie, îi spuse acesta la încheierea convorbirii.

Comisarul avu apoi o scurtă discuţie cu Ahlberg.

— Trebuie să aflăm cine e fata, conchise cel dintîi.

— Da, aprobă Ahlberg. Apoi intră în camera sa, sună pompierii şi ceru să i se repartizeze doi scafandri. Răsfoi un raport despre o spargere petrecută în port, un caz care avea să fie curînd rezolvat, gîndi el. Se ridică după aceea şi se duse la ofiţerul de seviciu.

— E cineva anunţat dispărut?

— Nu.

— Vreo dare în urmărire?

— Nimic care să se potrivească.

Se întoarse în biroul său. O vreme rămase în aşteptare. După un sfert de oră sună telefonul:

— Trebuie să cerem autopsie, auzi Ahlberg vocea doctorului.

— A fost strînsă de gît?

— Cred că da.

— Violată?

— Cred.

Doctorul făcu o scurtă pauză. Apoi adăugă:

— Şi încă zdravăn...

Ahlberg îşi muşcă unghia degetului arătător. Se gîndi la vacanţa care ar fi trebuit să înceapă în acea vineri şi la cît de fericită ar fi fost soţia lui. Doctorul interpretă greşit tăcerea.

— Sunteţi surprins?

— Nu, spuse Ahlberg.

Aşeză receptorul în furcă şi trecu alături, la Larsson. Amîndoi se îndreptară apoi spre biroul inspectorului.

Zece minute mai tîrziu inspectorul comandă autopsia la prefectură, iar cei de acolo contactară medicina legală. Cel însărcinat cu autopsia era un profesor de şaptezeci de ani, care veni cu trenul de noapte de la Stockholm. Un tip vesel şi cu moralul bun care petrecu opt ore lîngă cadavru, în camera de autopsie, aproape fără întrerupere.

Apoi, lăsă un aviz preliminar care suna așa: moarte prin strangulare în corelație cu violențe de natură sexuală, hemoragii interne.

Chestionarele de la interogatorii începuseră deja să se strîngă pe biroul lui Ahlberg. Toate puteau fi, de altminteri, rezumate într-o singură frază: o femeie fusese găsită moartă în bazinul ecluzei de la Borenshult.

Nimeni nu fusese dat dispărut în oraș sau în zonă. Nici dintre cei dați în urmărire nu era nimeni cu semnalmentele victimei.

Capitolul 3

Ceasul arăta cinci și un sfert. O dimineață ploioasă. Martin Beck își spăla dinții îndelung și cu grijă pentru a îndepărta gustul de plumb de pe gingii. Părea să reușească.

Își încheie gulerul, își înnodă cravata și se privi apatic în oglindă. Ridică din umeri și ieși în hol. Trecînd prin sufragerie, privi tînjind macheta vasului *Danmark,* abia pe jumătate îmbinată, la care lucrase mult timp cu o seară înainte. Intră în bucătărie.

Umbla tot timpul pe vîrfuri, în parte datorită unui vechi obicei, în parte pentru a nu-și trezi copiii.

Se așeză la masă în bucătărie.

– N-a venit încă ziarul, observă el.

– Nu vine niciodată înainte de șase, îi răspunse nevastă-sa.

Afară se luminase deja, dar cerul era înnorat. Bucătăria era cufundată parcă într-un cenușiu murdar. Nevastă-sa n-aprinsese încă lumina. Asta numea ea a face economie.

Deschise gura, dar o închise la loc fără a spune nimic. Ar fi stîrnit o ceartă și nu era momentul.

În schimb, bătu încet cu vîrfurile degetelor în masă și privi cana goală. O ceașcă cu trandafiri albaștri pe ea, cu o ciobitură pe gură și o fisură maronie care pornea pe porțelanul alb, în jos, din acea ciobitură. Ceașca aceea le ținuse companie încă de la începutul căsătoriei lor. Mai

bine de zece ani. Nevastă-sa spărgea rar vreun vas, mă rog, nimic ireparabil. Ciudat că și copiii erau la fel.

Se puteau oare moșteni asemenea calități? Martin nu găsi nici un răspuns.

Femeia îi umplu ceașca cu cafea, iar el își opri dansul degetelor pe masă.

– Vrei un sandviș? întrebă ea.

El sorbea cu grijă, cu înghițituri mici, cafeaua. Stătea aplecat din umeri spre masă.

– Ar trebui să mănînci ceva, insistă ea.

– Știi bine că nu pot mînca dimineața.

– Dar ar trebui. Mai ales avînd în vedere problemele tale cu stomacul.

El își trecu vîrfurile degetelor peste obraz și simți cîteva fire din barbă care scăpaseră de mașina de ras; mici și ascuțite. Apoi continuă să soarbă din cafea.

– Pot să-ți prăjesc niște pîine, spuse ea.

Cinci minute mai tîrziu, Martin își lăsă încet ceașca pe farfurioară. Ridică privirea și își studie consoarta.

Purta un capot roșu flaușat peste cămașa de noapte din nylon. Stătea cu coatele pe masă și cu bărbia în palme. Era blondă, cu pielea de culoare deschisă și ochii rotunzi, puțin prea depărtați între ei. Sprîncenele și le vopsea de obicei, dar în timpul verii se decoloraseră și acum erau aproape la fel de deschise ca și părul. Era cu doi ani mai mare ca el și, deși pusese pe ea cîteva kilograme în ultimii ani, pielea gîtului începuse să i se zbîrcească.

Cînd fiica lor se născuse, cu doisprezece ani în urmă, ea își încheiase definitiv socotelile la biroul de arhitecți unde lucra, refuzînd apoi gîndul de a se mai apuca cîndva de muncă. Cînd băiatul ajunsese de vîrsta școlii, Martin îi sugerase să-și ia o jumătate de normă, dar ea socotise că nu merită. Era o persoană comodă de felul ei și fericită cu viața ei casnică.

Asta era, își completă Martin gîndul și se ridică de pe scaun. Împinse apoi în tăcere taburetul albastru sub masă. Stătu o vreme la fereastră și privi afară cum burnița.

Mai jos de parcare și de terasa gazonată se întindea autostrada. Lucioasă și pustie. La cîteva dintre ferestrele blocului înalt, pe dîmbul din spatele stației de metrou, se vedea deja lumina aprinsă. O pereche de pescăruși se

roteau sub cerul mohorît; de altfel, erau singurele creaturi care puteau fi văzute afară la ceasul acela matinal.

— Unde pleci? îl întrebă.

— La Motala.

— Stai mult?

— Nu știu.

— E vorba de fata aia?

— Da.

— Cît crezi că durează?

— Nu știu mai mult ca tine. Am citit și eu ziarele, atît.

— De ce trebuie să iei trenul?

— Ceilalți au plecat de ieri. Nu era vorba să merg și eu.

— Ca de obicei, trag de tine cît pot.

El inspiră adînc și continuă să privească afară. Ploaia părea să se domolească.

— Unde ai să stai?

— La Stadshotel.

— Cine mai merge?

— Kollberg și Melander. Au plecat ieri, cum am spus.

— Cu mașina?

— Da.

— Pe tine, în schimb, o să te zgîlțîie un pic trenul, nu?

— Da.

Așa cum stătea cu spatele la ea, Martin o auzi spălînd ceașca de cafea; cea știrbită, cea cu trandafiri albaștri.

— Trebuie să plătesc curentul și lecțiile de călărie ale Micuței, săptămîna asta.

— N-ajunge cît ți-am dat?

— Nu vreau să scot bani din cont, știi doar.

— Da, da.

Martin scoase portofelul din buzunarul interior al hainei și aruncă o privire în el. Luă o hîrtie de cincizeci, se uită la ea, apoi o puse înapoi și băgă portmoneul la loc.

— Mi-e groază să scot bani, spuse ea. Asta e începutul sfîrșitului.

El scoase iar portmoneul, luă bancnota, o îndoi, se întoarse și o puse pe masă.

— Ți-am făcut valiza, spuse ea.

— Mulțumesc.

— Fii atent cu gîtul. Vremea e foarte înșelătoare pe timpul ăsta, mai ales seara.

— Da.

— Iei pistolul ăla îngrozitor cu tine?

Nu, da. Ala, bala, portocala și an, tan, tiki, tan, se jucă Martin Beck în gînd cu formula cunoscută din copilărie.

— De ce rîzi? îl întrebă ea.

— De nimic.

Intră în sufragerie, descuie un sertar și scoase pistolul. Îl băgă în buzunarul cu încuietoare al genții și răsuci apoi cheia.

Pistolul era un Walther de 7,65 milimetri lucrat sub licență în Suedia. Era nepotrivit la mai toate acțiunile și apoi el trăgea, oricum, al naibii de prost.

Ieși în hol și îmbrăcă trenciul. Stătu o clipă cu pălăria cea neagră în mînă, nehotărît.

— Nu le spui la revedere lui Rolf și Micuței?

— E ridicol să-i mai spui Micuța, are doisprezece ani.

— Ba eu cred că e foarte dulce așa.

Își ridică pălăria.

— Toate bune. Te sun.

— Pa. Fii prudent.

Stătea pe peron și aștepta trenul de navetă gîndindu-se că de fapt nimic nu-l atrăgea în casa lui în afară de macheta neterminată a vasului școală *Danmark*. Îi convenea că pleacă.

Martin Beck nu era șeful departamentul „Omucideri" și nu avea nici un fel de aspirații în acest sens. Uneori se îndoia chiar și de faptul că va ajunge comisar, deși numai moartea sau vreo greșeală foarte gravă de serviciu l-ar fi putut împiedica. Era asistent de criminalistică, subcomisar, și de opt ani lucra la departamentul „Omucideri". Era lume care spunea chiar că el, Beck, ar fi fost cel mai bun conducător de interogatorii.

Făcuse parte din poliție jumătate din viața lui. La douăzeci și unu de ani își făcuse intrarea la secția de poliție Jacob și după șase ani ca patrulă de stradă în diferite sectoare ale Stockholmului trecuse examenul de asistent la Școala Națională de Poliție. Fusese unul dintre cei mai buni la el în clasă, așa că atunci cînd încheie cursurile fu numit asistent de criminalistică imediat. Avea douăzeci și opt de ani.

Clubul cărții digitale 2024

Tatăl îi murise în chiar acel an și pentru a avea grijă de maică-sa se mută de la pensiunea din Klara înapoi în casa părintească din cartierul Söder. În vara aceluiași an își întîlni viitoarea soție. Ea închiriase o căsuță în arhipelag, împreună cu o prietenă, iar el, în caiacul lui, trecu pe acolo. Se îndrăgosti imediat, iar toamna, cînd ea aștepta deja un copil, se căsătoriseră la primărie. Se mută apoi în micul ei apartament din Kungsholmen.

La numai un an după nașterea fetiței, prea puțin mai rămăsese din tînăra plină de viață pe care el o alesese să-i fie soție. Mariajul lor alunecă într-o stranie tristețe.

Martin Beck stătea pe banca verde în vagonul trenului de navetă și privea prin fereastra biciută de ploaie. Se gîndea descumpănit la căsătoria lui, dar cînd realiză că își plînge de milă, băgă brusc mîna în buzunarul trenciului și scoase ziarul, încercînd mai apoi să se concentreze asupra articolului de fond.

Arăta obosit și pielea lui, bronzată, părea gălbuie în lumina cenușie a acelei dimineți. Fața îi era slabă, cu fruntea lată și maxilare puternice. Sub nasul scurt și drept, gura era subțire și lată, cu două cute adînci la colțuri; cînd rîdea, dezvelea un șir de dinți sănătoși. Părul său negru, pieptănat pe spate, cu cărarea dreaptă, nu încărunțise încă, iar privirea ochilor săi albaștri-cenușii era clară și liniștită. Era destul de slab, nu foarte înalt, puțin adus de spate. Erau femei care îl considerau plin de stil, dar cele mai multe îl treceau la „înfățișare cotidiană". Nu se îmbrăca niciodată în așa fel încît să atragă privirile, mai degrabă era puțin prea discret.

Aerul din vagon era închis și Beck simți un rău din stomac, ca mai întotdeauna în trenurile de navetă. Cînd garnitura abia intră în Stockholm-Central, el era deja în ușă, cu geanta în mînă, pregătit să coboare. Îi era îngrozitor de neplăcut să meargă cu trenurile acestea metrou, care ba urcau pe poduri, ba treceau prin tuneluri, dar întrucît în mașini îi era și mai rău, iar un apartament în centrul orașului era doar un vis, trebuia să se mulțumească cu felul acesta de a călători.

Expresul de Göteborg plecă din Stockholm-Central la șapte și jumătate. Martin Beck răsfoi ziarul de la un cap la altul, dar nu găsi nici măcar un singur rînd despre crimă. Se reîntoarse la pagina de cultură și se apucă să citească

un articol despre antropozoful Rudolf Steiner, dar adormi imediat, înainte ca trenul să oprească la Stuvsta.

Se trezi la timp ca să coboare și să schimbe trenul la Halsberg. Gustul de plumb din cerul gurii reveni și, deși bău trei pahare de apă, nu putu să mai scape de el.

Ajunse la Motala la zece și jumătate. Ploaia încetase. Întrucît era pentru prima dată în oraș, fu nevoit să întrebe de drumul spre hotel și asta chiar la chioșcul din gară, de unde își cumpărase un pachet de țigări Florida și ziarul local, *Motala Tidning.*

Hotelul era plasat în Stora Torget, piața mare, la doar cîteva străzi de gară, iar plimbarea, deși scurtă, îl învioră. Ajuns în cameră se spălă pe mîini, își desfăcu bagajul și apoi bău toată sticla de apă minerală pe care o cumpărase de la portar. Stătu un timp la fereastră și admiră piața și statuia. Făcu în gînd un pariu cu sine însuși că statuia trebuie să fie a lui Baltazar von Platen. Părăsi apoi hotelul și se îndreptă spre clădirea poliției. Cum aflase că trebuie doar să traverseze strada, își lăsă trenciul în cameră.

Spuse cine era și fu condus imediat spre o cameră de la primul etaj. Pe ușă stătea scris „Ahlberg".

Tipul din spatele biroului era lat în umeri, îndesat și cam începuse să chelească. Își aruncase sacoul peste spătarul scaunului și bea cafea dintr-un pahar de plastic. O țigară se fuma singură pe marginea unei scrumiere în care zăceau deja multe mucuri.

Martin Beck avea un fel de a intra în birouri care îi irita pe mulți. Cineva spusese o dată chiar că Beck are darul de a intra într-o încăpere și de a închide ușa după el, în același timp în care încă mai bate la ușă pe dinafară.

Tipul care stătea la birou păru ușor surprins. Puse deoparte paharul cu cafea și se ridică.

— Numele meu e Ahlberg, spuse el.

Era ceva defensiv în tonul lui. Martin Beck mai văzuse asta și la alții, în alte ocazii și știa care e motivul: el era expertul de la Stockholm, iar omul din spatele biroului un polițist de provincie. Următoarele două minute urmau să fie hotărîtoare pentru colaborarea lor.

— Care ți-e numele mic? întrebă Martin Beck.

— Gunnar.

— Ce fac Kollberg și Melander?

— Habar n-am. Sau... am uitat.

— Arătau cumva de genul afacerea-asta-e-gata-într-o-clipă?

Celălalt își trecu mîna prin părul blond, răvășit. Apoi zîmbi pieziș și se lăsă să cadă în scaunul rotativ.

— Cam așa, răspunse el.

Martin Beck se așeză față în față cu el, scoase pachetul de Florida și îl puse pe marginea mesei.

— Arăți obosit, spuse el.

— Mi s-a dus dracului vacanța.

Ahlberg goli paharul de cafea și îl aruncă sub masă în direcția coșului de hîrtii.

Dezordinea de pe birou era frapantă. Martin Beck se gîndi la propriul său birou din Kristineberg. Era cu totul altceva.

— Deci, spuse el, cum merge?

— În nici un fel, răspunse Ahlberg. După mai bine de o săptămînă, nu știm nimic mai mult decît ceea ce ne-au spus doctorii.

În virtutea unui vechi obicei, trecu brusc la un alt limbaj:

— Decedată prin strangulare. Semne evidente de penetrare sexuală violentă. Făptașul a acționat cu brutalitate. Indicații de înclinație spre perversiuni.

Martin Beck zîmbi. Celălalt îl privi întrebător.

— Ai folosit termenul „decedată". Și eu mă exprim așa uneori. Am scris amîndoi prea multe rapoarte.

— Da, ca dracu'!

Ahlberg oftă și își trecu mîna prin păr.

— Au pescuit-o acum opt zile. Mai mult nu știm. Nu știm cine e, n-avem locul crimei și nici vreun suspect. N-am găsit nici măcar un singur obiect care să-i fi aparținut.

Capitolul 4

Decedată prin strangulare, cugetă Martin Beck.

Stătea și răsfoia un teanc de fotografii pentru care Ahlberg săpase pur și simplu în grămezile de pe masă ca să le găsească. Fotografiile redau bazinul ecluzei, nava de dragare, cupa de excavare în prim-plan, cadavrul întins pe foaia de cort și apoi la morgă.

Martin Beck așeză înapoi fotografiile în fața lui Ahlberg și spuse:

— Să dăm la retușat fotografiile astea, ca să arate cît de cît bine. Apoi ne apucăm să batem la uși. Dacă e din zonă, cineva trebuie s-o știe. Cîți oameni îți permiți să folosești pentru munca asta?

— În cel mai bun caz trei, spuse Ahlberg. E mare lipsă de personal acum. Trei bărbați sînt în vacanță și unul la spital, cu piciorul rupt. În afara inspectorului, a lui Larsson și a mea, mai sînt doar opt oameni aici la secție.

Numără pe degete.

— Da, între care și o femeie. Iar cineva trebuie să se ocupe și de celelalte probleme.

— În cel mai rău caz îi ajutăm și noi. O să ia al naibii de mult timp. Cum stai cu recidiviștii în cazuri de viol?

Ahlberg își lovi cu creionul incisivii de mai multe ori, gînditor. Apoi se aplecă și, după lungi căutări, scoase dintr-un sertar o hîrtie.

— Am avut unul la interogatoriu. E din Västra Ny. Condamnat pentru viol. L-am prins în Linköping alaltăieri, dar avea alibi pentru toată săptămîna. Asta în conformitate cu raportul primit de la Blomgren. El a controlat toate pușcăriile.

Puse hîrtia într-un dosar verde pe masă.

O vreme tăcură amîndoi. Martin Beck simți o arsură în stomac și își aduse aminte de nevastă-sa și de vorbăria ei privind mesele la ore fixe.

Aerul din cameră era greu, parcă îmbibat de fum de țigară. Ahlberg se ridică și deschise o fereastră. De la un radio, undeva în apropiere, se auzi ora exactă.

— E ceasul unu. Dacă ți-e foame pot să trimit pe cineva să cumpere ceva de mîncare. Mie mi-e al naibii de foame.

Martin Beck dădu afirmativ din cap și Ahlberg ridică atunci receptorul telefonului. După o vreme se auziră bătăi în ușă și o fată în halat, încinsă cu un șorț roșu, intră cu un coș.

Cînd își termină de mîncat sandvișurile, Martin Beck luă cîteva înghițituri de cafea, apoi spuse:

— Cum crezi că a ajuns fata aia pe fundul canalului?

— Nu știu. Pe timpul zilei e mereu multă lume la ecluză, așa că e puțin probabil să se fi întîmplat pe lumină.

Probabil că a aruncat-o de pe chei de undeva, iar curentul făcut de ambarcațiuni a tras-o spre mijlocul canalului. Sau a fost aruncată de pe vreo barcă.

– Ce fel de ambarcațiuni trec prin ecluză? Bărci și iahturi?

– În parte. Nu sînt prea multe. Mai mult șlepuri. Și apoi vasele de croazieră: *Diana, Juno* și *Wilhelm Tham.*

– Putem să mergem cu mașina pe chei, aș vrea să arunc o privire, spuse Martin Beck.

Ahlberg se ridică imediat, luînd și fotografia pe care Beck o alesese mai devreme:

– Mergem chiar acum, iar în drum las asta la laborator.

Ceasul era aproape trei cînd cei doi se întoarseră de la Borenshult. Traficul prin ecluză era ridicat și Martin Beck ar fi stat cu multă plăcere printre pescari și turiști, pe chei, să caște gura la ambarcațiuni.

Vorbise cu echipajul de pe nava de dragare, fusese în port și aruncase o privire bazinului ecluzei. Departe, pe Boren, văzuse un caiac în mișcare, ceea ce-l făcuse să tînjească după propriul său caiac, pe care îl vînduse în urmă cu cîțiva ani. Pe drumul de întoarcere spre oraș rememoră croazierele sale din verile tinereții, prin arhipelagul Stockholmului.

Pe masa lui Ahlberg erau așezate opt fotografii, abia venite de la laborator. Unul dintre polițiști, cel care era și fotograf, retușase poza aleasă de Beck și chipul fetei parcă prinsese viață.

Ahlberg răsfoi teancul de fotografii, apoi așeză patru dintre ele în mapa cea verde.

– Așa, acum am să le împart băieților ca să poată trece la treabă.

Cînd se întoarse, după cîteva minute, Martin Beck era în picioare lîngă birou:

– Mă gîndeam să dau cîteva telefoane, spuse el.

– Poți să folosești camera din capătul coridorului.

Camera se dovedi un birou mai mare ca al lui Ahlberg, cu ferestre pe doi pereți alăturați. Era mobilată cu două mese de scris, cinci scaune, un seif pentru documente și o masă mică, special destinată mașinii de scris Remington, veche și probabil neutilizată.

Martin Beck se așeză, scoase țigările și chibriturile din buzunar și le puse pe masă, deschise dosarul cel verde și se uită repede prin rapoarte. Nu-i spuneau mai mult decît ceea ce deja aflase de la Ahlberg.

O oră și jumătate mai tîrziu țigările se sfîrșiră. Dăduse între timp două telefoane fără mare succes și îi întîlnise pe inspector și pe comisarul Larsson. Amîndoi îi păruseră obosiți și grăbiți. Chiar în momentul în care mototolea pachetul cel gol, sună Kollberg.

Zece minute mai tîrziu se întîlniră în restaurantul hotelului.

– Arăți lugubru, spuse Kollberg. Vrei să mănînci ceva?

– Nu, mulțumesc. Cum ți-a mers?

– Am stat de vorbă cu un tip de la ziar, de la *Motala Tidning.* Un redactor teritorial de la Borensberg. Credea că a găsit ceva interesant. O gagică din Linköping trebuia să vină la un post nou în Borensberg încă de acum zece zile și nu apăruse. Se credea că plecase din Linköping cu o zi înainte de data la care trebuia să se prezinte, dar de apărut la serviciu, nu apăruse. Fapt e că nimeni nu-și bătuse capul s-o dea dispărută, nu prea era o persoană de încredere, așa că întîrzierea... Tipul de la ziar îl cunoștea pe patronul ei și de aceea a și făcut ceva cercetări în căutarea fetei, dar nu l-a dus mintea să afle mai întîi cum arăta ea. M-am interesat eu, în schimb, – nu e aceeași gagică. Asta era grasă și blondă. Și e în continuare dispărută. Chestia asta mi-a luat toată ziua.

Se lăsă pe spate în scaun și începu să se scobească în dinți cu un chibrit.

– Acum ce facem?

– Ahlberg a trimis doi băieți cu fotografia fetei ăleia în mînă să bată pe la porți. Dă-le o mînă de ajutor. Cînd vine Melander o să avem o trecere în revistă a tot ceea ce știm. O să ia parte și inspectorul și Larsson. Du-te la Ahlberg și îți spune el ce să faci.

Kollberg își termină băutura și se ridică.

– Vii și tu?

– Nu, nu acum. Spune-i lui Ahlberg că sînt în camera mea la hotel, dacă are ceva cu mine.

Ajuns în cameră Martin Beck își scoase haina, pantofii și cravata și se așeză pe marginea patului.

Vremea se limpezise și norii, albi ca niște gheme de lînă, se fugăreau pe cer. Lumina soarelui de după-amiază încălzea camera.

Martin Beck se ridică, întredeschise fereastra și trase deoparte perdelele. Apoi se întinse pe pat cu mîinile încrucișate sub cap.

Se gîndea la fata de pe fundul Borenului. Cînd închise ochii o revăzu așa cum arăta în forografii. Goală și abandonată, cu umerii mici și șuvița de păr negru atîrnîndu-i pe gît.

Cine era, cum gîndise, cum trăise fata asta? Cu cine se întîlnise?

Era tînără și Beck era sigur că fusese frumoasă. Cu siguranță avusese pe cineva care o iubise. Cineva care îi fusese aproape și care se întreba acum ce i s-a întîmplat. Trebuie să fi avut prieteni, colegi, părinți, poate frați. Nici o ființă, cu atît mai puțin o femeie tînără și frumoasă, nu e singură de tot, atît de singură încît nimeni să nu-i simtă la un moment dat lipsa.

Martin Beck cugeta asupra acestui fapt: că totuși nimeni nu întrebase de ea! I se făcu milă de fata pe care toți o uitaseră și nu știa de ce. Spusese oare cuiva că o să călătorească o vreme? Căci dacă da, atunci putea să dureze un timp pînă cînd cineva se va întreba de ea.

Întrebarea era doar: cît timp?

Capitolul 5

Ceasul arăta unsprezece și jumătate în cea de-a treia zi a lui Martin Beck la Motala. Se trezise devreme, fără mare folos însă. Stătuse o vreme la masa de scris în camera sa de hotel și își răsfoise agenda de însemnări. De două ori pusese mîna pe receptor, gîndindu-se că ar trebui să sune acasă, dar parcă nu-i venea s-o facă. O indecizie care în genere îl stăpînea în acele zile.

Își luă pălăria, încuie ușa în urma sa și coborî scările. Fotoliile din hol erau ocupate de cîțiva ziariști, iar pe jos se odihneau două aparate foto și stativele lor încă pliate.

Sprijinit de zid, lîngă intrare, stătea un fotograf și fuma. Un bărbat foarte tînăr, cu o țigară în colțul gurii, ridică aparatul, un Leica, și privi prin obiectiv.

Cînd trecu pe lîngă cei din grup, Martin Beck își trase pălăria pe frunte, se aplecă puțin din umeri și grăbi pasul. Treaba asta o făcea numai din reflex, dar parcă totdeauna reușea să irite pe cineva, căci iată, și acum unul dintre reporteri îi aruncă o privire acidă:

– Auzi, iei masa cu șefii anchetei azi?

Martin Beck mormăi ceva, nici el nu știa ce, și își continuă drumul spre ieșire. Cu o secundă înainte de a închide ușa, auzi țăcănitul aparatului de fotografiat.

Merse decis de-a lungul străzii, dar asta numai pînă cînd hotărî că ieșise din cîmpul vizual al ziariștilor. Apoi, preț de zece secunde, rămase nesigur pe loc. Aruncă țigara pe jumătate fumată la marginea trotuarului, ridică din umeri și traversă spre stația de taxiuri. Urcă într-unul și se făcu mic pe bancheta din spate. Își frecă vîrful nasului cu arătătorul mîinii drepte, trase în același timp cu coada ochiului spre hotel. Pe sub borul pălăriei îl văzu pe cel care i se adresase în hol. Ziaristul stătea în fața intrării și se uita atent după taxi. O clipă mai apoi ridică însă din umeri și reintră în hotel.

Ziariștii și membrii departamentul național de anchetă a omuciderilor locuiau deseori la același hotel și, după anchetele rapide și reușite, obișnuiau ca în ultima seară să ia masa și chiar să bea ceva împreună. Cu timpul asta devenise o tradiție. Lui Beck nu-i plăcea, dar mulți dintre colegii săi erau de altă părere.

Chiar dacă mare lucru nu reușise în aceste două zile care trecuseră, ceva tot învățase, măcar despre Motala ca oraș. Știa deja numele străzilor. Prästgatan, Drottninggatan, Östermalmsgatan, Borensvägen, Verkstadsvägen și gata. Puse șoferul să oprească lîngă pod, plăti și coborî. Se sprijini cu mîinile de parapetul podului și privi în jos spre canalul care tăia trepte, mici cascade, în terenul abrupt. În timp ce stătea așa îi veni în minte că uitase să pună șoferul să scrie pe bon ruta și că, dacă o va scrie el, va ieși scandal la decont. Cel mai bine să o scrie la mașină, va părea ceva mai oficial.

Se gîndea încă la asta în timp ce pășea pe cărarea care însoțea malul nordic al canalului.

În timpul dimineții căzuseră în două rînduri averse de ploaie și aerul era proaspăt. La mijlocul pantei se opri. Trase în piept parfumul răcoros și curat al florilor de cîmp și al ierburilor. Își aminti propria copilărie ca pe un șirag de astfel de perle-parfumuri, de senzații olfactive minunate, dar totul era înecat în fumul de țigară de mai tîrziu și în mirosul de benzină.

Martin Beck trecuse pe lîngă cele cinci ecluze și continuă de-a lungul cheiului. Cîteva bărci mici stăteau ancorate în bazinul de ecluzare și de-a lungul cheiului, iar în largul lacului, pe Boren, se vedeau două iahturi. Cincizeci de metri dincolo de capătul digului zăngănea nava de dragare, sub controlul celor cîțiva pescăruși care se roteau deasupra în cercuri largi. Înclinîndu-și capul ba pe o parte, ba pe alta, în așteptarea a ceea ce draga le putea scoate la iveală de pe fundul lacului. Vigilența lor, ca și optimismul cu care pîndeau, erau demne de admirație. Scenele îi amintiră într-un fel lui Beck de colegii săi, Kollberg și Melander.

Departe pe dig se opri din nou. Aici zăcuse fata. Sau mai degrabă: aici zăcuse corpul ei fără viață; pe o pînză de cort, ca într-o expoziție. După cîteva ore fusese transportat pe o targă de doi domni în halate albe, cu înfățișare pretențioasă. Ca mai apoi, un bătrîn medic legist, cu aer de profesionist, să îl taie practic în bucăți, apoi să îl coasă la loc, după care să poposească într-o ladă frigorifică la morgă. El, Beck, nu văzuse toate astea. Lucru pentru care îi era recunoscător providenței.

Martin Beck își dădu brusc seama că, dintr-un vechi obicei, de pe vremea cînd patrula pe stradă, stătea acum cu mîinile la spate și își muta greutatea de pe un picior pe altul. Mai mult, stătea și privea în gol, spre peticul de asfalt de pe care ploaia ștersese de mult orice urmă de cretă aparținînd investigațiilor primare. Uitase de el multă vreme, din moment ce peisajul se schimbase între timp în jurul lui: o navă de pasageri mică și albă se îndrepta în viteză spre bazinul ecluzei. Vreo douăzeci de aparate de fotografiat țăcăneau imortalizînd mișcările stranii ale dragei, iar mașinistul de acolo, parcă răspunzînd la politețuri, coborî și el din cabină și fotografie mica ambarcațiune și pe călătorii ei. Martin Beck urmări vasul cu privirea, în timp ce acesta se îndrepta spre capătul digului, notînd cîteva detalii neplăcute în construcția lui: corpul navei avea o linie corectă, dar catargul era prea retezat, iar coșul inițial, care fusese cu siguranță înalt și drept, frumos, fusese înlocuit cu unul de o formă îndoielnică, o bucată de tablă oarecare. Din burta vasului se auzea mormăind urît un motor Diesel. Puntea era plină ochi de turiști. Toți, sau aproape toți, erau în vîrstă și mai mulți dintre ei purtau pălării de pai cu panglici înflorate.

Vasul se numea *Juno*. Beck își aminti că Ahlberg îi spusese ceva de vasul ăsta chiar din prima zi.

Pe dig se strînseseră între timp o mulțime de oameni, ca și pe malul canalului de altfel. Cîțiva pescuiau, ceilalți se bronzau, dar cei mai mulți erau cu privirile ațintite la vasul cu turiști. Pentru prima dată în decurs de mai multe ore Martin Beck găsi de cuviință să se adreseze cuiva:

– Vasul trece mereu la ora asta?

– Da, dacă vine de la Stockholm. E douăsprezece jumătate, da. Celălalt, care vine dinspre Göteborg, trece mai tîrziu, puțin după ora patru. Se întîlnesc la Vadstena.

– Multă lume... pe mal, aici, vreau să spun.

– Vin să se uite la vas.

– Totdeauna vin așa de mulți?

– Mai întotdeauna.

Tipul cu care Beck vorbise își scoase pipa din gură și scuipă în apă.

– Distracția naibii, mai adăugă el. Să stai să te zgîiești la turiști.

Cînd Martin Beck o luă înapoi de-a lungul falezei, trecu încă o dată prin dreptul vasului *Juno*, care fusese deja ecluzat pînă la nivelul trei. Stătea acum acolo în liniște, în a treia ecluză, și apa plescăia lovindu-se de el. Cei mai mulți dintre pasageri coborîseră de pe vas și străbăteau bucata aceea de drum pe jos. Unii fotografiau vasul, alții făceau coadă în fața chioșcurilor de pe mal, de unde cumpărau fanioane, ilustrate, suveniruri. Care fără îndoială erau toate fabricate în Hong Kong. Martin Beck nu fu capabil să-și reprime gîndul că orele acestea îi erau totuși

plătite și sentimentul datoriei îl făcu să se îndrepte spre stația de autobuz.

În holul hotelului nu mai erau ziariști, iar la recepție nu găsi nici un mesaj. Urcă în cameră, se așeză pe un scaun și își aruncă privirile peste Piața Mare. Ar fi trebuit de fapt să meargă la sediu, dar trecuse deja de două ori pe acolo înainte de prînz.

După o jumătate de oră îl sună pe Ahlberg.

– Salut. Bine că ai sunat. A venit prefectul.

– Și?

– O să țină o conferință de presă la ora șase. Pare îngrijorat.

– Așa deci?

– Ar vrea să participi și tu.

– Vin.

– Îl iei și pe Kollberg? N-am apucat să-i spun.

– Melander unde e?

– Pe teren, cu unul dintre băieții mei, verifică un pont.

– Ceva serios?

– Eh, pe dracu'.

– Altminteri?

– Nimic nou. Prefectul e îngrijorat și preocupat din cauza conferinței de presă. Uite că mă sună cineva la celălalt aparat...

– Noroc, atunci. Ne vedem mai tîrziu.

Beck rămase așezat și își fumă apatic țigara pînă la capăt. Apoi își privi ceasul, se ridică și ieși pe coridor. La trei uși depărtare de a lui se opri, ciocăni și intră fără să aștepte răspuns, în felul acela al lui, tăcut și rapid.

Kollberg stătea pe pat și răsfoia un ziar de seară. Își scosese pantofii și haina și se descheiase la cămașă. Pistolul era pe noptieră, la un loc cu cravata.

– Am ajuns pe pagina a opta astăzi. Nenorociții n-au o muncă prea ușoară de data asta.

– Cine?

– Reporterii, cine alții? „Crima bestială de la Motala învăluită în mister. Nu numai poliția locală, dar și specialiștii de la omucideri orbecăie într-o beznă de nepătruns..." De unde dracu scot chestiile astea?

Kollberg era ușor corpolent, afișînd deseori o bonomie sau, după caz, o indiferență care inducea lesne în eroare pe cei care nu-l cunoșteau.

– „Cazul părea la început a fi o chestie de rutină, dar pe parcurs s-a complicat. Conducătorii anchetei sînt deosebit de rezervați. Pare-se totuși că lucrează pe mai multe fronturi. Frumoasa pescuită complet goală din lacul Boren...", eh, să mă pupe-n...

Aruncă o privire în fugă asupra restului articolului și apoi dădu drumul ziarului pe podea.

– Da, al naibii de frumoasă. Cu picioarele în x, curul prea mare și țîțele prea mici.

Martin Beck ridică ziarul de jos și îl răsfoi absent.

– Avea, ce-i drept, o pizdă mare, zise Kollberg iar. Și ăsta i-a și fost ghinionul, adăugă el ca un filosof.

– Ai văzut-o?

– Normal. Tu nu?

– Numai în fotografii.

– Eu da, în orice caz, spuse Kollberg și scăpă apoi, amar, o înjurătură.

– Ce-ai făcut după prînz?

– Tu ce crezi? Am scris rapoarte asupra cercetărilor din zilele trecute. Am povestit la ce uși și cum am bătut. Gunoaie. E o nebunie să trimiți cincisprezece tipi diferiți la una și aceeași treabă. Fiecare notează într-un anumit fel. Unii scriu patru pagini dacă s-a întîmplat să vadă o pisică chioară și dacă țîncilor dintr-un apartament vizitat le curgeau mucii, alții sînt în stare să amintească într-o singură propoziție secundară despre trei cadavre și o bombă cu ceas. Pînă și modul de a chestiona, întrebările pe care le pun sînt diferite.

Martin Beck nu răspunse în nici un fel. Kollberg oftă.

– Dacă ar avea formulare ar economisi patru cincimi din timp.

– Da.

Martin Beck se căută în buzunare.

– După cum se știe, eu nu fumez, menționă Kollberg malițios.

– Prefectul are conferință de presă peste o jumătate de oră. Vrea să participăm.

– Da? Să vezi veselie!

Arătă spre ziar și spuse:

— Dacă am avea șansa măcar o dată să le punem noi jurnaliștilor întrebări... Patru zile la rînd a scris tipul ăsta că exact, da' exact în după-amiaza asta, se așteaptă efectuarea unei arestări. Patru zile la fel. Iar gagica ba semăna cu Anita Ekberg, ba cu Sophia Loren.

Se ridică în șezut în pat, își încheie nasturii cămășii și se apucă să-și aranjeze șireturile pantofilor.

Martin Beck se duse pînă în fața ferestrei.

— Plouă iar, imediat, spuse el.

— Sînt convins, răspunse Kollberg și nu-și putu opri un căscat.

— Ești obosit?

— Am dormit două ore astă-noapte. Am bîntuit prin păduri, la lumina lunii, după tipul din Sankt Sigfrids.

— Ah, exact.

— Ah, exact! Și după ce ne-am învîrtit în jurul curului după harta aia turistică șapte ore, cineva s-a învrednicit să ne spună că băieții din Klara l-au prins pe nenorocit în Berzelii Park alaltăieri seară.

Kollberg era gata echipat și își aranja acum pistolul. Aruncă o privire scurtă spre Martin Beck și spuse:

— Arăți cam deprimat. Ce e?

— Nimic special.

— Hai să mergem. Lumea presei ne așteaptă!

Vreo douăzeci de ziariști erau gata în încăperea în care conferința de presă avea să se desfășoare. De asemenea prefectul, inspectorul, Larsson și un operator TV cu o cameră și două reflectoare. Ahlberg nu se zărea. Prefectul stătea în spatele mesei și răsfoia cu atenție hîrtiile dintr-o mapă. Mulți dintre cei prezenți stăteau în picioare. Scaunele n-ajunseseră tuturor. O hărmălaie de voci dădea o senzație de totală lipsă de disciplină. Era mare înghesuială și aerul era deja irespirabil. Martin Beck, care ura adunările, alunecă din cîțiva pași în spatele celorlalți și se sprijini cu spatele de zid chiar în zona de graniță între cei ce aveau să pună întrebări și cei ce aveau să răspundă.

După cîteva minute prefectul se întoarse către inspector și-i spuse ceva. Acesta, la rîndul său, se întoarse către Larsson și, cu sîsîit de sufleur, care taie ca o lamă de cuțit împrejur, întrebă:

— Unde naiba e Ahlberg?

Larsson puse mîna pe telefon și, patruzeci de secunde mai tîrziu, intră în încăpere și Ahlberg. Avea ochii roșii, era transpirat și își aranja, din mers, haina.

Prefectul se ridică și bătu încet în masă cu stiloul. Era un tip înalt și bine făcut și extrem de corect îmbrăcat, aproape elegant.

— Domnilor, mă bucur că atît de mulți dintre dumneavoastră au ținut să fie prezenți astăzi la această conferință de presă improvizată. Văd aici reprezentanți ai tuturor formelor de mass-media: presa scrisă, radioul, televiziunea.

Se înclină ușor în direcția operatorului TV, probabil singurul dintre cei prezenți pe care îl recunoscuse de fapt.

— Mă bucură de asemenea să pot sublinia că felul dumneavoastră de a raporta această istorie tristă și... delicată, a fost pînă acum, în cele mai multe cazuri, corect și plin de responsabilitate. Din păcate, există și cîteva excepții, încercări de a crea senzație, speculații care nu țin de... cazuri delicate ca...

Kollberg căscă cu toată gura și nu se sinchisi să ridice palma ca să și-o acopere.

— Așa cum înțelegeți cu toții, această anchetă este, n-are sens să mai subliniez, de o natură cu totul specială... delicată și...

Ahlberg îl văzu prin mulțime pe Martin Beck. O amară înțelegere se putea citi în ochii lui albaștri.

— ...și tocmai aceste probleme... delicate pretind din partea dumneavoastră un tratament anume.

Prefectul continuă să vorbească. Martin Beck privi peste umărul ziaristului din fața sa: o stea prindea contur în blocnotesul acestuia. Operatorul TV atîrna și el de stativul camerei de filmat.

— ...și, firește, nu putem și nu avem de ce să ne ascundem mulțumirea... în această cercetare... ajutorul primit. Avem nevoie, pe scurt, de ajutorul celui pe care noi îl numim „detectivul Opinia publică".

Kollberg căscă din nou. Ahlberg părea numai surprins.

Martin Beck se învrednici în cele din urmă să ia notă de cei dimprejurul său. Cunoștea trei ziariști mai bătrîni care veniseră cu siguranță de la Stockholm. Și parcă mai știa încă vreo două figuri. Cei mai mulți însă păreau foarte tineri.

– Deci, domnii mei, conducătorii anchetei, aici de față, vă stau la dispoziție, mai adăugă prefectul și se așeză.

Spusese tot ce avusese a spune. Întrebărilor care urmară le răspunse la început Larsson. Cele mai multe veneau de la un grup de trei ziariști care își luau unul altuia vorba din gură. Martin Beck observă că o parte dintre reprezentanții presei scrise stăteau tăcuți, fără să noteze ceva. Atitudinea lor față de conducătorii anchetei era ceva între înțelegere și compasiune. Fotoreporterii căscau. Încăperea era deja ca și cufundată în ceață din cauza fumului de țigară.

ÎNTREBARE: De ce nu s-a organizat nici o adevărată conferință de presă pînă acum?

RĂSPUNS: Conducătorii anchetei au fost foarte prinși, ocupați. Pe lîngă asta, unele fapte esențiale nu pot fi făcute publice fără ca, în acest fel, să se pună în pericol bunul mers al anchetei.

ÎNTREBARE: Aveți în vedere operarea vreunei arestări în viitorul apropiat?

RĂSPUNS: E posibil, dar nu ne putem pronunța mai precis.

ÎNTREBARE: Aveți de fapt vreun clenci la cazul ăsta?

RĂSPUNS: Tot ce putem declara este că se lucrează conform unui plan precis.

(După această uluitoare serie de jumătăți de adevăr, comisarul aruncă o privire tristă prefectului, care însă se încăpățînă să-și studieze în continuare unghiile.)

ÎNTREBARE: S-au ridicat mai devreme critici împotriva unora dintre colegii mei. Consideră liderii anchetei că aceștia, cu sau fără intenție, au prezentat deformat realitatea în articolele lor?

(Întrebarea fusese pusă de un reporter care fabula în mod notoriu, cel al cărui articol îl șocase pe Kollberg.)

RĂSPUNS: Da, din păcate.

ÎNTREBARE: Nu am putea spune mai degrabă că poliția ne-a lăsat în pom pe noi, ziariștii, cînd am avut nevoie de informații la obiect? Ba chiar că, în mod intenționat, ni s-a dat a înțelege că va trebui să ne culegem informațiile din teren, fiecare după puterile sale?

RĂSPUNS: Mmmî...

(Cîțiva dintre ziariștii mai puțin răbdători începură să dea semne de nemulțumire.)

ÎNTREBARE: Ați identificat victima?

(Comisarul Larsson îi pasă mingea lui Ahlberg, se așeză și scoase demonstrativ o țigară din buzunarul de la piept.)

RĂSPUNS: Nu.

ÎNTREBARE: Credeți că fata e din oraș sau din zonă?

RĂSPUNS: Nu, nu pare.

ÎNTREBARE: De ce nu?

RĂSPUNS: Pentru că în cazul acesta ar fi trebuit să-i putem stabili identitatea.

ÎNTREBARE: Asta este singurul dumneavoastră motiv pentru a trage concluzia că fata e dintr-o altă zonă a țării?

(Ahlberg se uită morocănos spre comisar care se ocupa numai de țigara sa.)

RĂSPUNS: Da.

ÎNTREBARE: Cercetările făcute la fața locului, pe dig, au dat vreun rezultat?

RĂSPUNS: Am găsit o serie de obiecte.

ÎNTREBARE: Pot ele fi puse în strînsă legătură cu crima?

RĂSPUNS: E destul de greu de răspuns.

ÎNTREBARE: Ce vîrstă avea fata?

RĂSPUNS: Probabil între douăzeci și cinci și treizeci de ani.

ÎNTREBARE: De cît timp era moartă cînd a fost găsită?

RĂSPUNS: La fel de greu de răspuns. Între trei și cinci zile.

ÎNTREBARE: Semnalmentele fetei făcute cunoscute de dumneavoastră populației sînt foarte vagi. Nu puteți găsi ceva mai precis, care să spună într-adevăr ceva?

RĂSPUNS: Ba da, am făcut o nouă descriere aici. Poftiți. Am retușat și o fotografie făcută victimei și am fi recunoscători dacă ați putea să-i găsiți loc în ziarele dumneavoastră.

(Ahlberg ridică un teanc de fotografii de pe masă și începu să le împartă. Aerul din cameră devenise greu și îmbîcsit de transpirație.)

ÎNTREBARE: Nu avea semne particulare și pe corp?

RĂSPUNS: Atît cît știm noi, nu.

ÎNTREBARE: Adică cum?

RĂSPUNS: Adică nu avea nici un fel de semn, pur și simplu.

ÎNTREBARE: Cercetarea danturii n-a dat vreo informaţie importantă?
RĂSPUNS: Avea dinţi sănătoşi.
(Aici urmă o pauză lungă şi apăsătoare. Martin Beck observă că reporterul din faţa sa continua să se ocupe de stilizarea stelei desenate în blocnotes.)
ÎNTREBARE: Ce rezultat aţi obţinut din operaţiunea „bate la uşi"?
RĂSPUNS: Materialul este în curs de prelucrare şi sistematizare.
ÎNTREBARE: E posibil ca trupul să fi fost aruncat în apă în cu totul alt loc şi adus aici de curenţi?
RĂSPUNS: Nu lasă impresia asta.
ÎNTREBARE: În concluzie, s-ar putea spune că poliţia se găseşte în faţa unui mister?
Prefectul se oferi să răspundă el:
– Cel puţin la început, cele mai multe delicte sînt mistere.
Aici conferinţa de presă luă sfîrşit.
În drum spre ieşire unul dintre ziariştii mai în vîrstă îi tăie drumul lui Martin Beck şi, prinzîndu-l prieteneşte de braţ, îl întrebă:
– Nu ştiţi chiar nimic?
Martin Beck clătină din cap.
În biroul lui Ahlberg doi oameni ai acestuia se munceau să pună ordine în rezultatele operaţiunii „bate la toate uşile".
Kollberg înaintă spre birou, se uită pe cîteva hîrtii şi ridică din umeri.
Ahlberg intră şi el în încăpere. Îşi dădu jos haina şi şi-o aşeză pe marginea patului. Se întoarse apoi către Martin Beck şi-i spuse:
– Prefectul vrea să vorbească cu tine. A rămas acolo, în sală.
Prefectul şi inspectorul stăteau mai departe la masa din sala de conferinţe.
– Beck, spuse prefectul, eu cred că prezenţa ta aici la Motala nu mai e, pentru moment, necesară. Nu e de muncă pentru trei oameni.
– Absolut.

– De altminteri, cred că mult din ceea ce mai e de făcut se poate face şi de către ceilalţi.
– Foarte posibil.
– Pe scurt, n-aş vrea să te mai reţin aici dacă nu cumva prezenţa ta are vreo motivaţie care nu mi-e cunoscută.
– E şi părerea mea că, pentru moment, nu mai ai nimic de făcut aici, spuse şi inspectorul.
– Şi a mea, aprobă Martin Beck.
Îşi strînseră mîinile.
Înăuntru la Ahlberg domnea în continuare o tăcere pe care Martin Beck nu se osteni s-o tulbure.
După o vreme intră şi Melander. Îşi puse pălăria în cuier şi dădu din cap foarte serios, salutînd. Apoi se îndreptă spre maşina de scris, se aşeză în faţa ei, băgă o coală nouă, învîrti tamburul şi scrise cîteva rînduri. Semnă şi apoi puse hîrtia într-unul dintre dosarele de pe raft.
– Ceva interesant? întrebă Ahlberg.
– Nu, răspunse Melander.
Nu-şi schimbase mina încruntată de cînd intrase în încăpere.
– Mîine mergem acasă, îi spuse Martin Beck.
– Frumos, mormăi Kollberg în mijlocul unui căscat.
Martin Beck făcu un pas spre uşă, apoi se întoarse în loc şi i se adresă lui Ahlberg:
– Hai şi tu la hotel.
Ahlberg îşi dădu capul pe spate şi privi în tavan. Apoi se ridică şi îşi puse haina pe el.
În holul hotelului se despărţiră de Melander.
– Eu am mîncat deja, noapte bună.
Melander era un om cu un stil de viaţă foarte curat şi ordonat şi pe lîngă asta era foarte strîns cu diurna, un om care se mulţumea de altfel cu cîte un cremvurşt cumpărat pe stradă şi cu băuturi răcoritoare.
Ceilalţi trei intrară în sala de mese şi se aşezară.
– Opt părţi Gordon sec şi una tonic, spuse Kollberg. Schweppes.
Ceilalţi comandară muşchi de vită, beri şi coniac. Kollberg îşi primi grogul şi îl bău din trei înghiţituri. Martin Beck scoase foaia cu noua descriere a victimei şi o citi.

— Acum îmi plătesc partea și o întind, spuse Kollberg.
— Îmi faci un serviciu?
— Oricînd, cu plăcere.
— Aș vrea să faci o nouă descriere a fetei, pentru uzul meu personal. Nu o serie de semnalmente, ci o descriere. Nu descrierea unui cadavru, ci a unui om. Cum trebuie să fi arătat cînd trăia. Fără să te grăbești.
Kollberg rămase tăcut o clipă.
— Cred că pricep ce vrei, spuse el apoi. Apropo, prietenul Ahlberg a oferit astăzi și un neadevăr bunei lumi a presei. Fata avea un semn particular pe coapsa stîngă, în interior. Un semn maroniu, din naștere probabil. Arăta ca un purceluș.
— Noi nu l-am observat, spuse Ahlberg.
— Eu da, punctă Kollberg.
Înainte de a pleca mai adăugă:
— Nu te deprima pentru asta. Nimeni nu poate să observe chiar totul. De-acum înainte e numai cazul tău. Uită că m-ai văzut. A fost doar o fata morgana. Hai noroc.
— Noroc, îi spuse Ahlberg.
Mîncară și băură în tăcere. După multă vreme abia, fără a-l privi pe Martin Beck, Ahlberg îl întrebă:
— Părăsești cu totul cazul ăsta?
— Nu, îi răspunse Beck
— Nici eu. Nici în ruptul capului, adăugă Ahlberg.
O jumătate de oră mai tîrziu se despărțiră. Cînd Martin Beck ajunse în fața camerei sale, găsi o foaie de hîrtie îndoită băgată în ușă. O despături și recunoscu imediat scrisul curat, lizibil al lui Kollberg. Întrucît îl știa pe Kollberg de multă vreme, nu-l miră gestul.
Se dezbrăcă, se spălă pînă la jumătatea trupului cu apă rece și își luă pe el pijamaua. Își așeză pantofii în fața ușii, pantalonii la dungă sub saltea, stinse plafoniera și aprinse lampa de la capul patului. Se întinse în pat și luă din nou în mînă biletul de la Kollberg.
„Despre dama care te preocupă se pot spune următoarele:
1) Avea (așa cum deja știi) 167 centimetri înălțime, ochi albaștri și părul șaten-închis. Dinții erau foarte sănătoși, n-avea urme de operații pe corp sau alte semne, cu excepția unuia din naștere, pe interiorul coapsei stîngi, în partea de sus. Pata asta era brună, mare cît o monedă de zece öre, dar ovală, și arăta ca un purcel. Avea (asta după părerea personală a medicului legist, pe care a trebuit să mă muncesc s-o obțin la telefon) circa douăzeci și șapte, douăzeci și opt de ani. Cîntărea cincizeci și șase kilograme.
2) Construcție corporală: umeri înguști, talie foarte subțire, șolduri late și posterior bine dezvoltat. Măsurătorile pentru umeri-talie-șolduri trebuie să fi fost: 82-58-94. Coapsele: puternice și lungi. Picioarele: gambe musculoase, glezne destul de bine reliefate, dar nu groase. Tălpile deloc deformate, cu degete lungi și drepte. N-avea bătături, însă se puteau vedea îngroșări ale tălpii, ca și cum ar fi mers mult desculță sau în sandale sau papuci de gumă. Avea mult păr pe picioare, nu purta deci ciorapi prea des. Poziția picioarelor: defectuoasă. Apropia probabil mult genunchii în mers și degetele picioarelor erau îndreptate spre afară. Avea ceva carne pe ea, dar grasă nu era. Brațe subțiri. Palme mici, dar degete lungi. Număr la pantof: 37.
3) Bronzul de pe corp arată că făcuse plajă în costum de baie din două bucăți și cu ochelarii de soare pe față. În picioare avusese sandale cu curele.
4) Organul genital bine dezvoltat, cu păr negru și des. Sînii mici și lăsați. Sfîrcurile mari, brun-închis.
5) Gît destul de scurt. Trăsături puternice ale feței. Gură mare cu buze pline. Sprîncene drepte, groase și închise la culoare. Genele mai deschise, dar scurte. Nasul drept și scurt și destul de lat. Nici o urmă de cosmeticale pe față. Unghiile degetelor de la mîini și de la picioare tari și tăiate scurt, fără urme de ojă.
6) În raportul medicului legist (pe care l-ai citit, nu-i așa) m-am oprit la următoarele: n-avusese copii și nici nu făcuse vreun avort. Crima nu a fost comisă în legătură cu un contact sexual obișnuit (nici o urmă de spermă). Mîncase cu 3-5 ore înainte de deces: carne, cartofi, căpșuni, lapte. Nu prezenta urme de boli sau modificări organice. Nu fuma.
Am pus să mă trezească la ora șase. Noroc."
Martin Beck citi de două ori rezumatul făcut de Kollberg înainte de a îndoi hîrtia și de a o pune pe noptieră. Apoi stinse lampa și se întoarse cu fața la perete.
Începuse să se lumineze de ziuă.

Capitolul 6

Căldura făcea deja aerul parcă să vibreze deasupra asfaltului cînd mașina părăsi Motala, deși era dimineață devreme. În fața lor șoseaua se întindea netedă și pustie. Kollberg și Melander stăteau în față, iar Martin Beck era în spate, cu geamul lăsat și curentul bătîndu-i în față. Se simțea rău din cauza cafelei aruncate în stomac în viteză, în timp ce se îmbrăca.

Kollberg conduce prost și smucit, gîndi Martin Beck, dar, în mod neobișnuit, măcar e tăcut.

Melander se zgîia pe geam, mușcînd de zor din coada pipei.

După vreo trei sferturi de oră de tăcere, Kollberg făcu semn din cap spre stînga, unde se întrezărea un lac printre copaci.

– Borenul, spuse el. Boren, Roxen și Glan. În mare, cam asta e tot ce-a mai rămas din ce-am tocit la școală, să fiu al naibii.

Ceilalți nu răspunseră.

La Linköping opriră la cofetărie. Lui Beck îi era în continuare rău, ceea ce-l făcu să rămînă în mașină; ceilalți intrară să mănînce.

Micul dejun îi readuse lui Melander buna dispoziție, așa că restul călătoriei îl petrecu schimbînd replici sporadice cu Kollberg. Martin Beck rămase în continuare tăcut. N-avea chef de conversație.

Cînd ajunseră la Stockholm, Martin Beck se duse direct acasă. Soția lui stătea pe balcon la soare. Era îmbrăcată doar în șort și, cînd auzi ușa de la intrare deschizîndu-se, își luă sutienul de pe marginea balconului și se ridică.

– Bună, spuse ea. Cum ți-a mers?

– Ca naiba. Unde sînt copiii?

– S-au dus cu bicicletele la ștrand. Arăți palid. Iar n-ai mîncat ca lumea, bineînțeles. Să-ți pregătesc un mic dejun.

– Sînt obosit, spuse Martin Beck. Nu-mi trebuie nici o mîncare.

– Totul e gata într-o clipă. Așază-te și...

– Nu vreau, chiar nu vreau să mănînc. Am să mă culc puțin. Trezește-mă după o oră, bine?

Ceasul arăta nouă și un sfert.

Intră în dormitor și închise ușa în urma lui.

Cînd îl trezi, el era sigur că abia dacă închisese ochii. Deși ceasul arăta unu fără un sfert.

– Am zis o oră.

– Arătai așa obosit... Comisarul Hammar la telefon.

– La dracu'.

O oră mai tîrziu era deja în cabinetul șefului.

– N-ați ajuns la nici o concluzie?

– Nu. Nu știm nimic. Nici cine e, nici unde a fost omorîtă și cu atît mai puțin de către cine. Știm aproximativ cum și cînd, atît.

Hammar stătea cu palmele sprijinite pe suprafața biroului și, încruntat, își studia unghiile. Era cu cincisprezece ani mai în vîrstă ca Martin Beck și destul de corpolent, cu părul des și cărunt și sprîncenele stufoase. Era un șef bun, liniștit, puțin prea lipsit de temperament, și se înțelegea bine cu Beck.

Comisarul Hammar își încrucișă mîinile pe masă și ridică privirea spre Martin Beck.

– Țineți contactul cu Motala. E probabil așa cum bănuiești tu: fata era în vacanță, se știe că e plecată departe, poate chiar în străinătate. Poate să dureze cel puțin încă două săptămîni pînă ca cineva să-i simtă absența. Dacă îi socotim vacanța la, cu totul, trei săptămîni. Aș vrea însă să văd raportul imediat ce-l termini.

– Mîine după-amiază îl ai.

Martin Beck intră la el în birou, luă husa de pe mașina de scris, răsfoi o vreme hîrtiile primite de la Ahlberg și începu apoi să scrie.

La cinci și jumătate sună telefonul.

– Vii acasă la cină?

– S-ar părea că nu.

– Nu mai există alți polițiști în afară de tine? întrebă soția lui. Tu trebuie să faci totul? Cînd cred ei că mai ai timp și pentru familie? Copiii întreabă de tine.

– O să încerc să fiu acasă la șase și jumătate.

Treizeci de minute mai tîrziu, raportul era gata.

– Du-te acasă și trage un pui de somn, îi spuse Hammar. Arăți obosit.

Martin Beck chiar era obosit. Luă un taxi spre casă, luă cina și se duse la culcare.

Adormi imediat.

La unu și jumătate noaptea, fu trezit de un telefon.

— Dormeai? Îmi pare rău că te-am trezit. Am vrut doar să-ți spun că e gata. Tipul a venit de bună voie.

— Cine?

— Holm, vecinul. Bărbatul ei. A dat în primire. Gelozie. Ciudat, nu?

— Al cui vecin? Despre cine vorbești?

— Despre gagica de la Storängen, bineînțeles. Am vrut doar să-ți spun să nu stai treaz, cu ochii în tavan, toată noaptea, fără rost... Aoleu... am format greșit?

— Da.

— Da, pe toți dracii. Nu tu erai acolo. Era Stenström. Ne vedem mîine.

— Mișto că ai sunat, oricum, mai spuse Martin Beck.

Se duse înapoi în pat, dar nu mai putu să adoarmă. Stătu așa întins, cu privirile în tavan, ascultînd sforăitul ușor al soției sale. Se simțea gol pe dinăuntru și deznădăjduit.

Cînd soarele începu să lumineze camera, se întoarse pe o parte, gîndind încă: mîine îl sun pe Ahlberg.

Pe Ahlberg îl sună nu numai a doua zi, ci, mai apoi, de patru, cinci ori pe săptămînă, timp de o lună. Nici unul dintre ei n-avea însă prea mult să îi spună celuilalt. Era un mister de unde venea fata. Ziarele încetară să mai scrie despre caz și Hammar încetă să se mai intereseze de el. Nici unul dintre cei dați dispăruți nu se potrivea ca semnalmente cu fata. Uneori îi părea că ea, pur și simplu, nu existase niciodată în viața reală. Toți, în afară de Martin Beck și de Ahlberg, păreau să fi uitat că au văzut-o vreodată.

La începutul lui august, Martin Beck își luă o săptămînă de concediu și o petrecu cu familia în arhipelag. Cînd se întoarse, continuă să se ocupe de munca de rutină pe care o cerea rezolvarea cazurilor înșirate pe masă în fața lui. Se simțea deprimat și dormea prost nopțile.

Într-o noapte, la sfîrșitul lui august, stătea în pat și privea afară, în întuneric.

Ahlberg îl sunase destul de tîrziu în cursul serii. Fusese la restaurantul hotelului, în Motala, și părea ușor amețit.

Vorbiseră puțin, din nou, despre crimă și, înainte să închidă, Ahlberg spusese:

— Oricine ar fi și oriunde s-ar găsi, într-o zi îl prindem.

Martin Beck se ridică din pat și se furișă în sufragerie. Aprinse lampa pe masa de lucru și privi modelul navei *Danmark*. Mai avea numai catargul de ridicat.

Se așeză la masă și scoase un dosar dintr-un sertar. În dosar găsi descrierea fetei făcută de Kollberg și còpiile fotografiilor făcute de poliția din Motala cu două luni în urmă. Deși știa descrierea aproape pe de rost, o mai citi încă o dată, cu grijă. Apoi întinse fotografiile în fața sa și le privi îndelung.

Cînd închise dosarul și stinse din nou lumina, gîndi:

— Oricine ar fi și de oriunde ar veni, trebuie să aflu pînă la urmă.

Capitolul 7

— Interpolul, hai lasă-mă!? zise Kollberg.

Martin Beck nu reacționă. Kollberg privea peste umărul lui.

— În franceză și pe deasupra și plin de purici.

— De. E de la poliția din Toulouse. Au avut o femeie anunțată dispărută.

— Poliția franceză, spuse Kollberg. Îmi aduc aminte că am trimis cîndva o cerere de urmărire privind o fată de la noi dispărută. O fiță din Djursholm. Trei luni de zile n-am primit nici cel mai mic răspuns. Apoi a sosit o scrisoare lungă ca dracu' de la poliția din Paris. Cum eu nu pricep o boabă franceză, am dat-o la tradus. Dar în ziua următoare, înainte să primesc traducerea înapoi, am citit în ziar că un turist suedez a găsit-o pe fată. A găsit-o! Era la cafeneaua aia renumită unde se strîng toate curvele noastre suedeze...

— Le Dôme.

— Exact. Era acolo cu un arab cu care trăia împreună și acolo fusese zi de zi timp de o jumătate de an. După-amiaza am primit traducerea aia și am aflat din ea că – atenție – nu fusese văzută în Franța în ultimele trei luni și că, la momentul acela, garantat nu mai era în Franța. În

nici un caz în viață. Disparițiile „normale", scriau oamenii, se rezolvă întotdeauna în două săptămîni și în cazul ăsta era clar că fata fusese asasinată.

Martin Beck îndoi scrisoarea, o apucă de un colț, între degetul mare și cel arătător și o aruncă la coș.

— Ce spun?

— Despre fata din Toulouse? Poliția spaniolă a găsit-o la Mallorca acum o săptămînă.

— Ce dracu' e nevoie de așa multe cuvinte ciudate ca să spui așa puțin?

— Mde.

— De altfel, fata aia de la Motala e suedeză, așa cum au zis toți încă de la început. Deși...

— Ce?

— Ciudat că nimănui nu-i lipsește. Oricine ar fi fost ea. Uneori și eu mi-o aduc aminte.

Tonul lui Kollberg se schimbase treptat.

— Mă irită, spuse el. Mă irită groaznic. Cîte lozuri necîștigătoare pînă acum?

— Douăzeci și șapte, cu ăsta.

— Și o să mai fie.

— Cu siguranță.

— Totul e să nu te gîndești prea mult la nenorociri ca asta.

— Nu.

Sfaturile bune sînt, fără doar și poate, mai ușor de dat decît de urmat, gîndi Martin Beck. Se ridică și se îndreptă spre fereastră.

— Și acum înapoi la criminalul meu, se îndemnă Kollberg cu voce tare. Rînjește și bagă în el sandvișuri. Ce mai creatură! Mai întîi bea omu' un litru de spirt, apoi își omoară nevasta și copiii cu securea și după asta își dă foc la casă și încearcă să-și taie beregata cu drujba. Colac peste pupăză, cînd ajunge la poliție nu face decît să se plîngă de mîncare. După-amiază îl trimit la „deranjați". Frumoasă viață avem! mai zise el și trînti ușa în urma sa.

Verdeața din parcul dintre sediul poliției și hotelul Kristineberg începuse să se usuce. Cerul era jos și gri, cortine de ploaie se lăsau cînd și cînd, după cum norii aveau chef să se spargă, iar copacii începuseră deja să-și piardă frunzișul. Era 29 septembrie și toamna se instalase

definitiv și irevocabil. Martin Beck își privi cu silă țigara Florida pe jumătate fumată și se gîndi la căile sale respiratorii cele foarte sensibile, ca și la prima răceală, care avea să-l prindă cu siguranță cît de curînd. La începutul anotimpului rece, ca întotdeauna.

— Micuța mea prietenă, cine ești tu? se întrebă el cu voce tare.

Era conștient că șansele de a găsi răspunsul la acea întrebare se micșorau cu fiecare zi ce trecea. Poate că niciodată nu aveau să afle măcar cine era fata și cu atît mai puțin cine era ucigașul ei. Mai ales dacă acesta nu va repeta gestul. Femeia care zăcuse întinsă pe o foaie de cort, pe un dig în Motala, avea măcar o înfățișare, iar corpul ei se odihnea acum într-un mormînt, ce-i drept fără vreun nume scris pe piatra funerară. Criminalul însă nu era nimic, doar o umbră în ceață, fără contur.

Dar umbrele din ceață nu au dorințe și nici arme tăioase. Mai ales nu au mîini cu care să stranguleze.

Martin Beck se scutură. Adu-ți aminte că ai trei dintre cele mai importante virtuți pe care un polițist trebuie să le aibă. Ești încăpățînat, logic și întrutotul calm. Nu-ți ieși din minți și nu te angajezi într-o anchetă mai mult decît îți cere datoria. Cuvinte ca respingător, teribil, bestialitate țin de vocabularul ziariștilor și nu de sistemul tău de gîndire. Criminalii sînt oameni obișnuiți, atît doar că sînt mai nefericiți și mai neadaptați.

Pe Ahlberg nu-l mai văzuse din seara aceea de la hotelul din Motala, dar vorbiseră des la telefon. Ultima dată cu o săptămînă în urmă, și își mai aducea încă aminte ultima lui replică:

— Vacanță? Nu. Pînă nu clarificăm cazul ăsta, nu. În curînd voi putea spune că am verificat peste tot, dar continuu chiar dacă va fi nevoie să draghez întreg Borenul pentru asta.

Ahlberg era în primul rînd un încăpățînat, gîndi Martin Beck.

— La dracu', bombăni el lovindu-se cu pumnul peste frunte.

Apoi se reîntoarse la masă, se așeză rotindu-se pe jumătate cu scaunul spre stînga și se zgîi fără chef la hîrtia din

mașina de scris. Încercă să-și readucă aminte ce voia să scrie în clipa cînd Kollberg intrase cu scrisoarea.

Șase ore mai tîrziu, atunci cînd ceasul arăta cinci fără două minute, Beck își îmbrăcase pardesiul și își pusese pălăria pe cap, gîndind deja cu silă la metroul supraaglomerat ce avea să-l ducă acasă. Afară ploua în continuare și el parcă simțea aerul cu iz de mucegai pe care îl răspîndesc hainele ude. Și în afară de asta era senzația de claustrofobie provocată de apropierea masei aceleia aproape compacte de corpuri străine.

La cinci fără un minut veni Stenström. Deschise ușa ca de obicei, fără să bată. Iritant obicei, dar suportabil în comparație cu loviturile de ciocănitoare ale lui Melander sau bubuiturile lui Kollberg.

– Iată și un mesaj pentru compartimentul care se ocupă de gagici dispărute. Se cade să trimiți o carte poștală de mulțumire Ambasadei Americane. Sînt singurii care ne ajută.

Stenström studie banda de hîrtie roșie a telexului pe care o ținea în mînă.

– Lincoln, Nebraska. Rîndul trecut ce-a fost?

– Astoria, New York.

– Cei care ne-au trimis semnalmentele pe trei pagini, dar au uitat să ne spună un amănunt: că era vorba de o negresă?

– Da, răspunse Beck.

Stenström îi întinse telexul și îi spuse:

– Aici e numărul unui tip de la Ambasadă. Să-l suni neapărat.

Fericit că poate amîna în felul ăsta neplăcerea călătoriei cu metroul, Martin Beck se întoarse la masa de scris. Sună, dar era prea tîrziu – personalul Ambasadei plecase deja.

Ziua următoare era o miercuri cu o vreme mai urîtă ca niciodată. Poșta aduse un mesaj de dare în urmărire a unei fete de douăzeci și cinci de ani într-un sătuc cu numele Räng, probabil din sud, din Skâne. Fata nu se mai întorsese acasă după vacanță.

În timpul dimineții se trimiseră còpii ale descrierii făcute de Kollberg și ale fotografiilor retușate către poliția din Vellinge, ca și către un oarecare locotenent Elmer B. Kafka, Brigada Omucideri, Lincoln, Nebraska, USA.

După masa de prînz Martin Beck simți că ganglionii limfatici din gît i se umflaseră urît; cînd ajunse acasă îi era deja greu să înghită.

– Mîine va trebui să se descurce secția de criminalistică fără aportul tău, o să am eu grijă de asta, îi spuse soția.

Beck deschise gura să spună ceva, dar aruncă o privire copiilor și o închise apoi la loc fără să mai răspundă.

Ea nu întîrzie să-și sublinieze victoria.

– Ai nasul îngrozitor de înfundat. Te chinui să respiri de parcă ai fi un pește aruncat pe uscat.

Beck așeză deoparte cuțitul și furculița murmurînd un „mulțumesc pentru masă“ și se închise în cameră cu macheta vaporului.

Ocupația asta îl liniști repede. Lucră încet și metodic și își alungă gîndurile neplăcute. Abia dacă auzi zbieretele televizorului din camera alăturată, dar oricum nu-l înregistră ca atare. După o vreme se trezi cu fiică-sa stînd în pragul camerei, cu urme de gumă de mestecat pe bărbie.

– E un ciudat la telefon. Fix la mijlocul serialului. Tipic!

La naiba, trebuia să mute telefonul ăla.

La naiba, trebuia să se ocupe puțin și de educația copiilor.

La naiba, ce ar fi de spus unei fete care are treisprezece ani, moare după Beatles și căreia i-au crescut deja sînii?

Se strecură în vîrful picioarelor în sufragerie, ca și cum și-ar fi cerut scuze pentru propria existență, aruncă o privire stupidă mutrei de cîine a avocatului apărării de pe ecran și luă telefonul, trăgînd firul după el în hol.

– Noroc, spuse Ahlberg. Auzi, cred că am găsit ceva.

– Da?

– Îți aduci aminte că am vorbit la un moment dat de vaporașele de pe canal? Cele care trec pe aici în timpul verii, ziua, la douăsprezece jumătate și la patru?

– Da.

– Am încercat săptămîna asta să verific traficul de iahturi și șalupe, dar e aproape imposibil să îi găsești pe toți care se învîrt pe aici. Cu o oră în urmă unul dintre băieții din patrula de stradă mi-a zis că astă-vară, cîndva,

a văzut un vapor de pasageri trecînd prin dreptul gropii lui Platen spre vest, la mijlocul nopții. Cînd, nu știa exact și nici nu se gîndise vreodată la asta pînă acum. Pare incredibil, dar el jură că a văzut vaporul la miezul nopții. În ziua următoare a plecat în vacanță și a uitat, se înțelege, de treaba asta.

— A recunoscut vaporul?

— Nu, stai puțin. Am sunat la Göteborg doi funcționari de la navigație. Și unul dintre ei a zis că e totuși posibil să fi trecut noaptea. Crede că vaporul se cheamă *Diana* și mi-a dat adresa căpitanului.

Scurtă pauză. Se auzi cum Ahlberg aprinse un chibrit.

— Am găsit și căpitanul. Și mi-a spus că își amintește, cum dracu' ar putea să uite ziua aia. A fost așa: mai întîi au stat blocați trei ore la Hävringe și apoi s-a fisurat o țeavă la motor.

— La mașini.

— Ce zici?

— Mașini, nu motor.

— Aha. Mă rog, au stat oricum opt ore la Söderköping ca să facă reparația. Asta înseamnă că au fost întîrziați aproape o jumătate de zi și au trecut prin Borenshult după miezul nopții. N-au mai stat nici în Motala, nici în Vadstena, au mers direct la Göteborg.

— Cînd s-a întîmplat asta? În ce zi?

— A doua croazieră după solstițiul de vară, zice căpitanul. Adică noaptea de patru spre cinci iulie.

Nici unul dintre ei nu spuse nimic în următoarele zece secunde. Apoi Ahlberg rupse tăcerea:

— Patru zile înainte de a o găsi. L-am sunat pe tipul de la controlul navigației din nou și am verificat timpii. M-a întrebat despre ce e vorba și i-am spus că vreau să știu dacă toți cei de la bord au ajuns cu bine la destinație. Cine să nu fi ajuns, a zis el. De fapt nu știu exact cine, i-am răspuns. Sînt convins că m-a luat drept nebun.

Se lăsă din nou liniștea.

— Crezi că toate astea duc undeva? întrebă Ahlberg în cele din urmă.

— Nu știu, spuse Martin Beck. Poate. În orice caz, ai făcut o treabă foarte bună.

— Dacă toți cei de la bord au coborît în Göteborg, atunci nu ne e de folos prea mult.

Vocea lui Ahlberg reflecta o combinație de dezamăgire și de triumf modest.

— Trebuie totuși să controlăm toate informațiile, adăugă el.

— Sigur..

— Hai noroc.

— Noroc. Te sun eu.

Martin Beck rămase o clipă pe loc, cu mîna pe receptor, după ce-l pusese în furcă. Apoi se încruntă și, ca un somnambul, traversă iar sufrageria. Închise ușa cu grijă și se așeză din nou în fața machetei vasului *Danmark*. Ridică mîna dreaptă spre un cablu care sprijinea catargul, dar o lăsă imediat să cadă în jos moale.

O oră mai tîrziu, cînd nevastă-sa intră ca să-l ajute să se culce, era în aceeași poziție.

Capitolul 8

— Nimeni n-ar putea susține că tu arăți proaspăt și sănătos, spuse Kollberg.

Martin Beck se simțea oricum altcumva, numai sănătos nu. Nu putea să respire și avea dureri în gît și în urechi, iar bronhiile le simțea cum horcăie. Răceala ajunsese în faza cea mai rea. Și totuși, cu o vitejie de împrumut, el i se opunea ignorînd-o, așa cum se opusese și atacurilor de acasă, petrecîndu-și ziua la birou. În primul rînd fugise de sufocanta compătimire care l-ar fi așteptat dacă rămînea în pat. De cînd copiii crescuseră și se îndepărtaseră de ea, soția lui, cu grija ei de maniac, își luase foarte în serios rolul de doctor al casei, astfel încît accesele lui de gripă deveniseră pentru ea evenimente la fel de importante ca zilele de naștere sau sărbătorile mari din familie.

Mai apoi fusese și conștiința care nu-l lăsase să stea acasă.

— De ce te chinui aici dacă ești bolnav?

— N-am nimic.

— Nu te mai gîndi atît la povestea aia. Nu e prima dată cînd nu ne iese ceva. Și nici ultima; știi și tu. Nu sîntem nici mai buni, nici mai răi decît ne știm noi. Deși, ce mare lucru de capu' nostru? Niște copoi de valoare?

— Nu mă gîndeam la povestea aia.

— Nu mai tot reflecta atunci; strică la morală.

— Morală?

— Da, ia gîndește-te la cîte tîmpenii te poate duce mintea dacă îi lași prea mult timp la dispoziție. Reflecția e mama ineficienței, spuse Kollberg și ieși.

Fusese o zi tristă și lipsită de evenimente, plină doar de strănuturi și de accese rele de tuse; în rest, rutină cenușie. Sunase de două ori la Motala, mai mult ca să îl încurajeze pe Ahlberg, care parcă realizase acum, la lumina zilei, că descoperirea sa nu valorează atît cît sperase cu o seară înainte. Cel puțin atîta timp cît nu puteau găsi legătura dintre cadavrul din bazinul ecluzei și vas.

— Cred că atunci cînd te-ai zbătut ca un cîine să afli ceva ești gata să supraevaluezi orice mică descoperire.

Vocea lui Ahlberg sunase ca cea a unui om zdrobit. Mai-mai să ți se rupă inima cînd îl auzeai.

Fata dispărută de la Räng era de negăsit în continuare, dar asta nu-l îngrijoră pe Martin Beck. În fond, aceea avea un metru cincizeci, părul vopsit blond și coafură *à la* Brigitte Bardot.

La cinci luă taxiul spre casă, dar coborî înainte, la gura de metrou, și merse pe jos ultima bucată de drum. Asta pentru a scăpa de discuțiile pe tema economiei casei, care ar fi urmat dacă soția lui l-ar fi văzut coborînd dintr-un taxi.

Nu putu să mănînce nimic, dar își umplu stomacul cu o cană de ceai de mușețel. Așa, de siguranță, ca să mă apuce și durerea de stomac, gîndi Martin Beck. Apoi merse și se întinse în dormitor, iar amorțeala îl cuprinse imediat.

În dimineața următoare se simți o idee mai bine, bău cu un calm plin de stoicism o cană de apă fiartă cu miere și mîncă un pesmet. Discuția familială despre starea sănătății sale și despre cerințele absurde pe care statul le impunea angajaților de tipul său îi luă ceva vreme și cînd, mai tîrziu, ajunse la Kristineberg, ceasul era deja zece și un sfert.

Pe biroul său aștepta o telegramă.

Un minut mai tîrziu Martin Beck intră — pentru prima dată în opt ani de zile și fără să ciocăne măcar la ușă — în biroul șefului său, deși becul roșu aprins anunța că acesta e ocupat.

Omniprezentul Kollberg stătea sprijinit cu fundul pe marginea biroului și studia o hîrtie albastră pe care era desenat planul unei clădiri. Hammar era și el acolo, pe scaun, așa cum obișnuia, cu capul său greu sprijinit în palme. Amîndoi îl priviră mirați pe cel care intrase.

— Am primit o telegramă de la Kafka.

— Asta da bucurie la începutul unei zile de lucru, să-ți telegrafieze Kafka, zise Kollberg.

— Așa îl cheamă. Un criminalist din Lincoln, SUA. A identificat victima de la Motala.

— Poate să facă asta telegrafic? întrebă Hammar.

— Se pare că da.

Beck așează telegrama pe birou. Toți trei citiră textul:

> ASTA E FATA NOASTRĂ, ALL RIGHT. ROSEANNA MCGRAW, 27, BIBLIOTECARĂ, SCHIMB DE INFORMAȚII NECESAR ÎN CONTINUARE, CÎT DE REPEDE.
>
> KAFKA. OMUCIDERI.

— Roseanna McGraw, citi cu voce tare Hammar. Bibliotecară. N-ați fi bănuit.

— Domne, io am avut o teorie, că fata asta e din Mjölby, spuse Kollberg. Unde se află Lincoln ăsta?

— În Nebraska, undeva în interiorul țării, spuse Martin Beck.

Hammar citi încă o dată mesajul.

— Nu ne rămîne decît să reîncepem cercetările, spuse el. Parcă totul arată altfel acum cînd știm cine e. Deși, cum a ajuns ea la Motala?

Lăsă telegrama pe masă.

— Vom primi mai multe informații într-o scrisoare. Telegrama nu spune foarte mult.

— Suficient de mult pentru noi, spuse Kollberg. Nu sîntem noi așa de răsfățați și de pretențioși.

— Mda, zise Hammar calm, noi doi însă trebuie să rezolvăm asta întîi. Și arătă spre hîrtia albastră.

Clubul cărții digitale 2024

Martin Beck se reîntoarse în biroul său. O vreme își masă pielea capului cu vîrfurile degetelor. Senzația provocată de victoria proaspăt obținută se evaporase într-o oarecare măsură. Trei luni le luase să scoată la iveală informația pe care, în nouăzeci și nouă la sută din cazuri, o primeai de-a gata. Toată munca efectivă abia de acum înainte urma.

Ambasada și prefectul puteau să aștepte. Trase telefonul spre el și formă prefixul de Motala.

– Da, răspunse Ahlberg.

– Am găsit-o.

– Sigur?

– Așa se pare.

Ahlberg nu zise nimic.

– Era americană. Dintr-un oraș care se cheamă Lincoln, în Nebraska. Scrii?

– Da, cum dracu.

– O chema Roseanna McGraw. Pe litere: Rudolf-Olof-Sigurd-Eric-Adam-Niklas-Niklas-Adam-cuvînt nou-literă mare, Martin-Cesar-literă mare, Gustav-Rudolf-Adam-Wilhelm. Ai reușit?

– Poți să fii sigur!

– Avea douăzeci și șapte de ani și era bibliotecară. E tot ce știu pentru moment.

– Cum ai reușit?

– Rutină. Am dat-o în urmărire ca dispărută imediat, dar nu prin Interpol, ci prin ambasade.

– Vaporul, spuse Ahlberg.

– Ce-ai zis?

– Cum să ajungă aici o turistă americană dacă nu cu vaporul? Poate nu chiar cu vaporul descoperit de mine, ci cu vreun iacht de lux. Trec și din astea.

– Nu știu dacă era turistă.

– Corect. Mă apuc de treabă imediat. Dacă a cunoscut vreun om aici în Motala sau a locuit aici, asta aflu în douăzeci și patru de ore.

– Bun. Te sun imediat ce știu ceva nou.

Martin Beck încheie convorbirea strănutîndu-i lui Ahlberg în ureche. Cînd se pregătea să-și ceară scuze, auzi cum celălalt închidea deja telefonul.

Deși durerea de cap nu-i trecuse și urechile îi erau în continuare înfundate, se simți mai bine ca niciodată. Erau doar două lucruri care-l îngrijorau. Criminalul furase startul, avînd trei luni avans, iar el, Beck, nu știa nici măcar direcția în care să ia startul.

Undeva sub crusta asta a unei perspective îngrijorătoare și a speculațiilor în necunoscut, creierul său de polițist începuse să planifice primele patruzeci și opt de ore de cercetări conform rutinei, cercetări de care era sigur că îi vor da unele rezultate. Era la fel de sigur de asta ca și faptul simplu că într-o clepsidră nisipul curge de sus în jos.

Timp de trei luni nu se gîndise decît la asta. La momentul cînd cercetarea va putea într-adevăr să înceapă. Fusese ca o bîjbîială printr-o mlaștină, în plin întuneric. Acum simțea prima insulă sub picioare. Următoarea avea să fie destul de aproape.

Nu se aștepta la rezultate foarte rapide. Ca Ahlberg să afle că femeia asta din Lincoln lucrase undeva în Motala sau că locuise la cunoștințe sau pur și simplu în oraș, asta i se părea la fel de puțin probabil ca o scenă în care criminalul însuși ar intra la el în birou și i-ar pune pe masă o mapă cu dovezile necesare.

În schimb conta mult pe informațiile care aveau să completeze telegrama din SUA. Nu era totuși foarte nerăbdător pentru că se gîndea la toate sarcinile pe care tipul din America le avea de îndeplinit. Își aminti apoi de ambiția nefondată a lui Ahlberg de a dovedi că femeia ajunsese acolo cu vaporul. Logica îi spunea că trupul fusese cărat pînă la apă într-o mașină. Doar mașina era acum ajutorul numărul unu al omului, mai totul se putea face în și cu o mașină, chiar și a căra în mod ilegal cadavre.

Imediat după aceea gîndul îi fugi la locotenentul-detectiv Kafka, întrebîndu-se cum putea arăta el și mai ales secția de poliție la care lucra; era ca cele din serialele TV?

Se întrebă cît putea să fie acum ceasul în Lincoln și unde locuise femeia și dacă apartamentul ei era acum tăcut, cu mobile acoperite de cearșafuri albe și dacă aerul, acolo înăuntru, era sufocant și greu și plin de praf.

Îl izbi faptul că în ceea ce privește cunoștințele sale geografice despre America stătea foarte rău. Era cam ceață

în mintea lui. De fapt, nu știa nici măcar unde se afla Lincoln, iar numele propriu Nebraska nu-i spunea nimic mai mult decît alte mii de nume.

După prînz merse la bibliotecă și aruncă o privire pe harta lumii. Găsi repede Lincolnul; orașul se afla mult în interiorul țării, așa cum credea, de fapt chiar în mijlocul Statelor Unite ale Americii. Probabil era chiar un oraș mare, dar în bibliotecă nu se găsea nici o carte cu informații despre orașele nord-americane. Cu ajutorul agendei de buzunar socoti diferența de fus orar și descoperi că era vorba de șapte ore. Acum, cînd ceasul lui arăta două și jumătate după-amiaza, acasă la Kafka era șapte și jumătate dimineață și polițistul american mai era încă în pat, citindu-și presa de dimineață.

Martin Beck rămase încă vreun minut în fața hărții, apoi duse arătătorul spre punctul negru, de mărimea unui vîrf de ac, din colțul sud-estic al statului Nebraska. 100 grade longitudine vestică socotit de la Greenwich, și spuse ca pentru sine:

– Roseanna McGraw.

Repetă numele încă de cîteva ori ca pentru a și-l întipări în memorie.

Cînd se reîntoarse la birou îl găsi așezat în scaunul rotativ pe Kollberg, preocupat să facă din toate agrafele de birou de pe masă un lanț infinit.

Telefonul sună înainte ca vreunul dintre ei să apuce să zică ceva.

– Centrala vă anunță că aveți un aviz pentru o convorbire cu Statele Unite peste treizeci de minute. Acceptați?

Locotenentul-detectiv Elmer B. Kafka nu lenevea deci în pat răsfoindu-și ziarul de dimineață. Încă o dată trăsese o concluzie pripită.

Convorbirea urmă după aproape trei sferturi de oră. Mai întîi se auzi un bîrîit enervant și multe voci de telefoniste care se suprapuneau, apoi vocea bărbatului de la celălalt capăt al firului deveni clară și distinctă:

– Alo, Kafka la telefon. Sînteți domnul Beck?

– Da.

– Ați primit telegrama mea?

– Da. Mulțumesc.

– Totul e clar, nu?

– Nu aveți nici o îndoială asupra faptului că vorbim de aceeași femeie?

– Vorbești ca un american get-beget, strecură Kollberg jucîndu-se cu agrafele.

– Nu, e sigur Roseanna. Am identificat-o în mai puțin de o oră – mulțumită descrierii excelente făcute de dumneavoastră. Am controlat de două ori. Și cu prietena ei, și cu un fost prieten. Oricum, v-am pus la poștă fotografii și alte cîteva materiale.

– Cînd a plecat de acasă?

– La începutul lui mai. Ideea era să petreacă vreo două luni în Europa. Era prima ei ieșire în străinătate. Atît cît știu, a călătorit singură.

– Știți ceva despre ce planuri avea?

– Nu foarte mult. Un pont pot totuși să vă dau: a scris din Norvegia unei prietene, spunîndu-i că are de gînd să stea două săptămîni în Suedia și apoi să meargă la Copenhaga.

– Altceva a mai scris?

– Păi... parcă zicea ceva de o călătorie cu un vapor suedez. Un fel de croazieră pe lacurile din interiorul țării, ceva de genul ăsta. Aici nu e foarte clar.

Martin Beck amuți.

– Mai sînteți pe fir, domnule Beck?

– Da.

La telefon se auzea din ce în ce mai prost.

– Înțeleg că a fost ucisă, l-ați prins pe tip?

– Nu încă.

– Nu vă aud.

– În curînd, sper, încă nu, spuse Martin Beck.

– L-ați împușcat?

– Ce anume? Nu, nu, nu l-am împușcat...

– Aud, aud, deci l-ați împușcat pe nenorocit! strigă Kafka de pe celălalt mal al Atlanticului. Excelent! Am să dau știrea ziarelor de pe aici.

– Nu, nu, nu m-ați înțeles! urlă Martin Beck.

Ca o șoaptă foarte slabă se mai auzi ultima replică a lui Kafka.

– Da, v-am înțeles perfect. Am numele dumneavoastră notat foarte clar. Vă salut. Mai vorbim. Bravo, Martin!

Martin Beck puse jos receptorul. Stătuse în picioare, crispat, cît ținuse întreaga convorbire și acum gîfîia și sudoarea i se strînsese pe frunte.

— Ce faci, domne', îl întrebă Kollberg, crezi că merge cu portavocea pînă în Nebraska?

— La sfîrșit nu s-a mai auzit ca lumea. A înțeles că eu am împușcat criminalul. O să dea în ziar, acolo.

— Grozav! Mîine ești eroul zilei în America. Poimîine te fac cetățean de onoare, iar de Crăciun îți trimit cheia orașului. Aurită. Martin-cel-iute, răzbunătorul din Bagarmossen. Ăștia ai noștri or să se-ndoaie de rîs cînd or să audă.

Martin Beck își suflă nasul și își șterse fruntea de sudoare.

— Mda, și altminteri ce-a mai zis tipul, șerifule? Sau s-a oprit mai ales la a-ți lăuda iscusința?

— Cele mai mari laude le-ai primit tu pentru descrierea pe care ai făcut-o victimei. Excepțională descriere, așa a zis.

— Era sigur asupra identității ei?

— Da, absolut, controlase atît cu o prietenă bună a fetei, cît și cu un fel de fost logodnic.

— Și altceva?

— A plecat de acasă la începutul lui mai, să stea două luni în Europa. Era prima dată cînd călătorea în străinătate. A mers singură. A trimis o vedere din Norvegia prietenei ăleia de acasă spunîndu-i că va sta două săptămîni în Suedia și apoi își va continua drumul spre Copenhaga. Mi-a zis că mi-a pus deja la poștă fotografiile cu fata și alte materiale.

— Asta-i tot?

Martin Beck se duse spre fereastră unde se opri și privi afară. Își mușcă unghia degetului mare.

— Pe vedere a scris că va face o călătorie cu vaporul. Un fel de croazieră pe lacurile din Suedia. Se întoarse și își pironi privirile pe Kollberg. Acesta nu mai zîmbea, și strălucirea aceea din priviri se topise. După o vreme spuse încet:

— Deci a venit într-adevăr cu unul dintre vapoarele de pe Götakanal. Prietenul tău de la Motala a avut dreptate.

— Așa se pare, mai adăugă Martin Beck.

Capitolul 9

Martin Beck trase adînc aer în piept cînd ieși din stația de metrou Slussen la suprafață. Călătoria în vagonul supraaglomerat îi făcuse rău ca de obicei.

Aerul era acum curat, iar dinspre mare adia o briză proaspătă ce se răspîndea peste oraș. Traversă și își cumpără un pachet de țigări din tutungeria situată sub lifturile de la Katarina. În partea de jos, spre Skeppsbron, se opri, își aprinse o țigară și își sprijini coatele pe parapetul podului. Un vapor de croazieră sub drapel englez stătea ancorat în apropierea cheiului Stadsgård. Nu-i putea citi numele de la distanță, dar ghici că era vorba de *Devonia*. Un stol de pescăruși se băteau deasupra apei pe ceva resturi de mîncare, țipînd. O vreme privi vasul, apoi continuă să coboare spre chei.

Pe un butuc stăteau doi bărbați cu înfățișare posomorîtă. Unul dintre ei încerca să înfigă un muc într-un porțigaret de lemn și, cum nu reușea, primi ajutorul celuilalt, căruia mîinile îi tremurau mai puțin. Martin Beck își privi ceasul. Nouă fără cinci. Probabil că sînt lefteri, gîndi el, altfel erau acum deja în fața magazinului de băuturi.

Trecu pe lîngă *Bore II*, ce stătea ancorat în port și pe care se încărcau mărfuri. Stătu o vreme pe trotuar, vizavi de Reisen, pînă cînd, după cîteva minute, reuși să rupă coloana interminabilă de mașini și să traverseze.

Lista de pasageri pentru cursa vaporului *Diana* din 3 iulie nu se găsea la biroul companiei maritime care se ocupa de Götakanal. Era în Göteborg și avea s-o primească de la ei cît de repede posibil. Lista de rezevări și cea a echipajului însă le putea obține imediat, aici, la Stockholm. Cînd plecă de la compania maritimă, luă cu el cîteva broșuri pe care le citi în drum spre secție, spre Kristineberg.

Melander îl aștepta deja în fotoliul din biroul lui destinat invitaților.

— Noroc, bătrîne, spuse Martin Beck.

— Bună dimineața, răspunse Melander.

— Pipa aia pute îngrozitor. Dar stai liniștit și continuă să strici aerul. Ești invitatul meu. Sau voiai ceva anume?

— Pipa nu provoacă așa de repede cancerul. Țigările Florida, în schimb, sînt dintre cele mai periculoase. Așa se zice. Altminteri, îți stau la dispoziție.

— Cotrolează la American Express, la poștă, vezi eventualele cecuri, telefoane, să-i dăm de urmă, înțeles?

— Cred că da. Mai zi o dată cum o chema pe damă?

Martin Beck scrise numele pe un bilet, ROSEANNA MCGRAW, și i-l întinse lui Melander.

— Cînd te gîndești că o cheamă „grave"*, nu? Sau cum se pronunță Graw? Gro?

Melander ieși, iar Martin Beck deschise fereastra. Aerul era răcoros, vîntul lovea coroanele copacilor și răscolea frunzele de pe trotuare. După o vreme, închise geamul la loc, își puse haina pe spătarul scaunului și se așeză.

Ridică receptorul și formă numărul colegilor de la secția pentru străini. Dacă fata și-ar fi trecut numele în registrul vreunui hotel, atunci ei ar fi trebuit să îl aibă în hîrtiile lor. De fapt, ar fi trebuit să-l aibă oricum. Așteptă destul de mult pînă cînd cineva răspunse și apoi i se spuse să aștepte din nou. Abia după încă alte zece minute, fata de la celălalt capăt al firului se făcu din nou auzită. Găsise cartela. Roseanna McGraw locuise la hotelul Gillet, din 30 iunie pînă în 2 iulie.

— Trimiteți-mi la mine în birou o copie, spuse Martin Beck.

Apăsă cu mîna dreaptă în furca telefonului, așteptînd să obțină un nou ton. Apoi comandă un taxi și își îmbrăcă la loc haina. Își băgă în buzunar una dintre pozele retușate ale Roseannei McGraw și ieși. Zece minute mai tîrziu coborî în piața Brunkeberg, plăti și intră prin ușa de sticlă a hotelului Gillet.

În fața recepției stătea un grup de șase bărbați. Aveau ecusoane prinse pe reverele hainelor și vorbeau toți deodată. Recepționerul arăta foarte încurcat și făcea gesturi deznădăjduite cu brațele, cerîndu-și scuze. Discuția părea să dureze, așa că Martin Beck se așeză într-unul dintre fotoliile din vestibul.

---

* *Grave* (engl.) – mormînt (n. tr.).

Așteptă pînă cînd recepționerul reuși să-i convingă pe participanții la congres să urce în lift, indicîndu-le o ieșire din încurcătură, și abia apoi se îndreptă spre ghișeu.

Recepționerul răsfoi o vreme cu stoicism prin registru pînă dădu de numele fetei, jos de tot pe o pagină. Întoarse apoi caietul în așa fel ca Martin Beck să poată citi. Fata scrisese cu litere frumoase, de tipar. Loc de naștere: Denver, Colorado, Statele Unite. Reședință permanentă: Lincoln, Nebraska. Ultima reședință: Nebraska, SUA.

Martin Beck îi verifică pe toți oaspeții hotelului care se trecuseră în registru în jurul datei de 30 iunie. Deasupra numelui Roseanna McGraw erau alte opt nume de americani. Toți, mai puțin primii doi, trecuseră cîte un loc în SUA ca ultimă reședință. Prima persoană se numea Phyllis, restul numelui fiind indescifrabil. Era vorba de o femeie care scrisese Nordkap, Sweden. Cel din rîndul de dedesubt scrisese Nordkap, Norga, în aceeași coloană.

— Era un grup? întrebă Martin Beck.

— Permiteți să văd, spuse recepționerul și întoarse capul mult spre dreapta. Nu, nu-mi amintesc, dar e foarte probabil. Avem de multe ori grupuri de americani. Vin cu trenul de la Narvik.

Martin Beck îi arătă fotografia, dar bărbatul dădu din cap.

— Nu, îmi pare rău, avem așa mulți oaspeți...

Nimeni n-o recunoscuse la hotel pînă la urmă, dar drumul pînă acolo nu fusese în zadar. Acum Martin Beck știa cel puțin unde locuise fata, îi văzuse numele în registru și aruncase chiar o privire în camera ei. Pe 2 iulie fata părăsise hotelul.

— Și mai apoi? Încotro? se întrebă tăcut.

Tîmplele îi fierbeau și erau parcă lovite de ciocane, iar gîtul începuse să-l doară. Se întrebă dacă avea febră.

Fata ar fi putut să se urce la bordul vasului *Diana* în Stockholm, cu o seară înainte de plecare. În broșuri citise că se poate dormi la bord în noaptea de dinaintea plecării. Martin Beck ajungea din ce în ce mai des la concluzia că fata călătorise într-adevăr cu vasul *Diana*, deși încă nu găsiseră vreo dovadă clară în sensul acesta.

Unde-o fi Melander, gîndi el întinzîndu-se după telefon, dar chiar atunci se auzi un sunet ca de ciocănitoare la ușă.

Melander își făcu apariția, dar rămase în prag.

— Nici un *card* American Express, nimic de genul ăsta, spuse el. Nimeni nu știe nimic de ea pe acolo. Acum mă duc să mănînc, dacă n-ai nimic împotrivă.

Cum Beck n-avu nimic împotrivă, Melander dispăru imediat.

Beck sună la Motala, dar Ahlberg nu era în birou.

Durerea de cap devenea din ce în ce mai rea. După ce căută o vreme tabletele, renunță și urcă la Kollberg să ceară împrumut cîteva. În ușă îl apucă un acces de tuse care îl opri o vreme să scoată vreun cuvînt.

Kollberg își lăsă capul pe-un umăr, privindu-l îngrijorat.

— Arăți mai rău decît optsprezece dame cu camelii. Intră, dragă, să se uite nenea doctoru' la tine.

Îl privi apoi pe Martin Beck, de la distanță, printr-o lupă.

— Dacă nu-l asculți pe doctor, mai ai puțin de trăit. Du-te acasă, bagă-te în pat și bea două pahare enorme de *toddy*. Mai bine trei. Rom *toddy*, e singurul care ajută. Apoi soilești și te scoli după aia proaspăt ca o zi de iarnă.

— Ce zi de iarnă? Și, oricum, nu-mi place romul, spuse Martin Beck.

— Ia coniac atunci. Nu-ți face griji pentru Kafka. Dacă sună, am eu grijă de el. Engleza mea e perfectă.

— Mă îndoiesc că o să sune. Ai ceva pastile pentru dureri de cap?

— Nu, dar pot să-ți dau o bomboană de ciocolată.

Martin Beck se întoarse în biroul său. Aerul era stătut, dar nu vru să lase frigul de afară să intre, așa că se abținu să deschidă fereastra.

Ahlberg nu se întorsese încă atunci cînd, o jumătate de oră mai tîrziu, Martin îl sună. Luă de pe birou lista ehipajului de pe *Diana*. Erau optsprezece oameni cu adrese în diferite locuri din țară. Doi locuiau chiar la Motala.

La trei și jumătate se hotărî să urmeze sfatul lui Kollberg. Își făcu curat pe birou, apoi își îmbrăcă pardesiul și își luă pălăria din cuier.

Pe drum spre casă intră într-o farmacie și cumpără o cutie cu aspirine.

Acasă găsi o picătură de coniac în dulap, o turnă într-o cană de supă pe care o luă cu el în dormitor. Cînd nevastă-sa intră puțin mai tîrziu cu radiatorul, Martin Beck adormise deja.

Dimineața următoare se trezi devreme, dar rămase în pat pînă la nouă fără un sfert. Atunci abia se ridică și se îmbrăcă. Se simțea cu adevărat mai bine și durerea de cap îi dispăruse.

La ora nouă fix apăsă pe clanța biroului său. Pe masă găsi un plic cu eticheta roșie a poștei rapide. Rupse plicul fără să mai aștepte măcar să se dezbrace.

Plicul conținea lista pasagerilor.

Privirea îi căzu imediat pe numele fetei.

McGraw R., Miss, USA: cabină *single* A7.

Capitolul 10

— Știam eu că am dreptate, spuse Ahlberg. Simțeam. Cîți pasageri erau pe vapor?

— Șaizeci și opt, după listă, spuse Martin Beck, în timp ce în joacă îngroșa cifra de pe hîrtie cu pixul.

— Ai adresele lor?

— Nu, doar naționalitățile. O să fie o muncă de iad să îi găsim pe toți oamenii ăștia. Pe cîțiva îi putem exclude ușor. Femei bătrîne și copii, de exemplu. În schimb, trebuie să-i găsim pe toți membrii echipajului. Optsprezece nume în plus, deși adresele lor le am deja.

— Ai zis că americanul, Kafka, crede că fata călătorea singură. Tu ce crezi?

— Nu pare să fi avut pe cineva în cabină. Era *single*. Conform cu planul navei, cabina e amplasată pe puntea de la mijloc chiar în spate, la pupa.

— Chestia asta cu pupa trebuie să recunosc că nu-mi spune prea mult, zise Ahlberg. Deși mă uit la vapoarele alea de cîteva ori pe săptămînă, în fiecare vară, nu știu cum arată de fapt. N-am urcat niciodată la bord pe vreunul. Toate trei sînt la fel.

— Chiar la fel nu sînt. Cred că e cazul să ne uităm mai de aproape la *Diana*. O să mă interesez unde e ancorată, mai adăugă Martin Beck.

Apoi îi povesti de vizita pe care o făcuse la Gillet, îi dădu adresele căpitanului și cîrmaciului de pe *Diana*, care locuiau amîndoi în Motala, și promise să-l sune din nou cînd va afla unde era ancorată *Diana*.

Abia după ce încheie convorbirea cu Ahlberg se gîndi să meargă la șeful său cu lista de pasageri pe care o primise.

Hammar îl felicită pentru succes și îl rugă să caute să se uite la vas cît de repede posibil. Între timp, de lista de pasageri se vor ocupa Kollberg și Melander.

Melander nu păru prea entuziasmat de misiunea de a face rost de adresele a șaizeci și șapte de necunoscuți, răspîndiți pe întreg pămîntul. Stătea acum în biroul lui Martin Beck, cu o copie a listei în mînă și socotea:

— Cincisprezece suedezi, dintre care cinci de Andersson, trei Johansson și trei Petersson. Promițător. Douăzeci și unu de americani. Mai puțin unul, de fapt. Doisprezece nemți, patru danezi, patru englezi, un scoțian, doi francezi, doi sudafricani, după ăștia urma să bată tam-tam-ul prin junglă, cinci olandezi și doi turci.

Își goli pipa lovind-o de marginea coșului și băgă apoi hîrtia într-un buzunar.

— Turci! Pe canalul Göta, mormăi el și părăsi încăperea.

Martin Beck sună la compania de navigație. *Diana* ierna la Bohus, o localitate mică pe rîul Göta, la vreo douăzeci de kilometri nord de Göteborg. Un om de la biroul companiei din Göteborg îi putea arăta vasul.

Îl sună pe Ahlberg anunțîndu-l că va lua trenul de după-amiază spre Motala. Convenira să plece apoi amîndoi din Motala spre Göteborg, la șapte, a doua zi dimineața. Puteau fi, astfel, la Bohus în jur de zece.

Măcar de data aceasta scăpă de ora de vîrf de la metrou. Vagonul fu aproape gol.

Nevastă-sa începuse să înțeleagă cît de important era pentru el acest caz, și nu scoase decît un slab sunet de protest cînd o anunță că pleacă la Göteborg. Îi făcu, ce-i drept, valiza într-o tăcere rea, dar Martin Beck se prefăcu că nu observă atitudinea ei demonstrativă. O sărută la

sfîrșit pe obraz, distrat, și plecă de acasă cu o oră înainte de plecarea trenului.

— Nu ți-am rezervat cameră la hotel, fu primul lucru pe care i-l spuse Ahlberg, care îl așteptase cu mașina la ieșirea gării din Motala. Avem acasă o sofa formidabilă pe care poți dormi liniștit.

Stătură de vorbă mult în noaptea aceea și cînd ceasul deșteptător se apucă să sune, în dimineața următoare, nu se simțeau nici unul, nici altul prea odihniți. Ahlberg sună la tehnic și ceru doi experți pentru Bohus. Apoi coborîră la mașină.

Dimineața era cenușie și rece și după ce parcurseseră o bucată de drum începu să burnițeze.

— I-ai găsit pe căpitan și pe cîrmaci? întrebă Martin Beck cînd lăsaseră deja orașul în urma lor.

— Numai pe căpitan, răspunse Ahlberg. Un tip greoi. M-am luptat să scot de la el fiecare cuvînt. Oricum pare să fi avut foarte puțin de-a face cu pasagerii. N-a văzut și n-a auzit nimic care să poată fi pus în legătură cu crima. Iar în timpul acelei croaziere a fost în mod special ocupat pînă peste cap, deoarece nu mergea ceva la motor... scuze, la mașini. S-a indispus imediat ce i-am amintit de cursa aia. Dar mi-a spus că a avut doi băieți să-l ajute și că aceia, după ultima cursă de anul ăsta cu *Diana*, s-au îmbarcat pe un vas care face Anglia sau Germania.

— Mda, spuse Martin Beck, pe ăștia o să-i găsim. Trebuie doar să controlăm la companiile maritime.

Ploaia se înteți și cînd ajunseră la Bohus apa șiroia necontenit pe parbriz. Din această cauză nici nu văzură mare lucru din așezare, dar părea oricum ceva foarte mic, cu cîteva fabrici și o zonă de clădiri, care se întindea de-a lungul rîului. Căutară o vreme, conducînd foarte încet spre drumul spre faleză și în cele din urmă zăriră vapoarele. Păreau părăsite, ca niște fantome, și nu le zăriră numele pînă nu se apropiară foarte mult de ponton.

Rămaseră în mașină, căutîndu-l cu privirea pe tipul de la compania maritimă. Nici un om în raza vederii lor, dar ceva mai departe era parcată o mașină. Se apropiară și văzură că la volanul ei stătea un bărbat care îi privea.

Parcară foarte aproape. Șoferul lăsă geamul portierei în jos și strigă ceva. În ciuda răpăitului ploii, își putură

desluși propriile nume în vorbele lui, așa că Martin Beck coborî și el geamul portierei sale și dădu afirmativ din cap.

Omul se prezentă și, ignorînd ploaia, propuse să urce pe *Diana* chiar atunci.

Era scund și, așa cum mergea în fața lor spre vas, parcă mai mult se rostogolea. Cu oarecare greutate, urcă pe punte și îi așteptă acolo.

Descuie apoi o ușă de la tribord și toți intrară într-un fel de garderobă. Pe partea opusă se vedea o ușă similară care ducea la puntea de promenadă de la babord. În dreapta erau două uși de sticlă ce dădeau spre sala de mese și între ele o oglindă mare. Sub oglindă puteai coborî pe o scară spre puntea inferioară. Ceea ce făcură cei trei. Jos, unde ajunseră, erau patru cabine mari și o încăpere colectivă unde se puteau vedea canapele cu franjuri aurite. Micuțul le arătă apoi cum puteau canapelele fi ascunse după o draperie.

— Așa-zișii „pasageri de punte“, care n-au cabină, obișnuiesc să doarmă aici.

Urcară înapoi pe puntea superioară. Acolo erau cabine pentru pasageri și echipaj, toalete și dușuri. Sala de mese era pe puntea intermediară. Acolo existau șase mese rotunde, fiecare cu șase scaune, un bufet pe partea dinspre pupa și o cameră mică care dădea spre un lift. Era liftul care corespundea bucătăriei de dedesubt. Pe partea opusă garderobei era situat un salon de lectură cu vedere largă spre exterior și niște ferestre mari.

Cînd ieșiră pe puntea de promenadă ploaia aproape că se oprise. Merseră spre pupa. La tribord existau trei uși, prima dădea spre încăperea de serviciu, cea cu lift, celelalte două spre cabine. La pupa superioară și la cabina de comandă. Chiar cabina de lîngă scara de frînghie fusese cea a Roseannei McGraw.

Ușa cabinei dădea direct spre pupa. Reprezentantul le deschise ușa și cei doi polițiști intrară înăuntru. Cabina era mică, trei metri pe unu jumătate, și n-avea hublou. Un pat suspendat era rabatat și funcționa ca spătar pentru patul de jos. Altminteri, în cabină se mai găsea o chiuvetă acoperită cu o placă de lemn de mahon. Pe peretele de placaj, deasupra chiuvetei, se putea vedea o oglindă cu o etajeră pentru pahar și alte obiecte de toaletă. Podeaua era acoperită cu o mochetă bine fixată, iar sub pat era loc

pentru valize. La picioarele patului era un spațiu liber în care ar fi putut atîrna hainele agățate în cuierul de pe perete.

Trei persoane nu aveau loc sub nici o formă în cabină, și reprezentantul simți asta și ieși afară, așezîndu-se pe o ladă cu veste de salvare. Apoi rămase privindu-și proprii pantofi plini de noroi, care îi atîrnau la cîțiva centimetri deasupra podelei.

Martin Beck și Ahlberg cercetară cabina. Nu sperau totuși să găsească urme ale Roseannei, pentru că știau că se făcuse curat de nenumărate ori de cînd ea locuise acolo. Ahlberg se întinse cu oarecare prudență pe pat și fu de părere că nu prea era un loc de odihnă confortabil pentru un adult.

Lăsară ușa cabinei deschisă, ieșiră și se așezară pe ladă alături de reprezentant.

După o vreme, în care nu scoaseră nici o vorbă, privind doar tăcuți spre cabina din fața lor, auziră o mașină care întorcea lîngă ponton. Erau oamenii de la tehnic, de la SKA*, care coborîră din mașina neagră și, purtînd o geantă mare și la fel de neagră între ei, se apropiară. Nu dură mult pînă cînd se apucară serios de treabă.

Ahlberg îl lovi cu cotul pe Martin Beck arătîndu-i din cap scara de frînghie. Se urcară pe puntea superioară. Acolo erau cîte două bărci de salvare pe fiecare parte a coșului, două lăzi pliante și pături; nimic altceva. La nivelul acela se mai aflau două cabine de pasageri, o magazie și cabina căpitanului, în spatele timoneriei.

La piciorul scării de frînghie Martin Beck se opri și scoase din buzunar planul cabinelor pe care-l primise de la compania maritimă. Cu el în față cei doi mai trecură o dată în revistă tot vasul. Cînd se întoarseră la pupa, pe puntea intermediară, reprezentantul cel scund stătea în continuare pe lada sa, urmărindu-i trist pe cei doi polițiști de la tehnic, care stăteau în genunchi în cabină și smulgeau fire din covor.

La ora două mașina mare și neagră dispărea deja pe drumul spre Göteborg, aruncînd o cascadă de noroi în trecere. Tehnicienii de la criminalistică luaseră cu ei tot ceea ce se

* SKA *(Statens Kriminal Teknista Anstalt)* – Departament de investigații tehnice al poliției (n. tr.).

putea lua din cabină, deși asta nu însemna mult, și promiseseră să dea rezultatul analizelor destul de repede.

Martin Beck și Ahlberg îi mulțumiră reprezentantului companiei maritime, iar el le strînse mîinile cu un entuziasm exagerat, mulțumit că poate în sfîrșit pleca de acolo.

Cînd mașina acestuia dispăruse după prima curbă a drumului, Ahlberg spuse:

– Sînt obosit și mi-e cam foame. Mergem la Göteborg și înnoptăm acolo. Nu?

O jumătate de oră mai tîrziu parcară în fața unui hotel pe Postgatan. Își luară fiecare cîte o cameră, se odihniră o oră și apoi ieșiră să mănînce.

În timp ce stăteau la masă, Martin Beck povesti despre vapoare, iar Ahlberg despre o excursie pe care o făcuse în insulele Färö.

Nici unul dintre ei nu pomeni numele Roseannei McGraw.

Capitolul 11

Pentru a ajunge de la Göteborg la Motala o iei pe drumul național 40 spre est, prin Borås și Ulricehamn, pînă la Jönköping. Acolo spre nord, pe drumul european 3, pe care îl urmezi pînă la Ödeshög. Continui pe 50, prin dreptul localităților Tåkern și Vadstena și cam asta e, ai ajuns.

Distanța e de douăzeci și șapte de mile* și în dimineața aceea Ahlberg avu nevoie de mai bine de trei ore pentru a se vedea la destinație.

El și Martin Beck plecaseră în zori, la cinci și jumătate, cînd doar gunoierii, băieții care împart ziarele de dimineață și polițiștii încă adormiți își făcuseră apariția.

Păstrară tăcerea o bucată de vreme. Mulți kilometri de asfalt neted, cenușiu fugiră pe sub burta mașinii, în urmă. Abia după ce trecură prin Hindås își drese Ahlberg glasul și zise:

– Crezi într-adevăr că acolo s-a întîmplat? Înăuntru în... debaraua aia strîmtă?

---

* O milă de uscat suedeză = 10 km (n. tr.).

– Unde altundeva?

– Cu o prezență străină la doar douăzeci de centimetri depărtare, în spatele peretului cabinei alăturate?

– Placajului.

– Ce-ai zis?

– În spatele placajului, cabinele n-au pereți.

– Tot aia..., mai adăugă Ahlberg.

O milă mai tîrziu, Martin Beck spuse:

– Poate tocmai de aceea.

– Da, pentru a o face să nu strige.

– Așa cum am mai spus.

– Dar cum a putut s-o oprească? Toată treaba i-a luat o groază de timp.

Martin Beck nu mai adăugă nimic. Fiecăruia îi veni în minte cabina mică și decorul ei spartan. Nici unul dintre ei nu-și putu opri fantezia să intre în funcțiune. Amîndoi fuseră străbătuți de aceeași senzație neplăcută de neputință. Își căutară, cu gesturi parcă paralele, țigările în buzunar și fumară în tăcere.

Martin Beck privi afară peste o margine de Åsunden și se gîndi la Sten Sture, care zăcuse acolo jos, pe targă, bătut, în timp ce zăpada viscolită îi acoperea și descoperea rănile, stranie și nemuritoare imagine a morții. Alb ca varul, blînd și însîngerat. Cînd intrară în Ulricehamn, Beck spuse:

– E posibil ca fata să fi primit o parte din lovituri cînd deja era moartă sau cel puțin își pierduse cunoștința. Sînt unele date în expertiza medico-legală care confirmă asta... Ar putea fi așa.

Ahlberg dădu din cap. Fără să-și fi mărturisit unul altuia asta, gîndul abia exprimat de Beck avusese darul să-i mai liniștească.

La Jönköping opriră la o autoservire și luară cîte o cafea. Lui Martin Beck i se făcu greață ca de obicei, dar în același timp se simți ceva mai înviorat.

La Gränna, Ahlberg dădu glas unui gînd care îi preocupase pe amîndoi vreme de o oră:

– De fapt, n-o cunoaștem.

– Nu, spuse Martin Beck, fără să-și ia ochii din ceața ce se lăsase peste insula Visingsö.

– Nu știm cine a fost fata asta. Adică...

Tăcu.
— Știu ce vrei să spui.
— Nu-i așa? Cum trăia, cum se comporta. În ce fel se împăca cu oamenii. Toate astea.
— Mda.
Așa era. Femeii asasinate îi găsiseră numele, o adresă și o ocupație, dar nimic mai mult.
— Crezi că băieții de la SKA găsesc ceva?
— Totul e să-ți păstrezi speranța.
Alhberg îi aruncă o privire scurtă. Nu era nevoie de cuvinte. Era clar că tot ceea ce ar fi putut spera să obțină după încheierea cercetărilor tehnice era doar confirmarea ipotezei că locul crimei era cabina cu numărul 7A. Vasul *Diana* făcuse deja douăzeci și patru de croaziere pe canal de cînd femeia din Lincoln, Nebraska fusese la bord. Or asta însemna că de tot atîtea ori cabina fusese curățată, măturată, așternuturile și prosoapele fuseseră spălate de douăzeci și patru de ori și tot de atîtea ori amestecate între ele, poposind mereu în alte cabine. Și mai însemna că între treizeci și patruzeci de oameni locuiseră în cabină după Roseanna McGraw. Și toți își lăsaseră acolo urmele.
— Rămîne interogarea martorilor, spuse Ahlberg.
— Da.
Optzeci și cinci de oameni, dintre care unul probabil era vinovatul și ceilalți posibili martori. Fiecare echivalent cu o piesă de puzzle într-un joc imens. Optzeci și cinci de oameni, răspîndiți în patru colțuri ale lumii. Fie măcar și numai să le dai de urmă, și tot era o muncă de Sisif; cum ar fi să îi și interogheze pe toți și să rezume materialul într-un raport, Beck nu îndrăznea să-și imagineze.
— Optzeci și cinci de martori, plus Roseanna McGraw.
— Mda, aprobă Martin Beck.
Și după o clipă adăugă:
— Există o singură soluție, atît cît pot eu să întrevăd.
— Tipul din America?
— Da.
— Cum îl chema?
— Kafka.
— Ciudat nume. Pare bun individul?

Martin Beck își aminti absurda convorbire telefonică ce avusese loc cu cîteva zile mai devreme și deodată zîmbi, primul zîmbet al acelei zile sumbre.
— Greu de spus.
La jumătatea drumului între Vadstena și Motala, Martin Beck se trezi enumerînd, mai mult sau mai puțin pentru sine însuși:
— Gențile. Hainele. Obiectele de toaletă, peria de dinți. Suvenirurile pe care ea le cumpărase. Pașaportul. Banii. Cecurile de călătorie.
Ahlberg încrucișă mîinile pe volan, plictisit, lăsînd mașina să se tîrîie în urma unui tir cu remorcă în spatele căruia, de două mile, fusese condamnat să meargă.
— O să cercetez cu atenție canalul, spuse el. Mai întîi între Borenshult și port. Apoi la est de Boren. Ecluzele le-am făcut deja. Dar dacă...
— Vätternul?
— Da. Acolo n-avem nici o șansă. Iar în Boren, mare lucru să nu fi îngropat draga totul în mîlul de pe fund. Am ajuns să și visez draga asta, ce sculă îngrozitoare; mă trezesc în miezul nopții, mă ridic în fund și încep să înjur. Nevastă-mea crede că am înnebunit. Bietul de mine, mai zise el și frînă în fața sediului poliției din Motala. Martin Beck îl privi cu o senzație amestecată de neîncredere, invidie și respect.
Zece minute mai tîrziu Ahlberg stătea la biroul său, în cămașă cu mînecă scurtă, ca de obicei, și vorbea cu cei de la SKA. Între timp comisarul Larsson intrase în cameră, îi strînsese mîna și ridicase întrebător din sprîncene. Ahlberg puse receptorul jos.
— Ceva pete de sînge pe saltea și pe covor. Paisprezece numărate. Le analizează.
Petele de sînge găsite le verificau teoria. Cabina A7 era, foarte probabil, locul crimei.
Comisarul nu remarcă ușurarea cu care cei doi primiseră știrea. Lungimea de undă pe care comunicau îi era străină. El ridică din nou din sprîncene și zise:
— Asta e tot?
— Ceva amprente vechi, răspunse Ahlberg. Nu foarte multe. Oamenii de serviciu și-au făcut prea bine meseria.

Martin Beck plecă acasă cu trenul de 17.20, prin Mjölby. Călătoria îi luă patru ore și jumătate și în timpul acesta lucră la scrisoarea pentru America. Cînd ajunse la Stockholm era gata. Nu era întrutotul mulțumit de formulă, dar mergea. Ca să economisească timp, luă de la gară un taxi pînă la secție, unde scrise scrisoarea la mașină. În timp ce o recitea, se auzeau bețivii vociferînd și înjurînd în camera de percheziție și un sergent zicînd:

– Ușurel, băieți, ușurel.

Pentru prima dată își aduse aminte de perioada în care el însuși lucrase în patrula de stradă și cît de adînc ura pe vremea aceea tristul foileton de sîmbătă seara.

La unsprezece fără un sfert stătea în fața cutiei poștale de pe Vasagatan. Dădu drumul scrisorii. În spatele ei, capacul căzu cu un clic.

Porni fără țintă spre sud, prin ploaie, prin fața Continentalului și a noului supermarket. Pe scara rulantă care îl ducea la metrou, în T Centralen, se gîndi la american, la Kafka, și se întrebă dacă acest om, pe care nu-l cunoștea, va înțelege într-adevăr ce-i scrisese, ce dorea.

Martin Beck era obosit și adormi în metrou încă de la a doua stație, de la Slussen, liniștit, ca toți cei care coboară la capăt de linie.

Capitolul 12

Zece zile mai tîrziu, în cursul dimineții, scrisoarea de răspuns din America poposi pe biroul lui Martin Beck. În timp ce-și agăța pardesiul în cuier, subcomisarul dădu cu ochii de propria sa imagine în oglinda de lîngă ușă. Palida imagine a unui om cu cearcăne negre sub ochi. Și motivul acelor cearcăne nu mai era gripa, ci lipsa de somn. Rupse plicul mare și galben și scoase două procese-verbale, fiecare pe mai multe pagini, cu rezultatul unui interogatoriu, o scrisoare scrisă la mașină și un bilet cu date biografice. Răsfoi curios printre hîrtii, dar își stăpîni impulsul de a începe imediat să citească. Se duse în schimb la biroul lingviștilor și ceru două traduceri fulger și cîte trei còpii.

De acolo urcă un etaj, deschise o ușă și ajunse la Kollberg și Melander. Stăteau la mesele de scris, spate în spate și lucrau.

– Ați rearanjat mobila?

– Singura șansă să ne mai suportăm.

Ca și Martin Beck, Kollberg era palid și avea ochii roșii. Melander, altminteri, impasibil ca de obicei. În fața lui Kollberg stătea copia xerox a unui raport. Se apucă să parcurgă rîndurile cu degetul arătător, citind cu voce tare:

– Prin prezenta... doamna Lise-Lotte Jensen... șaizeci și unu de ani, informează poliția din Vejle* că excuerhsia rhespectiva a fost minuenată, că bufetul rhece a fost de asemenea minuenat, că a ploueat o zi și o noapte întrheagă și că vasul a întîrhziat ceva și că ea a avut răue de marhe în noaptea în carhe a ploueat, adică în a doua noapte. Excuerhsia a fost orhicum placuetă și toți pasagerhi au fost drhăgueți. Pe fata drhăgueța din fotografie ea totueși n-a văzuet-o, nu și-o amintește. În orhice caz n-au stat la aceeași masă. Darh căpitanuel a fost drăgueț și el... vrhemea fruemoasă, încă o dată, atuenci cînd nu plouea. Nu știa că în Suedia puetea ăa fie așa uemed. Nici eu nu știam, să mă ia dracu! Și ei au juecat bridge cu încîntătorhii sudafrhicani Huyt, din Durhban. Cabinele aue fost cam mici și în a douea seara – aici atenție – aue gasit un eddekop mare în pat. Bărhbatuel ei a avuet cuerajuel să arhuence afarhă eddekopul. Ce înseamnă domne eddekop, un maniac sexual sau ce e ăsta?

– Păianjen, mormăi Melander fără să își scoată pipa din gură.

– Iubesc daneza și pe danezi! Ăștia n-au remarcat, n-au văzut și n-au auzit nimic și funcționarul de la poliția din Vejle mai și speră ca interviul să ne fie de folos. Poporul frate...

Martin Beck stătea aplecat de umeri la capătul biroului. Mormăi ceva de neînțeles. După zece zile de muncă reușiseră să localizeze două treimi dintre persoanele care se găsiseră pe vasul *Diana*. Într-un fel sau în altul luaseră chiar legătura cu patruzeci dintre ele și în douăzeci și trei de cazuri completaseră chestionarele obișnuite. Rezultatul

* Vejle – localitate în Danemarca (n. tr.).

însă era slab. Dintre cei care fuseseră pînă acum ascultați nimeni nu-și putuse aduce aminte despre Roseanna McGraw ceva mai mult decît că, parcă, o văzuseră în timpul croazierei.

Melander își scoase pipa din gură și spuse:

– Karl-Åke Eriksson, membru al echipajului. L-am găsit?

Kollberg controlă pe una din listele sale.

– Fochist..., nu l-am găsit, dar ceva tot știm. A plecat de la Casa Marinarilor din Göteborg acum trei săptămîni, îmbarcîndu-se pe un vas finlandez.

– Îhî, spuse Melander, și are douăzeci și doi de ani?

– Da, dar ce-i cu îhî-ul ăsta?

– Numele lui îmi amintește de ceva. Și tu ar trebui să-ți amintești. Deși pe vremea aia el...

– Omul ăsta are memoria unui elefant de circ, spuse Kollberg către Martin Beck. E ca și cum ai împărți biroul cu un registru ambulant.

– Știu.

– Care mai și fumează cel mai prost tutun de pipă din lume.

– Îmi aduc aminte imediat, spuse Melander.

– La sigur. Ca dracu' sînt de obosit, zise Kollberg.

– Dormi prea puțin, îl consolă „registrul ambulant".

– Da.

– Ar trebui să te saturi de somn. Eu dorm opt ore în fiecare noapte. Adorm imediat ce pun capul pe pernă.

– Nevastă-ta ce zice de asta?

– Nimic, ea adoarme mereu înaintea mea; de multe ori uităm și lumina aprinsă.

– Ce mai echilibru! Eh, eu nu-l am, na.

– De ce nu?

– Ce știu eu? Nu pot dormi și basta.

– Și ce faci atunci?

– Stau așa întins și mă gîndesc la tine ce al dracului ești.

Kollberg reveni la un teanc de scrisori din fața lui, iar Melander, bătîndu-și pipa de birou, își ridică privirea spre tavan. Martin Beck, care-l cunoștea, știa că acum nu făcea altceva decît să își alimenteze cartoteca personală cu noi date.

La o jumătate de oră după prînz apăru una dintre fetele de la secretariat și lăsă traducerile. Martin Beck își scoase haina și rămase în cămașa cu mînecă scurtă. Încuie ușa și se apucă apoi de citit.

Mai întîi scrisoarea. Suna așa:

Dragă Martin,

Cred că știu ce vrei să spui. Copia interogatoriului pe care ți-o trimit alăturat a fost transcrisă direct de pe banda de magnetofon. N-am operat nici schimbări, nici prescurtări în text. Poți astfel să judeci singur materialul. Dacă vrei să sap după alți cunoscuți ai fetei ăleia, pot s-o fac, dar ăștia doi sînt cei mai importanți, cred eu. Sper, pe Dumnezeul meu, că-l prindeți pe nenorocit. Dacă și cînd puneți mîna pe el, dați-i și pentru mine. Să aibă amintire... Îți trimit de asemenea un rezumat al datelor biografice pe care am reușit să le strîng și un comentariu al raportului.

Salutări, Elmer

Beck puse scrisoarea deoparte și trase raportul deja tradus spre sine. Titlul suna așa:

„Interogatoriu cu Edgar M. Mulvaney, procuratura orașului Omaha, Nebraska, 11 octombrie 1964.

Conducătorul anchetei: Detectiv-locotenent Kafka.

Martor al interogatoriului: Sergent Romney.

Kafka: Sînteți Edgar Moncure Mulvaney, aveți 33 de ani, locuiți la numărul 12 pe East Street, aici în oraș. Aveți studii de inginerie și de un an de zile sînteți angajat ca șef de compartiment la Northern Electrical Corporation, Omaha. Corect?

Mulvaney: Da, e corect.

K: Declarația nu o faceți sub prestare de jurămînt și nu va fi înregistrată la *notarius publicus*. O parte dintre întrebările pe care am să vi le pun au de-a face cu viața dumneavoastră intimă și le puteți găsi neplăcute. Interviul are ca scop doar obținerea de informații și nimic din ceea ce veți declara nu va fi făcut public sau folosit împotriva dumneavoastră. Nu pot să vă oblig să răspundeți la

întrebări, dar vreau să vă aduc la cunoștință următorul lucru: răspunzînd la toate întrebările în mod foarte cinstit puteți contribui activ la prinderea și pedepsirea celor vinovați de asasinarea Roseannei McGraw.

M: Am să fac tot ce îmi stă în putință.

K: Pînă acum unsprezece luni locuiați la Lincoln. Erați angajat acolo.

M: Da, ca inginer în cadrul administrației orășenești, compartimentul de energie și iluminare a arterelor publice.

K: Unde locuiați?

M: În imobilul de la numărul 83, pe Greenrock Road. Împărțeam locuința cu un coleg de muncă. Amîndoi eram atunci necăsătoriți.

K: Cînd ați cunoscut-o pe Roseanna McGraw?

M: Cu aproape doi ani în urmă.

K: Cu alte cuvinte în toamna lui 1962?

M: Da, în noiembrie.

K: În ce împrejurări v-ați cunoscut?

M: Ne-am întîlnit la o întrunire, acasă la unul dintre colegii mei de serviciu, Johnny Matson.

K: La un *party?*

M: Da.

K: Era acel Matson cunoștință apropiată a Roseannei McGraw?

M: Nicidecum. Era un *party* deschis, unde o mulțime de oameni veneau și plecau tot timpul. Johnny o cunoscuse cîndva, la biblioteca unde ea lucra, însă acolo la *party* fuseseră invitați tot felul de oameni, Dumnezeu știe unde îi găsise pe toți.

K: Cum ați întîlnit-o pe Roseanna McGraw?

M: Nu știu, ne-am întîlnit pur și simplu.

K: V-ați dus la acel *party* cu intenția expresă de a găsi o companie feminină?

(Pauză.)

K: Vreți să fiți atît de bun să răspundeți la întrebare?

M: Încerc să îmi aduc aminte. E posibil, n-aveam nici o relație permanentă la data aceea. Dar mai degrabă m-am dus acolo fiindcă nu aveam altceva mai bun de făcut.

K: Și mai departe?

M: Eu și Roseanna ne-am întîlnit dintr-o coincidență. Hazardul. Am vorbit o vreme, apoi am dansat.

K: Cîte dansuri?

M: Primele două. *Party*-ul abia începuse.

K: V-ați întîlnit deci imediat?

M: Da, așa a fost, probabil.

K: Și?

M: Eu am propus să plecăm de acolo.

K: Așa repede, după doar două dansuri?

M: Mai precis, chiar la mijlocul celui de-al doilea.

K: Și ce a răspuns domnișoara McGraw?

M: A răspuns: Da, hai să mergem.

K: Pur și simplu?

M: Da.

K: Ce v-a făcut să-i faceți o asemenea propunere?

M: Trebuie să răspund la întrebări de genul ăsta?

K: În caz contrar, discuția noastră e lipsită de sens.

M: O.K., remarcasem că se cam înfierbîntase în timpul dansului.

K: Se înfierbîntase? În ce fel? Din punct de vedere sexual?

M: Da, firește.

K: Cum v-ați dat seama?

M: Nu pot să... (pauză) explic direct. Se putea observa foarte ușor, în orice caz. Din comportamentul ei. Nu pot să precizez mai exact.

K: Și erați și dumneavoastră excitat din punct de vedere sexual?

M: Da.

K: Ați băut alcool?

M: Un *martini* mare.

K: Și domnișoara McGraw?

M: Roseanna nu bea niciodată alcool.

K: Ați plecat deci de la petrecere împreună. Ce s-a întîmplat mai apoi?

M: Nici unul dintre noi nu venise cu mașina. Am luat deci un taxi pînă la ea acasă, pe South Street, la numărul 12. Ea locuiește și acum acolo... Locuia, vreau să spun.

K: V-a lăsat s-o însoțiți pur și simplu?

M: Ne-am aruncat unul altuia cîteva replici uzuale, glumele obișnuite, înțelegeți. Dar astea aveau doar darul s-o plictisească.

K: V-ați făcut avansuri unul altuia în taxi?

M: Ne-am sărutat.

K: Ea s-a opus sau nu?
M: Deloc. De altfel am spus „ne-am" sărutat.
(Pauză.)
K: Cine a plătit șoferul?
M: Roseanna. N-am apucat s-o împiedic.
K: Și apoi?
M: Am intrat în apartament. Arăta foarte drăguț acolo. Îmi aduc aminte că m-a mirat faptul că erau o grămadă de cărți.
K: Ce ați făcut apoi?
M: Păiii...
K: S-a produs o apropiere de natură erotică?
M: Da.
K: Cînd?
M: Imediat.
K: Vreți să fiți atît de drăguț să relatați, cît de amănunțit puteți, tot ce s-a petrecut.
M: Auziți, de ce dracu' vă ocupați de fapt? Ce e asta, vreun raport Kinsey sau ce?
K: Îmi pare rău. Vreau să vă reamintesc ceea ce v-am spus la începutul discuției noastre. Fiecare amănunt poate să fie foarte important.
(Pauză.)
K: Vă e greu să vă amintiți?
M: Nu, pentru Dumnezeu.
(Pauză.)
M: Îmi pare însă nepotrivit să stau aici și să torn o ființă care n-a făcut nici un rău și care, pe lîngă asta, a și murit între timp.
K: Vă înțeleg sentimentele. Dacă totuși insist, asta e numai fiindcă avem nevoie de ajutorul dumneavoastră.
M: Mă rog, întrebați.
K: Ați intrat în apartament. Ce s-a întîmplat apoi?
M: Ea și-a scos pantofii.
K: Și după aceea?
M: Ne-am sărutat.
K: Și după aceea?
M: Ea a intrat în dormitor.
K: Și dumneavoastră?
M: Am urmat-o. Doriți detalii?

K: Da.
M: Ea s-a dezbrăcat și s-a întins pe pat.
K: Pe pat?
M: Nu, în pat. Sub pătură și cearceaf.
K: Era complet dezbrăcată?
M: Da.
K: Părea timidă?
M: Deloc.
K: A stins lumina?
M: Nu.
K: Și dumneavoastră ce-ați făcut?
M: Ce credeți c-am făcut?
K: Ați avut deci contact sexual?
M: Păi ce dracu' să fi făcut? Credeți c-am spart nuci?! Scuze, dar...
K: Cît de mult ați rămas la ea?
M: Nu știu exact, pînă pe la unu, două. Apoi am mers acasă.
K: Aceasta a fost deci prima dumneavoastră întîlnire cu domnișoara McGraw, da?
M: Da.
K: Ce gîndeați despre ea cînd ați plecat de acolo? Dar în ziua următoare?
(Pauză.)
M: Gîndeam că... mai întîi am crezut că era o tîrfă ieftină, deși nu-ți făcea deloc impresia asta la început. Mai apoi mi-am zis că era nimfomană. Și într-un caz și în altul era foarte deplasat ce gîndeam. Acum, aici, mai ales că ea a murit, pare absurd că vreodată am putut să cred așa ceva.
(Pauză.)
K: Ascultă, prietene, te asigur că e la fel de neplăcut pentru mine să-ți pun întrebările astea, pe cît e de neplăcut pentru tine să răspunzi. N-aș fi făcut-o niciodată dacă n-ar fi existat un motiv. Din păcate nu sîntem gata, mai avem încă mult de discutat.
M: Scuze pentru ieșirea de adineaori. Numai că nu sînt obișnuit cu atmosfera de aici. Pare deplasat să stau în colivia asta de sticlă și să povestesc despre Roseanna lucruri pe care nu le-am pomenit nimănui niciodată. Și

trebuie s-o fac acum, cu un copoi țopăind în jur și cu casetofonul mergînd, în timp ce sergentul stă și se zgîiește la noi de acolo. Eu nu sînt cinic, mai ales cînd e vorba de...

K: Jack, fii drăguț și lasă transperantele. După aceea poți să aștepți afară.

(Pauză.)

Romney: La revedere.

M: Îmi cer scuze.

K: Nu trebuie. Ce s-a întîmplat între dumneavoastră și domnișoara McGraw? După prima întîlnire?

M: Am sunat-o după două zile. Mi-a spus direct că n-avea chef să mă întîlnească atunci, dar puteam să o mai sun dacă îmi făcea plăcere. Rîndul următor cînd am sunat – era cam după vreo săptămînă – m-a rugat să urc la ea.

K: Și ați...

M: Da, m-am culcat cu ea. Apoi am ținut-o tot așa. Uneori o dată pe săptămînă, uneori de două ori. Ne întîlneam întotdeauna acasă la Roseanna. De obicei sîmbăta, apoi petreceam duminica împreună cînd eram amîndoi liberi.

K: Cît timp a durat legătura?

M: Opt luni.

K: De ce ați terminat?

M: M-am îndrăgostit de ea.

K: Cred că nu prea înțeleg.

M: E foarte simplu, totuși. Adevărul adevărat era că mă îndrăgostisem de mult de ea. O iubeam cu adevărat. Dar despre dragoste noi nu vorbeam niciodată, așa că nu i-am spus nimic.

K: De ce?

M: Pentru că voiam să rămînă a mea. Cînd i-am spus, în cele din urmă, atunci... s-a terminat.

K: Cum adică?

M: Înțelegeți, Roseanna era cel mai onest om pe care îl întîlnisem. Și îi plăcea de mine, mai ales îi plăcea să se culce cu mine. Dar nu voia să trăiască tot timpul cu mine. Nu făcuse vreodată un secret din asta. Și ea și eu știam foarte bine de ce ne întîlneam.

K: Cum a reacționat cînd i-ați spus că o iubiți?

M: S-a întristat. Apoi mi-a spus: „Mai facem dragoste o dată și mîine pleci de aici și cu asta gata. Nu trebuie să ne rănim unul pe celălalt".

K: Ați acceptat asta fără proteste?

M: Da. Dacă ați fi cunoscut-o la fel de bine ca mine, ați înțelege că altceva nu era de făcut.

K: Cînd s-a produs ruptura?

M: Pe 3 iulie, anul trecut.

K: Și de atunci ați rupt orice legătură?

M: Da.

K: Roseanna s-a întîlnit și cu alți bărbați în timp ce ați fost împreună?

M: Și da și nu.

K: Cu alte cuvinte aveați impresia că uneori își petrecea timpul și cu alți bărbați?

M: Nu e vorba de impresie, știam. În martie am fost la un curs de patru săptămîni la Philadelphia. Încă înainte să plec mi-a spus să nu contez pe faptul că îmi va fi... credincioasă o perioadă așa lungă. Cînd m-am întors am întrebat-o și mi-a spus că da, a făcut-o o dată, după vreo trei săptămîni.

K: Au avut o întîlnire intimă?

M: Da. Ce expresie! Am întrebat-o cu cine, în mod stupid.

K: Ce v-a răspuns?

M: Că nu era treaba mea. Și chiar nu era, mai ales din punctul ei de vedere.

K: În timpul celor opt luni în care ați fost împreună ați avut multe întîlniri intime... vreau să spun, vă culcați cu ea în mod regulat, dacă înțeleg bine?

M: Da.

K: Dar în serile și nopțile cînd nu erați cu ea, ce făcea atunci?

M: Stătea singură. Îi plăcea să stea singură. Citea deosebit de mult, și apoi lucra serile. Scria ceva, nu știu ce. Nu vorbea cu mine despre asta. Înțelegeți, Roseanna era foarte independentă. Și în general noi n-aveam aceleași interese. În afară de unul singur. Dar ne împăcam bine. E adevărat, să știți.

K: Cum puteți să fiți atît de sigur că stătea singură cînd nu erați acolo?

M: Eram... uneori eram gelos, așa că, de cîteva ori, cînd a refuzat să mă întîlnească, m-am postat în fața casei ei. De două ori am stat acolo de cînd a venit de la serviciu pînă cînd a plecat de acasă a doua zi dimineața.

K: Îi dădeați bani?

M: Niciodată.

K: De ce nu?

M: N-avea nevoie de banii mei, mi-a spus-o de la început. Cînd ieșeam undeva își plătea singură consumația.

K: Și cînd nu v-ați mai întîlnit? Ce a făcut?

M: Nu știu, n-am mai văzut-o niciodată. N-a mai durat mult pînă am primit o muncă nouă și m-am mutat aici.

K: Cum îi puteți defini caracterul?

M: Era foarte independentă, cum am mai spus. Onestă. Naturală întrutotul, din toate punctele de vedere. Spre exemplu, nu folosea farduri și nu purta bijuterii. Părea, mai întotdeauna, liniștită, relaxată. Dar o dată mi-a spus că nu vrea să mă întîlnească prea des pentru că aș ajunge s-o calc pe nervi, ca toți ceilalți din jurul ei, și n-avea rost.

(Pauză.)

K: O să vă pun acum niște întrebări de o natură foarte intimă.

M: Întrebați. Răspund la orice acum.

K: Aveți vreo idee asupra numărului de întîlniri pe care le-ați avut cu ea?

M: Da. Patruzeci și opt.

K: Știți cu exactitate?

M: Da. Pot să vă spun și de ce. De fiecare dată cînd mă culcam cu ea făceam cîte un semn în calendarul de la birou. Înainte să-l arunc le-am numărat.

K: Ați putea spune că modul ei de comportament sexual era normal?

M: Îi plăcea foarte mult sexul.

K: Aveți suficientă experiență pentru a face o comparație...?

M: Aveam treizeci și unu de ani cînd am întîlnit-o. Cîte ceva mi se mai întîmplase și mie pînă atunci.

K: Avea orgasm?

M: Da, întotdeauna.

K: Obișnuiați să aveți mai multe contacte unul după altul?

M: Nu. Niciodată. Nu era nevoie.

K: Foloseați anticoncepționale?

M: Roseanna avea un fel de pilule. Lua una în fiecare dimineață.

K: Discutați despre probleme sexuale?

M: Niciodată. Știam ce era necesar să știm.

K: Vă vorbea deseori despre experiențele ei anterioare?

M: Niciodată.

K: Și dumneavoastră?

M: O singură dată. Roseanna a părut absolut neinteresată, așa că n-am mai repetat figura.

K: Despre ce vorbeați?

M: De toate. Fapte cotidiene.

K: Cu cine se mai întreținea, în afară de dumneavoastră?

M: Cu nimeni. Avea o prietenă, o colegă de la bibliotecă, însă se vedeau foarte rar în timpul liber. Roseanna era o singuratică, cum v-am mai spus.

K: Dar la petrecerea la care v-ați întîlnit venise, totuși?

M: Da, pentru a căuta un partener. Era după o perioadă de... abstinență cam lungă.

K: Cît de lungă?

M: Mai mult de șase săptămîni.

K: De unde știți?

M: Mi-a spus.

K: Era o femeie greu de satisfăcut?

M: Pentru mine, cel puțin, nu.

K: Pretindea mult?

M: Ce pretinde orice femeie normală. Să o faci pînă nu mai rămîne nici un strop de energie în ea. Înțelegeți ce vreau să spun.

K: Avea curiozitățile ei?

M: În pat?

K: Da.

M: Legea Harrison nu e valabilă nici în Nebraska, nu?

K: Nu, n-aveți de ce să vă faceți griji.

M: N-are nici un fel de importanţă, de fapt. Avea doar o singură ciudăţenie, dac-o putem numi ciudăţenie. Zgîria.

K: Cînd?

M: Tot timpul actului. În special în timpul orgasmelor.

K: Cum?

M: Cum?

K: Da, cum zgîria?

M: Cu ambele mîini şi cu toate unghiile. De la şolduri, de-a lungul spatelui, pînă la ceafă. Mai am semne şi acum. Probabil le am pentru totdeauna.

K: Obiceiurile ei sexuale erau foarte variate?

M: Ce expresii folosiţi! Nu, nu erau. Stătea întotdeauna în acelaşi fel, culcată pe spate, cu o pernă sub fund, picioarele mult desfăcute şi călcîiele îndreptate spre tavan. Era foarte naturală şi directă în tot ceea ce făcea. Îi plăcea sexul, voia să ţină mult şi voia totul dintr-o dată, nu făcea figuri, era naturală.

K: Înţeleg.

M: Era şi cazul.

(Pauză.)

K: Încă ceva. Din ceea ce aţi povestit a reieşit că, în timpul legăturii, dumneavoastră eraţi întotdeauna cel care suna. Ea răspundea, fie că era OK şi puteţi urca la ea, fie că n-avea chef şi trebuia să reveniţi în altă zi. Deci ea era întotdeauna cea care hotăra dacă şi cînd să vă întîlniţi?

M: Cam aşa.

K: S-a întîmplat ca şi ea să vă sune şi să vă roage să veniţi?

M: Da, de patru, cinci ori.

(Pauză.)

K: V-a fost greu cînd aţi pierdut-o?

M: Da.

K: Ne-aţi fost de mare ajutor. Sînteţi un om cinstit, direct. Mulţumesc.

M: Sper că înţelegeţi că discuţia noastră trebuie să rămînă ceva confidenţial. Am întîlnit o femeie aici, de Crăciun, şi în februarie m-am căsătorit cu ea.

K: Se înţelege. Am spus asta de la început.

M: OK, atunci poate închideţi casetofonul acum.

K: Sigur."

Capitolul 13

Cea de-a doua înregistrare nu era la fel de lungă ca prima. Pe lîngă asta, tonul era altul.

„Interogatoriu cu Mary Jane Peterson, în clădirea poliţiei, Lincoln, Nebraska, 10 octombrie 1964.

Conducătorul anchetei: Detectiv-locotenent Kafka.

Martor: Sergent Romney.

Romney: Aceasta este Mary Jane Peterson, necăsătorită, în vîrstă de 28 de ani şi locuieşte pe 2-nd South Street 62. Lucrează la biblioteca municipală, aici în Lincoln.

Kafka: Luaţi loc, domnişoară Peterson.

Peterson: Mulţumesc. Despre ce este vorba?

K: Cîteva întrebări.

P: Despre Roseanna McGraw?

K: Întru totul exact.

P: Nu ştiu mai mult decît ceea ce deja am spus. Am primit o vedere de la ea. Asta e tot. M-aţi cărat aici luîndu-mă de la lucru ca să mă mai auziţi spunînd asta încă o dată?

K: Dumneavoastră şi domnişoara McGraw aţi fost prietene?

P: Bineînţeles.

K: Aţi locuit împreună înainte ca domnişoara McGraw să-şi facă rost de apartament?

P: Da, paisprezece luni. Roseanna a venit aici de la Denver şi n-avea unde să stea. Am lăsat-o să locuiască la mine.

K: Împărţeaţi cheltuielile casei?

P: Fireşte.

K: Cînd v-aţi despărţit?

P: Acum mai bine de doi ani, cîndva în primăvara lui '62.

K: Dar continuaţi să vă vedeţi?

P: Da, ne întîlneam în fiecare zi la bibliotecă.

K: Eraţi împreună şi serile?

P: Nu aşa des. Ne săturam una de alta în orele de program.

Clubul cărţii digitale 2004

K: Ce părere aveți despre caracterul domnișoarei McGraw?
P: *De mortuis nihil nisi bene.*
K: Jack, continuă tu. Mă întorc imediat.
R: Locotenentul Kafka v-a întrebat ce părere aveți despre caracterul domnișoarei McGraw.
P: Am auzit și am răspuns: *De mortuis nihil nisi bene.* E în latină și înseamnă: „Despre morți numai bine".
R: Întrebarea suna așa: Cum era caracterul ei?
P: N-aveți decît să întrebați pe altcineva. Pot să plec acum?
R: Încercați, și-o să vedeți.
P: Sînteți un bădăran. Nu v-a spus nimeni pînă acum?
R: Dac-aș fi în locul dumneavoastră, deși, să mă ferească Dumnezeu de așa ceva, aș fi foarte atent cu asemenea exprimări.
P: De ce?
R: Poate mie nu mi-a căzut prea bine.
P: Ha, ha.
R: Cum era caracterul domnișoarei McGraw?
P: Ți-am spus, idiotule, că n-aveți decît să întrebați pe altcineva.
K: Gata, Jack, mulțumesc. Domnișoara Peterson?
P: Da, ce este?
K: De ce v-ați despărțit, dumneavoastră și domnișoara McGraw?
P: Era prea înghesuială. Altminteri nu văd de ce vă privește pe dumneavoastră.
K: Erați bune prietene, nu?
P: Sigur.
K: Am aici un raport de la poliția din districtul trei, cu număr de la registratură din 8 aprilie 1962. La unu fără zece minute, în plină noapte, chiriașii din blocul de la adresa 2-nd South Street 62 au anunțat că se aud urlete, schimburi răstite de cuvinte și bușituri dintr-un apartament aflat la etajul patru. Cînd polițiștii Flynn și Richardson au ajuns acolo, zece minute mai tîrziu, n-au fost lăsați să intre în apartament. De aceea l-au chemat pe administrator să descuie cu cheia universală. Dumneavoastră și domnișoara McGraw vă găseați în apartament. Domnișoara McGraw avea pe ea un capot, în timp ce dumneavoastră erați în pantofi cu toc și o rochie albă de *party*, după cum a descris-o Flynn. Domnișoara McGraw sîngera dintr-o rană la frunte. În încăpere domnea dezordinea. Nici una dintre dumneavoastră n-a vrut să facă vreo plîngere și întrucît liniștea se reinstalase – așa stă scris aici – polițiștii au părăsit apartamentul.

P: Și ce rost are să răscoliți asta?
K: În ziua următoare domnișoara McGraw s-a mutat la hotel și o săptămînă mai tîrziu și-a făcut rost de o locuință proprie, la cîteva blocuri depărtare, pe aceeași stradă.
P: Vă întreb din nou: ce urmăriți cu asta, de ce răscoliți istoria asta cu un scandal vechi de cînd lumea? Ca și cum n-aș fi avut destule neplăceri atunci.
K: Încerc să vă conving de necesitatea de a răspunde întrebărilor noastre. Pe lîngă asta menționez că ar fi deștept să spuneți numai adevărul.
P: OK, am aruncat-o afară. Și de ce nu? Era apartamentul meu doar.
K: De ce ați aruncat-o afară, cum spuneți?
P: Ce importanță mai poate avea astăzi? Cui îi mai pasă de o ceartă veche de trei ani între două prietene?
K: Tot ce are legatură cu Roseanna McGraw prezintă o mare importanță la momentul ăsta. Nici măcar cei din presă nu știu mare lucru despre ea.
P: Vreți să spuneți că puteți vinde istoria asta presei, dacă...?
K: Raportul e un act la dispoziția opiniei publice. Nimic secret.
P: Ciudat că presa n-a dat de el pînă acum.
K: Poate pentru că sergentul Romney a fost mai rapid. În clipa în care el va trimite raportul înapoi la arhiva centrală, oricine poate lua cunoștință de conținutul lui.
P: Și dacă nu-l trimite?
K: Atunci e cu totul altceva.
P: Interviul de față va fi tot un act la dispoziția opiniei publice?
K: Nu.
P: Pot să am încredere?
K: Da.
P: O.K. ce vreți să știți? Grăbiți-vă, ca să apuc să plec de aici înainte să mă apuce isteriile.

K: De ce ați obligat-o pe domnișoara McGraw să se mute?
P: Fiindcă m-a făcut de rîs.
K: În ce fel?
P: Roseanna era o curvă. Era ca o cățea în călduri. Și i-am spus-o.
K: Ce v-a răspuns?
P: Scumpul meu domn locotenent, Roseanna nu obișnuia să răspundă la asemenea impolitețuri. Ea se situa deasupra lor. Zăcea în pat goală, ca de obicei, și citea nu știu ce filosof. Și apoi se uita la tine cu ochii mari, plini de neînțelegere și superioritate.
K: Avea un temperament exploziv?
P: N-avea temperament deloc.
K: Care a fost motivul direct pentru o ruptură atît de tranșantă?
P: Ați putea să vă închipuiți și singur. Atîta imaginație chiar și dumneavoastră ați putea avea.
K: Un bărbat?
P: Un nenorocit cu care ea tocmai se întindea, în timp ce eu îl așteptam la treizeci de mile distanță. Nu înțelesese prostul locul de întîlnire și venise să mă ia de acasă. Eu plecasem deja, însă Roseanna era, ca de obicei, acolo. Restul a fost simplu. Mulțumesc lui Dumnezeu că el a apucat s-o întindă pînă m-am întors. Altfel coseam astăzi saci la Sioux City.
K: Cum ați aflat ce se întîmplase?
P: De la Roseanna. Ea spunea întotdeauna adevărul. De ce-ai făcut-o? am întrebat-o. Scumpă Mary Jane, așa mi-a venit. Apoi era și plină de logică: Scumpă Mary Jane, întîmplarea dovedește că tipul nu merită osteneala ta.
K: Susțineți în continuare că dumneavoastră și domnișoara McGraw erați prietene?
P: Paradoxal, da. Dacă se poate spune că Roseanna avea o prietenă, atunci eu eram aceea. A mers mai bine după ce s-a mutat și n-a mai fost nevoie să ne vedem zi și noapte. Cînd venise aici – direct de la universitate – Roseanna era mereu singură. Părinții îi muriseră la Denver, puțin mai devreme, amîndoi cam în același timp. N-avea frați, surori sau alte rude sau prieteni. Era, pe lîngă asta, în criză de bani. Ceva nu era clar cu moștenirea și anii treceau fără

ca ea să-și primească banii. I-a primit pînă la urmă, imediat ce și-a găsit apartamentul ăla.
K: Cum era caracterul ei?
P: Cred că suferea de un fel de complex de independență care lua forme ciudate. Una dintre atitudinile ei caracteristice era să se îmbrace neglijent. Își făcea o plăcere din a arăta groaznic. În cel mai fericit caz umbla îmbrăcată în bermude și bluze largi, care atîrnau pe ea. Trecea prin chinuri pînă să-și ia pe ea o rochie ca să meargă la lucru. Avea o mulțime de idei ciudate. Nu purta sutien, deși făcea parte dintre femeile care au nevoie de obiectul ăsta de îmbrăcăminte. Ura să-și pună pantofi în picioare. În general pot spune că nu-i plăceau hainele. Cînd era liberă stătea dezbrăcată ziua întreagă. Nu folosea cămașă de noapte sau pijama. Asta mă irita îngrozitor.
K: Era neglijentă?
P: Doar în ceea ce privește înfățișarea, dar sînt sigură că era ceva premeditat. Se purta ca și cum n-ar fi știut de existența cosmeticelor, a coafezelor și a ciorapilor de mătase. Cu alte lucruri era aproape pedantă. Mai ales cu cărțile ei.
K: Ce o interesa mai mult?
P: Citea. Scria cîte ceva, nu mă întrebați însă ce, fiindcă nu știu. Vara stătea afară ore în șir. Susținea că îi place să meargă. Și apoi erau bărbații. Alte interese nu mai avea.
K: Domnișoara McGraw era o femeie atrăgătoare?
P: Deloc, a reieșit probabil din ceea ce am spus pînă acum, dacă m-ați fi ascultat. Dar era înnebunită după bărbați, și asta pare să fie suficient.
K: Nu avea nici o relație permanentă?
P: Cînd s-a mutat de la mine a avut vreo jumătate de an pe unul de la administrația stradală. L-am văzut în cîteva rînduri cu ea. Numai Dumnezeu știe de cîte ori l-a înșelat, probabil cu sutele.
K: În timpul în care ați locuit împreună a adus de multe ori bărbați în apartament?
P: Da.
K: De cîte ori? Ce înțelegeți prin formularea „de multe ori"?
P: Dar dumneavoastră?
K: Se întîmpla de mai multe ori pe săptămînă?

P: Ei nu, o limită trebuie să existe.
K: De cîte ori? Răspundeți la întrebare.
P: Nu folosiți tonul ăsta.
K: Folosesc ce ton vreau. Cît de des aducea Roseanna McGraw bărbați în apartament?
P: O dată pînă la de două ori pe lună.
K: Erau mereu alții?
P: Nu știu. Nu-i vedeam întotdeauna. Ba chiar, de cele mai multe ori, nu. Uneori Roseanna ținea oarecum pentru ea aventurile. Și deseori se folosea de timpul cînd eu eram plecată să dansez sau ceva în genul ăsta.
K: Nu obișnuia să iasă și ea cu dumneavoastră?
P: Niciodată. Nici nu știu dacă știa să danseze.
K: Puteți să numiți pe vreunul dintre bărbații cu care se întîlnea?
P: Da, un student german pe care îl întîlnise la bibliotecă. Eu i-am cuplat. Vreau să cred că îl chema Mildenberger. Uli Mildenberger. L-a adus acasă de trei, patru ori.
K: De-a lungul unei perioade de...
P: O lună, poate cinci săptămîni. Dar el o suna în fiecare zi, așa că se mai întîlneau probabil între timp și în alte locuri. Tipul a locuit aici, în Lincoln, mai mulți ani, dar a plecat înapoi în Europa în primăvara asta.
K: Cum arăta?
P: Drăguț. Înalt, blond, lat în umeri.
K: V-ați întîlnit și dumneavoastră cu acest Mildenberger?
P: Ce dracu' aveți voi de-a face cu asta?
K: Cîți bărbați credeți că a adus acasă în tot timpul cît ați locuit împreună?
P: Ei, șase sau șapte.
K: Era domnișoara McGraw atrasă de un tip anume de bărbați?
P: În privința asta era absolut normală. Voia să aibă bărbați drăguți. Dintre cei care cel puțin arată ca bărbații.
K: Ce știți despre excursia ei?
P: Doar că o planificase de multă vreme. Se gîndea să ia vaporul peste Atlantic și apoi să călătorească o lună în Europa și să vadă cît de mult posibil; tot ce e de văzut. Apoi ar fi vrut să se stabilească undeva pînă la sfîrșitul

vacanței, la Paris sau la Roma. În fond, de ce vă interesează toate astea, doar poliția de acolo l-a împușcat pe criminal?
K: Informația a fost din păcate, greșită. A fost o neînțelegere.
P: Pot acum să plec? Eu, personal, am de lucru.
K: Cum ați reacționat cînd ați aflat ce i s-a întîmplat domnișoarei McGraw?
P: Am fost șocată la început, dar nu surprinsă.
K: De ce nu?
P: Mai întrebați? Acum știți ce viață ducea...
K: Gata, ajunge. La revedere, domnișoară Peterson.
P: Nu uitați ce ați promis?
K: N-am promis nimic. Poți să închizi casetofonul, Jack.

Martin Beck se lăsă pe spate în scaunul de birou, își duse mîna stîngă la gură și își mușcă falanga din mijloc a degetului arătător.

Apoi luă ultima hîrtie de la Lincoln și citi, relaxat, comentariile lui Kafka.

Roseanna Beatrice McGraw, născută la 18 mai 1937 la Denver, Colorado. Tatăl, fermier mărunt. Ferma situată la 20 de mile de Denver. Studii: colegiul la Denver, apoi trei ani la Universitatea din Colorado. Ambii părinți au murit în 1960. Domnișoara McGraw n-a lăsat nici un testament, și atît cît se cunoaște, n-are moștenitori.

În ceea ce privește credibilitatea martorilor: impresia mea a fost că în cîteva rînduri Mary Jane Peterson a denaturat lucrurile și a trecut sub tăcere unele detalii, probabil ceea ce a crezut că i-ar putea strica prestigiul. Mărturia lui Mulvaney am avut ocazia s-o colaționez în cîteva situații. Informația cum că Roseanna McGraw a întîlnit numai un singur bărbat în perioada noiembrie 1962 – iulie 1963 pare să fie corectă. Reiese și dintr-un fel de jurnal pe care l-am găsit în apartamentul ei. Ziua trecută acolo era 22 martie, iar inițialele, U.M. (Uli Mildenberger). Își nota întotdeauna legăturile în același fel, un fel de cod cu data și inițialele. N-am reușit să găsesc vreun neadevăr sau vreo informație greșită în declarația lui Mulvaney.

Despre martori: Mulvaney are 1,85 metri, puternic, ochi albaștri, păr blond-închis. Pare cinstit, dar puțin naiv. Mary Jane Peterson e genul de fată teribilă, sociabilă, elegantă. Frapant de subțire și bine făcută. Nici unul dintre ei nu apare în registrele noastre, exceptînd acel ridicol scandal în apartament, din 1962.

(Semnătura).

Martin Beck își îmbrăcă haina, apoi se duse la ușă și o blocă cu zăvorul. După aceea reveni la locul său, desfășură hîrtiile lui Kafka în fața lui și, cu coatele pe birou și fruntea sprijinită în palme, le privi multă vreme în liniște.

Capitolul 14

Martin Beck își ridică privirea din procesul-verbal atunci cînd Melander smuci ușa biroului său. Asta se întîmpla foarte rar.

– Karl-Åke Eriksson-Stolt, spuse Melander, ți-l aduci aminte?

Martin Beck cugetă puțin.

– Fochistul de pe *Diana,* vrei să spui. Așa îl chema?

– Acum își spune numai Eriksson. Cu doi ani și jumătate în urmă se numea Eriksson-Stolt. Cînd a fost condamnat la un an închisoare pentru că se culcase cu o fată de treisprezece ani. Nu-ți aduci aminte? Un tip pletos, al dracului, obraznic.

– Ba da, cred că mi-l aduc aminte. Ești sigur că e vorba de același tip?

– Am verificat la forțele de muncă, la marinari. E același tip.

– Nu-mi mai aduc aminte exact cum s-a întîmplat. Nu locuia la Sundbyberg?

– La Hagalund. La maică-sa. S-a întîmplat într-o zi cînd maică-sa era la lucru; el, personal, nu lucra. A luat-o pe fiica portarului acasă la el. Fata nu împlinise treisprezece ani și mai apoi s-a dovedit că era și cam înapoiată mintal.

A băgat în ea vodcă, rachiu și sirop și, cînd a fost suficient de beată, s-a culcat cu ea.

– Cei care l-au denunțat au fost, firește, părinții fetei?

– Da, și eu am fost cel care l-a arestat. La interogatoriu a încercat să joace tare și a susținut că ei crezuse că fata nu numai că-i permite, dar e chiar dornică. Deși ea n-arăta de mai mult de unsprezece ani și pe lîngă asta era foarte copilăroasă pentru vîrsta ei. Doctorul care a consultat-o se temea să nu rămînă cu sechele de pe urma șocului. Oricum, Eriksson a fost condamnat la un an de muncă în regim de penitenciar.

Martin Beck simți un fior rece cînd se gîndi că omul acela fusese la bord pe *Diana* în același timp cu Roseanna.

– Unde se află acum? întrebă el.

– Pe o navă finlandeză. *Kalajoki* se cheamă, da. O să mă interesez unde se găsește în clipa de față.

În același moment în care Melander închise ușa, Martin Beck ridică receptorul și sună la Motala.

– Trebuie să-l prindem, spuse Ahlberg. Sună-mă imediat ce vorbești cu cei de la linia maritimă. Îl aduc aici, chiar dacă pentru asta trebuie să mă duc înot după el. Celălalt fochist s-a îmbarcat și el pe un vas, dar îl găsesc eu cît de repede. Pe lîngă asta trebuie să vorbesc din nou cu căpitanul. Ăsta a părăsit navigația și lucrează la Elektrolux.

Convorbirea se încheie aici. Martin Beck stătu nehotărît o vreme în timp ce se întreba ce are de făcut. Deodată, iritat, se decise să urce la ceilalți.

Melander tocmai pusese receptorul în furcă cînd Beck intră în încăpere. Kollberg nu era acolo.

– Vasul ăla, *Kalajoki.* Tocmai pleacă din Holmsund. Peste noapte stă ancorat în Söderhamn. Compania confirmă că Eriksson e la bord.

Martin Beck se întoarse la el în birou și sună la Motala.

– Iau un băiat cu mine și mergem și-l ridicăm, fu reacția lui Ahlberg. Te sun eu cînd ajungem cu el aici.

O clipă se făcu tăcere. Apoi Ahlberg adăugă:

– Crezi că e el?

– Nu știu. Poate să fie o coincidență, bineînțeles. Pe individ l-am văzut, de altminteri, doar o singură dată, cu peste doi ani în urmă. Chiar înainte să-l condamne. Un tip dezgustător.

Restul după-amiezii Martin Beck și-l petrecu în biroul său. Deși fără chef de muncă, reuși totuși să rezolve două cazuri de rutină care îl așteptau de mult. Tot timpul se gîndi însă la vasul finlandez care înainta spre Söderhamn. Și la Roseanna McGraw.

Cînd ajunse acasă încercă să lucreze la machetă, dar, după o vreme, se trezi că stătea doar sprijinit cu coatele pe masă și palmele împreunate. Îi era totuși greu să creadă că va afla ceva de la Ahlberg pînă a doua zi dimineață, așa că pînă la urmă merse la culcare. Dormi agitat și la ora cinci era deja în picioare.

Cînd ziarul de dimineață căzu prin fanta ușii de la intrare, el era gata bărbierit și îmbrăcat. Ajunse apoi cu lectura pînă la paginile de sport, cînd fu întrerupt de soneria telefonului. Era Ahlberg.

— L-am adus. Joacă tare. Nu scoate nimic. N-aș zice că-mi place tipul. Apropo, am vorbit cu prefectul. A spus că dacă e nevoie de un expert în interogatorii să apelez la tine. Și cred că e nevoie.

Martin Beck își privi ceasul de mînă. Mersul trenurilor spre Motala îl știa pe de rost.

— OK, ajung la trenul de șapte jumătate. Ne vedem acolo. Noroc.

Puse taximetristul să îl ducă mai întîi pe la Kristineberg și își luă de acolo mapa cu procesele verbale și fișa celui interogat. La șapte și douăzeci și cinci își ocupa deja locul în trenul de Motala.

Karl-Åke Eriksson-Stolt era născut în parohia Katarina cu douăzeci și doi de ani în urmă. Tatăl îi murise pe cînd avea șase ani și, în anul următor, el și maică-sa se mutaseră la Hagalund. Era singurul copil. Maică-sa, care era croitoreasă, îl întreținuse pînă cînd terminase școala. Singurul profesor care și-l aducea aminte considera că fusese normal dotat, scandalagiu și recalcitrant. După școală fusese angajat de mai multe ori, mai ales ca distribuitor de poștă și reclame sau ca muncitor în atelier. La optsprezece ani plecase pe mare, prima dată ca mus și apoi ca fochist. Echipajul vasului n-avea nimic special de spus despre el. Un an mai tîrziu se mutase din nou cu maică-sa și fusese întreținut de ea pînă cînd statul, nevoit, preluase

temporar sarcina asta. În aprilie anul trecut fusese eliberat de la Långholmen.

Martin Beck studiase fișa cu o zi în urmă, dar mai trecu o dată cu atenție peste ea. În mapă se mai afla și o expertiză a unui psihiatru. Era destul de scurtă și vorbea în principal de labilitate, letargie și lipsă de sensibilitate. Pe lîngă asta Karl-Åke Eriksson-Stolt avea înclinații de psihopat și tendințe sexuale puternice, o combinație care putea să ducă la manifestări anormale.

De la gară Martin Beck merse direct la poliție și la unsprezece fără zece bătu la ușa lui Ahlberg. Comisarul Larsson era și el înăuntru. Arătau amîndoi obosiți și amărîți și părură încîntați să paseze misiunea unui al treilea. Nici unul dintre ei nu reușise să scoată vreun cuvînt de la Eriksson, exceptînd cîte o înjurătură cînd și cînd.

Ahlberg aruncă o privire prin actele cu date personale ale fochistului, aduse de Beck. Cînd închise în cele din urmă mapa, Martin Beck îl întrebă:

— L-ai găsit pe celălalt fochist?

— Da, într-un fel. Lucrează pe un vas german care se găsește la ora actuală în Hoek van Holland. Am sunat la Amsterdam dimineață și am vorbit cu un comisar care știa puțină germană. Numai să-mi auzi germana. Dacă am priceput bine, există un tip care vorbește daneza la Haag și ar putea să se ocupe de interogatoriu. Asta dacă și olandezul m-a înțeles pe mine. Și în cazul ăsta ar trebui să primim noi știri mîine.

Ahlberg comandă cafele și, după ce bău două căni, Martin Beck spuse:

— OK, hai să-i dăm drumul acum. Unde ne instalăm?

— În camera de alături. Există și un casetofon și tot ce-ți mai trebuie.

Eriksson arăta cam așa cum și-l amintea Martin Beck. Unu optzeci înălțime, slab și costeliv. Fața uscată cu ochii albaștri apropiați între ei, gene lungi și arcuite și sprîncene groase și drepte. Nasul lung și drept, gura mică cu buze subțiri, bărbie prelungă. Părul era negru, lung pe ceafă și pieptănat într-o coamă înaltă. Perciunii lungi și mustața mică și neagră nu-și amintea Martin Beck să le fi văzut data trecută. Avea o ținută proastă, stătea aplecat de spate, aproape cocoșat. Era îmbrăcat într-o pereche de jeanși roși,

albaștri, o bluză grosolană tot albastră, o vestă de piele neagră și pantofi negri ciocați.

— Așezați-vă, spuse Martin Beck și arătă din cap spre un scaun de partea cealaltă a biroului. Vreți o țigară?

Eriksson luă țigara, o aprinse și se așeză. Își înfipse țigara în gură, hîrîi scaunul sub el și își puse piciorul drept peste genunchiul stîng. Apoi își băgă degetele mari de la ambele mîini sub cureaua pantalonilor, balansînd piciorul în timp ce privea zidul din spatele lui Martin Beck.

Beck îl privi o vreme, apoi conectă casetofonul și se apucă să citească cu voce tare date din dosar.

— Eriksson, Karl-Åke, născut la 21 noiembrie 1941. Marinar, ultima dată îmbarcat pe cargoul finlandez *Kalajoki*. Domiciliul în Hagalund, Solna. E corect?

Eriksson făcu un gest vag din cap.

— Am întrebat: E corect? Sînt datele corecte?

Răspundeți cu da sau nu.

E: Da, la dracu'.

B: Cînd v-ați îmbarcat pe Kalajoki?

E: Acu' trei, patru săptămîni.

B: Ce ați făcut înainte?

E: Nimic special.

B: Unde n-ați făcut nimic special?

E: Ce?

B: Unde ați locuit înainte de a vă îmbarca pe vasul finlandez?

E: La un amic la Götet.

B: Cît timp ați locuit în Göteborg?

E: Cîteva zile. Poate o săptămînă.

B: Și înainte de asta?

E: La a bătrînă.

B: Ați lucrat în perioada aceea?

E: Țț, fo' bolnav.

B: De ce boală ați suferit?

E: Am fost bolnav, atîta. Mi-era rău, aveam febră, d'astea.

B: Unde ați lucrat înainte să vă îmbolnăviți?

E: Pe un vas.

B: Cum se numea vasul?

E: *Diana*.

B: Ce muncă aveai pe *Diana?*

E: Fochist.

B: Cît timp ați lucrat pe *Diana?*

E: Toată vara.

B: De la...?

E: De la întîi iulie, pînă la mijlocul lu' septembrie. Dup'aia e gata la ei. Nu merg decît vara. Înainte și înapoi cu o mulțime de turiști aiurea. Plictiseală de moarte. Io am vrut să mă las imediat, da' amicu' a vrut să continue și de bani aveam și eu nevoie, nu?

După acest efort oratoric, Eriksson păru istovit și se afundă și mai mult în scaun.

B: Cine e prietenul? Ce muncă avea pe *Diana?*

E: Fochist. Eram trei la mașini. Io, amicu' și șefu'.

B: Cunoșteați și alți membri ai echipajului?

Eriksson se aplecă înainte și stinse țigara în scrumieră.

E: Ce e nenorocitul ăsta de interogatoriu, foc încrucișat? întrebă el și se aruncă pe spate, înapoi în scaun. Io n-am făcut nimic. Omu' își găsește de muncă, își vede de ale lui și vin niște nenorociți de polițai și...

B: Răspundeți doar la întrebări. Cunoașteți și pe alții în rîndul echipajului?

E: La început nu. Atunci îl știam numa' pe tipu' ăsta. Dup'aia i-am cunoscut și pe ceilalți. Era un individ destul de nostim care lucra pe punte.

B: Ați întîlnit și ceva fete în timpul călătoriilor?

E: Era numa' o tipă cît de cît răsărită, da' era cu bucătarul. Restul erau babe.

B: Dintre pasagere, atunci?

E: Pe astea nu prea apucam să le văd. N-am întîlnit nici un fel de gagică în general.

B: Lucrați în schimburi, cei trei care erați la mașini?

E: Da.

B: Vă aduceți aminte dacă s-a întîmplat ceva neobișnuit la bord, cîndva în timpul verii?

E: Ce neobișnuit?

B: Nu ați avut probleme la mașini niciodată?

E: Ba da. O țeavă de aburi s-a spart. A trebuit să stăm în Söderkoping să o reparăm. Da' n-a fost vina mea.

B: Vă aduceți aminte cînd s-a întîmplat?

E: Puțin după Stegeborg, cred.

B: Înțeleg. Dar în ce zi s-a întîmplat.

E: Dracu' știe. Și ce naiba e cu vorbăria asta? N-a fost vina mea că s-au oprit mașinile. Apropo, nici nu era schimbu' meu. Eu trăgeam un pui de somn.

B: Dar cînd ați plecat din Söderkoping? Atunci lucrați?

E: Da. Și înainte și după. Am lucrat ca dracu' toți trei ca să facem hîrbul să meargă. Am lucrat toată noaptea și io am continuat dup'aia toată ziua. Eu și șefu'.

B: Cînd ați ieșit din schimb ziua?

E: După Söderkoping? Tîrziu după-masă, cred.

B: Ce ați făcut cît timp ați fost liber?

Eriksson privi fără expresie în direcția lui Martin Beck, fără să răspundă.

B: Ce ați făcut cînd ați încheiat lucrul în ziua aceea?

E: Nimic.

B: Și totuși ceva trebuie să fi făcut. Ce?

Aceeași privire goală.

B: Unde se găsea vasul cînd ați ieșit din schimb?

E: Habar n-am. Pe Roxen* cred.

B: Ce ați făcut cînd schimbul dumneavoastră s-a încheiat?

E: Am spus că nimic.

B: Gîndiți-vă. Ce ați făcut?

E: Ce vorbăria dracului! Ce credeți că se poate face pe nenorocitul ăla de vaporaș? Să joci fotbal? Acolo, nene, poți doar să halești și să soilești, asta e.

B: Ați întîlnit pe cineva în ziua aceea?

E: Normal, pe Brigitte Bardot.

B: OK, reluăm. În vara care a trecut, în timp ce lucrați pe vasul de croazieră *Diana*, ați cunoscut personal pe unii dintre pasageri?

E: N-am făcut cunoștință cu nici un pasager. Și, apropo, nici n-aveam voie să stăm de vorbă cu pasagerii. Și, oricum, n-aș fi avut nici un chef. O mulțime de turiști încrezuți. Mă durea în cur de ei.

B: Cum se numește prietenul dumneavoastră care lucra și el atunci pe *Diana?*

E: Cu ce ocazie? Ce-are a face? N-am făcut nimic rău.

B: Cum se numește?

* Lac în centrul Suediei, porțiune navigabilă a canalului Göta (n. tr.).

E: Roffe.

B: Numele și prenumele.

E: Roffe Sjöberg.

B: Unde se găsește acum?

E: Pe un vas nemțesc. De unde dracu' să știu io unde se găsește? În Kuala Lumpur, ce știu io?

Martin Beck renunță. Opri casetofonul și se ridică. Eriksson începu, cu greutate parcă, să se destindă pentru a se ridica din scaun.

— Luați loc! strigă Martin Beck. Stați jos pînă ce eu vă spun să vă ridicați.

Sună la Ahlberg, care, cinci secunde mai tîrziu, se afla deja în pragul ușii.

— Ridicați-vă, spuse Martin Beck și ieși primul din încăpere.

Cînd Ahlberg se întoarse în biroul său îl găsi pe Martin Beck așezat la masa de scris. Acesta privi în sus către el și ridică neputincios din umeri.

— Hai să mîncăm, spuse Beck. Apoi încerc din nou.

Capitolul 15

La opt și jumătate în dimineața următoare Martin Beck trimise să fie adus Eriksson pentru a treia oară. Interogatoriul dură două ore și rezultatul fu la fel de prost ca și în precedentele două ocazii.

După ce Eriksson ieși din cameră, condus de către un polițist tînăr, Martin Beck derulă banda și apoi îl chemă pe Ahlberg. Ascultară amîndoi înregistrarea în tăcere. Doar cînd și cînd Martin Beck strecura cîte un comentariu.

Cîteva ore mai tîrziu stăteau din nou în biroul lui Ahlberg.

— Eh, ce părere ai?

— Nu e ăsta, spuse Martin Beck. Sînt aproape sigur. În primul rînd nu e el așa de deștept ca să poată purta o asemenea mască. Nu joacă teatru, pur și simplu nu pricepe despre ce e vorba.

— Poate că ai dreptate, spuse Ahlberg.

— În al doilea rînd, e ceva care ține mai puțin de rațiune. Simt doar, dar sînt convins că așa e. Pe Roseanna o cunoaștem deja puțin, nu?

Ahlberg aprobă din cap.

— De asta mi-e greu să cred că ea ar fi acceptat de bună voie avansurile unuia de felul lui Karl-Åke Eriksson.

— Nu, ai dreptate. Avansuri ar fi acceptat ea cu plăcere, dar nu din partea oricui. Dar cine spune că l-ar fi acceptat pe Eriksson de bună voie?

— Eu. Lucrurile s-au desfășurat cam așa. Roseanna a întîlnit un bărbat cu care ar fi vrut să se și culce, iar cînd a descoperit ce greșeală a făcut, lucrurile merseseră deja prea departe. Era prea tîrziu. Însă bărbatul ăla nu e Karl-Åke Eriksson.

— Și totuși lucrurile ar fi putut să se petreacă și altfel, se îndoi Ahlberg.

— Cum? În cabina aceea minusculă? Crezi că cineva a smuls ușa din balamale și s-a aruncat asupra ei? Roseanna s-ar fi luptat și ar fi strigat și cineva ar fi auzit-o cu siguranță.

— Poate că a fost amenințată. Cu un cuțit sau un pistol.

Martin Beck încuviință. Apoi se ridică brusc și se îndreptă spre fereastră. Celălalt îl urmări cu privirea.

— Ce facem cu el? întrebă Ahlberg. Nu mai pot să-l rețin multă vreme.

— Mă gîndesc să mai vorbesc cu el încă o dată. Cred, de fapt, că încă nu știe de ce se află aici. O să afle acum.

Ahlberg se ridică și își îmbrăcă haina. Apoi ieși.

Martin Beck stătu o vreme pe gînduri, apoi sună după Eriksson, își luă geanta și trecu în camera alăturată.

— Ce dracu' e asta? protestă Eriksson. N-am făcut nimic și n-aveți dreptul să mă mai țineți aici dacă n-am făcut nimic. Dumnezeii ei de...

— Păstrați liniștea pînă vă voi cere eu să răspundeți la întrebări, spuse Martin Beck.

Apoi scoase fotografia retușată a Roseannei McGraw și o întinse spre Eriksson, ținîndu-i-o drept în fața ochilor.

— Cunoașteți această femeie? întrebă Beck.

— Ț̦t, ce-i cu gagica asta?

— Priviți atent poza și răspundeți abia după aceea. Ați întîlnit vreodată femeia din fotografie?

— Țț.

— Sînteți absolut sigur?

Eriksson își sprijini o mînă pe spătarul scaunului și își plimbă degetul arătător pe sub nas.

— Da. N-am văzut-o pe gagică niciodată.

— Roseanna McGraw, numele ăsta vă spune ceva?

— Ce mai nume. E artistă?

— Ați mai auzit numele Roseanna McGraw cîndva?

— Țț.

— Atunci am să vă spun ceva. Femeia din fotografie este Roseanna McGraw. Era americană și a fost pasageră pe *Diana* în prima călătorie din vara asta, la 3 iulie. În timpul acelei prime croaziere *Diana* a întîrziat o jumătate de zi, mai întîi datorită ceții de la Oxelösund și apoi datorită unei avarii la mașini. Ați confirmat deja că ați fost pe vas în timpul acelei curse. Cînd vaporul a ajuns la Göteborg, cu zece ore întîrziere, Roseanna McGraw nu se mai afla la bord. A fost asasinată în noaptea de 4 spre 5 iulie și găsită trei zile mai tîrziu în bazinul ecluzei de la Borenshult.

Eriksson își îndreptă spatele în scaun. Strînse mîna dreaptă pe mînerul acestuia și, în același timp, colțul stîng al gurii începu să-i tremure.

— De asta? Credeți că...

Își apropie palmele una de alta, apoi și le strînse între genunchi. Se aplecă mult în față în așa fel încît fu gata să se lovească cu fruntea de suprafața mesei. Martin Beck văzu cum pielea lui Eriksson se albește.

— N-am omorît pe nimeni! N-am văzut-o în viața mea pe gagica aia! Jur!

Martin Beck nu răspunse. Îl fixă doar în continuare pe omul din fața sa. Chipul acestuia și ochii mereu mai holbați exprimau o frică crescîndă.

Cînd în cele din urmă vorbi, vocea sa era uscată și impersonală:

— Unde vă găseați și ce făceați în seara de 4 iulie și în noaptea de 4 spre 5 iulie?

— În cabină la mine. Jur! Eram în cabină și dormeam! N-am făcut nimic! N-am văzut-o în viața mea pe gagica aia! Asta e adevărul!

Clubul cărții digitale 2024

Vocea îi ieșise din gît în falset. Se aruncă pe spate în scaun și își duse mîna dreaptă la gură, apoi începu să-și roadă degetul mare, în timp ce se zgîia la fotografia din fața sa. Apoi privirea lui Eriksson se ascuți și vocea îi deveni încordată și isterică.

– Vreți să mă fraieriți. Credeți că nu pricep, nu? Chestia cu gagica ați inventat-o. Ați vorbit cu Roffe și nenorocitu' v-a zis că io am fost. A turnat, al dracu'. Da' a fost el și nu io. El a făcut-o. Eu nu. Ăsta e adevăru'. Roffe a dat vina pe mine, nu? Așa a zis, nu?

Martin Beck nu-și mută privirea de la el.

– Rahatu' dracu'! El a aranjat încuietoarea și tot el a luat banii.

Eriksson se aplecă din nou în față și începu să vorbească repezit. Cuvintele țîșneau parcă din el.

– M-a obligat. El lucrase la ăia la atelier. El a aranjat totu'. Eu n-am vrut. I-am și spus; l-am refuzat. Eu n-am vrut să am de-a face cu o spargere, da' m-a obligat. Și acuma s-a apucat să toarne, curu' dracu'...

– O.K., spuse Martin Beck. Roffe a turnat. Aș vrea să aud și varianta ta acum.

O oră mai tîrziu Martin Beck puse banda abia înregistrată s-o audă și Larsson și Ahlberg. Era o mărturie completă legată de spargerea pe care Karl-Åke Eriksson și Rolf Sjöberg o dăduseră la un atelier auto în Göteborg, cu o lună în urmă.

Cînd Larsson ieși să sune poliția din Göteborg, Ahlberg spuse:

– Acum știm cel puțin de unde să-l luăm pe Eriksson dacă o să mai avem nevoie de el.

Apoi tăcu o vreme bătînd doar cu vîrfurile degetelor în masă.

– Rămîn, așadar, circa cincizeci de persoane de chestionat, spuse Ahlberg. Dacă acceptăm teoria că asasinul se află printre pasageri.

– Pe cîțiva îi vom putea exclude imediat. De asta se ocupă Melander și Kollberg. Au de triat un material de proporții gigantice. Melander spune că lucrează prin metoda excluderilor succesive și de asta la început îi consideră suspecți pe toți cei de pe *Diana,* inclusiv copiii și mătușile profesoare de lucru manual.

Martin Beck tăcu, privindu-l pe Ahlberg așa cum stătea cu capul lăsat în jos și părînd că-și studiază unghiile. Arăta la fel de deprimat cum fusese și Martin Beck cu o zi în urmă, cînd înțelesese că interogatoriul cu Eriksson nu le va aduce nimic nou.

– Ești dezamăgit?

– Da, trebuie să recunosc. O vreme am crezut că eram foarte aproape și acum înțeleg că sîntem încă foarte, foarte departe.

– Ceva-ceva ne-am mișcat, totuși. Mulțumită lui Kafka.

Telefonul sună și Ahlberg se repezi să răspundă. O vreme îl ascultă doar pe cel de la celălalt capăt de fir. Apoi, brusc, strigă:

– Ja, ja, ich bin hier. Ahlberg hier.

Și întorcîndu-se către Martin Beck, lămuritor:

– Amsterdamul.

Beck părăsi discret încăperea, iar cîteva clipe mai tîrziu, în timp ce se spăla pe mîini, repeta în gînd: „an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen“. Își amintea adică gramatica germană, învățată în copilărie, într-o cameră cu parfum dulceag și o masă rotundă, acoperită cu un ștergar verzui. Își amintea mîinile dolofane ale bătrînei nemțoaice și coperțile rupte ale volumului de gramatică. Cînd reintră la Ahlberg în birou, acesta tocmai închidea telefonul.

– Ce limbă a dracului, spuse el. Sjöberg nu e pe vas. Se anunțase în Göteborg, dar în cele din urmă nu s-a îmbarcat. De-acum e treaba băieților de la Göteborg.

În tren, Martin Beck adormi. Iar de trezit nu se trezi decît după ce trenul oprise de mult în Stockholm Central. De-a binelea se trezi abia cînd ajunse în propriul pat, în apartamentul din Bagarmossen.

Capitolul 16

La cinci și zece minute se auziră răpăiturile lui Melander, iar după cinci secunde de așteptare se ivi în deschizătura ușii fața lunguiață și mohorîtă a acestuia.

– Ar fi cazul să îmi închei ziua de lucru aici. Ai ceva împotrivă?

Deși nu avea nici o obligație de a pune întrebarea asta, repeta procedeul zi de zi. În schimb, dimineața nu se întîmplase niciodată să-și anunțe sosirea.

— Nu, mergi liniștit, spuse Martin Beck.

După o clipă mai adăugă:

— Mulțumesc pentru treaba făcută astăzi.

Martin Beck rămase în birou ascultînd tăcut cum încă o zi de lucru trăgea să moară. Mai întîi amuțiră telefoanele, apoi mașinile de scris, imediat dispărură și vocile, iar la urmă se mai auziră doar pașii ce se depărtau pe coridor.

La cinci și jumătate sună acasă.

— Să te așteptăm cu masa?

— Nu, mîncați.

— Vii tîrziu?

— Nu știu. Posibil.

— N-ai mai văzut copiii de o grămadă de timp.

Văzuse și auzise copiii cu doar nouă ore în urmă, și asta o știa și ea la fel de bine.

— Martin?

— Da.

— Pari foarte deprimat. S-a întîmplat ceva?

— Nu, nimic. Avem multă treabă.

— Asta-i tot?

— Sigur.

Îngrijorarea ei de o secundă dispăru. Cîteva fraze banale și convorbirea luă sfîrșit. Rămase, distrat, cu receptorul la ureche, auzind clicul de la celălalt capăt de fir. Un clic și tăcerea goală care parcă o arunca pe ea la mii de mile depărtare. Trecuseră, nu-i așa, ani de zile de cînd ei doi stătuseră de vorbă unul cu celălalt.

Încruntă din sprîncene, oftă și își lăsă privirea să cadă peste hîrtiile de pe masă. Fiecare dintre ele avea ceva de comunicat despre Roseanna McGraw și ultimele zile din viața ei. Era sigur de asta. Și totuși, mesajul n-ajungea la el.

Să le mai citească o dată pe toate îi părea lipsit de sens. Și totuși o voi face, gîndi el. Acum și aici. Și voi începe imediat.

Întinse mîna să-și ia o țigară, dar pachetul era gol. Îl aruncă în coș și pipăi în buzunarul hainei după unul nou. În ultimele săptămîni fumase de două ori mai mult decît

de obicei și asta lăsase urme, atît în piept, cît și în portofel. Din păcate, abuzase și de rezervele de țigări, căci în buzunar nu găsi decît o ilustrată, cumpărată într-o tutungerie la Motala. Reprezenta ecluza de la Borenshult văzută de sus. În spatele ei se zăreau lacul și digul, iar în prim-plan doi bărbați care tocmai deschideau poarta ecluzei pentru un nou vas. Fotografia era cu siguranță foarte veche, căci vasul acela nu mai exista de mult. Se numise cîndva *Astrea*, dar se topise deja demult în cuptoarele unei oțelării la șantierele navale.

Dar atunci cînd fotograful firmei „Almquist & Cöster" venise la Motala era vară și cald și Martin Beck își aminti brusc parfumul proaspăt al florilor și iarba udă de rouă.

Trase un sertar și scoase din el o lupă. Avea forma unui polonic, iar în coada lui se găsea încorporată o baterie. Cînd apăsai pe un buton obiectul de studiat era brusc luminat de un bec de 2,5 wați. Fotografia era de bună calitate și de aceea putu să deslușească figura unui marinar și a cîtorva pasageri sprijiniți de parapet. Puntea vasului era plină de mărfuri, încă un indiciu că nu era o poză recentă.

Abia își mutase privirea cîțiva centimetri spre dreapta cînd Kollberg, după ce izbi cu pumnul în ușă, își făcu apariția. La fel de surprinzător ca o ploaie cu fulgere într-o seară de Crăciun.

— Noroc. Ce, te-ai speriat?

— De moarte, răspunse Martin Beck simțind realmente cum inima lui nu-și regăsește ritmul normal.

— N-ai plecat încă?

— Ba da. Nu mă vezi cum stau în bucătărie în Bagarmossen și halesc cremvurști?

— Știi cum îi spun tipii de condiție bună sculei ăleia? întrebă Kollberg arătînd spre lupă.

— Nu.

— Căutătorul de gîndaci Marie-Louise.

— Aha.

— Și de ce nu? Doar avem paleta pentru servit tort Johana și tot din astea. Ai auzit ultima poantă cu ieftiniri la mărfuri și diverse alte oferte?

— Nu.

— Cumpărați numărătorul automat de bancnote Marcus și primiți gratis franzela săracului Ajax.

— Păi cumpără-l!

— Ca să-mi numere bancnota de zece coroane din buzunar, vrei să spui? Apropo, cînd ne mai dau și nouă chenzina?

— Mîine, sper.

Kollberg se prăbuși teatral în fotoliul destinat vizitatorilor.

— Și gura nu-i mai tace, spuse el.

— Iar de ușă nici gînd să se apropie, acceptă Martin Beck jocul.

O vreme stătură tăcuți. Schimbul de replici fusese aproape automat și nici unul dintre ei nu părea cîtuși de puțin amuzat. În cele din urmă, Kollberg spuse:

— Înțeleg că ai tras iar un loz necîștigător la Motala. Fiara pe care ați torturat-o...

— Nu era ăsta.

— Bagi mîna în foc?

— Nu.

— Dar simți că nu era el?

— Da.

— Pentru mine ajunge. E o oarecare diferență, ce-i drept, între a te da la o fetiță de doisprezece ani și a omorî cu sadism femei în toată firea.

— Da.

— Și în afară de asta tipa nu s-ar fi lăsat niciodată agățată de un mormoloc puturos ca ăsta. Dacă am înțeles bine rapoartele lui *mister* Kafka.

— Nu, nu s-ar fi lăsat atrasă de unul ca Eriksson, spuse și Martin Beck cu convingere.

— Ce-a zis băiatul ăla de la Motala, atunci? A fost dezamăgit?

— Ahlberg? Da, puțin. Dar e foarte încăpățînat. Melander ce-a zis cînd a aflat?

— Nimic. Îl cunosc pe omul ăsta de douăzeci de ani și nu știu să-l fi văzut deprimat altcîndva decît la raționalizarea tutunului, atît.

Kollberg scoase o agendă cu coperți negre și o răsfoi gînditor.

— În timp ce ai fost plecat eu am trecut încă o dată prin tot materialul. Apoi am încercat să fac un rezumat.

— Și?

— Mi-am pus, spre exemplu, aceeași întrebare pe care ne-o va pune mîine și Hammar: ce știm, de fapt?

— Și ce ți-ai răspuns?

— Așteaptă puțin, nu-i mai bine să răspunzi tu? Ce știm despre Roseanna McGraw?

— Foarte multe. Mulțumită lui Kafka.

— Corect. Îndrăznesc chiar să spun că știm tot ceea ce e esențial despre ea. Mai departe. Ce știm despre crimă în sine?

— Știm locul crimei. Știm de asemenea aproximativ cum și cînd s-a produs.

— Știm într-adevăr unde s-a produs?

Martin Beck bătu cu vîrfurile degetelor în masă. Apoi spuse:

— Da. În cabina cu numărul A7, la bordul vasului *Diana.*

— Grupa sangvină pare să se potrivească, dar asta n-ajunge pentru a inculpa vreun posibil suspect.

— Nu, dar noi știm că e așa, rămase Martin Beck pe poziție.

— O.K. Să presupunem că știm și locul. Dar timpul?

— La 4 iulie, în timpul serii. După lăsarea întunericului. În orice caz, după cină, care s-a servit pînă la ora opt. Probabil între ora nouă și miezul nopții.

— Următoarea întrebare. Cum? Da, aici avem rezultatul autopsiei. Putem de asemenea să presupunem că de dezbrăcat s-a dezbrăcat singură. De bună voie, sau poate fiind amenințată, deși e puțin probabil.

— Corect.

— Și acum ultima, deși poate cea mai importantă întrebare. Ce știm despre făptaș?

Kollberg răspunse tot el, după circa douăzeci de secunde:

— Că susnumitul e sadic și maniac sexual.

— Că e vorba de un bărbat, adăugă Martin Beck.

— Da, cu siguranță. Și încă de unul puternic. Pe Roseanna McGraw a avut oricum puterea s-o arunce de pe vas.

— Știm că și el a fost la bord pe *Diana.*

— Da, dacă acceptăm că toate celelalte concluzii sînt adevărate, atunci da.

— Că trebuie să aparțină uneia dintre cele două categorii: pasageri sau echipaj.

— Știm asta oare?

În cameră se făcu liniște. Martin Beck își masa pielea capului cu vîrfurile degetelor. După o vreme spuse:

— Probabil că e așa.

— Probabil?

— Da.

— Să zicem. În schimb nu știm nimic despre înfățișarea lui și nici despre naționalitate. Nu avem amprente și nimic altceva după care să-l identificăm și cu care să-i dovedim vinovăția. Nu știm dacă o cunoștea pe Roseanna McGraw de mai multă vreme, nu știm, se înțelege, de unde venea și încotro a plecat după asta. Nu știm unde se găsește în momentul de față.

Kollberg era acum foarte serios.

— Știm al dracului de puțin, Martin, spuse el. În fond nu știm nici măcar dacă nu cumva Roseanna McGraw a coborît în perfectă stare la Göteborg. Te-ai gîndit și la varianta asta? Că cineva i-a luat viața după aceea. Cineva care știa de unde a venit fata și care a transportat cadavrul înapoi la Motala cu o mașină și abia acolo l-a aruncat în lac.

— M-am gîndit și la asta, dar e absurd.

— Cît timp nu știm mare lucru despre zilele petrecute de ea pe *Diana,* totul e, teoretic, posibil. Chiar dacă intră în contradicție cu orice formă de rațiune. Și chiar dacă reușim să demonstrăm, zic să demonstrăm, că a ajuns cu bine la Göteborg, tot mai există o posibilitate: să fi coborît pe uscat în timpul ecluzării la Borenshult și să fi căzut pradă vreunui nebun care se ascundea într-un tufiș.

— Într-un asemenea caz am fi găsit urme.

— „Am fi“ e o exprimare care nu spune prea mult. Pe mine mă înnebunește simplul gînd că fata a dispărut la jumătatea croazierei și că nimeni n-a băgat de seamă! Cum, nici măcar femeia care făcea curat în cabine sau cea care servea la mese?

— Cel care a omorît-o a rămas probabil la bord. A aranjat cabina în așa fel încît să pară locuită. În fond a fost vorba doar de o noapte, nu?

— Unde au dispărut cearșafurile? Și păturile? Toate trebuie să fi fost pline de sînge. Îmi închipui că nu s-a apucat să le spele. Și dacă le-a aruncat în lac, atunci de unde a făcut rost de altele curate?

— Chiar așa mult sînge n-a fost, asta e părerea medicului legist. Și, dacă cel care a omorît-o se simțea ca la el acasă pe vas, ar fi putut să ia așternuturi noi din dulap.

— Poate un pasager să fie chiar așa de familiarizat cu vasul? Și n-a remarcat nimeni mișcările astea?

— E destul de simplu, ai fost vreodată pe o navă de pasageri în timpul nopții?

— Nu.

— Toți dorm. E liniște și pustiu. Toate dulapurile și debaralele sînt descuiate. În timp ce *Diana* se afla în mijlocul Vätternului, la ora plantonului trei, erau treze probabil doar trei persoane: doi oameni pe punți și unul la mașini.

— N-ar fi trebuit ca cineva să remarce că fata n-a coborît la Göteborg?

— Nu există nici o rutină care să impună un apel al pasagerilor de debarcare. Vasul trage la mal în dreptul cheiului, la Lilla Bommen, și fiecare își ia boccelele și coboară. În cazul excursiei în discuție, unde mai pui că toți se grăbeau probabil, din cauza întîrzierii de care știi. Plus de asta era și întuneric deja cînd au ajuns la Göteborg.

Martin Beck tăcu și o vreme privi în gol.

— Ceea ce mă irită e că pasagerii din cabina vecină n-au remarcat nimic, adăugă el ceva mai tîrziu.

— Asta pot să ți-o explic eu. M-am luminat acum două ore cînd am aflat că e vorba de o pereche olandeză, amîndoi trecuți de șaptezeci de ani și surzi complet.

Kollberg întoarse o pagină și apoi își trecu mîna prin păr.

— Teoria noastră privind întrebările Cum, Unde și Cînd, respectiv răspunsurile aferente, se bazează deci pe probabilistică, deducții libere și diverse subtilități psihologice. Cu dovezile stăm rău de tot. Ne ținem de varianta discutată fiindcă, pînă una-alta, n-avem altceva. Acum hai să vedem cum stăm cu metoda eliminărilor succesive, nu?

Martin Beck se lăsă pe spate în scaun și își încrucișă brațele la piept.

– Să auzim, spuse el.

– Avem numele celor optzeci și șase de persoane de la bord. Șaizeci și opt de pasageri, plus cei optsprezece din echipaj. La momentul ăsta am localizat sau măcar am fost în contact cu șaptezeci și cinci dintre ei. Dar și în ceea ce-i privește pe ceilalți unsprezece cunoaștem naționalitatea fiecăruia, sexul și – cu trei excepții – vîrsta.

Acum începem să eliminăm. Mai întîi Roseanna McGraw. Rămîn optzeci și cinci. Apoi toate celelalte femei, opt în echipaj și treizeci și șapte în grupul pasagerilor. Rămîn patruzeci. Între aceștia sînt patru puști sub zece ani și șapte moși săriți de șaptezeci. Rămîn în discuție douăzeci și nouă. Dintre care căpitanul și un membru al echipajului, la cîrmă. Au fost amîndoi de cart între ora opt și miezul nopții și își dau, în felul ăsta, alibi unul celuilalt. Mă îndoiesc că aveau timp să omoare oameni în timpul cartului. Cu cei de la mașini, în schimb, nu-i chiar așa clară povestea. Deci, oricum, am ajuns la douăzeci și șapte. Douăzeci și șapte de bărbați între paisprezece și șaizeci și opt de ani. Doisprezece suedezi, dintre care șapte din echipaj, cinci americani, trei nemți, un danez, un sudafrican, un francez, un englez, un scoțian, un turc și un olandez. Răspîndirea geografică a suspecților rămîne alarmant de mare. Dintre americani unul locuiește în Oregon și unul în Texas. Englezul la Nassau, în insulele Bahamas, sudafricanul la Durban și turcul la Ankara. O să fie plimbarea dracului pentru cei care-i vor interoga. Pe lîngă asta, patru dintre cei douăzeci și șapte sînt în continuare nelocalizați. Un danez și trei olandezi. N-am reușit să aflăm dacă vreunul dintre pasageri a mai mers vreodată cu navele astea pe canalul Göta, deși Melander s-a chinuit să treacă prin toate listele de pasageri din ultimii douăzeci și cinci de ani. Personal cred că nici unul dintre ei n-a mai făcut vreo astfel de croazieră. Patru dintre pasageri au avut cabine *single*. Ceilalți s-au păzit unul pe celălalt, fiind cîte doi în cabină. Nici unul n-aveau cunoștințe suficiente despre vas, despre obiceiurile de la bord și despre traseu, ca să se fi putut descurca. Rămîn cei opt din echipaj, navigatorul principal, cei doi fochiști, un bucătar și cei trei de

pe punte. Pe șef l-am scos deja, nu îndeplinește criteriul vîrstei. Eu zic că nici unul din echipaj n-a comis crima. În primul rînd erau mereu mai mulți la un loc, iar ocaziile de a se amesteca cu pasagerii au fost puține. Prin urmare, algoritmul meu spune că nimeni nu putea s-o omoare pe Roseanna McGraw. Și bănuiesc că, totuși, rezultatul e greșit. Teoriile mele sînt întotdeauna niște nenorociri. Riscul de a gîndi prea mult.

Timp de o jumătate de minut se lăsă liniștea. Apoi Kollberg spuse:

– Dacă nu cumva secătura aia de Eriksson... Bine măcar că l-ai dat legat după interogatoriu. Auzi, tu mă asculți? Ai auzit cu ce mi-am tot bătut eu aici gura?

– Sigur, spuse Martin Beck, altminteri absent. Sigur că te-am ascultat.

Ascultase, era adevărat. Dar în decursul ultimilor zece minute vocea lui Kollberg i se păruse din ce în ce mai îndepărtată. Două idei cu totul diferite îi încolțiseră în minte. Una era rezultatul unei asociații legate de ceva ce auzise cîndva, însă se pierduse instantaneu, scufundîndu-se la loc în mîlul gîndurilor uitate sau neduse vreodată pînă la capăt. Cea de a doua idee era mult mai clară, mai vie, un fel de plan de atac.

– Probabil că a întîlnit pe cineva la bord, spuse Beck ca pentru el însuși.

– Atîta vreme cît excludem sinuciderea, strecură Kollberg ironic.

– Cineva care nu se gîndise de la început să-i facă vreun rău și care, deci, n-a stat deloc în umbră.

– Sigur, așa e, dar la ce ne ajută asta dacă...

Martin Beck își reaminti în detaliu o scenă petrecută la sfîrșitul lui iulie, la Motala. Juno, vasul acela urît, ocolind draga și îndreptîndu-se spre bazinul ecluzei.

Își corectă poziția în scaun, luă vederea cea veche și o privi cu atenție.

– Lennart, zise el. Cîte aparate de fotografiat or fi funcționat în timpul acelei croaziere? Cel puțin douăzeci și cinci, mai degrabă treizeci, poate patruzeci. La fiecare ecluză erau unii care coborau de pe vas ca să-l fotografieze de la distanță sau să se fotografieze între ei. Astăzi există poze făcute în timpul acelei croaziere în cel puțin două-

zeci, treizeci de albume de familie. Tot felul de poze, începînd de la Stockholm, din Riddarholmen, pînă la Göteborg, la Lilla Bommen. Să presupunem că douăzeci de persoane au cîte treizeci de fotograme, expuse de fiecare de-a lungul a trei zile. Asta înseamnă minimum un film de persoană. Iar unii au și filmat. Lennart, trebuie să existe cel puțin șase sute de fotografii... înțelegi... șase sute. Poate o mie.

— Da, spuse Kollberg încet, înțeleg ce vrei să spui.

Capitolul 17

— Va fi, se înțelege, o muncă sisifică, spuse Martin Beck.

— Nu mai rea decît cea de care deja ne ocupăm, răspunse Kollberg.

— Poate e doar o ideea aiurea, nu e sigur că am dreptate. Felul ăsta de a dialoga ținea de un joc pe care îl mai jucaseră pînă atunci de atîtea ori. Martin Beck se îndoia și atunci avea nevoie de suport. Știa doar dinainte ce răspuns va primi și știa chiar că și Kollberg știe că el știe. Cu toate astea respectau ritualul.

— Trebuie să iasă ceva, spuse Kollberg încăpățînat.

Iar după cîteva secunde adăugă:

— Și apoi avem o mare parte din muncă făcută. Știm unde să căutăm fotografiile, cu cei mai mulți am și intrat deja în contact.

Kollberg avea darul să pară, atunci cînd voia, convingător. Era una dintre specialitățile lui.

După o vreme Martin Beck spuse:

— Cît e ceasul?

— Șapte și douăzeci.

— Locuiește vreunul dintre cei contactați în apropiere?

Kollberg își studie agenda.

— Mai aproape decît crezi. La Norr Mälarstrand. Un colonel în retragere cu baba lui.

— Cine l-a vizitat? Tu?

— Melander. A zis că sînt oameni cumsecade.

— Asta e tot?

— Da.

Asfaltul era ud, lucios și alunecos, iar Kollberg înjură supărat cînd mașina derapă lîngă rondul de la Lindhagen. Trei minute mai tîrziu erau la destinație.

Le deschise doamna colonel.

— Axel, sînt doi domni de la poliție, strigă ea spre cineva din interiorul apartamentului.

— Roagă-i să poftească, urlă colonelul drept răspuns. Sau vrei să ies eu să mă vadă lumea pe scară?

Martin Beck își scutură pălăria de ploaie și intră. Kollberg își șterse picioarele cu exces de zel.

— Vreme de manevră, îi întîmpină colonelul continuînd să strige. Domnii să mă scuze că nu pot să mă ridic în picioare.

Pe măsuța joasă din fața lui se găsea un joc de domino încă neîncheiat, un pahar de coniac și o sticlă de Remy Martin. La doi metri depărtare, pe ecranul televizorului, se desfășura un episod din viața familiei Jetson. Sunetul depășea cu mult orice limită normală admisă.

— Vreme de manevră, cum ziceam. Doresc domnii cîte un pahar de coniac? E singurul care ajută!

— Eu mă înscriu, tună vocea lui Kollberg, în timp ce privirea lui spunea că i-a pus gînd rău sticlei.

Trecură apoi zece secunde pînă cînd sentimentul solidarității învinse opoziția inițială a lui Martin Beck. Dădu și el afirmativ din cap, dîrdîind.

— Spune tu, îl invită el pe Kollberg să povestească.

— Cum așa? strigă Kollberg.

Martin Beck schiță un zîmbet și îl invită din nou, printr-un gest cu mîna, să înceapă. A se implica într-un dialog cu bătrînul ar fi însemnat să-și termine coardele vocale pentru cel puțin o săpătămînă. Discuția demară.

— Fotografii? se miră doamna colonel după o vreme. Nu, noi nu mai facem fotografii. Eu am probleme cu vederea, iar Axel uită mereu să tragă filmul în aparat. De fapt ne-a întrebat despre asta și tînărul care a fost aici în urmă cu două săptămîni. Un băiat foarte drăguț.

— Însă, ce coincidență, tună colonelul, maiorul Jentsch... Însă dumneavoastră nu știți cine e maiorul Jentsch, se

înțelege. Noi am avut plăcerea să-i avem la masa noastră, în timpul croazierei, pe dumnealui cu soția. Ofițer de intendență, un băiat exclent. Am fost amîndoi în același contingent, numai că, lui, nefericitul deznodămînt de pe frontul sovietic i-a pus capăt carierei. Știți cum e, avansările se fac în mare viteză în timpul războiului, dar după 1945 s-a zis stop. Bine, pentru Jentsch n-a fost așa de grav. El era ofițer de intendență și cei ca el au valorat propria lor greutate în aur, ca să zic așa, după război, în timpul refacerii economiei. A primit un post de director la o firmă de bunuri de consum, la Osnabrück, dacă îmi aduc bine aminte. Eh, am avut multe de discutat cu maiorul, multe puncte comune. Și apoi, el are experiența războiului, a văzut ceva la viața lui. Timp de nouă luni, sau să fi fost unsprezece, mă rog... oricum, a fost ofițer de legătură al Diviziei Albastre, ați auzit de Divizia Albastră? Trupele de elită spaniole pe care Franco le-a trimis împotriva bolșevicilor. Și trebuie să spun că, adesea, noi aici în Suedia îi cam confundăm între ei pe... italieni, și pe greci, și pe spanioli, dar trebuie să vă spun că băieții ăștia din Divizia Albastră știau ce voiau și au știut să...

Martin Beck întoarse capul și privi țintă spre televizor, unde se transmitea un program vechi de cel puțin o lună, despre culesul sfeclei în Skåne. Doamna colonel urmărea foarte atentă emisiunea, absolut nepăsătoare la ceilalți din jur.

— Înțeleg, zbieră Kollberg.

Apoi trase aer adînc în piept și continuă cu o forță și o decizie demnă de invidiat:

— Domnul colonel începuse să spună ceva despre niște fotografii. Ca o coincidență...?

Timp de aproape un minut în încăpere nu se auzi decît vocea expertului în problemele culesului sfeclei. Era, oricum, mult mai suportabil decît urletele din timpul discuției.

— Ce? reveni colonelul. Ah, da, începusem să spun că maiorul Jentsch e un specialist în mînuirea camerei fotografice. Deși nu vede și nici n-aude mai bine ca noi, el a făcut tot timpul croazierei poze și, ca o coincidență, chiar acum cîteva zile ne-a trimis un teanc de fotografii de astă vară. Foarte amabil, zic eu, probabil că l-a costat o

mulțime de bani. Niște fotografii minunate. Și o amintire foarte plăcută, oricum.

Martin Beck se ridică și dădu televizorul o idee mai încet. Făcu asta aproape instinctiv, încercînd să-și apere timpanele, iar doamna colonel, neprevenită, îl privi fără să înțeleagă.

— Ce? Da, firește. Puiule, vrei să aduci fotografiile pe care le-am primit din Germania? Vreau să le arăt domnilor.

Martin Beck urmări cu atenție mișcarea greoaie cu care „puiul" se ridică din fotoliul aflat în fața televizorului.

Pozele erau color, de mărime 12/12. Era un teanc de vreo cincisprezece bucăți pe care colonelul îl ținea între degetul mare și arătătorul mîinii stîngi. Martin Beck și Kollberg stăteau aplecați în față, de o parte și de alta a bătrînului.

— Ăștia sîntem noi, iar acolo e maioreasa Jentsch, mda, aici iar nevastă-mea... aici eu. Poza asta e făcută sus, pe puntea de comandă. E în prima zi, stau de vorbă cu căpitanul, după cum vedeți. Și aici... nu prea văd eu foarte bine, din păcate, ...draga mea, vrei tu să-mi aduci lupa?

Colonelul își lustrui lupa cu minuțiozitate o bună bucată de vreme înainte să continue cu fotografiile.

— Da, da, aici e maiorul Jentsch în persoană și aici eu cu soția, pozele astea sînt mai șterse ca celelalte, trebuie că sînt făcute de maioreasă. Și aici, în aceeași formație, e luată doar din alt unghi. Și... să vedem... doamna cu care stau de vorbă e Frau Liebeneiner, și ea nemțoaică. A mîncat la masa noastră în timpul croazierei, o ființă foarte nobilă, cam în vîrstă, ce-i drept. Și-a pierdut bărbatul la El Alamein.

Martin Beck își ascuți privirea și reuși să deslușească o mătușică multiseculară într-o rochie înflorată și o pălărie roz. Stătea aplecată lîngă una dintre bărcile de salvare cu o ceașcă de cafea într-o mînă și un cub de zahăr în cealaltă.

Răsfoitul fotografiilor continuă. Pozele erau toate făcute în același stil. Martin Beck începu să simtă dureri în capul pieptului din cauza poziției. Însă merita efortul: acum știa cel puțin cum arăta în realitate maioreasa Jentsch din Osnabrück.

Ultima fotografie din teanc fu așezată pe masă, în fața colonelului. Era un cadru tipic stockholmez, pe care Martin Beck se așteptase să-l vadă: *Diana* ancorată pe cheiul Riddarholm, cu primăria pe fundal și două taxiuri trase la scară în capătul pontonului.

Fotografia părea să fie luată cu puțin înainte de plecare, pentru că mulți erau deja la bord. Lîngă barca de salvare de la tribord putea fi văzută maioreasa Jentsch din Osnabrück. La doi pași de ea însă, stătea... Roseanna McGraw. Aplecată înainte, cu brațele atîrnîndu-i dincolo de parapet și picioarele mult depărtate. Era încălțată cu sandale, avea o rochie galbenă, largă, cu bretele. Purta ochelari de soare. Martin Beck se aplecă mult spre fotografie pentru a-i putea distinge pe cei care stăteau în apropierea Roseannei. În același timp îl auzi pe Kollberg fluierînd printre dinți.

– Da, da, continuă colonelul cu explicațiile, neafectat de schimbarea apărută. Aici jos, la Riddarholm, și cu primăria în spate, da, da. Și acolo sus e Hildegard Jentsch. Încă nu făcusem cunoștință. Și, mda, ce coincidență, puștoaica asta avea și ea să stea la masa noastră de cîteva ori. Olandeză sau englezoaică, cred. După o vreme au mutat-o la o altă masă, firește, ca noi, bătrînii să avem ceva mai mult loc să dăm din coate.

Un deget gros și păros, mărit încă și mai mult de lupa de deasupra lui, se așeză pe femeia în sandale și în rochie galbenă.

Martin Beck trase aer mult în piept pregătindu-se să spună ceva, dar Kollberg fu mai rapid.

– Cum, protestă colonelul drept răspuns, dacă sînt sigur? La dracu', firește că sînt sigur. A stat cel puțin de patru, cinci ori la masa noastră. Nu vorbea mai deloc, dacă îmi aduc eu bine aminte.

– Dar...

– Sigur că am văzut niște portrete ale ei la colegul dumneavoastră, dar, vedeți, eu nu fața mi-o amintesc, ci rochia. Sau mai curînd nici rochia, ci...

Și colonelul se întoarse spre stînga împungîndu-l pe Martin Beck în piept cu arătătorul.

– Decolteul, mai șopti bătrînul.

Capitolul 18

Ceasul era unsprezece și un sfert și ei se mai aflau încă într-unul din birourile de la Kristineberg. Vîntul se întețise și izbea rafale de ploaie în geamurile încăperii.

Cele douăzeci de fotografii stăteau aranjate una lîngă alta pe masă, în fața lui Martin Beck. Una dintre ele, una singură însă, era acum, poate pentru a cincizecea oară, cercetată minuțios prin cercul luminos al lupei sale speciale. Fata arăta exact așa cum el își închipuise pînă atunci, de nenumărate ori, că ar fi trebuit să arate. Privirea ei părea îndreptată în sus, probabil spre turnul bisericii Riddarholm. Părea o tînără sănătoasă, relaxată și cu totul inconștientă de faptul că mai avea numai treizeci și șase de ore de trăit. La stînga ei se vedea cabina numărul A7. Ușa era deschisă, dar în fotografie nu se putea distinge interiorul.

– Ești conștient, sper, că astăzi am avut noroc? întrebă Kolleberg. Pentru prima dată de-a lungul acestei anchete nenorocite. Ce-i drept, norocul vine întotdeauna, mai devreme sau mai tîrziu. De data asta însă s-a cam lăsat așteptat.

– Am avut și ceva ghinion, totuși...

– Vrei să spui că cei de la masa ei nu sînt decît doi ofițeri surzi și ramoliți și trei babe pe jumătate oarbe? Asta nu e ghinion, e legea păguboasă a compensației. Hai să plecăm acasă. Te duc cu mașina. Sau preferi traficul colectiv?

– Trebuie să-i telegrafiem lui Kafka mai întîi. Restul scrisorilor le lăsăm pe mîine.

O jumătate de oră mai tîrziu erau gata. Kollberg conduse în viteză și cu multe neglijențe, ca de obicei, dar Martin Beck n-avu nici o reacție, deși în general i se făcea rău în mașină. Tăcură tot drumul. Doar atunci cînd Beck coborî în Bagarmossen, Kolberg se scutură, părăsindu-și gîndurile, și zise:

– Mda, acum rămîne să ne punem fiecare în patul lui și să continuăm să ne gîndim la afacerea asta. Hai noroc.

În apartament era liniște și întuneric, dar cînd trecu prin fața camerei fiicei sale, Martin Beck auzi radioul, dat

Clubul cărții digitale 200

foarte încet și ascuns probabil sub pernă. În copilărie lui îi plăcuse să citească romane cu aventuri pe mări și oceane, la lumina lanternei, pe ascuns, sub pătură.

Pe masa din bucătărie găsi pîine, unt și brînză. Își făcu un sandviș și căută o bere în frigider. Fără succes. Își mîncă cina, așa frugală și uscată cum era, în picioare, lîngă aragazul din bucătărie, ajutîndu-se la înghițit de un pahar de lapte.

Apoi merse și, cu mare grijă, se întinse în pat. Soția lui, pe jumătate adormită, încercă să spună ceva. El își ținu răsuflarea și nu făcu nici o mișcare. După vreo două minute respirația ei regulată îl anunță că adormise la loc. Martin se relaxă, închise ochii și începu să se gîndească în liniște la cazul Roseanna McGraw.

Fata exista în poze încă de la începutul croazierei. Pe lîngă asta reușiseră să identifice în fotografii alte cinci persoane: pe cei doi colonei cu soțiile lor și pe văduva Liebeneiner. În viitor puteau să se aștepte ca cel puțin douăzeci și cinci, treizeci de astfel de colecții fotografice să își facă apariția. Majoritatea mai complete decît cea a colonelului. Vor întoarce pe toate fețele fiecare negativ, fiecare fotograf amator va fi rugat să indice numele tuturor celor pe care îi cunoaștea în fiecare fotografie. Metoda trebuia să funcționeze. În felul ăsta aveau în sfîrșit să reușească să obțină o descriere amănunțită a ultimei excursii la care Roseanna McGraw participase în viața ei. Vor obține o imagine continuă, ca un film.

Își punea mari speranțe în Kafka, în ceea ce acesta va reuși să scoată de la cele opt familii americane împrăștiate pe întreg teritoriul SUA. Americanii nu fac economie la peliculă, doar sînt cunoscuți pentru asta. Și apoi, dacă altcineva în afară de criminal mai fusese alături de fata din Lincoln în timpul croazierei, nu era logic să fie un conațional, deci tot un american? Poate chiar criminalul însuși ar fi de căutat mai degrabă printre conaționalii ei aflați pe *Diana*. Poate că într-una din zile va ridica receptorul telefonului și îl va auzi pe Kafka, la celălalt capăt al firului spunîndu-i: Yeah, l-am împușcat pe nenorocit, mister Beck!

La mijlocul acestui gînd, Martin Beck adormi. Dintr-o odată și fără chinurile obișnuite.

Ploaia continuă și în ziua următoare. Cenușie și usturătoare, în timp ce ultimele frunze galbene, ude, se lipeau trist de pereții și ferestrele caselor.

Ca și cum ar fi fost atins de gîndurile de peste noapte ale lui Martin Beck, Kafka scrise în telegrama de răspuns: VĂ TRIMIT CÎT DE MULT MATERIAL POSIBIL.

Două zile mai tîrziu Melander, care nu uita niciodată nimic, își scoase pipa din gură și spuse cu oarecare indiferență:

— Uli Mildenberger e la Heidelberg. A stat acolo toată vara. Vrei să-l interogăm?

Martin Beck se gîndi cinci secunde.

— Nu.

Fu gata să adauge: Dar notează-i adresa. Se opri însă în ultima clipă, ridică din umeri și se întoarse la ale sale.

În timpul acelor zile se întîmplă destul de des să nu aibă nimic de lucru. Ancheta ajunsese într-un stadiu unde lucrurile se rezolvau în mare parte de la sine. Concomitent, cercetările își lărgeau acțiunea peste întreg globul, ca într-un roman de aventuri. De la Ahlberg, de la Motala, linia de foc ducea la el, la Kristineberg, iar de acolo, ca niște raze, liniile de forță ajungeau la Nordkap în nord, la Durban în sud și Ankara în est. O linie deosebit de importantă ducea la biroul lui Kafka, la Lincoln, aproape zece mii de kilometri spre vest. De acolo alte raze se împrăștiau pe întreg continentul american.

Cu un asemenea aparat de informații la dispoziție să nu fii în stare să prinzi un criminal? Răspunsul era totuși negativ. Martin Beck avea amintiri neplăcute dintr-un caz similar. Crima fusese comisă într-o boxă, la parterul unui bloc dintr-o suburbie a Stockholmului. Corpul fusese descoperit aproape imediat după aceea, poliția ajungînd la fața locului în mai puțin de o oră. Mai multe persoane văzuseră criminalul și dăduseră ulterior declarații, indicînd semnalmentele aceluia; ciminalul lăsase urme, pierduse chiar și niște obiecte care-i aparțineau la locul crimei. Pe lîngă asta felul în care se purtase cu victima indica un grad de perversitate cu totul special. Și cu toate astea, ei bine, nu-l găsiseră! Treptat optimismul se preschimbase în neputință, iar pistele pe care merseseră se dovediseră toate „drumuri înfundate". Maniacul fusese arestat abia șapte ani

mai tîrziu, într-o cu totul altă localitate, pentru o încercare de viol, iar în timpul interogatoriului cedase nervos și recunoscuse și crima de la Stockholm.

Pentru Martin Beck cazul acela fusese doar prilej de sporadice însemnări în carnetul său de notițe, dar pentru unul dintre colegii săi mai în vîrstă avusese o importanță hotărîtoare. Își aducea aminte cum acela, lună de lună, an de an, mult timp după ce ancheta fusese abandonată, continuase să stea în biroul său pînă seara tîrziu și să controleze a suta și a mia oară fiecare raport, fiecare mărturie. De cîte ori nu-l întîlnise în mod neașteptat și în locuri unde prea puțin ar fi trebuit să-l întîlnească, crezîndu-l liber sau chiar în vacanță; acela era însă mereu la pîndă, în căutare de noi puncte de susținere a unei anchete care devenise tragedia veții lui. În curînd se îmbolnăvise și apoi ieșise la pensie înainte de termen, dar tot nu renunțase. În cele din urmă venise și ziua deznodămîntului, cînd un om care nu fusese niciodată condamnat și nici măcar suspectat izbucnise în plîns în fața unui polițist de provincie consternat. Și recunoscuse o crimă prin strangulare veche de șapte ani. Atunci se făcuse lumină și asupra întîmplărilor și coincidențelor nefericite care împiedicaseră bunul mers al vechii anchete. Martin Beck se întreba uneori dacă această rezolvare tîrzie îi adusese fostului criminalist liniștea sau nu.

Din păcate, lucrurile puteau merge uneori și așa. Și, oricum, victima din boxa de la Stockholm fusese în viața ei altceva decît Roseanna McGraw, fusese o epavă umană, o persoană a cărei asociabilitate era indiscutabilă.

Martin Beck se gîndi multă vreme la asta în timp ce aștepta ca ceva să se întîmple în cazul McGraw.

La Motala, Ahlberg îi irita în timpul acesta pe edilii orașului cu pretenția ca fiecare metru pătrat de canal și de lac să fie scotocit de scafandri. Îl suna rareori pe Martin Beck, dar aștepta cu încordare, în permanență, ca acesta să sune.

După o săptămînă veni o nouă telegramă de la Kafka. Textul era parcă cifrat și surprinzător: *YOU WILL HAVE A BREAK ANY MINUTE NOW.*

Martin Beck îl sună pe Ahlberg:

– Kafka spune că rezolvarea e aproape.

– Simte și el că avem nevoie de încurajări, spuse Ahlberg.

Kollberg reacționă în felul său:

– Tipul e sărit. Suferă de boala numită intuiție.

Melander nu spuse nimic.

După numai zece zile primiseră deja cincizeci de fotografii și de trei ori mai multe negative pe film. Multe poze erau de o calitate discutabilă, iar pe Roseanna McGraw n-o găsiseră, oricum, decît în două dintre ele. Amîndouă erau făcute la Riddarholm, în Stockholm, și ea stătea din nou pe puntea A, la doi metri de ușa cabinei sale. Într-una dintre ele era aplecată în față, scărpinîndu-și glezna dreaptă.

Altminteri reușiră să identifice alți douăzeci și trei de pasageri. Numărul total al celor identificați în fotografii era acum de douăzeci și opt.

Melander se ocupa de cercetarea de amănunt și trecea apoi pozele lui Kollberg, care încerca să le ordoneze oarecum cronologic. Martin Beck studia întregul teanc oră de oră, fără să spună nimic.

În zilele următoare mai făcură rost de cîteva zeci de poze, dar Roseanna McGraw nu apărea în nici una dintre ele.

În schimb, sosi o scrisoare de la poliția din Ankara. În turcește, ce-i drept. Așa că trebuiră să aștepte două zile pînă ce Ambasada Turciei le oferi și traducerea ei.

În mod neașteptat, scrisoarea putea fi considerată primul lor succes după multă vreme.

Unul dintre pasagerii turci, un student medicinist de douăzeci și doi de ani, Günes Fratt, declarase că recunoaște femeia din fotografia ce i se arătase, fără să știe însă ceva despre numele sau naționalitatea ei. După „un interogatoriu intensiv“, condus de un colonel – al cărui nume era scris doar cu literele ö, ü și z – studentul recunoscuse și faptul că îi făcuse femeii și „apropouri verbale“, în engleză, în prima zi a călătoriei, dar fusese respins. Ceva mai tîrziu i se păruse că o vede în compania unui bărbat și trăsese de aici concluzia că era măritată și că apăruse singură pe punte doar întîmplător și „din lipsă de rațiune“. Tot ceea ce martorul putea spune despre bărbatul care a însoțit-o mai tîrziu pe Roseanna era că „poate era înalt“. În timpul ultimei părți a călătoriei martorul n-a mai văzut-o

pe fată. Unchiul lui Günes Fratt, care a fost interogat „la modul informativ“ de același colonel cu nume complicat, a declarat că în timpul croazierei a fost tot timpul cu ochii pe nepotul său și că acesta n-a lipsit niciodată de lîngă el mai mult de zece minute.

Ambasada contribuise și ea cu comentariul că ambii călători aparțin unei familii bine situate și de foarte bună condiție.

Scrisoarea nu-l bucură totuși în mod deosebit pe Martin Beck. Știuse întotdeauna că o să primească mai devreme sau mai tîrziu asemenea vești. Acum erau deja un pas înainte și, în timp ce continuă să lucreze cu materialul din fața sa, se gîndi doar la modul în care colonelul din Ankara își ținea interogatoriile.

Un etaj mai sus, Kollberg primi vestea de la Ankara în deplină liniște.

– Turcii? Da, i-am filat. Mai mulți martori i-au amintit.

Răsfoi prin liste.

– Fotografiile cu numerele 23, 28, 102, 109...

– Ajunge.

Martin Beck găsi în pachetul de fotografii de pe masa lui Kollberg una unde cei doi se vedeau foarte bine. Se uită o clipă la mustața albă a unchiului și apoi mută privirea spre Günes Fratt, care era scund, dar elegant îmbrăcat, avea o mustață scurtă și neagră și trăsături regulate. N-arăta prea rău.

Roseanna McGraw avusese, din păcate, o altă părere.

Trecuseră cincisprezece zile de la ideea cu fotografiile și ei reușiseră să identifice patruzeci și unu de pasageri, care apăreau în una sau mai multe dintre ele. Colecțiile se îmbogățiseră cu încă două imagini ale fetei din Lincoln. Amîndouă pozele erau făcute pe canal la Södertälje. În una dintre ele ea apărea pe fundal, cu spatele la cameră, șters, iar în cealaltă se vedea în profil, lîngă parapet, cu podul de cale ferată undeva în spate, ca fond. Roseanna McGraw se mai apropiase cu trei ore de clipa finală și, fără să presimtă nimic, își scosese ochelarii fumurii și strîngea din ochi încercînd să privească la soare. Vîntul îi răvășise părul castaniu, iar gura și-o ținea pe jumătate deschisă, ca și cum se pregătea să spună ceva sau încheia un căscat,

Martin Beck o cercetă îndelung prin lupă. În cele din urmă spuse:

– Cine a făcut poza asta?

– O daneză, răspunse Melander. Vibeke Amdal, din Copenhaga. A avut cabină *single*.

– Află ce poți despre ea.

O jumătate de oră mai tîrziu veni însă bomba...

– Aveți o telegramă din Statele Unite, zise vocea telefonistei, să v-o citesc?

„STRUCK A GOLD MINE YESTERDAY. TEN ROLLS EIGHT MILLIMETER COLOFILM AND 150 STILLS. YOU WILL SEE A LOT OF ROSEANNA MCGRAW. SOME UNKNOWN CHARACTER SEEMS TO BE WITH HER. PANAMERICAN GUARANTEES DELIVERY STOCKHOLM THURSDAY. KAFKA“

– Să încerc să vă traduc?

– Da, vă rog.

– Ieri am dat de o mină de aur. Zece filme color de opt milimetri și o sută cincizeci de fotografii. O să o tot vedeți pe Roseanna McGraw. Un personaj necunoscut pare să fie împreună cu ea. Panamerican promite să vă aducă filmul la Stockholm astăzi, joi. Semnat Kafka.

Martin Beck se prăbuși în scaun. Își masă apoi pielea capului și aruncă o privire la calendarul de pe birou. Sfîntul zilei era Katerina. Miercuri 25 noiembrie 1964.

Afară ploaia cădea tăioasă și rece. În curînd avea să vină și ninsoarea.

Capitolul 19

Proiectară filmul la un laborator vizavi de Norra Station. În salon era înghesuială, iar Martin Beck nu reușea să-și învingă aversiunea pentru adunări. Nici chiar într-o asemenea împrejurare specială.

Șeful era acolo, ca și prefectul din Linköping. Inspectorul, comisarul Larsson și Ahlberg veniseră și ei de la Motala. Pe lîngă ei mai erau Kollberg, Stenström și Melander.

Pînă și Hammar, care văzuse în viața lui multe nenorociri, părea tăcut și tensionat.

Stinseră lumina.

Proiectorul începu să zuruie.

— Da, da, uite-uite... da.

Kollberg nu putea, ca de obicei, să păstreze liniștea nici măcar o clipă.

Mai întîi schimbarea gărzii la palat. Piața Gustav Adolf. Pe podul Norrbro. Camera panoramînd vertical pe fațada clădirii Operei.

— N-au stil, comentă Kollberg. Arată ca poliția militară.

Prefectul îl admonestă pîsîind.

Epava corabiei Vasa, o fîntînă arteziană. Tinere suedeze pe trepte la Casa de concerte. În piață la Hötorget. Un turist lapon. Castelul Gripsholm și dansatori în costume populare. O turistă americană cu buze violet și rame strălucitoare la ochelari. Hotelul *Reisen,* podul Skeppsbron, pupa vasului *Svea Jarl,* un feribot, o navă mare de pasageri filmată din mișcare, probabil de pe un vaporaș de agrement.

— Ce fel de vas e ăsta? întrebă prefectul.

— Moore-McCormack Brazil, răspunse Martin Beck. Vine în fiecare vară.

În prim-plan femeia cu buze violet, în spate pensiunea Danvikshem.

— Ce reprezintă clădirea asta? întrebă din nou prefectul.

— O casă de bătrîni, spuse Kollberg. Haile Selassie a tras o salvă în cinstea ei cînd a trecut pe aici înainte de război. A crezut că e palatul regal.

Un pescăruș plutind artistic, cu aripile deschise, centrul cartierului Farsta, oameni în bluze albastre ducînd plăci de plexiglas. Pescari holbîndu-se sinistru drept în obiectiv.

— Cum se numește cel care a filmat?

— Wilfred S. Bellamy junior, din Klamath.

— N-am auzit niciodată vorbindu-se de el, comentă prefectul.

Svartmangatan, subexpus.

— Acum, sări prefectul.

Diana la chei în Riddarholm. În diagonală, luat dinspre pupa. Roseanna McGraw în poziția deja cunoscută, cu privirea îndreptată oblic în sus.

— Ea e, observă perfectul.

— Dumnezeule, scăpă Kollberg.

Femeia cu buzele violet intrînd în cadru de la stînga, rîzînd cu toată gura. Imaginea se întunecă. Se distinge doar drapelul și turnul primăriei. Vedere de pe chei. Puncte albe. *Flash*-uri. Pete brun. Întunecare.

Lumina se aprinse și un om îmbrăcat în halat alb își făcu apariția în ușă.

— Un moment doar. Avem ceva necazuri cu proiectorul.

Ahlberg se întoarse privind spre Martin Beck.

— Gata, a luat foc filmul, spuse asistentul de criminalistică Lennart Kollberg ironic, ghicind gîndurile colegului său din Motala.

În aceeași clipă lumina se stinse din nou.

— Acum ascuțiți-vă văzul, băieți, îi îndemnă prefectul.

Panoramare peste Västerbron pînă la mijlocul arcului de pod. Apa făcînd bulbuci lîngă chila vaporului, steagul suedez, bărci pe canal trecînd în sens invers. Secvență lungă cu doamna Bellamy, cu ochii închiși, într-un șezlong pe punte.

— Fiți atenți și la planul doi, spuse prefectul.

Martin Beck recunoscu cîteva personaje, dar Roseanna McGraw nu era acolo.

Ecluza de la Södertälje, podul auto, cel de cale ferată. Catargul, în contraplonjeu, cu steagul companiei maritime profilîndu-se pe cerul albastru. Bărci cu motor, butoaie pe punte, ajutorul de bucătar făcînd cu mîna. Aceleași bărci văzute de la pupa, oblic. Profilul șifonat al doamnei Bellamy în partea dreaptă a cadrului.

Oxelösund, construcția modernă a turnului bisericii, cerul, combinatul siderurgic, coșuri fumegînd. Imaginea – avînd un ton dominant gri-verzui – coboară și se ridică în ritm cu mișcările bărcii.

— Acum se înrăutățește vremea, spuse prefectul.

Ecranul întreg devine cenușiu-deschis. Mișcare de aparat, o bucată din puntea superioară, puntea inferioară, goală și lucioasă. Stindardul orașului Göteborg, ud și pleoștit, atîrnînd în vîrful unui catarg. În cadru, căpitanul cu o tavă în mînă, în drum spre cabina sa.

— Și acuma, ceru perfectul lămuriri.

— La Hävringe, spuse Martin Beck, pe la ora cinci, șase. Opriseră motoarele din cauza ceții.

Cadru luat pe punte, șezlonguri părăsite, umezeală, lumină cenușie – albicioasă. Nici un om.
Camera deplasată spre dreapta, apoi, printr-o mișcare bruscă, înapoi. Roseanna McGraw urcînd scara dinspre puntea A, în continuare numai în sandale, dar cu o pelerină subțire de plastic pusă peste rochie și cu gluga pe cap. De-a lungul bărcilor de salvare, prin dreptul camerei, dispărînd apoi spre dreapta. Întoarcere bruscă de aparat, Roseanna McGraw văzută din spate, cu coatele sprijinite de parapet, greutatea lăsată pe piciorul drept, frecîndu-și glezna dreaptă cu călcîiul stîng.
Mai puțin de o zi pînă să fie ucisă. Martin Beck își ținu respirația. Toți tăceau. Imaginea femeii din Lincoln se încețoșă, pete albe acoperiră din nou, treptat, ecranul. Rola era gata.
Ceața a dispărut. Un surîs chinuit și violet. O pereche în vîrstă în șezlonguri, cu pături pe genunchi. Nici soare, dar nici ploaie.
– Cine sînt ăștia? întrebă prefectul.
– Alți doi americani, spuse Kollberg. Îi cheamă Anderson.
Vaporul în ecluzare. Imagine luată de pe ponton, mulți pasageri cu spatele, în amorsă. Un membru al echipajului, pe mal, mult aplecat în față, coordonînd mișcarea din ecluză. Poarta ecluzei deschizîndu-se. Bărbia dublă a ridatei doamne Bellamy, văzută de jos în sus, în contraplonjeu, cu pontonul și numele vasului în spate.
O nouă imagine luată de pe ponton. O nouă ecluzare. Una dintre punți plină de călători. Schimbare de cadru, bărbat cu pălărie de pai, în conversație.
– Cornfield, un alt american, a călătorit singur, spuse Kollberg.
Martin Beck se întrebă dacă mai fusese cineva acolo în sală care să o fi văzut pe Roseanna McGraw în cadrul dinainte. Era în picioare, sprijinită ca de obicei în coate, pe balustradă, îmbrăcată în pantaloni și pulover negru.
Secvența ecluzării continuă, dar ea nu se mai vede.
– Asta unde ar fi? întrebă prefectul.
– La Karlsborg, îi răspunse Ahlberg. Nu Karlsborg pe malul Vätternului, mai e unul la vest de Söderköping. Au plecat de la Söderköping la zece fără un sfert, așa că aici trebuie să fi ajuns pe la unsprezece.

O nouă ecluză, o nouă vedere de pe punte. Din nou fata. Puloverul negru cu guler. Mulți oameni în apropiere. Se întoarce cu fața spre cameră, pare că începe să rîdă. Întrerupere bruscă. Chila vaporului. Secvență lungă cu doamna Bellamy și perechea Anderson. La un moment dat trece prin cadru, cu mișcări marțiale, colonelul din Norr Mälarstrand. Imagine proastă.
Martin Beck simți cum îi transpiră ceafa de încordare. Zece ore pînă la crimă. Și ea mai rîdea încă?
Cadru scurt pe punte, trei, patru personaje. Nava e în mijlocul unui lac. Pete albe. Sfîrșit de rolă.
Prefectul se mișcă în scaun.
– Roxen?
– Asplången, îl corectă Ahlberg.
Un pod. Clădiri pe mal. Oameni pe uscat, făcînd din mînă, zgîindu-se.
– Norsholm, continuă Ahlberg să explice geografia locului. Ceasul era cam trei și un sfert.
Camera se încăpățînează să rămînă îndreptată spre mal. Copaci, vaci, case. O fetiță de șapte, opt ani, merge pe cărare de-a lungul canalului. Rochiță albastră de vară, codițe, saboți. Cineva de la bord aruncă o monedă pe cărare. Ea o ridică. Face o reverență. Ușor mirată. Alte monede, fetița le adună. Aleargă cîțiva pași pentru a ajunge din nou în dreptul vaporului. Mînă de femeie ținînd între degete o monedă de cincizeci de cenți. Unghii vopsite în cărămiziu. Camera se retrage descoperind-o pe doamna Bellamy care, cu exaltare, aruncă moneda. Fetița de pe mal cu mîna dreaptă plină de bani, întru totul mirată, privire uluită, albastră.
Martin Beck n-o vede. Îl aude pe Ahlberg inspirînd adînc, pe Kollberg schimbîndu-și poziția în scaun.
Prin spatele femeii din Klamath Falls, Oregon, ocupată cu acțiunea de binefacere, tocmai a trecut prin cadru de la stînga la dreapta Roseanna McGraw. Și nu era singură! La stînga ei, foarte aproape, mai era cineva. Un bărbat cu o șapcă de sportiv pe cap. Mai înalt ca ea, așa că, pentru o fracțiune de secundă, figura lui putuse fi văzută din profil.
Toți l-au văzut.
– Oprește filmul, spune perfectul.
– Nu, nu, spune Ahlberg.

Camera rămîne îndreptată spre mal. Țărmuri verzi alunecă prin fața ei. Pășuni, arbori, peisajul dispare în spatele unor pete albe.

Martin Beck scoase batista din buzunarul de la piept, o îndoi și își sterse ceafa.

Imaginea nouă care apare pe ecran e surprinzătoare. Canalul se vede atît în față, cît și în spatele vasului, într-o curbă lungă, malurile sînt acoperite cu pomi. Pe malul stîng o cărare, ceva mai sus cai păscînd în spatele unui gard. Pe cărare se apropie un grup de oameni.

Ahlbert anticipă întrebarea prefectului:

– Sînt la vest de Roxen acum. Vasul a trecut deja prin ecluzele de la Berg. Între timp operatorul a coborît de pe vas și a urcat pe podul Ljungsbro. De acolo se văd ultimele ecluze înainte de Borensberg. Ceasul e cam șapte seara.

Vasul, cu stindardul orașului Göteborg în vînt, apare departe, în curbă. Oamenii de pe cărare se apropie.

– Slavă domnului, spuse Ahlberg.

Singur Martin Beck știa ce gîndise tînărul său coleg din Motala: cel ce filmase ar fi avut ca alternativă să urmeze ghidul și să imortalizeze mănăstirea de la Vreta.

Acum vasul se vede întreg, alunecînd de-a lungul canalului, sub un nor de fum în care se reflectă lumina piezișă a înserării.

Dar nimeni în camera de vizionare nu se mai uita la vapor. Grupul de pasageri de pe cărare s-a apropiat atît de mult încît se pot distinge deja chipurile. Martin Beck l-a identificat imediat pe Günes Fratt, studentul de douăzeci și doi de ani din Ankara. Merge în fața celorlalți, gesticulînd.

Vreo cincisprezece metri în spatele lui o văzură pe Roseanna. Era în continuare îmbrăcată în pantalonii deschiși la culoare și puloverul negru. Lîngă ea mergea bărbatul cu șapcă.

Erau încă foarte departe.

Dă Doamne să ajungă pelicula pînă se apropie, gîndi Martin Beck.

Poziția camerei rămase fixă.

Avea rost să încerce deja să deslușească chipurile?

Îl văzu pe bărbatul cel înalt luînd-o de braț, ca pentru a o ajuta să sară peste o baltă ivită în drum.

Îi văzu oprindu-se și privind spre vapor, care trecea aproape, claxonîndu-i în semn de recunoaștere.

Vaporul iese din cadru, dar domnul Bellamy de la Klamath Falls, încăpățînat, nu-l urmărește cu camera. Roseanna McGraw se vede în întregime pe cărare. Face o mișcare bruscă din cap, întinde mîna dreaptă către acel cineva încă neintrat în cadru. Acum!

Schimbarea de imagine veni ca un șoc. Ecluza în plan apropiat; la marginea cadrului picioarele unor spectatori ai momentului ecluzării. O fracțiune de secundă Martin Beck văzu o pereche de pantaloni deschiși la culoare, picioare încălțate în sandale alături de o pereche de pantofi fără toc.

Imaginea dispăruse. Cîteva pete. Toți își ținuseră respirația preț de cîteva secunde. Martin Beck mototoli batista între degete.

Dar totul nu era încă gata. Un chip cu gură violet, și ochelari cu rame colorate, dispare spre dreapta, subexpunere. La bord, undeva departe pe punte, o chelneriță cu bluză albă. Bate gongul. Imediat în spatele ei apare Roseanna McGraw ieșind de pe culoarul care duce la sala de mese. Strînge din ochi, privește spre cer, rîde, se întoarce spre cineva care stă în umbră. Deși nu cu totul, se poate vedea o mînecă de *tweed,* o bucată de umăr. Apoi apare din nou banda de puncte albe; în spatele ei imaginea pălește, fuge spre gri, gri, gri.

Rîsese. Martin Beck era sigur acum. Pe patru iulie, la ora șapte seara, rîsese. Zece minute mai tîrziu mîncase friptură, cartofi noi și căpșuni cu frișcă, în timp ce un colonel suedez și un maior neamț își exprimau părerile despre bătălia de la Stalingrad.

Ecranul se luminează. Noi ecluze. Cer albastru cu nori care fug. Căpitanul cu mîna pe aparatul telegrafic.

– Sjötorp, precizează Ahlberg. La ora douăsprezece în ziua următoare. Ajung imediat la Vänern.

Martin Beck rememoră ceea ce știa din rapoarte: că o oră mai devreme ploaia încetase, că Roseanna McGraw era moartă deja, că de douăsprezece ore corpul ei zăcea lîngă digul de la Borenshult. Gol și maltratat.

Pe puntea vasului *Diana* oamenii se întind în șezlonguri, discută, rîd, strîng din ochi uitîndu-se la soare. O doamnă

din lumea bună, ridată, o doamnă din Klamath Falls, Oregon, zîmbește violet spre cameră.

Oglinda apei. Vänernul. Oameni care se mișcă aiurea. Respingătorul fochist – cel abia interogat la Motala – aruncă un sac de cenușă în lac. E murdar de funingine pe față și se zgîiește acru la cel ce filmează.

Nici o femeie în pulover negru, pantaloni kaki și sandale.

Nici un bărbat în haină de tweed cu șapcă de sportiv.

Filmul curge înainte. Vänersborg în asfințit. *Diana* ancorată. Se vede un mus coborînd pe uscat. Canalul Trollhätte.

– E o motoretă pe punte, spune Ahlberg.

Vasul ancorat în Lilla Bommen, la Göteborg, în lumina limpede a dimineții, lîngă nava *Viking*. Imagine a punții, oameni care se pregătesc să debarce. Motoreta nu mai e acolo.

Secvență nouă, femeie cu buze violet crispată într-o barcă de agrement la Göteborg, panoramare peste parcul Trädgårdsföreningen, puncte albe mergînd vertical pe ecran.

Licăriri albe. Sfîrșit. Se aprinse lumina.

După cincisprezece secunde de tăcere generală comisarul Hammar se ridică de pe scaunul său, privi de la prefect la comisar, de la comisar la Larsson.

– Vremea prînzului, domnii mei. Statul face cinste.

Aruncă apoi o privire lipsită de expresie celorlalți și spuse:

– Bănuiesc că voi vreți să mai rămîneți aici o vreme.

Stenström plecă însă și el. Avea altceva de lucru.

Kollberg privi întrebător către Melander.

– Nu, nu l-am mai văzut niciodată pe tip.

Ahlberg își sprijinea încă falca dreaptă în palmă.

– Un pasager de punte, spuse el.

Se întoarse și se uită spre Martin Beck.

– Îți aduci aminte de tipul care ne-a arătat vasul la Bohus? Și de draperia care se poate trage ca să mascheze camera unde pasagerii de punte se pot întinde pe canapele ca să se odihnească?

Martin Beck dădu afirmativ din cap.

– Motoreta nu era acolo de la început. Am văzut-o prima dată abia la ecluza din Söderköping, spuse și

Melander. Apoi își scoase pipa din gură și începu să se joace cu ea în mînă.

– Tipul cu șapcă de sportiv tot acolo a apărut prima dată. Un cadru scurt, era cu spatele.

Cînd se uitară a doua oară la film, văzură toți că Melander avusese dreptate.

Capitolul 20

Prima zăpadă începuse să cadă. Bătea în ferestre cu fulgii ei mari și apoși, care se topeau apoi imediat șiroind pe sticlă. Apa se auzea curgînd prin burlane și stropi grei loveau cînd și cînd în ramele de tablă ale ferestrelor.

Deși ceasul arăta doar douăsprezece ziua, în încăpere era așa de întuneric, încît Martin Beck se văzu nevoit să aprindă lampa de birou. O lumină plăcută se răspîndi peste mapa deschisă în fața lui, ca și peste suprafața de piele care acoperea jumătate din masă. Restul camerei rămase în semiîntuneric.

Martin Beck pufăi ultima țigară Florida, ridică apoi scrumiera și suflă pe jos scrumul de pe birou.

Se simți deodată flămînd și regretă că nu mersese cu Kollberg și Melander la cantină.

Trecuseră zece zile de cînd văzuseră filmul lui Kafka și erau în continuare la fel de neputincioși. Ca mai toate încercările anterioare legate de această anchetă, și noua pistă se pierduse în jungla de întrebări și de mărturii neclare, pline de ezitări. Interogatoriile fuseseră ținute de Ahlberg și oamenii lui în mod inteligent și făcînd mare risipă de energie, dar rezultatul era slab. Pozitiv era doar faptul că nu găsiseră nimic care să contrazică ipoteza că un pasager de punte se urcase la Men, Söderköping sau Norsholm și călătorise pînă la Göteborg. Nu apăruse de asemenea nici un contraargument în raționamentul deja făcut cum că pasagerul ar fi fost un bărbat bine făcut, puțin mai înalt decît media, că purta o șapcă sportivă, o haină gri de *tweed*, pantaloni gri de gabardină și pantofi

maro. Nimeni nu reușise să nege că acel bărbat avusese o motoretă marca Monark.

Subofițerul de navigație, a cărui mărturie era cea mai de folos, își aducea parcă aminte că a vîndut un bilet unui bărbat care corespundea imaginii vagi din film. Nu știa însă cînd și nici măcar dacă se întîmplase în vara aceea. Era la fel de posibil să se fi întîmplat într-un sezon anterior. În schimb, își aducea aminte vag că bărbatul, dacă era cel în cauză, parcă avusese cu el o bicicletă sau o motoretă și ceva unelte de pescuit.

Ahlberg conduse personal interogatoriul și storsese pînă și cea mai mică informație posibilă de la interlocutorul său. O copie a protocolului se afla acum în mapa lui Martin Beck.

Ahlberg: E ceva obișnuit să aveți pasageri de punte în timpul croazierelor?

Martorul: Pe vremuri erau mai mulți, dar și acum sînt mereu cîțiva.

A: Unde obișnuiesc să se urce?

M: Oriunde vaporul așteaptă să fie ecluzat

A: Care e bucata de drum pe care aveți pasageri de punte?

M: Oricare. De multe ori se urcă bicicliști sau drumeți la Motala sau la Vadstena ca să poată trece Vätternul.

A: Și alt tronson?

M: Eh, știu eu? Înainte vreme obișnuiam să luăm astfel de pasageri de la Stockholm la Oxelösund și de la Lidköping la Vänersborg. Dar astăzi nu mai e valabil.

A: De ce?

M: Era prea mare înghesuială. Pasagerii cu cabină plătesc, doar, un preț suficient de bun. N-are sens să-i înghesuim la un loc cu o mulțime de babe și de puști încărcați cu termosuri și pachete de mîncare.

A: Există ceva ce ar fi putut împiedica un pasager de punte să se urce la Söderköping?

M: Nu, nimic. S-ar fi putut urca oriunde. La orice ecluză. Sînt șaizeci și cinci de ecluze pe drum. Și în afară de asta, mai tragem la mal în cîteva locuri.

A: Cîți pasageri de punte puteți avea la bord?

M: În același timp? Nu mai mult de zece. De obicei doi sau trei. Uneori nici unul.

A: Ce fel de oameni sînt aceștia? Sînt în genere suedezi?

M: Nu. Cei mai mulți sînt străini. Tot felul de oameni. Din cei cărora le plac vapoarele și mai au și răbdarea să facă rost de programul croazierei.

A: Și nu-i treceți pe lista de pasageri?

M: Nu.

A: Au însă posibilitatea să ia masa la bord.

M: Da, sigur. Dacă vor, pot să ia masa ca și ceilalți pasageri. În genere, într-o serie suplimentară, după cele două obișnuite. Avem prețuri fixe la mîncare. *À la carte*, ca să zic așa.

A: Mai devreme ați spus că nu vă aduceți aminte absolut deloc de femeia din fotografii, iar acum spuneți că îl recunoașteți pe bărbatul ăsta. La bord nu există steward și, ca subofițer, aveți în sarcină să vă ocupați de pasageri, nu?

M: Eu rup biletele la urcare și le urez bun-venit. Apoi îi las în pace. Ideea nu e să-i sîcîi pe turiști cu o mulțime de informații. Astea le primesc ei în altă parte.

A: Nu e ciudat că nu recunoașteți persoanele astea? Doar ați petrecut împreună aproape trei zile.

M: Toți pasagerii arată, pentru mine, la fel. Și în afară de asta, văd circa două mii de astfel de pasageri în fiecare vară. În zece ani se cam fac douăzeci de mii. În plus, eu lucrez numai pe punte. Sîntem numai doi oameni care facem de cart. Cîte douăsprezece ore pe zi.

A: Dar excursia asta a avut ceva special, ați avut tot felul de evenimente la bord.

M: Eu am fost oricum de cart cîte douăsprezece ore pe zi. Or, în rest, am avut-o pe nevastă-mea cu mine la bord.

A: Soția dumnevoastră parcă nu apare totuși pe lista pasagerilor.

M: Nu, de ce s-o fi trecut? Noi, cei din echipaj, avem dreptul să ne luăm cu noi rudele în cîteva croaziere.

A: Informația cum că ar fi fost optzeci și șase de oameni la bord e deci discutabilă. Puteau foarte bine să fie o sută.

M: Sigur.

A: Eh, să ne întoarcem la omul din fotografii, cel cu motoreta. Cînd a coborît de pe vas?

M: Păi dacă nu sînt sigur nici măcar dacă l-am văzut vreodată, cum dracu' să știu cînd a coborît? Unii, care se

grăbeau să prindă vreun tren sau vreun avion, au debarcat la trei noaptea, imediat ce am ajuns la Lilla Bommen, în Göteborg. Alţii au dormit liniştiţi pînă dimineaţa.

A: Unde s-a suit soţia dumneavoastră?

M: Aici, la Motala. Doar aici locuim.

A: La Motala? În mijlocul nopţii?

M: Nu, în drum spre Stockholm, cu cinci zile mai devreme. Şi de coborît a coborît la următorul drum spre Stockholm, pe 8 iulie, la ora patru după-amiaza. Sînteţi mulţumit acum?

A: Ce reacţie aveţi acum cînd ştiţi ce s-a întîmplat în timpul acestei excursii?

M: Eu nu cred că lucrurile s-au desfăşurat aşa cum ziceţi dumneavoastră.

A: De ce nu?

M: Cineva ar fi trebuit să bage de seamă. Gîndiţi-vă, o sută de oameni într-un vaporaş de treizeci de metri lungime şi cinci metri lăţime. Într-o cabină cît o cursă de şobolani.

A: Aţi avut vreodată alte relaţii cu pasagerii decît cele strict profesionale?

A: Da, cu nevastă-mea.

Martin Beck îşi scoase cele trei fotografii din buzunarul interior. Două fuseseră copiate de pe film, cea de a treia era copia mărită a unui detaliu dintr-o poză alb-negru primită de la Kafka. Toate aveau două lucruri în comun: reprezentau un bărbat înalt, cu şapcă pe cap şi haină de *tweed*, iar în al doilea rînd, erau de foarte proastă calitate.

În acel moment sute de poliţişti în Stocholm, Göteborg, Söderköping şi Lidköping erau deja înzestraţi cu còpii ale acelor fotografii. În afară de asta, pozele trebuia să existe la fiecare staţie de poliţie dintre Karesuando şi Smygehamn. Şi în mai multe locuri peste graniţă. Fotografiile erau, deci, foarte proaste, dar cineva care îl cunoştea bine pe omul acela ar fi trebuit să-l recunoască.

Deşi la ultima trecere în revistă Hammar spusese:

– Eu zic că arată ca Melander.

Tot el mai adăugase:

– Asta nu e o anchetă. E un concurs de ghiceală. Există vreun indiciu asupra faptului că individul ar fi suedez?

– Motoreta.

– Cea despre care nu ştim dacă era a lui?

– Da.

– Asta e tot?

– Da.

Martin Beck îşi băgă pozele la loc în buzunar. Luă protocolul interogatoriului ţinut de Ahlberg şi trecu peste el în fugă, de la coadă la cap, pînă găsi ceea ce căuta.

M: Da, sigur. Dacă vor pot să ia masa ca şi ceilalţi pasageri. În genere într-o serie suplimentară, după cele două obişnuite...

Răsfoi printre hîrtii pînă găsi lista personalului de pe toate vapoarele de croazieră de pe canal din ultimii cinci ani. Citi lista de la un cap la altul, luă un creion şi făcu un semn în dreptul unui nume: Göta Isaksson, chelneriţă, Polhemsgatan 7, Stockholm. Angajată la casa de oaspeţi SHT începînd cu 15-9-64. Pe *Diana* 1959-61, *Juno* 1962, *Diana* 1963, *Juno* 1964.

Nu exista nici un semn cum că Melander sau Kollberg vorbiseră cu ea.

Ambele numere telefonice ale staţiilor de taxiuri erau ocupate, aşa că după ce îşi alungă gîndul de a cere o maşină a poliţiei, Martin Beck îşi luă pălăria, îşi îmbrăcă pardesiul, ridicîndu-şi gulerul, şi porni prin zloată spre staţia de metrou.

Şeful de sală de la SHT păru iritat şi stresat, dar îi arătă oricum mesele duduii Göta, în apropierea uşilor batante care dădeau spre bucătărie. Martin Beck se aşeză şi primi un meniu. După ce îl studie în fugă aruncă o privire localului.

Aproape toate mesele erau ocupate şi clienţi erau în marea majoritate bărbaţi. La cîteva mese stătea cîte un singur om, cei mai mulţi dintre ei avînd patruzeci, cincizeci de ani. Judecînd după felul lor familiar de a se purta cu chelneriţele, erau clienţi vechi ai localului.

Martin Beck privi şi el fetele care, în viteză, treceau spre şi dinspre bucătărie, prin uşile batante. Se întrebă

care dintre ele era Göta. Răspunsul îl primi abia douăzeci de minute mai tîrziu.

Fata avea o față rotundă, prietenoasă, dinți mari și rari și părul ciufulit și scurt. Culoarea lui era, conform aprecierii lui Martin Beck, culoarea... părului natural.

Comandă un sandviș, friptura marinarului și bere Amstel și mîncă fără grabă, așteptînd ca aglomerația specifică prînzului să se potolească. Abia după ce termină de mîncat și apucă să bea nu mai puțin de patru cafele, ceilalți clienți ai duduii Göta dispărură, așa încît ea veni la masa lui.

Îi descrise în parte cazul și îi arătă fotografia bărbatului. Ea o privi atentă o vreme, apoi o așeză pe masă.

– Da, spuse, îl recunosc. Nu știu cine e, habar n-am, dar a mers cu noi cu vaporul de mai multe ori. Cred că l-am întîlnit și pe *Juno* și pe *Diana*.

Martin Beck se îndreptă de spate, luă din nou fotografia în mînă și o ținu în fața ei.

– Sînteți sigură? Poza e totuși foarte ștearsă, poate fi altcineva.

– Ba sînt sigură. Și apropo, tipul era întotdeauna îmbrăcat în felul ăsta. Îi recunosc și haina și șapca asta.

– Țineți minte dacă l-ați văzut cumva și astă-vară? Erați pe *Juno*, nu?

– Da. Stați să mă gîndesc. Nu, nu mi-aduc aminte. Sînt atît de mulți călători. Dar cu o vară în urmă, în '63, sînt sigură că l-am văzut de mai multe ori. Atunci eram pe *Diana*, și colega mea, cealaltă chelneriță, îl cunoștea. Uneori stăteau de vorbă. Tipul nu avea cabină, cred că mergea doar o bucată de drum, ca pasager de punte. Oricum, obișnuia să mănînce în seria a doua sau a treia și nu lua toate mesele. Dar parcă îmi aduc aminte că mergea pînă la Göteborg.

– Unde locuiește prietena dumneavoastră?

– Chiar prietenă n-aș numi-o, eram doar colege, la lucru. Nu știu unde locuiește, dar sînt sigură că pleca la Växjo la sfîrșit de sezon.

Duduia Göta își trecu greutatea pe celălalt picior și își încrucișă mîinile în față în timp ce privea spre tavan, încercînd să-și aducă aminte.

– Da, da. La Växjo. Cred că acolo și locuiește.

– Știți cumva cît de bine îl cunoștea pe bărbatul acela?

– Nu. Cred că era puțin îndrăgostită de el. Îl întîlnea în orele libere, deși, ca principiu, nu avem voie să ne petrecem timpul cu pasagerii. Tipul arăta bine, șarmant într-un fel.

– Puteți să-l descrieți? Mă refer la amănunte: culoarea părului, ochii, înălțimea, vîrsta și așa mai departe.

– Păi era destul de înalt. Mai înalt ca dumneavoastră, cred. Nici slab, nici gras, bine făcut, s-ar putea spune, avea umeri lați. Ochii albaștri, cred. Nu sînt sigură, normal. Păr deschis, mai deschis ca al meu, blond-cenușiu îi zice, nu, sigur că da. De obicei avea șapca pe cap, așa că prea des nu i se vedea părul. Și apoi avea dinți frumoși, asta îmi aduc aminte. Ochii erau rotunzi... vreau să spun că avea ochi de pește. Dar era drăguț, asta cu siguranță. Să fi avut între treizeci și cinci și patruzeci de ani.

Martin Beck mai puse cîteva întrebări, dar mare lucru în plus nu mai află. Cînd se întoarse înapoi la sediul poliției, în biroul său, trecu din nou în revistă lista echipajelor și găsi repede numele care-l interesa. Nu era menționată, în schimb, nici o adresă în dreptul său, doar o notă: că persoana lucrase pe *Diana* din 1960 pînă în 1963.

Îi luă doar două minute s-o găsească în cartea de telefon a orășelului Växjo, dar așteptă tot cam atît ca femeia să răspundă. La început aceasta se arătă foarte răuvoitoare, dar în cele din urmă acceptă să-l întîlnească.

Martin Beck luă trenul de noapte și la șase și jumătate dimineața se afla deja la Växjo. Era încă întuneric afară, iar aerul era călduț și cețos. Se plimbă pe străzi necunoscute asistînd la ritualul de trezire a orașului. La opt fără un sfert era înapoi la gară. Își uitase galoșii acasă și umezeala îi trecuse prin tălpile subțiri ale pantofilor.

Își cumpără un ziar de la chioșc și îl citi pe o bancă, în sala de așteptare, cu picioarele aproape lipite de calorifer. După o vreme ieși de acolo și căută o cafenea deschisă. Bău o cafea continuînd să aștepte...

La ora nouă se ridică și plăti. Patru minute mai tîrziu era în fața ușii apartamentului. Pe o plăcuță metalică era trecut numele Larsson, iar ceva mai sus era lipită o carte de vizită cu numele Siv Svensson, scris cu caractere cursive.

O femeia masivă, în halat de casă albastru, îi deschise.

— Cu doamna Larsson, spuse Martin Beck. Femeia pufni nemulțumită și dispăru imediat. Vocea ei se mai auzi o dată din interiorul apartamentului:

— Karin, e un tip la ușă care întreabă de tine.

Nici un răspuns. Dar după cîteva clipe femeia cea masivă se întoarse și îl pofti înăuntru. Apoi dispăru din nou.

O vreme Martin Beck așteptă în antreul mic și întunecos, ținîndu-și pălăria în mînă. După cîteva minute bune o draperie se dădu la o parte și o voce îl invită în casă.

— Nu vă așteptam așa devreme, spuse femeia dinăuntru. Avea părul negru strîns neglijent într-un coc. Fața îi era îngustă și părea mică în comparație cu trupul. Trăsăturile îi erau regulate și frumoase, dar pielea era întunecată și nu apucase încă să se machieze. În jurul ochilor căprui și puțin oblici, avea urme de rimel. Rochia verde de jerseu stătea strînsă peste sîni și peste șoldurile late.

— Lucrez pînă noaptea tîrziu, așa că obișnuiesc să dorm diminețile, spuse ea cu reproș în glas.

— Îmi cer scuze, zise Martin Beck. Am venit ca să vă cer ajutorul într-o problemă care are legătură cu timpul în care ați lucrat pe *Diana*. Ați lucrat și astă-vară acolo, nu?

— Nu, în vară am fost pe un vas care face curse la Leningrad.

Femeia rămăsese în picioare și privea acum îngrijorată, fără să înțeleagă, spre Martin Beck. Acesta se așeză într-unul din fotoliile înflorate. Apoi îi întinse fotografia. Ea o luă și o privi. O umbră aproape imperceptibilă trecu peste fața ei; ochii i se măriră timp de o secundă, dar cînd înapoie fotografia, atitudinea ei redevenise distantă.

— Da, și?

— Îl cunoașteți pe bărbatul din fotografie, nu?

— Nu, spuse fără nici o ezitare.

Traversă apoi camera și luă o țigară dintr-o tabacheră de sticlă, de pe o măsuță de lîngă fereastră. Își aprinse țigara și se așeză pe canapea în fața lui Martin Beck.

— Cu ce ocazie? Nu l-am văzut în viața mea. De ce mă întrebați pe mine?

Vocea ei era calmă. Martin Beck o privi o clipă. Apoi spuse:

— Sînt sigur că îl cunoașteți. L-ați întîlnit pe *Diana* acum două veri.

— Nu. Nu l-am văzut în viața mea, Și acum gata, trebuie să plecați. Vreau să mă culc.

— De ce mințiți?

— Veniți la mine acasă și vă purtați cu nerușinare! Am spus că trebuie să plecați.

— Doamnă Larsson, de ce nu acceptați că îl cunoașteți pe omul din fotografie? Știu că nu spuneți adevărul. Dacă nu recunoașteți acum, puteți avea mari neplăceri în viitor.

— Nu-l cunosc.

— Întrucît pot să și dovedesc că ați fost văzuți împreună în mai multe ocazii, cred că ar fi mai bine să spuneți adevărul. Vreau să știu cine e bărbatul din fotografie și dumneavoastră puteți să-mi spuneți asta. Fiți înțeleaptă.

— E o greșeală. Vă înșelați. Nu știu cine e. Fiți bun și lăsați-mă în pace.

În timp ce schimbul de replici mergea mai departe, Martin Beck nu-și lua privirea de la ea. Ajunsese pe marginea canapelei și bătea nervoasă cu degetul arătător în țigară, deși la capătul ei nu era nici urmă de scrum. Chipul îi era încordat și maxilarul îi tremura.

Femeii îi era frică.

Martin Beck rămase în fotoliul înflorat încercînd s-o facă să vorbească. Dar femeia amuțise complet, stătea doar așa, înțepenită pe canapea și își desprindea de pe unghii fîșii oranj de ojă uscată. În cele din urmă ea se ridică și începu să se miște prin încăpere, înainte și înapoi. După o vreme se ridică și Martin Beck. Își luă pălăria și spuse la revedere. Nu-i răspunse, rămăsese cu spatele la el, în picioare.

— Vă mai caut eu, adăugă Beck.

Înainte să plece, îi lăsă cartea sa de vizită pe masă.

Cînd ajunse la Stockholm era deja seară. Luă direct metroul spre casă.

În dimineața următoare o sună pe Göta Isaksson. Lucra în tura de după-amiază, așa că putea să o viziteze acasă dacă dorea. O oră mai tîrziu Martin Beck se găsea deja în apartamentul ei în Kungsholmen. Göta făcuse cafea filtru și, după ce o turnase în cești, se așeză în fața lui.

— Am fost la Växjo și am vorbit cu colega dumneavoastră, spuse Martin Beck. Spune că nu-l cunoaște pe individul din fotografie. Și pare speriată. Știți cumva de ce nu vrea să recunoască?

— N-am nici o idee. De altfel, știu destul de puțin despre ea în general. Nu era prea vorbăreață. Deși am lucrat împreună trei veri, nu țin minte să-mi fi povestit ceva despre viața ei.

— Vă aduceți cumva aminte dacă obișnuia să vorbească despre bărbați?

— Doar despre unul. Un tip simpatic, zicea ea, pe care îl întîlnise pe vapor. Cred că s-a întîmplat în cea de a doua vară în care am lucrat împreună. Göta își lăsă capul pe un umăr, socotind ca pentru sine:

— Da, da. În vara lui '61 trebuie că s-a întîmplat.

— Vorbea des de el?

— Îl pomenea cînd și cînd. Părea că se și întîlnește cu el uneori. Probabil că tipul călătorise de cîteva ori cu vaporul nostru sau ea îl întîlnise fie la Stockholm, fie la Göteborg. Poate că fusese pasager sau poate luase vaporul de dragul ei, ce știu eu?

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Nu. De fapt, nici nu m-am gîndit vreodată la problema asta pînă acum, cînd m-ați întrebat. Ar putea, nu-i așa, să fie unul și același bărbat cu cel din fotografie, deși pe acesta nu cred să-l fi întîlnit decît doi ani mai tîrziu. Și despre ăsta nu pomenea niciodată.

— Ce spunea despre el în 1961?

— Păi, nimic special. Că era drăguț. Așa cred că a spus, că era bun. Cred că voia să spună că era bine crescut și politicos, în felul ăsta. Ca și cum oamenii obișnuiți nu erau de nasul ei. După aia însă n-a mai vorbit de el. Ori au terminat-o, ori s-a întîmplat ceva între ei, căci pe la sfîrșitul verii, o vreme, a fost cam abătută.

— Și în vara următoare, v-ați întîlnit și atunci?

— Nu, atunci ea lucra pe *Diana* mai departe și eu pe *Juno*. Ne-am văzut de vreo două ori la Vadstena, cred, vapoarele se întîlnesc acolo, dar n-am stat de vorbă. Să vă mai pun cafea?

Martin Beck simți că stomacul său începuse să protesteze, dar nu-i veni să refuze.

— A făcut ceva rău sau de ce vă interesează?

— Nu, spuse Martin Beck, ea n-a făcut nimic rău, dar nu vrea să-l găsim pe bărbatul din fotografie. Vă aduceți aminte vreun gest sau vreo replică de-a ei din vara trecută care să aibă legătură cu bărbatul din fotografie?

— Nu, nimic special. Am stat amîndouă în aceeași cabină și uneori, în timpul nopții, ea dispărea. Bănuiesc că se întîlnea cu vreun bărbat, dar nu e genul meu să mă bag în treburile altora. Ce pot să spun e că nu părea prea fericită. Vreau să zic că dacă ar fi fost îndrăgostită ar fi trebuit să pară mai fericită. Dar ea era mai degrabă tristă și nervoasă. Cam ciudat. Deși putea să fie și din cauză că era bolnavă. A lăsat slujba înainte de terminarea sezonului, cu o lună înainte, cred. Într-o zi n-a mai venit la muncă și a trebuit să fac față singură o zi întreagă pînă i-au găsit înlocuitor. Se zicea că s-ar fi internat, dar nimeni nu știa ce pățise de fapt. Oricum, în vara aia nu s-a mai întors. Și de atunci nici n-am mai văzut-o.

Îi turnă din nou cafea și îl rugă să ia cîteva prăjiturele, în timp ce ea continua să vorbească, mult și cu mare plăcere, despre munca ei, despre colegii și pasagerii pe care și-i amintea. Abia după încă o oră reuși Martin Beck să scape.

Vremea se mai luminase. Străzile erau aproape uscate și soarele strălucea cînd și cînd pe cerul cenușiu. Fiindcă se simțea rău din cauza cafelei, preferă să meargă pe jos pînă la Kristineberg. În timp ce se plimbă de-a lungul falezei în Norr Mälarstrand, încercă să selecteze informațiile primite de la cele două chelnerițe.

De la Karin Larsson nu aflase în fond mai nimic, dar, oricum, vizita la Växjo îl convinsese pe Martin Beck că femeia îl cunoștea pe cel din fotografie și n-avea curajul s-o spună.

De la Göta Isaksson aflase că:

1) Karin Larsson întîlnise la bordul *Dianei*, în 1961, un bărbat. Probabil un pasager de punte care mai călătorise de cîteva ori în vara aceea cu vaporul lor.

2) Doi ani mai tîrziu, în vara lui 1963, Karin Larsson se întîlnea cu un bărbat, probabil un pasager de punte, care cînd și cînd călătorea cu vasul. Bărbatul ar fi putut fi,

conform supozițiilor Götei Isaksson, una și aceeași persoană cu cel din fotografie.

3) În vara lui 1963 Karin Larsson a stat rău cu moralul și cu o lună înainte de sfîrșitul sezonului, adică la începutul lui august, și-a părăsit slujba. Apoi s-a internat în spital.

De ce se internase, asta Martin Beck nu știa încă. Și nici la ce spital și nici pentru cît timp. Singura șansă de a afla asemenea lucruri părea să fie aceea de a o întreba direct pe Karin Larsson.

Formă numărul de la Växjo imediat ce se întoarse la el în birou, dar nu găsi pe nimeni. Presupuse că femeia dormea sau lucra în primul schimb.

În timpul după-amiezii sună de mai multe ori și repetă apoi, fără succes, operațiunea și în timpul serii.

La a șaptea încercare, în ziua următoare, cînd ceasul arăta ora două, răspunse o voce despre care Martin Beck își închipui că era a femeii aceleia puternice, vecina de apartament.

— Nu, nu este acasă. A plecat într-o călătorie.

— Cînd?

— Alaltăieri seara. Cine întreabă?

— Un prieten apropiat. Unde a plecat?

— N-a spus. Dar am auzit-o sunînd la Informații și întrebînd de trenul de Göteborg.

— Altceva n-ați mai auzit?

— Părea că vrea să se angajeze pe un vas.

— Cînd s-a hotărît să plece?

— Totul a mers foarte repede. A vizitat-o un tip alaltăieri și după asta am auzit-o vorbind de plecare. Era total schimbată.

— Știți pe ce vas o să lucreze?

— Nu, asta n-am auzit.

— O să lipsească mult?

— N-a spus nimic. Să-i transmit ceva dacă sună?

— Nu, mulțumesc.

Femeia se făcuse deci nevăzută. Martin Beck era sigur că se afla deja pe un vas de cursă lungă. Și tot acum știa ceea ce mai înainte bănuise numai.

Că acelei femei îi era îngrozitor de frică de cineva sau ceva. Trebuia doar să afle de ce.

Capitolul 21

Cei din recepția spitalului din Växjo fuseră foarte expeditivi.

— Larsson Karin Elisabeth, da, e corect, o persoană cu numele ăsta a fost internată la secția ginecologie de la data de 9 septembrie pînă la data de întîi octombrie, cu un an în urmă. De ce? Asta numai medicul șef putea ști.

Șeful secției îi zise:

— Da, e posibil să-mi amintesc. Vă sun după ce găsesc jurnalul.

În timp ce aștepta răspunsul, lîngă telefon, Martin Beck se uită la fotografii și citi semnalmentele bărbatului, așa cum și le notase după discuția cu Göta Isaksson. Erau încă pline de neclarități, dar mai bune decît ceea ce deținea cu cîteva ore în urmă.

Înălțime: cca. 186 cm. Constituție: normală. Culoarea părului: cenușie. Ochii: probabil albaștri (verzi sau cenușii), rotunzi, depărtați de baza nasului. Dinții: albi, sănătoși.

Răspunsul telefonic veni după o oră. Șeful secției găsise jurnalul.

— Da, așa e cum mi-am închipuit. A venit aici cu mașina proprie în seara de 9 august. Îmi aduc aminte că eram gata de plecare acasă cînd am fost rugat să mă uit puțin la ea. O aduseseră în cabinet și vaginul îi sîngera destul de puternic. Trecuse ceva vreme de cînd era în starea aceea, căci pierduse deja mult sînge. Starea generală era proastă. Era în afară de orice pericol, totuși. Cînd am întrebat-o ce i s-a întîmplat, a refuzat să răspundă. La mine la ginecologie se întîmplă destul de des ca pacientele să refuze să spună cum a început sîngerarea. De ce, vă puteți închipui și singur, deși mai devreme sau mai tîrziu ajung să spună. Dar femeia asta n-a spus nimic la început, și cînd a început să vorbească, mințea. Dorește domnul comisar să-i citesc direct din jurnalul pacientei? Fiindcă altfel pot să evit terminologia medicală și să vă explic în termeni mai populari.

— În cuvinte mai simple, mulțumesc. Latina nu e partea mea cea mai tare.

— Nici a mea, în paranteză fie spus, zise doctorul.

Şeful secţiei era din Skåne şi vorbea rar, calm şi metodic.

— Aşa cum am spus, sîngera puternic şi avea dureri, aşa că i-am făcut o injecţie. Hemoragia venea în parte din uter, în parte din răni ale vaginului. Rănile din deschizătura uterului şi din partea din spate a vaginului erau făcute cu un obiect dur şi ascuţit. Tăieturile din muşchiul vaginului arătau, de asemenea, că obiectul fusese foarte grosolan, aspru. Se întîmplă destul de des ca femeile să cadă victimă vreunui felcer nepriceput şi brutal sau pur şi simplu să-şi provoace singure, în încercarea de a face un avort, răni serioase. Dar pot să-i spun acum comisarului că niciodată n-am văzut ceva asemănător cu ceea ce am văzut atunci. E exclus să-şi fi provocat singură rănile.

— Aşa susţinea? Că şi-a făcut singură operaţia?

— Da, asta a spus cînd, în cele din urmă, s-a hotărît să spună ceva. Am încercat s-o fac să povestească cum au decurs lucrurile, dar ea s-a ambiţionat să susţină că ea, cu mîna ei, îşi provocase hemoragia. N-am crezut-o, şi ea ştia că n-o cred, aşa că în cele din urmă nici nu i-a mai păsat de părerea mea; repeta doar mecanic, ca o placă stricată: am făcut totul singură, am făcut totul singură. Lucrul cel mai bizar era că nici nu fusese gravidă. Dar şi dacă ar fi fost gravidă atunci ar fi fost într-un stadiu incipient, încît nici ea însăşi n-ar fi avut cunoştinţă de asta.

— Ce credeţi că se întîmplase, de fapt?

— Vreun dezechilibrat pervers. Pare de necrezut, dar cred că încerca totuşi să-l acopere. Mi-a fost frică pentru ea, aşa că am ţinut-o internată pînă la 1 octombrie, deşi puteam să-i dau drumul mai repede. Şi în afară de asta nu renunţasem la ideea că într-o zi va vorbi. Dar a continuat să nege pînă cînd am fost nevoiţi s-o externăm. Altceva n-am mai putut să fac. Am vorbit, apropo, cu unii cunoscuţi, aici la poliţie, dar nici ei n-au reuşit să afle adevărul.

Martin Beck tăcu în continuare.

— Aşa cum v-am spus, nu ştiu cum s-a întîmplat cu adevărat, zise doctorul. Dar a fost vorba de o armă albă, ceva, greu de spus exact. Poate o sticlă. I s-a întîmplat ceva?

— Nu, voiam doar să stau de vorbă cu ea.

— N-o să fie prea uşor.

— Nu, n-o să fie, fu de acord Martin Beck. Mulţumesc pentru ajutor.

Îşi puse pixul în buzunar fără să fi făcut cea mai mică însemnare în carnetul de notiţe. Apoi îşi masă fruntea cu vîrfurile degetelor în timp ce privea fotografia omului cu şapcă.

Se gîndi la femeia din Växjo, pe care frica o făcuse să ascundă adevărul cu o încăpăţînare şi o grijă neobişnuite şi acum o împinsese chiar să fugă de acasă. Se uită fix la fotografie şi întrebă în şoaptă „de ce?“, deşi ştia deja că răspunsul la acea întrebare nu putea fi decît unul singur.

Telefonul sună din nou. Era tot medicul.

— Am uitat ceva ce v-ar putea interesa. Pacienta în discuţie a mai fost internată aici mai devreme, adică în decembrie '62. Am uitat de asta în parte fiindcă eram chiar atunci în vacanţă, în parte fiindcă a fost internată la altă secţie. Dar am citit informaţia în jurnal. Asta atunci cînd s-a internat la noi. În '62 a venit cu două degete rupte, arătătorul şi mijlociul de la mîna stîngă. Erau rupte din ligamente, din articulaţia mîinii. Nici atunci n-a vrut să spună ce se întîmplase. Cînd a fost întrebată dacă a căzut cumva pe scară, a confirmat. Dar colegul meu care a văzut-o atunci n-a crezut în explicaţia asta. Degetele erau rupte prin îndoirea lor spre înapoi, pe faţa superioară a mîinii deci. Altminteri n-avea nici o leziune. Mai mult decît asta nu ştiu nici eu, a fost tratată aşa cum se obişnuieşte, mîna a fost pusă în gips, iar convalescenţa a decurs normal.

Martin Beck mulţumi şi puse receptorul în furcă, apoi îl ridică, aproape în aceeaşi fracţiune de secundă, şi formă numărul celor de la SHT, de la restaurant. Se auziră mai întîi zgomotele specifice unei bucătării şi apoi cineva strigînd „Tre Lindström“. Mai trecură apoi cîteva minute pînă cînd Göta Isaksson veni la telefon.

— Aici e gălăgie mare, spuse ea. Unde ne găseam cînd s-a îmbolnăvit? Ba da, sigur că-mi aduc aminte, eram la Göteborg atunci. Ea n-a apărut dimineaţa la plecare şi înlocuitoarea nu s-a urcat înainte de Töreborda.

— Unde aţi locuit în Göteborg?

— Eu stăteam la Armata Salvării pe Postgatan, dar ea nu ştiu unde a locuit. Sau a rămas pe vas, sau a mers la

vreun hotel. Acum trebuie să fug, îmi pare rău, dar clienții așteaptă.

Martin Beck sună la Motala și Ahlberg ascultă totul în liniște.

— A plecat deci la spital la Växjo direct de la Göteborg, spuse el în cele din urmă. Trebuie să aflăm unde a locuit în noaptea de 8 spre 9 august. Atunci trebuie că s-a întîmplat.

— Era într-o stare destul de gravă, zise Martin Beck. Ciudat că a putut să plece la Växjo așa.

— Cel care a maltratat-o locuia probabil în Göteborg. În cazul ăsta, probabil că s-a întîmplat acasă la el.

O clipă se lăsă tăcerea, apoi Ahlberg adăugă:

— Dacă mai repetă gestul, l-am prins. Ce dracu' nu ne-a spus numele lui, îl știe cu siguranță.

— Îi era frică, răspunse Martin Beck. Îi era îngrozitor de frică.

— Crezi că e prea tîrziu s-o mai găsim?

— Da, spuse Martin. A plecat conștientă fiind de necesitatea acestei fugi. Și poate să fie de negăsit ani întregi. A fugit ca să scape cu viață.

Capitolul 22

Un strat gros de zăpadă murdară acoperă și străzile și casele, iar din steluțele galbene, prinse între cele două șiruri de fațade ale clădirilor de pe Regeringsgatan, picură apă. Au stat deja așa agățate două săptămîni, deși pînă la Crăciun mai e aproape o lună.

Pe trotuare se înghesuie oameni obosiți, iar pe carosabil traficul se desfășoară cu greutate. Cînd și cînd cîte o mașină mărește viteza și se strecoară într-un loc liber în rînd, aruncînd cu roțile zloată în urma ei.

Sergentul Lundberg patrulează însă în așa fel încît ai putea jura că e singurul care nu se grăbește. Cu mîinile la spate, se plimbă pe Regeringsgatan, spre sud, aproape lipit de vitrinele împodobite pentru Crăciun. Apa topită de pe acoperișuri curge în picături grele pe chipul său și mocirla

îi clămpăne sub galoși. Ajuns lîngă magazinul NK o ia pe Smålandsgatan, unde înghesuiala și traficul sînt ceva mai mici. Coboară prudent panta ca să nu alunece și în dreptul casei unde cîndva fusese stația de poliție, Jacob se oprește și își scutură apa de pe chipiu. E tînăr și nou în poliție și nu-și aduce aminte vechea secție, desființată deja de cîțiva ani și al cărui district a fost preluat de cei de la Klara.

Sergentul Lundberg face parte din trupa de la Klara și are o misiune de îndeplinit pe Smålandsgatan. În colțul cu Norrlandsgatan se află o cofetărie. Intră. Trebuie să primească un plic cu conținut secret de la una dintre chelnerițe. În timp ce așteaptă se sprijină de tejghea și privește împrejur.

E zece dimineața și mai mult de trei, patru mese nu sînt ocupate. Pe canapeaua de vizavi de el stă un bărbat cu o ceașcă de cafea în față. Fața acestuia i se pare cunoscută lui Lundberg și de aceea încearcă să-și aducă aminte cînd a mai văzut-o. Bărbatul se caută de bani în buzunarele pantalonilor și îl privește absent în timpul ăsta pe sergent.

Lundberg simte cum i se ridică părul pe ceafă.

Bărbatul de pe canalul Göta!

E aproape sigur că e una și aceeași persoană. S-a uitat doar de mai multe ori la fotografiile cu el, sus la secție, și chipul omului i s-a întipărit bine în minte. E atît de surescitat, încît e gata să uite de plic. Îl primește însă în aceeași secundă în care bărbatul se ridică, punînd cîteva fise pe masă. N-are nimic pe cap, în ciuda vremii de afară, și nici vreun pardesiu. Cînd se îndreaptă spre ușă, Lundberg constată că înălțimea, conformația și culoarea părului corespund cu semnalmentele de la secție.

Prin ușa de sticlă Lundberg îl vede pe bărbat mergînd spre dreapta și atunci, salutînd-o pe chelneriță printr-o mișcare scurtă de mînă dusă spre cozoroc, se grăbește după el. Vreo zece metri mai sus, pe aceeași stradă, bărbatul intră într-o curte, iar Lundberg ajunge acolo la timp, cît să mai vadă o ușă închizîndu-se în spatele lui. Pe ușă se poate citi de la distanță textul: J. A. Eriksson. Transporturi Expres. Birouri. În partea de sus a ușii se află un geam de sticlă. Lundberg încearcă să privească înăuntru, în timp ce trece prin fața ușii, fără grabă: dar nu

apucă să vadă decît încă un gemuleț de sticlă, în unghi drept față de ușa de la intrare. În curte sînt parcate două camioane cu textul „J.A. Eriksson. Transporturi Expres“, în alb, pe uși.

Lundberg trece din nou, în sens invers, prin fața intrării. De data asta și mai încet, cu gîtul întins și privirea ascuțită. Dincolo de cele două gemulețe de sticlă vede două sau trei camere cu uși care dau în coridor. Pe ușa cea mai apropiată, care duce la camera cu gemuleț de sticlă glisant, se poate citi cuvîntul: CASA. Pe ușa următoare sta scris „RECEPȚIE Herr F. Bengtsson“.

Bărbatul din cofetărie stă acolo în birou și vorbește la telefon. E întors cu spatele, așa încît nu-l poate vedea pe Lundberg. Și-a schimbat între timp haina cu un halat închis la culoare și își ține o mînă în buzunar. Un tip în salopetă, purtînd cască de protecție, intră printr-o ușă în coridor. Are în mînă niște hîrtii. Cînd deschide ușa la recepție privește spre ușa de la intrare, așa că Lundberg își continuă drumul.

În felul ăsta Lundberg poate spune că a efectuat prima filare de persoană din viața lui de polițist.

— Pe toți dracii, spuse Kollberg după ce ascultă povestea. Pe el!

— Tipul merge la prînz la ora douăsprezece probabil, spuse Martin Beck. Dacă te grăbești, ajungi. Bun băiat, Lundberg ăsta, dacă o fi cum zice el. Sună în timpul după-amiezii, cînd poți, și vine Stenström să te înlocuiască.

— Cred că mă descurc singur astăzi. Poate să mă înlocuiască diseară. Hai noroc.

La douăsprezece fără un sfert Kollberg era pe poziție. Vizavi de casa în care se găsea firma de transporturi expres se afla o cafenea. Acolo înăuntru, lîngă fereastră, își fixă Kollberg punctul de observație. În fața lui, pe masă, erau așezate ceașca de cafea și un ghiveci vopsit roșu cu lalea uscată, o crenguță de brad și un Moș Crăciun de plastic, cam prăfuit. Își bău fără grabă cafeaua, fără să scape din priviri poarta casei de vizavi. Presupuse că primele cinci ferestre din stînga aparțin firmei aceleia, de transporturi, dar înăuntru nu se putea distinge oricum nimic, căci partea de jos a geamurilor era vopsită în alb.

În momentul în care un camion cu numele firmei scris pe portiere ieși din curte, Kollberg își privi ceasul. Douăsprezece fără trei minute. Două minute mai tîrziu ușa de la intrarea spre birouri se deschise și un bărbat înalt, într-un pardesiu închis la culoare și pălărie neagră, apăru în cadrul ei. Kollberg puse o monedă de cincizeci de öre pe masă, se ridică, își luă pălăria și ieși afară, pornind în urma bărbatului. Acesta traversase și trecuse prin fața cafenelei, fără să se oprească. Apoi făcuse colțul pe Norrlandsgatan. Kollberg îl urmări cîțiva zeci de metri. Mai mult nu fu nevoie, căci bărbatul în pardesiu negru intră într-o braserie, în apropiere.

În fața tejghelei era coadă și bărbatul așteptă răbdător. Cînd îi ajunse rîndul își luă o tavă, pe care puse o sticluță de lapte, pîine și un pachețel de unt, comandă apoi ceva la ghișeu, plăti și se așeză la o masă liberă, cu spatele la Kollberg.

Cînd fata de la casă strigă „Un păstrăv!“, bărbatul se ridică și își luă porția de mîncare comandată. Mîncă fără grabă și oarecum concentrat, ridicîndu-și nasul din farfurie numai atunci cînd ducea paharul cu lapte la gură. Kollberg își luase între timp o cafea și se plasase acum în așa fel încît să poată vedea fața bărbatului. După o vreme fu aproape convins că acesta e omul din filmul trimis de Kafka.

Cel filat nu bău cafea și nu fumă după masă, își șterse doar gura cu atenție, își luă pălăria și ieși. Kollberg îl urmări pînă la Hamngatan, cînd acesta traversă spre parcul de pe Kungsträdgården. Apoi se ținu la vreo douăzeci de metri în urma lui pe aleea de est. La fîntîna lui Molin, care era plină pînă la jumătate de zloată cenușie, omul o luă la dreapta spre aleea de vest. Kollberg se ținu după el prin fața cafenelelor Victoria și Blanche, traversă în dreptul magazinului NK, coborî înapoi spre Hamngatan și în continuare spre Smålandsgatan, unde cel filat traversă și intră în curtea firmei la care lucra.

Aha, gîndi Kollberg, ăsta da traseu interesant.

Își privi ceasul de mînă. Prînzul și plimbarea luaseră exact trei sferturi de oră împreună.

În timpul după-amiezii nu se întîmplă nimic deosebit. Camionul se întoarse la bază, la fel de gol precum plecase,

oameni necunoscuți intrară și ieșiră din curte, dubița plecă și se întoarse și ea, camioanele, amîndouă, plecară iar în cursă și, la întoarcere, unul dintre ele fu gata să se ciocnească cu dubița.

La cinci fără cinci unul dintre șoferii camioanelor ieși pe poartă însoțit de o femeie căruntă. La cinci ieși și celălalt șofer. Cel de-al treilea nu se întorsese din cursă. Trei bărbați ieșiră în curte imediat după șofer. Traversară, intrară în cafenea și își comandară, vorbind tare, cîte o bere. După ce le sosiră berile băură în liniște.

La cinci și cinci ieși și lunganul. Se opri în fața ușii de la intrare, scoase o legătură de chei și încuie în urma sa. Apoi își puse cheile la loc în buzunar, încercă ușa să vadă dacă e bine încuiată și ieși din curte.

În timp ce-și îmbrăcă pardesiul, Kollberg îl auzi pe unul dintre băutorii de bere spunînd:

– Uite-l și pe Folke, merge acasă.

La care i se răspunsese:

– Ce să facă acasă dacă n-are cine să-l toace la cap. Nici nu știe el ce fericit e. Numai s-o fi auzit pe a mea ieri cînd am ajuns... E în stare să-ți otrăvească viața fiindcă ai băut două beri cînd ai ieșit de la serviciu. Fir-ar a naibii...

Apoi Kollberg fu nevoit să iasă și nu mai auzi continuarea. Lunganul, care se numea deci cu siguranță Folke Bengtsson, dispăruse din raza sa vizuală. Pe Norrlandsgatan însă îl regăsi. Mergea prin mulțime spre Hamngatan, de unde o luă spre stația de autobuz.

Cînd Kollberg îl ajunse din urmă, în stația de autobuze era deja coadă. Patru oameni se interpuseseră între el și lungan. Își puse speranțele în faptul că autobuzul nu va fi atît de aglomerat încît să nu poată urca amîndoi. Bengtsson privea mereu înainte, acum uitîndu-se parcă spre vitrinele aranjate pentru Crăciun de la NK. Cînd autobuzul își făcu în sfîrșit apariția sări sprinten pe scară și, în urma lui, cu chiu cu vai reuși să se îngrămădească și Kollberg. Ușile se închiseră imediat în urma lor.

La Sankt Eriksplan suspectul coborî. Traficul era aglomerat și îi luă o bucată de vreme pînă ce reuși să traverseze pe cealaltă parte a pieții. Pe Rorstrandsgatan intră într-un magazin.

Apoi își continuă drumul pe aceeași stradă, traversă Birkagatan și intră imediat pe o poartă. După cîteva clipe Kollberg se apropie și citi numele de pe lista cu locatarii. Erau două intrări în casă, una dinspre stradă, cealaltă din curte. Kollberg mulțumi în gînd Providenței că Bengtsson locuia spre stradă, la etajul trei, și mișcările îi puteau fi supravegheate de jos.

Lenart Kollberg își fixă punctul de observație în dreptul unei porți, pe trotuarul de vizavi. Patru dintre ferestrele de la etajul al treilea erau încărcate cu o pădure de plante și flori și apărate de draperii colorate de pînză. Socotind după ceea ce aflase la restaurant, și anume că Bengtsson e burlac, îi păru foarte puțin probabil ca acelea să fie ferestrele apartamentului lui. Prin urmare își concentră atenția asupra celorlalte două ferestre de la acel etaj. Una dintre ele era întredeschisă, dar, în timp ce Kollberg îi analiza poziția, se aprinse lumina în spatele celeilalte. Era, probabil, fereastra bucătăriei. Văzu de jos tavanul și partea de sus a pereților, care era albă. De vreo două ori cineva se mișcă înăuntru în cameră, dar nu s-ar fi putut spune cu siguranță dacă era sau nu era Bengtsson.

După vreo douăzeci de minute în bucătărie se făcu întuneric și imediat se aprinse o lampă în cealaltă cameră. Ceva mai tîrziu se ivi în cadrul ferestrei Bengtsson. Deschise și mai mult geamul și se aplecă în afară. Apoi o închise la loc și coborî jaluzelele. Erau gălbui și lumina dinăuntru trecea printre ele, așa că Kollberg putu să vadă silueta lui Bengtsson dispărînd undeva în cameră. Perdele nu păreau să existe, căci pe ambele părți laterale ale jaluzelelor se putea vedea lumina din interior.

Kollberg merse să-l sune pe Strenström.

– Individul e acasă la el. Dacă nu te mai sun pînă la ora nouă, vii direct aici.

La nouă și opt minute Stenström apăru. Nu se mai întîmplase nimic deosebit, în afara faptului că lumina se stinsese la ora opt și de atunci, printre jaluzele străbătea doar o rază slabă, ușor albăstruie.

Stenström avea un ziar de seară în buzunar și constataseră că la TV era un film american la acea oră.

– Mișto filmul, zise Kollberg, l-am văzut acum zece, cincisprezece ani. Sfîrșitul e minunat, toți mor, mai puțin

mirele. O întind, poate mai apuc ceva. Dacă nu suni pînă la șase, vin direct.

Dimineața era rece și cerul senin atunci cînd, nouă ore mai tîrziu, Stenström se grăbea spre Sankt Eriksplan. În apartamentul pe care îl supraveghease peste noapte nu se întîmplase nimic de la ora zece și jumătate seara cînd lumina se stinsese complet.

— Vezi să nu îngheți, îi aruncase lui Kollberg la plecare și, într-adevăr, cînd ușa de la intrare a clădirii de peste drum se deschise și lunganul apăru în prag, polițistul abia intrat în tură răsuflă ușurat că va avea acum șansa să se miște puțin.

Bengtsson avea același pardesiu ca și în ziua precedentă, dar își schimbase pălăria cu o căciulă cenușie. Mergea repede și aburi groși, albi, îi ieșeau din gură. La Sankt Eriksplan luă autobuzul spre Hamngatan și la ora opt fără două minute Kollberg putu să-l vadă intrînd pe poarta firmei de transport.

Două ore mai tîrziu ieși din clădire, făcu cei cîțiva pași pînă la cofetăria din apropiere, unde stătu să bea o cafea și să mănînce două sandvișuri. La ora douăsprezece merse la braserie, ca și în ziua precedentă, și cînd fu gata cu prînzul, își făcu turul prin oraș și înapoi la birou. La cinci și cîteva minute încuie ușa de la intrare, luă autobuzul spre Sankt Eriksplan, își cumpără apoi pîine dintr-un magazin și merse direct acasă.

La șapte și douăzeci ieși din casă. La intersecția cu Sankt Eriksplan o luă la dreapta, trecu podul și coti în cele din urmă pe Kungsholmsgatan, unde dispăru într-o clădire. Kollberg stătu cîteva clipe nedecis în fața ușii pe care era scris cu litere mari și roșii BOWLING, apoi apăsă pe clanță și intră.

Sala de bowling avea șapte piste, iar în spatele unei balustrade se afla un bar cu măsuțe rotunde și scaune elegante. În încăpere domnea veselia, se auzeau glasuri și rîsete și din cînd în cînd zgomotul bilei care se rostogolește și al popicelor care cad.

Kollberg nu-l putu descoperi pe Bengtsson de la început. În schimb, îi văzu pe doi dintre cei trei bărbați care băuseră beri la cafenea cu o zi în urmă. Stăteau la o masă în bar și Kollberg se trase înapoi spre ușă pentru a nu fi

cumva recunoscut. După o vreme apăru și al treilea, însoțit de Bengtsson. Cînd se hotărîră să joace, alegînd una dintre piste, Kollberg părăsi localul.

După două ore ieșiră și cei patru jucători. Se despărțiră la stația de tramvai pe Sankt Eriksgatan și Bengtsson merse pe jos acasă, pe același drum pe care venise.

La ora unsprezece, cînd se făcu întuneric în apartamentul lui Bengtsson, Kollberg era demult la el în pat, în timp ce îmblănitul său înlocuitor, Stenström, făcea curse în sus și în jos pe Birkagatan. Răcise oricum.

Ziua următoare fu o miercuri și totul decurse, în mare, la fel. Stenström combătea răceala prin ignorare și petrecîndu-și cea mai mare parte a timpului în cafeneaua de pe Smålandsgatan. Seara Bengtsson merse la cinema. Cinci rînduri în spatele lui se chinuia Kollberg, încercînd să urmărească pe ecran un musculos Mr. America, blond și pe jumătate dezbrăcat, luptîndu-se cu monștri din timpuri geologice. Totul în cinemascop.

Următoarele două zile fuseră la fel de banale. Stenström și Kollberg făcură cu schimbul în urmărirea programului lipsit de evenimente al lunganului. Kollberg vizită din nou sala de bowling și află că Bengtsson era un jucător de valoare și că de multă vreme, în fiecare zi de marți, juca acolo cu cei trei camarazi.

În a șaptea zi, duminică, se întîmplă, după aprecierile lui Stenström, singurul lucru interesant din acea săptămînă: fu nevoit să participe împreună cu cel filat și cu încă alți zece mii de oameni la un meci de hochei Suedia-Cehoslovacia.

În noaptea de duminică spre luni Kollberg alese o nouă poartă de unde să supravegheze casa din Birkagatan.

Cînd, a doua sîmbătă la rînd, Kollberg îl văzu pe Bengtsson ieșind din clădirea firmei de transporturi expres la douăsprezece și două minute, încuind în urmă și pornind spre Regeringsgatan, gîndi: Acum mergem la Löwenbräu și luăm o berică. Iar cînd Bengtsson deschise ușa de la Löwenbräu și se strecură înăuntru, Kollberg rămase în colț pe Drottninggatan, urîndu-l de-a binelea.

Seara Kollberg urcă la el în birou la Kristineberg și se uită la fotografiile copiate după film. Pentru a nu știu cîta oară.

Privi fiecare poză cu multă răbdare și deși îi venea greu să creadă asta, acolo îl văzu din nou pe individul a cărui viață îngrozitor de liniștită o urmărise pas cu pas în ultimele două săptămîni.

Capitolul 23

– E clar că nu e ăsta, spuse Kollberg.

– Te-a ajuns oboseala?

– Nu mă înțelege greșit. N-am nimic împotriva faptului de a dormi pe picioare într-un gang pe Birkagatan noapte de noapte, dar...

– Dar ce?

– În zece dintre cele paisprezece zile programul a fost identic:

La șapte se ridică transperantele.

La șapte și un minut se deschide fereastra.

La opt fără douăzeci și cinci se readuce fereastra în poziția întredeschis.

La opt fără douăzeci individul iese pe poartă, merge spre Sankt Eriksplan și de acolo ia autobuzul 56 pînă la intersecția Regeringsgatan-Hamngatan. Mai departe, pe jos pînă la firma de transporturi unde descuie ușa de la intrare exact la... opt fără treizeci de secunde. La ora zece se duce la cofetăria City unde bea două cafele și mănîncă un sandviș cu brînză. La douăsprezece și un minut se deplasează la una dintre cele două braserii. Acolo mănîncă...

– Ce mănîncă? întrebă Martin Beck.

– Pește sau friptură. Termină de halit la douăsprezece și douăzeci, iese la o plimbare prin parc, la Kungsträdgården sau în jurul pieței, la Normalmstorget, și după asta înapoi la lucru.

La cinci și cinci încuie birourile și pleacă acasă. Dacă vremea e ca dracu' îl ia pe 56, altfel urmează traseul Regeringsgatan, Kungsgatan, Drottninggatan, Barnhusgatan, Upplandsgatan, Observatoriegatan, prin parcul Vasa, o taie prin Sankt Eriksplan, pe lîngă Birkaplan, drept acasă. În

drum se aprovizionează în vreo băcănie mai puțin aglomerată. Își cumpără lapte și prăjiturele în fiecare zi, la intervale egale își ia pîine, unt, brînză și marmeladă. Opt seri din paisprezece a stat în fața televizorului. De două ori a fost la niște rahaturi de filme la Lorry. La întoarcere, de ambele dăți, a băgat în el un cîrnat cu pîine, muștar și ketchup. Asta în cele două zile de miercuri. Duminicile, în schimb, a fost, ca tot omul, la hochei. Stenström a avut bucuria să vadă meciurile. Marțea, în ambele săptămîni, a fost la sala de bowling de pe Kungsholmsgatan, unde a aruncat bile împreună cu trei colegi de serviciu. Sîmbăta lucrează pînă la douăsprezece. Apoi se bagă la Löwenbräu și trage o bere. Ah, și mănîncă salată cu cremvuști. Apoi se plimbă spre casă. Nu se uită după gagici pe stradă, în schimb îl interesează uneori afișele de cinema și vitrinele, mai ales cele ale magazinelor de sport și ale fierăriilor. Nu cumpără ziare și nu e abonat. În schimb își ia două săptămînale, Rekord-Magazinet și o revistă de pescuit... Am uitat cum se cheamă. Neglijență. În boxele de la subsolul casei unde locuiește nu se găsește nici o motoretă marca Monark, dar este una nouă, roșie, marca Svalan. E a lui. Poștă primește rareori. Nu e prieten cu vecinii, dar se salută cu ei în casa scării.

– Cum e tipul ăsta?

– De unde dracu' ai vrea să știu? Mă rog. Stenström zice că ar ține la hochei cu Djurgården.

– Nu, la modul serios.

– Pare sănătos, liniștit, puternic și neinteresant. Doarme cu fereastra întredeschisă întreaga noapte. Se mișcă ușor, e bine îmbrăcat, nu pare nervos. Nu se grăbește niciodată, dar nici nu pierde timpul. Ar trebui să fumeze pipă. N-o face.

– V-a remarcat prezența?

– Nu cred. Pe mine, cel puțin, nu m-a simțit.

O vreme stătură tăcuți și priviră zăpada care cădea în fulgi mari și umezi.

– Vezi, spuse Kollberg, am sentimentul că putem s-o ținem tot așa, pînă cînd tipul își ia viitoarea vacanță. Dar pe de altă parte mă întreb: are statul destui bani să plătească doi oameni, altminteri apți de muncă, pentru...

Lăsă fraza neterminată.

— Ah, un amănunt: astă noapte a apărut brusc un bețiv și mi-a făcut „bauuu!“ de era să fac infarct.

— Crezi că e cel pe care-l căutăm?

— Arată ca în film, oricum.

Martin Beck se legănă în scaun.

— O.K, îl aducem aici.

— Acum?

— Da.

— Cine îl „aducem“?

— Tu. După ce își termină ziua de muncă. Faci în așa fel încît să nu devină suspicios. Îl duci sus la tine și îi iei datele personale. Cînd ești gata, mă suni.

— Îl luăm cu blîndețe la început?

— Absolut.

Ceasul arăta ora nouă și jumătate în dimineața de 14 decembrie. Sfîntul zilei era Sten*. Martin Beck abia scăpase de la celebrarea sărbătorii anuale a luminii, Lucia, unde fusese nevoit să mănînce o prăjitură în care se simțea aluatul necopt și două pahare de *glögg* fără alcool.

Îl sună pe prefectul de la Linköping și pe Ahlberg, la Motala, și primi în ambele cazuri același răspuns:

— Sigur că vin.

Apărură la ora trei. Prefectul alesese drumul prin Motala. Cînd ajunse la Stockholm schimbară cîteva cuvinte cu Martin Beck, apoi intră la Hammar.

Ahlberg stătu cufundat în fotoliul destinat invitaților două ore, dar de schimbat nu schimbă mai mult de cîteva replici. Ahlberg întrebase:

— Crezi că el e?

— Nu știu, răspunse Beck.

— El trebuie să fie.

— Mda.

La cinci fără cinci se auziră bătăi în ușă. Era prefectul și comisarul Hammar.

— Sînt convins că ai dreptate, spuse prefectul. Poți să folosești ce metodă vrei.

Martin Beck dădu doar din cap.

La șase fără douăzeci sună telefonul.

* În fiecare zi a anului suedezii celebrează unul sau două nume de botez; deși semnificația nu este întotdeauna religioasă, nu e întotdeauna vorba de numele unui sfînt (n. tr.).

— Noroc, spuse Kollberg, ai puțin timp să vii pînă la mine? Domnul Folke Bengtsson, de care ți-am vorbit, e aici.

Martin Beck puse receptorul în furcă și se ridică. În ușă se întoarse și îl privi pe Ahlberg. Nici unul dintre ei nu spuse însă nimic.

Urcă, fără să se grăbească, la Kollberg. În ciuda miilor de interogatorii pe care le avea la activ, simți ca o gheară în coșul pieptului, în partea stîngă, în dreptul inimii.

Kollberg își dăduse jos haina și își sprijinea coatele pe birou, abordînd un aer calm și jovial. Melander era cu spatele la cei doi, lucrînd tacticos cu dosarele sale.

— Dînsul e, deci, Folke Bengtsson, spuse Kollberg ridicîndu-se.

— Beck.

— Bengtsson.

O strîngere de mînă obișnuită. Kollberg își puse haina pe el.

— Acum trebuie s-o întind. Noroc.

— Noroc.

Martin Beck se așeză. În mașina de scris a lui Kollberg era băgată o hîrtie. Răsuci tamburul și citi: Folke Lennart Bengtsson, șef de recepție, născut 6 august 1926 în parohia Gustav Vasa, Stockholm. Necăsătorit.

Îl privi. Ochi albaștri, înfățișare relativ obișnuită. Cîteva fire albe. Nici urmă de nervozitate. Nimic neobișnuit, remarcabil, la omul din fața sa.

— Știți de ce v-am rugat să veniți pînă aici?

— N-aș putea spune că da.

— E posibil să ne puteți ajuta într-un caz.

— Adică?

Martin Beck privi fereastra și spuse:

— În curînd începe să ningă, nu glumă.

— Da, cam așa.

— Unde vă găseați în prima săptămînă a lui iulie? Vă mai aduceți aminte?

— Să vedem. Eram în vacanță pe vremea aia. Firma unde sînt angajat închide întotdeauna după solstițiu, timp de patru săptămîni.

— Și?

— Am fost în mai multe locuri, două săptămîni pe coasta de vest printre altele. Obișnuiesc să merg la pescuit în timpul meu liber. Și iarna, cel puțin o săptămînă.

— Cum ați ajuns pe coasta de vest? Cu mașina?

Bărbatul zîmbi.

— Nu, de fapt eu nu am mașină. Nici măcar carnet. Am fost cu motoreta.

Martin Beck rămase tăcut cîteva clipe.

— Nu-i așa de rău cu motoreta, și eu am avut una cîțiva ani. Ce marcă aveți?

— Atunci aveam una care avea și pedale, dar am schimbat-o în toamnă.

— Vă aduceți aminte cum v-ați petrecut vacanța?

— Sigur. Mai întîi am stat o săptămîna la Mem. Asta e chiar la intrarea pe canalul Göta. Apoi am plecat în Bohuslän.

Martin Beck se ridică și se duse spre carafa cu apă, care era așezată pe un dulap cu documente. Aruncă o privire spre Melander. Apoi se întoarse. Ridică puțin casetofonul cît să poată fixa microfonul. Melander își puse pipa în buzunar și ieși. Bărbatul din fața lui privea fix la casetofon.

— Ați mers cu vaporul de la Mem la Göteborg?

— Nu, de la Söderköping.

— Cum se numea vaporul?

— *Diana.*

— La ce dată ați mers cu *Diana?*

— Nu știu exact. Era una din primele zile din iulie.

— S-a petrecut ceva special în timpul excursiei?

— Nu, din cît îmi aduc aminte.

— Sînteți sigur? Gîndiți-vă.

— Ba da, apropo, vasul a avut o defecțiune, dar asta înainte de venirea mea. A fost mult întîrziat, de aceea l-am și prins, altfel n-aș fi ajuns la timp.

— Cînd ați ajuns la Götebörg, ce-ați făcut?

— Vaporul a ajuns acolo foarte devreme dimineața. Am mers direct la o pensiune, la Hamburgsund. Comandasem camera dinainte, printr-un intermediar.

— Cît timp ați stat în Göteborg?

— Două săptămîni.

— Ce ați făcut în timpul acestor două săptămîni?

— Am fost la pescuit cît de des am putut. Vremea însă a fost rea în general.

Martin Beck trase sertarul biroului lui Kollberg și scoase cele trei fotografii ale Roseannei McGraw.

— Recunoașteți femeia aceasta?

Bărbatul privi pozele, una cîte una. Expresia feței îi rămase neschimbată.

— Îmi pare oarecum cunoscută, zise el. Cine e?

— Era la bord pe *Diana.*

— Da, cred că îmi amintesc, spuse bărbatul cu indiferență.

Privi din nou fotografiile.

— Dar nu sînt sigur. Cum se numește?

— Roseanna McGraw. Era americană.

— Acum îmi amintesc. Da, așa e, fata era pe vas. Am vorbit cu ea de cîteva ori. Mă rog, așa cum m-am priceput.

— N-ați mai văzut-o și n-ați mai auzit numele ăsta de atunci?

— Nu. Vreau să zic, pînă adineauri.

Martin Beck îi prinse privirea și rămase așa țintuindu-l. Bărbatul din față îl privea însă calm, rece, oarecum întrebător.

— Nu ați aflat că Roseanna McGraw a fost asasinată exact în timpul acelei excursii?

Pe fața interlocutorului său se văzu timp de o fracțiune de secundă o schimbare de nuanță; atît.

— Nu, spuse acesta în cele din urmă, nu... fapt e că nu aflasem pînă acum.

Încruntă apoi din sprîncene.

— E adevărat? întrebă el brusc.

— Pare foarte ciudat că nu ați auzit vorbindu-se de asta. Cinstit vorbind, nu vă cred.

Martin Beck avu senzația că celălalt încetase să-l asculte.

— Da, acum înțeleg de ce m-ați adus aici.

— Ați auzit ce v-am spus? Pare ciudat că nu ați dat peste nici unul dintre multele materiale care s-au scris despre întîmplarea asta. Nu vă cred, pur și simplu.

— Dacă aș fi avut cea mai mică bănuială, m-aș fi anunțat singur.

— V-ați fi anunțat ca ce?

— Ca martor, firește.
— Ce să mărturisiți?
— Că am cunoscut-o. Unde a fost omorîtă? La Göteborg?
— Nu, pe vas, în cabina ei. În timp ce erați la bord.
— Greu de crezut.
— De ce?
— Cineva ar fi băgat de seamă. Absolut toate cabinele erau ocupate.
— Mă rog, mai greu de crezut pare totuși faptul că n-ați auzit vorbindu-se de crimă. Mie mi-e realmente greu să cred asta.
— Stați, pot să vă explic: eu nu citesc niciodată ziare.
— S-a vorbit mult și la radio despre asta, și la programele de actualități ale televizorului. Fotografiile din fața dumneavoastră au fost arătate pe post, la știri. De mai multe ori. Nu aveți televizor?
— Ba sigur că da. Dar mă uit doar la documentare despre natură și la filme.
Martin Beck îl fixă pe omul din scaunul de vizavi fără să spună nimic. Abia după un minut reluă:
— De ce nu citiți ziare?
— Nu conțin nimic din ceea ce ar putea să mă intereseze. Doar politică și... mă rog, exact asemenea întîmplări ca cea despre care mi-ați vorbit, crime, accidente și alte nenorociri.
— Nu citiți nici altceva, din principiu?
— Ba da, mai multe reviste. Despre sport, pescuit, viața în aer liber, cîte o povestire de aventuri.
— Ce reviste citiți?
— *Foaia Sportivă,* practic număr de număr. Apoi obișnuiesc să cumpăr *All-Sport* și *Rekord-Magazinet.* Și *Lectyr.* Asta, ultima, o citesc de cînd eram copil. Uneori cumpăr și reviste americane despre pescuitul sportiv.
— Nu obișnuiți să discutați evenimentele zilei cu colegii dumneavoastră?
— Nu, mă cunosc și știu că nu sînt interesat. Vorbesc între ei, se înțelege, dar eu nu-i ascult mai deloc. Așa e, cum vă spun, să știți.
Martin Beck nu răspunse.

— Înțeleg că pare neobișnuit, dar nu pot să nu repet ceea ce v-am spus deja: așa stau lucrurile, trebuie să mă credeți.
— Sînteți credincios?
— Nu. De ce întrebați?
Martin Beck își luă o țigară și îi întinse celuilalt pachetul.
— Mulțumesc, nu fumez.
— Alcool beți?
— Îmi place berea. Obișnuiesc să beau un pahar sau două sîmbăta, după lucru. Nu beau niciodată băuturi mai tari.
Martin Beck îl privi cu intensitate. Bărbatul nu făcu nici o încercare de a-i evita privirea.
— Mă rog, fapt e că pînă la urmă am dat de dumneavoastră. Asta e esențialul.
— Da. Chiar, cum de ați dat de mine? Vreau să zic, exceptînd faptul că am fost pe vas...
— Eh, o întîmplare. Cineva v-a recunoscut. Lucrurile stau cam așa: pînă una-alta sînteți singura persoană care a stat de vorbă cu femeia aceea și de care am reușit să dăm. Cum ați întîlnit-o?
— Cred că... da, acum îmi amintesc. S-a întîmplat să stăm amîndoi pe punte unul lîngă altul și ea m-a întrebat ceva.
— Și?
— I-am răspuns. Așa cum m-am priceput. Engleza mea nu e cine știe ce.
— Dar obișnuiți să citiți reviste americane, totuși?
— Da, și de aceea profit de ocazie uneori și stau de vorbă cu vreun englez sau vreun american. Ca să îmi exersez cunoștințele. Se întîmplă, oricum, destul de rar. O dată pe săptămînă am obiceiul să merg la cinema să văd cîte un film american, nu contează ce. Și adesea mă uit și la filmele polițiste la TV, deși acțiunea nu mă interesează.
— Ați stat deci de vorbă cu Roseanna McGraw. Despre ce ați discutat?
— Daa...
— Încercați să vă amintiți. Orice amănunt poate să prezinte importanță.
— Mi-a povestit cîte ceva despre ea.

— Spre exemplu?
— Unde locuia, dar nu-mi aduc acum aminte.
— Poate la New York?
— Nu, un alt stat în SUA. Parcă Nevada, dar nu sînt sigur.
— Și mai departe?
— Zicea că lucrează la o bibliotecă. De asta sînt sigur. Și că se întorcea dintr-o călătorie la Nordkap și în Lapland, în nord. Că văzuse soarele de la miezul nopții. Mi-a pus și ceva întrebări.
— Ați fost multă vreme împreună?
— Nu, n-aș putea să spun asta. Am stat de vorbă cu ea de trei, patru ori.
— Cînd? În care parte a excursiei?
Bărbatul nu răspunse imediat.
— Probabil că a fost în prima zi. Îmi aduc de fapt aminte că ne-am ținut companie între Berg și Ljungsbro cînd pasagerii obișnuiesc să meargă o bucată de drum pe uscat, în timpul ecluzării.
— Cunoașteți canalul și împrejurimile?
— Da, destul de bine.
— Ați mai călătorit pe canalul Göta?
— Da, de mai multe ori. Obișnuiesc să iau vaporul o bucată de drum cînd se potrivește cu celelalte planuri de vacanță. Nu prea mai sînt multe astfel de vapoare și e o excursie plăcută.
— De cîte ori?
— ...N-aș putea spune exact. Trebuie să mă gîndesc puțin. Dar, de-a lungul anilor, cred că de vreo zece ori. Pe diferite porțiuni de drum. O singură dată am mers tot drumul, de la Göteborg la Stockholm.
— Ca pasager de punte?
— Da. Cabinele sînt rezervate cu anticipație. Și apoi e destul de scump să plătești pentru o excursie în toată regula.
— Nu e incomod așa, fără cabină?
— Nu, deloc. Se poate dormi pe o canapea, într-o cameră sub punte. Iar eu nu sînt așa de comod de felul meu.
— Așadar, ați întîlnit-o pe Roseanna McGraw. Vă aduceți aminte că erați împreună la Ljungsbro, dar mai tîrziu?

— Cred că am mai vorbit cu ea, în trecere, încă o dată, de două ori.
— Cînd?
— Nu-mi aduc aminte exact.
— Ați mai văzut-o în ultima parte a croazierei?
— Din cîte îmi aduc aminte, nu.
— Vă amintiți unde își avea cabina?
Nici un răspuns.
— Ați auzit întrebarea? Unde își avea cabina?
— La asta mă gîndesc. Nu, nu cred să fi știut vreodată.
— N-ați fost niciodată la ea în cabină?
— Nu. Cabinele sînt în general groaznic de mici și în plus de asta locuiesc cîte doi pasageri în fiecare dintre ele.
— Întotdeauna?
— Ei, cîțiva călătoresc singuri. Dar nu prea mulți; e deja foarte scump.
— Știți cumva dacă Roseanna McGraw a avut o astfel de cabină *single?*
— Nu m-am gîndit niciodată la asta, nu cred să-mi fi spus, din cît îmi amintesc.
— Și n-ați fost niciodată la ea în cabină?
— Nu, realmente nu.
— La Ljungsbro, despre ce ați vorbit acolo?
— Îmi aduc aminte că am întrebat-o dacă nu vrea să vadă biserica mănăstirii Vreta, e în apropiere. Dar n-a vrut. Deși nu sînt sigur că a înțeles ce i-am spus.
— Despre ce ați mai vorbit?
— Nu-mi amintesc. Nimic special. Nu cred că ne-am spus prea multe. Am mers doar, ca mulți alții, pe jos, bucata aceea de-a lungul canalului.
— Ați observat dacă ea a avut cumva și altă companie?
Bărbatul rămase tăcut. Privea doar spre fereastră, fără expresie.
— E o întrebare foarte importantă.
— Înțeleg. Încerc să-mi aduc aminte. Posibil să fi vorbit și cu altcineva în timp ce eram și eu acolo, cu vreun american sau vreun englez. Nu îmi amintesc însă de cineva anume.
Martin Beck se ridică și se duse spre carafa de apă.
— Vreți să beți ceva?
— Nu, mulțumesc, nu mi-e sete.

Bău și se întoarse la locul lui. Apăsă pe un buton de sonerie aflat sub masă. Derulă și opri casetofonul.

După un minut Melander intră în cameră și se îndreptă spre biroul său.

— Auzi, fii drăguț și pune banda asta la un loc cu celelalte documente.

Melander luă banda și ieși.

Bărbatul care purta numele de Folke Bengtsson stătea drept în scaun și privea cu ochii săi albaștri, inexpresivi, spre Martin Beck.

— Așa cum v-am mai spus, sînteți singura persoană pe care o cunoaștem care admite că a stat de vorbă cu fata.

— Înțeleg.

— Absolut din întîmplare, zic, nu sînteți dumneavoastră ucigașul?

— Nu, nu sînt. Așa credeți?

— Cineva trebuie să fie.

— Eu nu știam nici măcar că a murit. Și nici cum o chema. Sper că nu credeți că...

— Dacă m-aș fi așteptat să recunoașteți n-aș fi pus întrebarea pe tonul ăsta, spuse Martin Beck.

— Înțeleg... sau cred că înțeleg. Ați glumit?

— Nu.

Bărbatul rămase tăcut.

— Dacă vă spun că noi sîntem siguri că ați fost în cabina acelei femei, ce aveți de zis?

Răspunsul întîrzie cîteva secunde.

— Că undeva greșiți. Dar n-ați spune asta dacă n-ați fi sigur, nu-i așa?

Martin Beck nu răspunse.

— Și în cazul ăsta probabil că am fost acolo fără știrea mea.

— Obișnuiți să fiți conștient de ceea ce faceți?

Bărbatul ridică o idee din sprîncene.

— Da, sigur că sînt, spuse el.

Apoi adăugă hotărît:

— N-am fost acolo.

— Înțelegeți, spuse Martin Beck, cazul ăsta e absolut uimitor. Mulțumesc lui Dumnezeu că asta n-am înregistrat pe bandă, gîndi el aproape concomitent.

— Înțeleg.

Martin Beck își înfipse o țigară Florida în porttigaret.

— Sînteți căsătorit?

— Nu.

— Aveți o relație permanentă cu vreo femeie?

— Nu. Nu mă gîndesc să renunț la viața de burlac, sînt obișnuit să trăiesc singur.

— Aveți frați?

— Nu. Am fost singurul copil.

— Și ați crescut acasă cu ambii părinți?

— Numai cu mama. Tata a murit cînd aveam șase ani. Abia mi-l aduc aminte.

— Nu aveți niciodată legături cu femei?

— Nu sînt, firește, total lipsit de experiență. Doar împlinesc în curînd patruzeci de ani.

Martin Beck îl privi intens.

— Cînd simțiți nevoia unei companii feminine, obișnuiți să apelați la prostituate?

— Nu, niciodată.

— Puteți să numiți vreo femeie cu care ați avut o legătură, fie ea mai scurtă, fie mai lungă?

— Aș putea, dar nu vreau.

Martin Beck trase sertarul biroului cîțiva centimetri și privi înăuntru, în timp ce își plimba degetul arătător pe buza de jos.

— Ar fi bine dacă ați putea numi o asemenea femeie, spuse el cu un ton rău prevestitor.

— Cea al cărei nume îmi e cel mai la îndemînă, relația în care am fost cel mai... angajat, e... Da, e căsătorită acum și nu mai sîntem în legătură. Ar fi neplăcut pentru ea.

— Și totuși ar fi bine să știm numele ei, spuse Martin Beck fără să-și ridice privirea din sertar.

— Nu vreau să-i provoc vreo neplăcere.

— N-o să aibă nici o neplăcere. Cum se numește?

— Dacă puteți garanta... numele după căsătorie e Siv Lindberg. Dar vă rog realmente...

— Unde locuiește?

— Lidingö. Soțul ei e subinginer. Adresa n-o cunosc, parcă undeva în Bodal.

Martin Beck aruncă o ultimă privire fotografiei cu femeia din Växjo. Apoi împinse înapoi sertarul și spuse:

— Mulţumesc. Îmi pare rău că trebuie să pun întrebări de felul ăsta dar, din păcate, ţine de profesia noastră.

Melander intră în cameră şi se aşeză la masa sa.

— Pot să vă rog să aşteptaţi două minute, spuse Martin Beck.

În biroul de la etajul de jos casetofonul tocmai reproducea ultima replică a interogatoriului. Martin Beck stătea sprijinit cu spatele de zid şi asculta.

— *Vreţi să beţi ceva?*

— *Nu, mulţumesc, nu mi-e sete.*

Prefectul fu primul care rupse tăcerea.

— Ei?

— Daţi-i drumul.

Prefectul privi în tavan, Kollberg în podea, iar Ahlberg îl fixă pe Martin Beck.

— Nu l-ai presat cine ştie ce, spuse prefectul. N-a fost un interogatoriu prea lung.

— Nu.

— Dacă îl reţinem..., începu prefectul.

— Atunci trebuie să-i dau drumul pe joi, continuă Hammar.

— Nu e, deci, cazul.

— Nu, răspunse Hammar.

Martin Beck aprobă din cap. Ieşi din încăpere şi, urcînd treptele, simţi din nou gheara în partea stîngă a pieptului.

Melander şi bărbatul pe nume Folke Bengtsson nu păreau să se fi mişcat de la locurile lor de cînd îi părăsise. Nici un semn că ar fi schimbat măcar cea mai banală replică.

— Îmi pare rău că am fost nevoiţi să vă deranjăm. Doriţi să chemăm o maşină să vă ducă acasă?

— Iau metroul, mulţumesc.

— Poate că e chiar mai rapid.

— Da, într-adevăr.

Martin Beck îl însoţi pînă la parter, conform uzanţelor.

— La revedere atunci.

— La revedere.

O strîngere de mînă obişnuită.

Pe Kollberg şi Ahlberg îi regăsi în biroul de la etaj zgîindu-se la casetofon.

— Continuăm să-l ţinem sub observaţie? întrebă Kollberg.

— Nu.

— Crezi că e el? întrebă Ahlberg.

Martin Beck stătea în mijlocul camerei privindu-şi mîna dreaptă, cea abia strînsă de Folke Bengtsson.

— Da, el e. Fireşte că el e.

Capitolul 24

Casa semăna în linii mari cu cea în care locuia el însuşi, în Bagarmossen. Scara şi coridoarele sărăcăcioase, cu plăcuţe standard pe uşi, indicînd numele locatarilor, şi cu orificiile pentru aruncat gunoiul la jumătatea scărilor, între etaje. Clădirea era situată pe Fregattvägen, la Bodal, şi pînă acolo fusese nevoit să ia trenul de Lidingö.

Momentul vizitei era ales cu grijă. La unu şi jumătate funcţionarii suedezi sînt la birou, iar eventualii copii mici dorm de după-amiază. Doamna casei ascultă şlagăre la radio şi bea cafea îndulcită cu zaharină.

Femeia care îi deschise era scundă, blondă şi cu ochii albaştri. Avea aproape treizeci de ani şi era destul de dulce. Ţinea mîna strînsă pe clanţă, parcă pregătită ca la nevoie să închidă uşa la loc.

— Poliţia? S-a întîmplat ceva? Soţul meu... Pe chip îi apăru brusc spaima. Deşi asta îi întărea parcă drăgălăşenia, gîndi Martin Beck. Îşi arătă legitimaţia şi gestul avu darul s-o liniştească.

— Nu înţeleg în ce fel vă pot ajuta eu, dar, oricum, poftiţi înăuntru...

Mobilierul era impersonal, destul de banal, însă plăcut. Priveliştea era însă formidabilă. De la fereastră se putea vedea canalul şi pe el două nave care tractau un altul, mai mare, spre chei. Ar fi dat orice pentru un schimb de apartamente, gîndi Martin Beck.

— Aveţi copii? întrebă el pentru a destinde atmosfera.

— Da, o fetiţă de zece luni. Abia am culcat-o.

Martin scoase fotografiile din buzunar.

— Îl cunoaşteţi pe bărbatul acesta?

Ea roși imediat, îi evită privirea și dădu din cap nesigură.
— Da..., l-am cunoscut. Dar, dar asta a fost cu cîțiva ani în urmă. A făcut ceva rău?
Martin Beck nu răspunse imediat.
— Vedeți, continuă atunci femeia, e îngrozitor de neplăcut. Soțul meu...
— Haideți să ne așezăm, spuse Martin Beck. Dacă permiteți.
— Da, da, sigur.
Ea se așeză pe marginea canapelei, într-o vădită stare de încordare.
— Nu e deloc cazul să fiți îngrijorată. Lucrurile stau cam așa: bărbatul din fotografie prezintă pentru noi importanță ca martor. Treaba nu are nici o legătură cu dumneavoastră, dar e util pentru noi să aflăm cîte ceva despre caracterul lui în general. Și asta de la cineva care l-a cunoscut foarte bine.
Asta nu păru însă s-o liniștească cine știe ce.
— E îngrozitor de neplăcut, spuse ea. Soțul meu, înțelegeți, sîntem căsătoriți de aproape doi ani și el nu știe nimic... despre Folke, eu nu i-am povestit, despre bărbatul din fotografie, vreau să spun, înțelegeți, deși ar trebui să știe că am fost cu altcineva înainte...
Se zăpăcise cu totul și fața îi ardea.
— Noi, știți, nu vorbim despre astfel de lucruri.
— Puteți fi absolut liniștită. Vă rog doar să răspundeți la cîteva întrebări. Soțul dumneavoastră nu va afla ceea ce îmi povestiți. Nici el, nici altcineva. Nici o persoană care vă cunoaște.
Ea dădu din cap, dar continuă, încăpățînată, să privească în lateral.
— Îl cunoașteți deci pe Folke Bengtsson?
— Da.
— Cînd și unde l-ați întîlnit?
— Eu... ne-am întîlnit cu patru ani și mai bine în urmă, într-un loc, la o firmă, eram colegi de muncă.
— La firma de transporturi Eriksson?
— Da, eu lucram acolo, la casă.
— Și ați avut o relație cu el?
Ea aprobă cu capul întors încă într-o parte.
— Cît timp?

— Un an, spuse ea foarte încet.
— Ați fost fericiți împreună?
Ea îi aruncă o privire scurtă, nesigură, apoi făcu un gest de neputință cu mîinile.
Martin Beck privi peste umărul ei pe fereastră, spre cerul de iarnă cenușiu și trist.
— Cum a început?
— Da, noi... ne întîlneam în fiecare zi și am început să mergem împreună la o cafea, în pauză, și apoi la prînz. Și... da, m-a condus acasă de cîteva ori.
— Unde locuiați?
— În cartierul Vasastan, în apropiere de Upplandsgatan.
— Singură?
— Oh, nu, locuiam la părinți încă.
— A urcat vreodată la dumneavoastră?
Răspunsul, negativ, fu dat printr-o mișcare energică din cap. Continua să-i evite privirea.
— Ce s-a întîmplat după aceea?
— M-a invitat la film de cîteva ori. Și apoi... da, apoi m-a invitat la cină.
— Acasă la el?
— Nu, nu de la început.
— Cînd?
— În octombrie.
— Cît timp ați avut deci o astfel de relație?
— Cîteva luni.
— Și după aceea ați trecut la o adevărată relație?
O vreme nu răspunse nimic. În cele din urmă îl întrebă:
— Trebuie neapărat să răspund la asta?
— Da, e important. Și e bine s-o faceți acum și aici. Scăpați în felul ăsta de multe neplăceri.
— Ce vreți să știți?
— Ați avut o relație intimă cu el?
Ea aprobă printr-o mișcare de cap.
— Cînd a început? Prima dată cînd ați mers la el?
— Oh, nu, poate... poate a patra sau a cincea. A cincea, cred.
— Și apoi s-a repetat?
Îl privi neajutorată.
— Cît de des?
— Nu foarte des, cred.
— Dar de fiecare dată cînd mergeați la el?

— Oh, nu, absolut nu.
— Ce obişnuiaţi să faceţi cînd eraţi împreună?
— Păi... orice, mîncam ceva, vorbeam, ne uitam la TV sau la peşti.
— La peşti?
— Avea un acvariu mare.
Martin Beck trase adînc aer în piept.
— Vă făcea să vă simţiţi fericită?
— Eu...
— Încercaţi să răspundeţi.
— Puneţi nişte... nişte întrebări aşa de grele. Da, cred că da.
— Era brutal cu dumneavoastră?
— Nu înţeleg.
— Cînd eraţi împreună, vă lovea?
— Oh, nu.
— V-a făcut vreodată rău în vreun fel?
— Nu.
— Niciodată?
— Nu, niciodată. De ce s-o fi făcut?
— Aţi vorbit vreodată despre o posibilă căsătorie şi un trai împreună?
— Nu.
— De ce nu?
— El n-a zis niciodată nimic de genul ăsta.
— Nu v-a fost frică că puteţi rămîne gravidă?
— Ba da. Dar eram aşa de atenţi...
Martin Beck reuşi să nu-şi întoarcă privirea de la ea chiar şi după acest schimb de replici. Femeia din faţa lui stătea în continuare pe marginea canapelei, dreaptă, cu genunchii lipiţi şi muşchii picioarelor încordaţi. Nu numai faţa îi era acum roşie, dar şi pielea gîtului, şi umerii, atît cît se putea vedea din ei. Pe gît i se vedea un şir de picături fine de transpiraţie.
Continuă şirul întrebărilor.
— Cum era ca bărbat? Din punct de vedere sexual?
Întrebarea o năuci complet. Îşi mişca acum mîinile pradă unei mari nelinişti. În cele din urmă spuse:
— Drăguţ.
— Ce înţelegeţi prin asta?
— El... vreau să spun, cred că el avea nevoie de multă afecţiune. Şi eu, şi eu sînt la fel.

Deşi stătea la mai puţin de jumătate de metru de ea trebui să facă eforturi pentru a-i auzi răspunsul.
— Îl iubeaţi?
— Cred că da.
— Vă satisfăcea?
— Nu ştiu.
— De ce aţi rupt legătura?
— Nu ştiu. Aşa a fost.
— Încă un lucru la care o să vă rog să răspundeţi. Cînd aveaţi momente de intimitate, era el cel care lua iniţiativa?
— Da... ce vreţi să spun... da, cred că da, dar aşa e normal, nu? Şi, sigur, eu participam.
— De cîte ori aţi făcut dragoste?
— De cinci ori, şopti ea.
Martin Beck rămase neclintit, privind-o. Ar fi vrut s-o mai întrebe: Acesta a fost primul bărbat din viaţa dumneavoastră? Obişnuiaţi să vă dezbrăcaţi de tot înainte de a vă băga în pat? Stingeaţi lumina? Ce făcea el cînd...
— La revedere, spuse şi se ridică. Îmi cer scuze pentru deranj.
Închise singur uşa în urma sa. Ultimele cuvinte care mai străbătură pînă la el fuseseră:
— Scuzaţi-mă, eu sînt cam ruşinoasă.
Martin Beck se plimba înainte şi înapoi, pe peron, prin ninsoare, aşteptînd trenul. Îşi ţinea mîinile în buzunarele pardesiului şi mişca rotund din umeri. Fluiera fals şi absent.
Ştia acum, în sfîrşit, cum avea să procedeze.

Capitolul 25

Hammar desena Moşi Crăciuni pe hîrtia de sugativă în timp ce-l asculta. Era un semn bun. La un moment dat îl întrerupse:
— Şi unde o să găseşti femeia asta?
— Va fi cineva de la noi din poliţie.
— Mai întîi găseşte-o.

Zece minute mai tîrziu Kollberg îl întrebă, în stilul lui, exact același lucru:

— Și gagica de unde o iei?

— Păi tu sau eu, cine și-a petrecut optsprezece ani agățînd, așezat cu fundul pe toate birourile posibile din secție?

— Nu merge aici cu oricine.

— Nimeni nu cunoaște trupa mai bine ca tine.

— Cum am mai zis, eu pot să dau un tur de orizont.

— Exact.

Melander, deși părea cu totul neinteresat, fără să se întoarcă spre ei și fără măcar să-și scoată pipa din gură, spuse:

— Vibeke Amdal locuiește la Toldbodgade. Are cincizeci și nouă de ani și e văduvă după un fabricant. Nu-și aduce aminte s-o fi văzut pe Roseanna McGraw altfel decît în fotografia pe care a făcut-o la Riddarholmen. Karin Larsson a fugit de pe vas la Rotterdam. Dar poliția olandeză susține că nu s-ar mai afla acolo. Probabil că a luat un alt vas, dîndu-și o identitate falsă.

— Un vas străin, se înțelege, spuse Kollberg. Poate să ne ia un an pînă dăm de ea. Dacă nu cinci. Și oricum nu va spune nimic. Kafka ți-a răspuns?

— Încă nu.

Martin Beck coborî la el și sună la Motala.

— Da, spuse Ahlberg calm. E probabil singura noastră șansă. Dar unde găsești fata?

— În cadrul poliției. La voi, spre exemplu.

— Nu, asta care lucrează la noi nu se potrivește cu rolul.

Martin Beck puse receptorul în furcă. Dar soneria telefonului îl făcu să-l ridice din nou. Era un tip de la patrula civilă din Klara.

— Am făcut exact cum ai spus.

— Și?

— Tipul pare sigur pe el, dar crede-mă, e în alertă. E vigilent, se întoarce în urmă, se oprește des. Ar fi greu să-l urmărim fără să-și dea seama.

— E posibil să fi recunoscut pe vreunul din ai voștri?

— Nu, am folosit trei oameni și nu l-am urmărit practic, am avut puncte fixe în drumul lui. Apoi e, totuși, munca noastră să nu putem fi reperați așa ușor. Mai pot face ceva pentru tine?

— Pentru moment, nu.

Următorul apel fu cel din partea băieților de la districtul Adolf Fredrik.

— Aici e Hansson de la cinci. Am fost cu ochii pe el cînd a trecut pe Bråvallagatan atît azi de dimineață cît și acum, cînd mergea spre casă.

— Cum se comporta?

— Calm, dar mi s-a părut că era oarecum în gardă.

— El n-a băgat nimic de seamă?

— Nici vorbă. Dimineață eram în mașină, iar acum era foarte aglomerată zona. Singura dată cînd m-am apropiat de el a fost adineaori, lîngă chioșcul de ziare de la Sankt Eriksplan. Eram cu doi oameni în urma lui la coadă.

— Ce-a cumpărat?

— Ziare.

— Ce ziare?

— Un teanc. Toate cele patru ziare de dimineață și ambele foi de seară.

Ciocănitoarea lui Melander se auzi la ușă. Apoi capul acestuia se ivi în prag.

— Mă gîndeam s-o întind?! E O.K.? Trebuie să iau ceva cadouri de Crăciun.

Martin Beck aprobă din cap în timp ce închidea telefonul. Apoi gîndi: Doamne, cadourile de Crăciun, ce m-am zăpăcit.

Plecă acasă tîrziu, dar tot nu reuși să scape de aglomerație. Șuvoiul de oameni în căutare de cadouri pentru sărbători era interminabil și magazinele țineau deschis mai tîrziu ca de obicei.

Acasă nevastă-sa îi spuse că pare absent, dar el n-o asculta, așa că îi scăpă remarca ei.

La cafeaua de dimineață, a doua zi, îl întrebă:

— Ești liber între Crăciun și Anul Nou?

Atît.

Pînă la patru și un sfert nu se întîmplă nimic semnificativ. Atunci se auzi Kollberg bubuind la ușă.

— Cred că am găsit fata care ne trebuie!

— E de-a noastră?

— Lucrează la secția de pe Bergsgatan. Vine aici la nouă și jumătate mîine dimineață. Dacă ne înțelegem cu ea, Hammar poate să aranjeze detașarea imediat.

— Cum arată?

— Mie mi s-a părut că într-un fel seamănă cu Roseanna. E ceva mai solidă, mai drăguță și, probabil, mai isteață.
— Știe ceva meserie?
— E la noi de cîțiva ani. O păpușă drăguță și de treabă. Sănătoasă și puternică.
— Cît de bine o cunoști?
— Deloc.
— Nu e căsătorită?
Din buzunarul lui Kollberg apăru o hîrtie bătută la mașină.
— Aici ai tot ce-ți trebuie. Acum o întind. N-am cumpărat încă darurile pentru Crăciun.
Daruri de Crăciun, gîndi Martin Beck din nou și își privi ceasul. Patru și jumătate. O asociație de idei îl făcu să ridice telefonul și s-o sune pe femeia de la Bodal.
— Ah, dumneavoastră sînteți. Vă rog...
— Deranjez?
— Nu, nu de data asta... Soțul meu vine abia la șase fără un sfert.
— Doar o simplă întrebare. I-ați făcut vreodată bărbatului despre care am discutat ieri vreun cadou? Are vreo amintire de la dumneavoastră?
— Nu, cadouri nu. Niciodată nu ne-am făcut cadouri. Înțelegeți...
— Era zgîrcit?
— Era econom, aș spune mai degrabă. Și eu sînt așa. Singura...
Tăcere. Aproape o auzi cum roșește.
— Ce i-ați dat, totuși?
— O... o amuletă mică... sau un breloc..., un lucru mic, ieftin...
— Cînd i l-ați dat?
— Cînd ne-am despărțit... El l-a vrut... îl purtam mereu la mine.
— Vi l-a luat?
— Oh, nu, i l-am dat cu plăcere. O amintire e întotdeauna... chiar dacă... în pofida, vreau să spun...
— Mulțumesc mult. La revedere.
Îl sună pe Ahlberg.
— Am vorbit cu Larsson și cu inspectorul, spuse acesta. Prefectul e bolnav.
— Ce-au spus?

— O.K. Înțeleg și ei că altă metodă nu există. Nu e o treabă prea ortodoxă, dar...
— Nu e prima dată cînd aplicăm metoda asta chiar aici în Suedia. Dar ceea ce vreau să îți propun acum e cu atît mai puțin ortodox.
— Sună bine.
— Lasă să se scurgă o informație către presă cum că sîntem pe cale să rezolvăm cazul.
— Acum?
— Da, imediat. Astăzi. Înțelegi ce vreau?
— Da, să zicem că criminalul e un străin, spre exemplu.
— Exact. Cam așa să sune: O persoană urmărită de multă vreme prin Interpol pare să aibă legătură cu asasinarea Roseannei McGraw. Poliția americană a operat deja arestarea.
— Și noi am știut dintotdeauna că criminalul nu e suedez.
— Da, de exemplu. Principalul e să te miști repede.
— Pricep.
— Apoi e cel mai bine să vii încoace.
— Imediat?
— Cît de repede.
Un curier intră în încăpere. Martin Beck își sprijini receptorul între umărul stîng și obraz și deschise apoi plicul telegramei. Era de la Kafka.
— Ce zice? întrebă Ahlberg.
— Trei cuvinte: Întinde o capcană.

Capitolul 26

Sergentul-major Sonja Hansson aducea într-adevăr cu Roseanna McGraw. Kollberg avusese dreptate.
Stătea în scaunul oferit de Martin Beck de cealaltă parte a biroului ținîndu-și mîinile împreunate în față și îl privea calm, cu ochii ei cenușii. Părul ei închis la culoare era pieptănat într-o coafură ca de paj și bretonul îi cădea ușor peste sprînceana stîngă. Chipul îi era sănătos și deschis și nu părea să folosească farduri. Arăta de cel mult

douăzeci de ani, dar Martin Beck știa că are douăzeci și cinci.

— Mai întîi de toate vreau să înțelegi că misiunea de care îți voi vorbi nu e obligatorie. Poți deci foarte bine s-o refuzi. Noi ne-am gîndit să te rugăm s-o accepți fiindcă ai șansele cele mai mari s-o duci la bun sfîrșit. Mai întîi de toate datorită înfățișării tale.

Fata din fața lui își dădu bretonul într-o parte printr-o mișcare de cap și îl privi apoi întrebător.

— Mai apoi ai avantajul că locuiești în centru și nu ești căsătorită și nici nu trăiești, ca să zic așa, cu nimeni. Nu?

Sonja Hansson aprobă din cap.

— Sper să vă pot ajuta, spuse. Dar care e secretul cu înfățișarea mea?

— Îți aduci aminte de Roseanna McGraw, fata aceea din America, pe care am găsit-o asasinată pe canalul Göta în vară?

— Dacă îmi aduc aminte? Întrucît lucrez la secția care se ocupă de dispariții de femei, am avut o vreme de-a face chiar cu cazul ăsta.

— Știu cine e criminalul și pot să-ți spun că locuiește aici în oraș. L-am și interogat. Recunoaște că a fost la bordul vasului în zilele acelea și că a cunoscut-o personal pe fată, dar spune că nici măcar n-a auzit după aceea vorbindu-se de crimă.

— Nu e cam greu de crezut? Adică, s-a scris totuși atît de mult despre asta.

— Zice că nu citește ziarele. N-am ajuns la nici un rezultat, pare întru totul cinstit și răspunde deschis la toate întrebările. N-am putut deci să-l reținem și nici nu-l mai urmărim. Singura noastră șansă e să repete gestul și aici începe rolul tău. Dacă vrei și dacă crezi că te descurci. Trebuie să fii următoarea victimă.

— Ce plăcut, spuse Sonja Hansson și căută în buzunarul jachetei o țigară.

— Arăți oarecum cu Roseanna și de asta am vrea să fii un fel de momeală. Totul ar trebui să decurgă cam așa: individul lucrează la recepția unei firme de transporturi pe Smålandsgatan. Mergi acolo și comanzi o mașină pentru o mutare. Flirtezi cu el și faci în așa fel ca să îi lași tele-

fonul și adresa. Trebuie să-l interesezi. După asta n-avem decît să așteptăm și să sperăm.

— L-ați avut la interogatoriu; nu cumva e pus în gardă?

— Am dat presei cîteva informații false, care vor avea darul să-l liniștească.

— O să joc deci rolul vampei. Cum dracu' o să fac asta? Și dacă reușesc?

— Nu e cazul să-ți fie frică. Vom fi mereu în apropierea ta. Dar mai întîi trebuie să știi totul despre cazul ăsta. Citește tot materialul pe care îl avem. E important. După aceea va trebui să fii Roseanna McGraw. Să semeni cu ea, vreau să spun.

— E drept că am jucat teatru la școală, dar cele mai multe roluri erau de îngeraș sau de ciupercuță.

— Eh, mă rog. O să te descurci cu siguranță.

Martin Beck tăcu preț de cîteva clipe. Apoi adăugă:

— E singura noastră șansă. Are nevoie de un impuls și trebuie să i-l dăm.

— O.K., o să încerc. Sper să reușesc. Ușor, însă, n-o să fie.

— Acum trebuie să treci o dată prin tot materialul: rapoarte, filme, înregistrări făcute la interogatorii, scrisori și fotografii. Apoi stăm din nou de vorbă.

— Acum trebuie să fac toate astea?

— Da, astăzi. Hammar aranjează cu cei de la Bergsgatan să te transfere pînă terminăm cazul ăsta. Și încă ceva. Trebuie să vedem cum arată apartamentul tău. Și apoi să facem și dubluri la chei. În rest, vorbim mai tîrziu.

Zece minute după aceea o conduse în biroul lui Kollberg și al lui Melander. Fata se așeză, sprijinindu-se cu coatele pe masă, și se apucă să citească primul raport.

După-amiază sosi și Ahlberg de la Motala. Abia apucase să se așeze jos, cînd Kollberg se năpusti în birou și îl bătu pe umeri în așa fel încît acesta fu gata să cadă din scaun.

— Gunnar pleacă înapoi mîine, spuse Martin Beck. Ar trebui să îl vadă puțin pe Bengtsson pînă atunci.

— Trebuie să fim foarte precauți, răspunse Kollberg.

— Bine, dar pe mine nu mă cunoaște, zise Ahlberg.

— Îl prindem cînd iese de la serviciu, spuse Kollberg, însă trebuie să plecăm imediat. Toți stockholmezii, plus

jumătate din restul populației țării, sînt la vînătoare de cadouri pentru Crăciun.

Ahlberg pocni din degete și se lovi cu palma peste frunte.

— Cadourile de Crăciun. Am uitat cu totul.

— Și eu, zise Martin Beck. Adică mi-am adus aminte de mai multe ori, dar n-am ajuns niciodată să le cumpăr.

Traficul era îngrozitor de aglomerat. La cinci fără două minute îl lăsară pe Ahlberg la Normalmstorg, văzîndu-l imediat cum dispare în furnicarul de oameni de pe Smålandsgatan.

Kollberg și Martin Beck parcară în față la restaurantul Berns și rămaseră în mașină așteptînd. După douăzeci și cinci de minute Ahlberg urcă din nou în spate.

— Sigur e tipul din film. A luat autobuzul 56.

— Pînă la Sankt Eriksplan. După aceea își cumpără lapte, unt și pîine și merge pe jos pînă acasă. Mănîncă, se uită la televizor și apoi trage la aghioase. Unde să vă las?

— Aici. Acum avem ocazia să achiziționăm mult discutatele cadouri de Crăciun.

O oră mai tîrziu, la raionul de jucării, Martin Beck spuse:

— Kollberg n-a avut dreptate. Și cealaltă jumătate a populației e tot aici.

Le luă aproape trei ore să cumpere ce aveau de cumpărat și încă una să ajungă în Bagarmossen.

În ziua următoare Ahlberg avea s-o vadă pentru prima dată pe femeia care avea să joace rolul de momeală. Deocamdată însă aceasta se lupta doar cu imensul material strîns în legătură cu cazul Roseanna McGraw.

În timpul serii Ahlberg plecă la Motala. Rămaseră înțeleși să pună în aplicare planul după Anul Nou.

Capitolul 27

Crăciunul fu cenușiu și trist în acel an. Cel care purta numele de Folke Bengtsson petrecu sărbătorile cu maică-sa, la Södertälje. Martin Beck se gîndi neîncetat la el, pînă și la biserică în timpul slujbei, ba chiar și atunci cînd

nădușea din greu în spatele măștii de Moș Crăciun. Kollberg mîncă prea mult și zăcu apoi trei zile la spital, la Södersjukhuset.

Ahlberg sună a doua zi de Crăciun, într-o stare de euforie bahică.

Ziarele conțineau cîteva articole despre crima de pe canal. Pe un singur șpalt se lăsa cititorului a înțelege că soluționarea cazului avea în cele din urmă să se producă în SUA și că poliția suedeză renunțase la cercetări.

Crima „tradițională“ din timpul sărbătorilor de iarnă se petrecu la Göteborg în acel an și cazul fu rezolvat în mai puțin de douăzeci și patru de ore. Kafka le trimise o felicitare colosală, mov și respingătoare, reprezentînd un cerb în fața unui apus de soare. Ahlberg fu avansat.

Ziua de șapte ianuarie arăta ca orice zi de șapte ianuarie. Pe străzi o mulțime de oameni înghețați și lefteri. Sezonul de ieftiniri la mărfurile de sezon începuse, dar magazinele erau încă goale. Pe lîngă asta, vremea era cețoasă și rece.

Șapte ianuarie fu ziua Z.

În timpul dimineții Hammar inspectă trupele, după care întrebă:

— Cît timp va dura acest experiment?

— Pînă reușește, răspunse Ahlberg.

— Zici tu, care ești aici detașat.

Hammar se gîndi la ceea ce putea să intervină în timpul experimentului. Martin Beck și Kollberg puteau să fie chemați la ordin în vreun alt caz, Melander și Stenström care, cel puțin la început, vor lucra numai cu treaba asta, dar mai tîrziu... Și plus de asta nu va dura mult pînă cînd cei de la secția a treia vor începe să mîrîie cum că fata detașată de la ei a cam uitat unde îi e casa. Și totuși nu le spuse decît:

— Succes, copii!

Ceva mai tîrziu, în biroul lui Martin Beck nu mai rămase decît Sonja Hansson. Era răcită și stătea pe scaun smiorcăindu-se. Martin Beck se uită la ea. Purta un taior cenușiu, peste o pereche de colanți negri băgați în cizme.

— Așa te gîndești să apari acolo? întrebă el mofluz.

— Nu, mă duc acasă să mă schimb mai întîi. Dar țin să subliniez că 3 iulie a fost vara și acuma e iarnă. Și cred că

ar cam bate la ochi să dau buzna în biroul firmei de transport cu ochelarii de soare pe nas și în bikini și să le cer o mutare de mobilier.

— Fă cum vrei. De bază e să înțelegi scopul pe care-l urmărim.

Tăcu o vreme, apoi adăugă cu voce scăzută:

— Asta în ideea că eu însumi l-am înțeles.

Femeia îl privi ușor mirată. Într-un tîrziu spuse:

— Cred că înțeleg. Am citit fiecare cuvînt scris despre fata aceea o dată, și încă o dată, și încă o dată. Filmul l-am văzut de cel puțin zece ori. Mi-am ales haine potrivite și am exersat în fața oglinzii ore în șir. Deși de-a gata, de la natură, n-am primit aproape nimic: eu și ea sîntem două caractere total diferite. Și apoi obiceiurile ei... eu n-am trăit ca ea și n-o voi face niciodată. Am să fac însă tot ce îmi stă în puteri.

— Bun, zise Martin Beck.

Fata din fața lui îi părea uneori greu de înțeles. În fond singurul lucru pe care îl știa despre ea era că avea o fetiță de cinci ani care locuia la țară, la părinți și că nu fusese probabil niciodată căsătorită. Dar în ciuda faptului că nu ajunsese s-o cunoască mai bine, îi plăcea. Era adevărată și inteligentă și ținea la munca ei. Și asta nu era puțin.

La ora patru după-amiaza îi auzi din nou vocea la telefon.

— Am fost acolo. Și apoi am venit direct acasă, sper că n-ai nimic împotrivă.

— Cum a mers?

— Bine, cred. În limita așteptărilor. Îmi aduc biroul mîine.

— Ce părere și-a făcut despre tine?

— Nu știu. Mi s-a părut că se aprinde puțin. Greu de spus cînd nu știi cum reacționează în mod obișnuit.

— A fost greu?

— Cinstit vorbind, nu. Mi s-a părut un tip drăguț. E și destul de bine în felul lui. Ești sigur că e tipul pe care îl cauți? Nu fiindcă aș avea cine știe ce experiență în materie de criminali în postura de parteneri, dar mi-e greu să mi-l imaginez omorînd-o pe Roseanna.

— Sînt sigur că el e. Ce ți-a spus? I-ai dat numărul tău de telefon?

— Da, și-a notat adresa și telefonul pe un bilet. Și i-am spus că am interfon, dar că nu răspund dacă nu aștept pe cineva în mod expres. De asta e mai bine să fiu sunată la telefon înainte. Altminteri nu e prea vorbăreț.

— Ați fost singuri în birou?

— Da. Era o tanti grasă de cealaltă parte a unui ghișeu, dar nu putea să ne audă. Știu asta fiindcă a vorbit la telefon și eu n-o puteam auzi.

— Ai avut ocazia să vorbești cu el și despre altceva decît despre mutarea biroului?

— Da, eu am spus că vremea e urîtă și el a zis „brrr, chiar că da". Apoi am spus că mă simt bine acum că au trecut sărbătorile și el a zis că așa e. Cînd ești singură, ca mine, am zis eu atunci, te simți bine să știi că s-au dus sărbătorile.

— Și el ce-a zis atunci?

— Că și el e singur și Crăciunul i se pare de aceea trist, deși obișnuiește să îl petreacă împreună cu maică-sa.

— Sună bine. Ați mai vorbit și despre altceva?

— Nu, nu cred.

O clipă în receptor nu se auzi nici un sunet. Apoi Sonja spuse:

— Ba da, a mai fost ceva, l-am rugat să îmi scrie adresa și telefonul firmei pe o hîrtie ca să mă scutească de efortul de a răsfoi cartea de telefon. Mi-a dat o carte de vizită tipărită.

— Și după asta ai plecat?

— Da, nu mai aveam nici un motiv s-o lungesc, dar la plecare m-am mișcat cît de lent posibil. Îmi descheiasem mantoul cu totul ca să îmi pot pune în valoare helanca foarte strînsă pe corp. Ah, apropo, i-am mai zis că dacă nu pot să aducă biroul decît seara tîrziu, nu face nimic, sînt acasă serile și aștept telefonul. Dar mi-a răspuns că biroul o să fie adus în cursul dimineții.

— Frumos. Auzi, ne gîndeam ca mîine să facem o repetiție. Noi o să fim la secția de poliție la Klara, iar Stenström, în rolul lui Bengtsson, o să te sune. Răspunzi, mă suni după asta la Klara, venim la tine acasă și îl așteptăm pe Stenström. Pricepi?

— Da. Te sun deci imediat ce primesc telefonul de la Stenström. Cam la ce oră o să se întîmple asta?

— Nu-ți spun. Nici Bengtsson nu-ți va spune, nu-i așa?
— Ba da. Auzi, Martin...
— Da.
— Tipul ăsta e în felul lui atrăgător. Nu e nici respingător, nici țăcănit. Deși... sigur, și Roseanna probabil că a crezut cam același lucru.
Sala de oaspeți a secției a patra, de pe Regeringsgatan, era îngrijită și curată, dar posibilitățile de petrecere a timpului liber erau foarte reduse.
Ceasul arăta opt și cîteva minute și Martin Beck citise deja toate ziarele de cîte două ori. Mai puțin mica publicitate și paginile de sport. Ahlberg și Kollherg erau prinși de mai bine de două ore într-o partidă de șah, care îi obligase la tăcere, iar Strenström dormea cu gura deschisă într-un scaun lîngă ușă. Avea circumstanțe atenuante: lucrase la un alt caz în noaptea precedentă. Și în afară de asta rolul lui era de răufăcător, n-avea nevoie pentru asta să fie pe poziție.
Cînd și cînd polițiști în uniformă, de la trupele de ordine, care erau de gardă la secție, intrau în sală și se întindeau în fotolii în fața televizorului. Unii aruncau priviri curioase celor de la criminalistică.
La opt și zece Martin Beck îl trezi pe Stenström.
— Gata, îi dăm drumul.
Stenström se ridică, îndreptîndu-se spre telefon, și după ce ridică receptorul formă un număr.
— Bună, zise el. Pot să vin pînă la tine? Da? Bun.
Apoi se reîntoarse la scaunul său și continuă să moțăie.
Martin Beck își privi ceasul. Telefonul sună după exact cincizeci de secunde. Era cuplat pe o linie specială și trecut pe nota lor de plată. Nimeni altcineva nu avea voie să îl folosească.
— Aici Beck.
— Sînt Sonja. M-a sunat. Vine într-o jumătate de oră.
— S-a înțeles.
Închise.
— La treabă, băieți.
— E cazul să cedezi, spuse Ahlberg privind încă spre tabla de șah.
— Bine, ai unu zero, acceptă Kollberg.
Stenström deschise un ochi:

— Eu din ce direcție apar?
— Din care vrei.
Coborîră la mașină, care era parcată în curtea poliției. Era mașina personală a lui Kollberg și el fu cel care se urcă la volan. Cînd ieși din curte și intră pe Regeringsgatan, spuse:
— Locul din dulap e al meu!
— Nu, dragule, aia e treaba lui Ahlberg.
— De ce?
— Fiindcă e singurul care poate intra în casă fără riscul de a fi recunoscut.
Sonja Hansson locuia pe Runebergsgatan, la etajul doi, pe colț, înspre Eriksbergsplan.
Kollberg parcă lîngă Teatrul Mic. Se despărțiră imediat. Martin Beck traversă, intră în parc și se ascunse în apropiere de bustul lui Karl Staaf*. De acolo putea ține foarte bine sub observație și casa și piața de la Eriksberg, ca și multe dintre sectoarele importante ale străzilor dimprejur. Îl văzu pe Kollberg apărînd pe Runebergsgatan; mergea cu pas vioi, afișînd o nonșalanță demnă de invidiat. Ahlberg ținu drumul direct spre casa Sonjei, deschise poarta și intră. Ca un chiriaș obișnuit care se întoarce acasă. Patruzeci și cinci de secunde mai tîrziu, Ahlberg ar fi trebuit să fie deja, conform planului, în apartamentul Sonjei, iar Kollberg la postul său, sub arcada dinainte stabilită, pe Eriksbergsgatan. Martin Beck își opri cronometrul și citi timpul înregistrat: trecuseră cinci minute și zece secunde de cînd pusese jos receptorul după convorbirea cu Sonja Hansson.
Vremea era rece și umedă, așa că își ridică gulerul pardesiului, amenințînd în același timp un bețiv care încerca să cerșească țigări.
Stenström jucă rolul răufăcătorului cît putu de bine. Îi surprinse pe ceilalți venind cu douăsprezece minute mai devreme și, plus de asta, dintr-o direcție neașteptată. Se strecurase spre casa Sonjei dinspre parcul Eriksberg, apărînd brusc din spatele scărilor de piatră, și se ținuse o vreme în umbra unui grup de oameni ieșiți de la cinema.

* Karl Staaf – politician liberal, prim-ministru suedez la începutul acestui secol (n. tr.).

Martin Beck n-apucă să-l vadă decît în clipa cînd intra în casă.

Kollberg trecu și el cu bine examenul fiindcă reuși să ajungă în fața porții o dată cu Martin Beck.

Intrară împreună și încuiară în urma lor ușa dinspre interior, cea cu geam. Nici unul dintre ei nu scoase vreun cuvînt.

Kollberg o luă pe scări. Urma să se oprească la jumătate între etajul unu și doi și să aștepte acolo semnalul. Martin Beck încercă să cheme liftul, dar acesta nu răspunse la comandă. Fugi deci pe scări, trecînd pe lîngă Kollberg care-l privi mirat. Liftul se afla la etajul al doilea. Stenström îl scosese din funcțiune lăsînd ușa deschisă. În felul ăsta făcuse praf acea parte a planului care presupunea ca Martin Beck să ia liftul pînă la trei și să aștepte semnalul acolo, un etaj mai sus.

În apartament era în continuare liniște, însă Stenström mizase totul pe viteza de execuție, căci treizeci de secunde mai tîrziu se auziră strigăte înfundate și zgomote. Martin Beck avea cheia pregătită și, după alte zece secunde, se afla și el în dormitorul Sonjei.

Fata stătea pe pat. Stenström era în picioare, în mijlocul camerei, căscînd, în ciuda poziției incomode: Ahlberg îi ținea mîna dreaptă blocată la spate.

Martin Beck fluieră și Kollberg își făcu apariția în forță, precum locomotiva unui tren expres. Uși nu avusese, oricum, de deschis.

Martin Beck își frecă nasul privind spre fată.

– E bine, zise el.

Fata alesese stilul de joc realist, așa cum Beck sperase că va face. Era desculță și avea pe ea un chimono subțire cu mîneci scurte, care nu reușea să-i acopere genunchii. Ar fi putut să jure că pe dedesubt era goală.

– Îmi iau ceva pe mine și vă fac o cafea, zise ea.

Merseră în camera alăturată. Sonja veni și ea, aproape imediat, îmbrăcată în blugi și un tricou maro și încălțată cu sandale.

– Cheia mea face nazuri, spuse Ahlberg. Am învîrtit la ea sănătos pînă să intru.

– N-are a face, îi răspunse Martin Beck. Tu o să ai oricum suficient timp la dispoziție, nu ca noi.

– Te-am auzit pe scară, îi spuse Stenström. Ai intrat cînd ea mi-a deschis ușa.

– Se cer pantofi cu talpă de gumă, aruncă Kollberg.

– Deschide-i mai repede, îi spuse Martin Beck Sonjei.

– Locul din dulap pe O.K., Sonja, zise și Ahlberg. Te-am avut tot timpul în obiectiv.

– Da, dar data viitoare scoate cheia din ușa dulapului. Așa aveam un chef să te încui pe dinăuntru, că...

Atunci sună telefonul. Toți încremeniră.

Fata ridică receptorul.

– Da, alo... bună... nu în seara asta..., eh, o să fiu ocupată un timp... dacă am întîlnit un bărbat... da, într-un fel.

Cînd puse receptorul jos și ridică ochii spre ei înțelese că era cazul să-i liniștească.

– Nimic interesant, spuse ea.

Capitolul 28

Sonja Hansson era în baie și clătea niște rufe. După ce le stoarse și se îndreptă din spate, auzi telefonul sunînd în sufragerie. Alergă și ridică receptorul fără măcar să se șteargă pe mîini.

Era Bengtsson.

– Biroul e deja pe drum, spuse el. Mașina trebuie să ajungă într-un sfert de oră.

– Mulțumesc, foarte drăguț din partea dumneavoastră că m-ați sunat. Altfel nici n-aș fi deschis, cum v-am mai spus. Nu m-aș fi așteptat să sosească așa devreme. Să vin la sediul dumneavoastră să plătesc sau...

– Puteți să plătiți direct șoferului. Are chitanțierul cu el.

– Așa am să fac. Și încă o dată mulțumirile mele, domnule...

– Bengtsson. Sper ca doamna Hansson să fie mulțumită de serviciile noastre. Numai bine.

După ce Bengtsson închise, Sonja îl sună direct pe Martin Beck.

— Biroul meu sosește într-un sfert de oră. Tocmai m-a sunat tipul. Era cît pe-aci să n-aud telefonul. Nu mi-am dat seama niciodată înainte, dar din baie, cînd se scurge apa din cadă, poți să nu-l auzi.
— O vreme nu te mai spăla, spuse Martin Beck. Nu, serios vorbind, fii tot timpul lîngă telefon. Nu pleca nici în pod, nici la spălătorie, nicăieri.
— Bine, știu. Să mă duc la el imediat după ce vin oamenii cu mobila?
— Da, eu așa zic. Și după aceea sună-mă.
Martin Beck era la el în birou împreună cu Ahlberg și, imediat ce puse jos receptorul, fu întîmpinat de privirea întrebătoare a acestuia.
— Se duce la el peste o jumătate de oră, spuse Beck.
— Atunci n-avem altceva de făcut decît să așteptăm. E o dulce, îmi place de ea.
După două ore Ahlberg spuse îngrijorat:
— Sper că nu i s-a întîmplat nimic.
— Liniștește-te. Sună ea imediat.
Abia după o oră Sonja se făcu auzită:
— Ați așteptat cam mult, nu?
Martin Beck o întrebă morocănos:
— Ce s-a întîmplat?
— S-o iau de la început. Doi tipi de la firma de transporturi au adus biroul la douăzeci de minute după ce am vorbit cu tine. Le-am spus unde să-l pună aproape fără să mă uit la ei. După ce au plecat am descoperit că nu era biroul care trebuiau să-l aducă. Am coborît deci în oraș ca să fac reclamația.
— A durat cam mult.
— Da, cînd am ajuns acolo avea un client. Am așteptat în picioare lîngă gemulețul lui și mi s-a părut că, după ce a dat cu ochii de mine, a încercat să-și grăbească clientul. A fost realmente afectat de greșeala făcută și a tot încercat să se scuze, dar i-am spus că nu e firma lor de vină. Ne-am tot contrazis în politețuri pînă era să ne certăm. Apoi a ieșit din birou de la el ca să vadă dacă găsește vreo mașină liberă pentru seara asta.
— Și?
— N-a găsit. Dar mi-a promis, oricum, că mîine dimineața vor aduce mobila care trebuie. A mai spus că el ar fi venit și personal cu biroul și atunci i-am răspuns că ar fi fost un deranj prea mare dar, sigur, ar fi fost foarte drăguț s-o facă.

— Aha. Și după asta ai plecat?
— Nu. Am mai stat.
— Și el, cum era, scotea vreo vorbă?
— Da, doar că părea cam timid.
— Despre ce ați vorbit?
— Despre circulația îngrozitor de aglomerată din oraș, despre viața în Stockholm, care era mult mai plăcută pe vremuri. Și atunci am spus că ăsta nu e un oraș în care să trăiești singur. A fost de acord, deși a spus că, de altminteri, lui îi place singurătatea.
— Părea încîntat de discuția cu tine?
— Cred că da. Dar n-am putut s-o lungesc la infinit, nu? Mi-a mai spus că îi place să meargă la film, dar că, altfel, iese destul de puțin din casă. După asta am plecat. M-a condus pînă la ușă și a fost extrem de politicos. Acum ce urmează?
— Nimic. Așteptăm doar.
Două zile mai tîrziu Sonja Hansson merse din nou la firma de transporturi expres.
— Am trecut doar ca să vă mulțumesc, biroul meu a ajuns acasă în stare bună. Îmi pare rău că v-am dat atît de mult de furcă.
— Nici un deranj, îi răspunse Folke Bengtsson. Doamna Hansson e oricînd binevenită. Îi stau cu plăcere la dispoziție.
După asta în încăpere intrase un bărbat care părea să fie șeful lui Bengtsson, așa că discuția se întrerupse. Cînd părăsise camera Sonja simțise cum Bengtsson o urmărea cu privirea de la distanță. Se întoarsese și-l privise și ea.
După încă o săptămînă cenușie experiența se repetă. Motivul ales era legat tot de asigurarea unui transport. Ea abia se mutase pe Runebergsgatan și de asta trebuia, nu-i așa, să continue cu achiziționarea de mobile și lucruri de tot felul.
După încă cinci zile se duse din nou la el. Era ora cinci după-amiaza și, cum din întîmplare avusese drum pe acolo, intrase.

După această nouă vizită, atunci cînd îl sună pe Martin Beck, Sonja păru descurajată.

— Nu mai reacționează? întrebă Beck.

— Nu cine știe ce. Eu nu cred că e el.

— De ce nu?

— Pare un tip timid și puțin neinteresant, atît. I-am făcut și invitații directe și tot degeaba. Din zece bărbați, șapte ar fi urlat ca lupii în fața ușii mele încă de acum o săptămînă. Puterea mea de seducție e zero pentru el. Ce să mai fac?

— Să continui.

— Ar trebui poate să găsiți pe cineva mai potrivit.

— Continuă.

Să continue. Dar pînă cînd? Cu fiecare zi care se scurgea privirea lui Hammar devenea mai întrebătoare, iar chipul de care Martin Beck se izbea în fiecare dimineață în oglindă era din ce în ce mai palid.

Acele ceasului electric de perete din sala de la Klara alergară în gol pe cadran timp de încă trei zile și trei nopți. Trecuseră deja trei săptămîni de la repetiția generală. Planul fusese cizelat în amănunt, dar nimic nu părea să indice vreo posibilitate apropiată de punere a lui în aplicare. Nu se mai întîmpla nimic. Bărbatul cu numele de Folke Bengtsson își trăia viața lui liniștită, cu programul ei standard, își bea laptele bătut, își îndeplinea sarcinile de servici și își dormea cele nouă ore obligatorii în fiecare noapte. Ei, în schimb, ieșiseră cu totul din regimul vieții normale. Cu alte cuvinte, cîinii fugeau fără rost în jurul unui vînat căruia prea puțin îi păsa de hăitași, gîndi Martin Beck.

Privi chiorîș telefonul cel negru care refuzase să sune măcar o singură dată în ultimele trei săptămîni. Fiindcă femeia din apartamentul de pe Runebergsgatan nu avea voie să folosească numărul acela decît într-o singură împrejurare. Ei în schimb, o sunau de două ori în fiecare seară. La șase și la nouă. Asta era tot.

Acasă la Martin Beck starea de spirit era încordată. Nevastă-sa nu-i spunea practic nimic, dar privirea ei era din ce în ce mai grăitoare. Ea nu mai credea de mult în modul lui neconvențional de a rezolva anumite cazuri, care îl ținea departe de casă nopți în șir. Iar el nici nu voia, nici nu putea să îi explice prea mult.

Lui Kollberg îi mergea ceva mai bine. La fiecare a treia noapte Melander sau Stenström îi luau locul în echipă. Asta spre dezamăgirea lui Ahlberg, care era pus în situația de a juca șah de unul singur. Subiectele de discuție între cei cantonați seară de seară la Klara erau de multă vreme epuizate.

Martin Beck pierdu firul lecturii la articolul pe care se prefăcea că îl citește. Căscă și își privi colegii abătuți, așa cum stăteau cu capetele plecate. Ceasul arăta zece fără cinci. Căscă din nou, se ridică în picioare și se duse la toaletă. Își spălă mîinile și fața cu apă rece. Apoi se întoarse.

Atunci sună telefonul.

Kollberg fu cel mai aproape. Cînd scurta convorbire luă sfîrșit, Martin Beck îl întrebă:

— A sunat-o?

— Nu. Dar stă în fața blocului ei, pe stradă.

În următoarele trei minute Martin Beck reanaliză planul lor cu meticulozitate. Mutarea adversarului era neașteptată, dar asta nu însemna că îi lua cu totul pe nepregătite. Omul acela nu avea cum să forțeze poarta clădirii unde locuia Sonja. Și chiar dacă ar fi făcut-o, ei ar fi ajuns oricum în timp util.

— Trebuie să fim prudenți.

— Da, îl aprobă Kollberg.

După o cursă scurtă, mașina lor frînă în fața Teatrului Mic. Se despărțiră conform planului.

Martin Beck intră în parc. De acolo îl văzu pe Ahlberg ajungînd la poarta imobilului. Trecuseră exact patru minute de cînd primiseră telefonul. Se gîndi la femeia singură din apartamentul de la etajul doi. Bărbatul cu numele de Folke Bengtsson nu se vedea nicăieri.

Treizeci de secunde mai tîrziu se aprinse o lampă la una dintre ferestrele de la etajul doi. Cineva veni la fereastră, părînd să privească afară, dar dispăru imediat. Apoi lumina se stinse. Ahlberg era la post. Așteptau în tăcere lîngă fereastră, în dormitor. Camera era cufundată în întuneric. Doar din sufragerie, pe sub ușă, pătrundea o rază de lumină. O lampă era, acolo, aprinsă, semn că Sonja se află acasă. Fereastra sufrageriei dădea spre stradă, iar cea a dormitorului oferea o priveliște largă peste Eriksbergsplan, peste zona de jos a parcului și cîte o bună bucată din Birger Jarlsgatan, Regeringsgatan și

Tegnergatan. Tot de acolo se vedea și capătul lui Runebergsgatan.

Bengtsson stătea lîngă stația de autobuz, vizavi. Privea în sus, spre ferestrele apartamentului Sonjei. Era singur în stație. După o vreme se uită în susul străzii. Traversă apoi și dispăru în spatele unei cabine de telefon.

— Acum, zise Ahlberg prinzînd-o de mînă prin întuneric.

Văzură autobuzul trecînd fără să oprească prin stația goală și făcînd cotul pe Tegnergatan, pe cealaltă parte a pieții. Bengtsson era în continuare în afara cîmpului lor vizual. Nu puteau nici măcar ști dacă tipul intrase sau nu în cabina telefonică. Ahlberg o ținea în continuare de mînă. Amîndoi așteptau încordați să audă telefonul sunînd.

Dar telefonul rămase tăcut și, după cîteva minute, Bengtsson traversă înapoi.

De-a lungul trotuarului, pînă în zidul casei unde locuia Sonja, se întindea un zid de piatră, iar în spatele lui erau plasate două toalete publice, acoperite cu iederă. Bengtsson se opri acolo o vreme privind în sus, spre fereastra Sonjei. Apoi porni cu pași greoi spre poarta clădirii.

Dispăru astfel din nou din cîmpul vizual al lui Ahlberg și acesta, încercînd să-l descopere, dădu cu ochii de Martin Beck, ascuns în spatele unui copac, la ieșirea din parc. Un tramvai care trecu pe Birger Jarlsgatan îl mască pentru o clipă, iar cînd tramvaiul depăși parcul, silueta lui Martin Beck dispăruse și ea.

După încă cinci minute Bengtsson apăru din nou. Mersese atît de aproape de zid, încît nu reușiseră să-l descopere pînă cînd acesta nu se hotărî să o ia spre stația de tramvai din mijlocul pieții. Își cumpără un cîrnat de la chioșc și, în timp ce mîncă, privi tot timpul spre ferestrele apartamentului Sonjei. Cînd termină, își îndesă mîinile în buzunarele pantalonilor și începu să bată refugiul de la un cap la altul. Cînd și cînd privea din nou spre fereastra din spatele căreia îl urmăreau cei doi.

Un sfert de oră mai tîrziu Martin Beck își reluase postul de observație în spatele copacului.

Circulația devenise mai intensă ca înainte și un val de oameni trecu prin fața parcului. Era ora la care se încheia ultimul film al zilei la cinematograf.

Cîteva minute nu mai reușiră să-l vadă de sus, din apartament, pe Bengtsson. Apoi îl redescoperiră în mijlocul unui grup de cinefili întîrziați. Se îndreptă spre cabina de telefon, dar la doi metri de ea se opri din nou, ezitînd. Își schimbă brusc direcția și, cu pas întins, porni spre parc. Martin Beck se întoarse cu spatele și o luă, fără grabă, în direcția opusă.

Bengtsson trecu prin fața parcului, traversă spre restaurant și dispăru pe Tegnergatan. După două minute reapăru pe trotuarul de vizavi și dădu un ocol pieții.

— Nu crezi că a mai fost aici și altădată? întrebă femeia îmbrăcată în capot de casă. Vreau să spun... a fost o simplă coincidență că l-am văzut în seara asta.

Ahlberg stătea sprijinit cu spatele de zid, lîngă fereastră, fumînd. O privi pe cea care-i pusese întrebarea. Își ținea mîinile în buzunarele capotului și picioarele ușor depărtate, scrutînd strada, așa ascunsă după perdea. Ochii ei păreau două găuri negre profilate pe fața albă, foarte palidă.

— Poate a fost aici în fiecare seară, încercă ea din nou.

Cînd bărbatul care dădea ture în jurul casei traversa pentru a patra oară Tegnergatan, ea spuse:

— Dacă o ține așa toată noaptea eu înnebunesc, iar Martin și Lennart îngheață de vii.

La douăsprezece și douăzeci și cinci Bengtsson ocolise deja piața de opt ori, într-un ritm din ce în ce mai rapid. La baza scărilor de lîngă parc se opri, se uită în sus și apoi fugi spre stație.

Un autobuz, în drum spre aceeași stație, îl mască o clipă. Cînd autobuzul părăsi stația dispăruse o dată cu el și Bengtsson.

— Uite-l pe Martin, spuse Sonja Hansson.

Ahlberg își schimbă poziția la auzul replicii ei; timp de două ore șoptiseră, acum pentru prima dată fata vorbise pe un ton normal.

Îl văzu și el pe Martin Beck traversînd și urcîndu-se în mașina care-i așteptase tot timpul în fața Teatrului Mic. Porniră înainte chiar ca el să apuce să închidă portiera și urmară aceeași direcție ca și autobuzul în care se urcase Bengtsson.

— Mulțumesc pentru ajutor, spuse Sonja Hansson. Acum o să încerc să adorm.

— Așa să faci, îi răspunse Ahlberg.

Și el ar fi preferat să pună capul pe pernă cît de repede posibil, dar zece minute mai tîrziu intra în secția de poliție din Klara. După două minute apăru și Kollberg.
Revenira la partida întreruptă și, după numai cinci mutări, sosi și Martin Beck.
— A mers cu autobuzul pînă la Sankt Eriksplan și de acolo direct acasă. A stins lumina imediat, așa că la ora asta doarme deja.
— A fost o simplă întîmplare că Sonja a dat cu ochii de el, spuse Ahlberg. E posibil să mai fi stat acolo de cîteva ori.
Deși privea doar spre tabla de șah, analizînd poziția, Kollberg spuse:
— Și dacă ar fi așa? Ce dovedește asta?
— Adică cum? se miră Ahlberg.
— Kollberg are dreptate, interveni Martin Beck.
— Nu-i așa? Și eu am dat la viața mea ture prin fața caselor unde stăteau gagici dornice și fără prejudecăți, zise Kollberg.
Ahlberg se mulțumi să ridice din umeri.
— ...Deși pe vremea aia eram ceva mai tînăr. Mult mai tînăr.
Martin Beck nu mai spuse nimic. Ceilalți doi încercară, fără prea mare tragere de inimă, să încheie partida. După o vreme Kollberg se mulțumi cu o remiză, deși era în avantaj de piese.
— La dracu, zise el. Nenorocitul ăla mă face să-mi pierd firul. Cu cît conduci?
— Cu patru puncte. Douăsprezece și jumătate la opt și jumătate.
Kollberg se ridică și făcu un tur în jurul încăperii.
— Îl aducem pe tip aici și îi tăbăcim pielea, iar între timp facem și o percheziție la domiciliul dumnealui.
Nimeni nu-i răspunse.
— Sau începem din nou să-l urmărim pas cu pas folosind niște băieți pe care nu-i știe.
— Nu, refuză Ahlberg ideea.
Martin Beck își mușca în continuare degetul arătător tăcînd. Abia într-un tîrziu întrebă:
— Fata s-a cam speriat, nu?
— Nu părea, zise Ahlberg. E tipul care nu se sperie cu una, cu două.

Nici Roseanna McGraw nu se speriase, gîndi atunci Martin Beck.
Mult nu mai stătură de vorbă, dar atunci cînd traficul de pe Regeringsgatan îi anunță că ziua lor de muncă se apropia de sfîrșit, iar a celorlalți stockholmezi abia era pe cale să înceapă, toți trei erau încă foarte treji.
Ceva însemnat se întîmplase totuși. Martin Beck nu știa încă exact ce, dar ceva se întîmplase.
În fond se mai adăugase o zi la lungul șir al zilelor de pîndă de pînă atunci. Iar avantajul lui Ahlberg la șah crescuse cu încă un punct. Asta să fi fost tot?
Ziua următoare fu vineri. Mai erau trei zile pînă la întoarcerea primei foi din calendarul pe acel an și vremea era neschimbată. Ploua, deși, pînă la venirea serii, afară era multă lumină. Apoi se lăsa însă ceața.
La nouă și zece minute tăcerea fu scurtcircuitată de soneria telefonului. Martin Beck ridică receptorul.
— Iar e aici. Stă lîngă stația de autobuz.
Ajunseră la posturi cu cincisprezece secunde mai repede ca în ziua precedentă, deși Kollberg parcase acum pe Birger Jarlsgatan. După o jumătate de minut Ahlberg era deja în apartamentul Sonjei.
Totul se repetă ca la indigo. Omul pe nume Folke Bengtsson își pierdu patru ore în jurul pieții Eriksberg. De patru, cinci ori ezită în fața chioșcului de telefon, o dată mîncă un cremvurșt. Apoi plecă acasă. Kollberg îl urmă.
Martin Beck înghețase îngrozitor. Plecă de acolo cu mîinile îndesate în buzunarele pardesiului și privirea în pămînt.
Kollberg veni la secție după o jumătate de oră.
— Totul e în regulă pe Rörstrandsgatan.
— Te-a văzut?
— Mergea ca un somnambul, cred că n-ar fi fost în stare să remarce un hipopotam de la doi pași.
Martin Beck formă numărul sergentului-major Sonja Hansson. Își impusese să se gîndească la ea ca la sergentul-major Sonja Hansson și atît.
— Mîine e sîmbătă, sau mai bine zis astăzi e sîmbătă, deci omul nostru lucrează pînă la douăsprezece. Fă în așa fel ca să treci pe lîngă el cînd iese de la slujbă. Ești grăbită, aproape că fugi, dar îl iei totuși de braț și îl întrebi ce-i cu el. Ceva de genul: Bună, am așteptat să mă suni, de

ce nu dai nici un semn de viață? Nimic mai mult. Apoi pleci mai departe, în grabă. Și... nu te îmbrăca ca o călugăriță.

Făcu o pauză.

— De data asta trebuie să arăți într-adevăr ce poți.

Convorbirea se încheie aici. Ceilalți doi îl priveau mirați.

— Cine e cel mai tare în arta filajului? întrebă Martin Beck oarecum absent.

— Stenström.

— Din momentul în care pleacă de acasă mîine dimineață, tipul trebuie urmărit pas cu pas. Sarcină pentru Stenström. Toate mișcările trebuiesc raportate aici. Doi dintre noi rămîn mereu pe poziție. Ieșim doar cîte unul, pe rînd.

Ahlberg și Kollberg îl priveau în continuare întrebători, dar Martin Beck nu băgă de seamă.

La opt și douăzeci și două de minute poarta clădirii de pe Rörstrandsgatan se deschise și, cînd Folke Bengtsson apăru în cadrul ei, misiunea lui Stenström era deja în desfășurare.

Pînă la unsprezece și un sfert n-avu altceva de făcut decît să rămînă în apropierea firmei de transporturi de pe Smålandsgatan. Chiar și după asta misiunea fu îndeplinită în liniște, de dincolo de geamul cafenelei de vizavi.

La douăsprezece fără cinci Stenström o zări pe Sonja Hansson în colț, pe Norrlandsgatan.

Era îmbrăcată într-o pelerină subțire albastră croită în față în V și strînsă în talie cu o curea. Sub pelerină se putea vedea o helancă neagră, pe gît. N-avea nimic pe cap, în mîini purta însă mănuși. Nici o geantă. Ciorapii negri de mătase, ca și pantofii cu toc, tot negri, păreau exagerat de eleganți pentru vremea de afară.

Traversă și dispăru din cîmpul vizual al lui Stenström.

Personalul firmei de transporturi expres începu să iasă din clădire. Ultimul își făcu apariția cel numit Folke Bengtsson, care încuie în urma lui. Începu să traverseze și, încă înainte ca el să ajungă pe trotuarul opus, Sonja Hansson veni în fugă spre el; îl opri, îl luă de mîneca pardesiului și îi spuse ceva în timp ce îl privea drept în ochi. Îi dădu apoi drumul aproape imediat, continuînd totuși să-i

spună ceva, așa cum se îndepărta, cu fața încă spre el. Se întoarse după aceea pe tocuri și fugi.

Stenström văzuse chipul fetei în timpul scenei. Exprima dorință, bucurie, chemare. Îi venise să aplaude la scenă deschisă reprezentația.

Bărbatul pe nume Folke Bengtsson rămăsese pe loc urmărind-o cu privirea. Făcu un gest ca pentru a o urma, dar se răzgîndi. Își înfipse mîinile în buzunare și își continuă drumul cu capul în pămînt.

Stenström își luă pălăria, plăti consumația și se îndreptă spre ușă. Așteptă pînă îl văzu pe Bengtsson dispărînd după colț, apoi ieși din cafenea și se luă după el.

La secția de poliție din Klara, Martin Beck arunca priviri urîte telefonului. Ahlberg și Kollberg renunțaseră pentru moment la maratonul lor șahistic și se ascunseseră, tăcuți, fiecare în spatele cîte unui ziar. Kollberg se lupta cu un rebus, mestecînd de zor capătul creionului.

Cînd telefonul sună în cele din urmă, Kollberg mușcă atît de tare creionul, încît îl rupse în două.

Martin Beck dusese receptorul la ureche încă înainte ca sunetul soneriei să se stingă.

— Bună. Sînt Sonja. Cred că a ieșit bine. Am făcut cum ai zis.

— Bine. L-ai văzut pe Stenström?

— Nu, dar probabil că era undeva prin apropiere. N-am îndrăznit să mă uit înapoi, am fugit pur și simplu pînă am ajuns pe colț, la NK.

— Ești nervoasă?

— Nu. Deloc.

Ceasul se făcuse deja unu și un sfert cînd telefonul sună din nou.

— Sînt la tutungeria din Järntorget, zise Stenström. Sonja s-a descurcat bine. I-a cam băgat furnici sub piele tipului. Am mers după el prin parc, apoi peste podul Strömbron și în final prin Gamla Stan, unde umblă ca amețit.

— Fii prudent.

— Nici o grijă. Merge ca teleghidat, nu vede și nu aude nimic în jur. Mă duc acum, să nu-l pierd.

Ahlberg se ridică de la locul său și începu să se plimbe neliniștit prin cameră.

— N-aș putea spune că munca pe care i-am oferit-o fetei ăsteia e prea plăcută, zise el.

— Se descurcă frumos, spuse Kollberg. Și așa o să se descurce pînă la capăt. Numai să nu facă Stenström vreo prostie și să-l sperie pe individ.

După o vreme adăugă însă:

— Stenström știe el, însă, ce face.

Martin Beck nu comentă.

Ceasul de perete arăta trei și două minute cînd Stenström îi sună din nou.

— Am ajuns pe Folkungagatan. Merge ca un apucat, fără să se oprească, fără să se uite în jur. Pare într-un fel apatic.

— Fii cu ochii pe el mai departe, zise Beck.

Martin Beck nu era ușor de scos din apele lui, dar, după încă trei sferturi de oră de așteptare, în care nu făcuse altceva decît să-și mute privirea de la ceas la telefon și înapoi, se ridică brusc și părăsi încăperea.

Ahlberg și Kollberg se priviră unul pe altul. Kollberg ridică din umeri și se apucă să așeze piesele de șah pentru o nouă partidă.

Martin Beck își spălă fața și mîinile cu apă rece. Apoi se șterse încet, cu meticulozitate. Cînd ieși din nou pe coridor auzi un sergent strigîndu-l la telefon.

Era nevastă-sa.

— Nu ți-am mai văzut nici măcar umbra de o veșnicie și acum pare-se că nu mai am voie nici măcar să te sun la telefon. Ce se întîmplă? Cînd vii acasă?

— Nu știu, răspunse el obosit.

Ea continuă să vorbească și vocea ei deveni supărător de stridentă pentru Martin Beck, așa încît acesta o întrerupse în mijlocul unei fraze.

— Nu mai pot vorbi acum, spuse el iritat. La revedere. Nu mai suna.

Regretă imediat tonul pe care-l folosise, dar ridică din umeri și se întoarse la jucătorii de șah.

Al treilea apel de la Stenström veni la cinci fără douăzeci. Era la Skeppsbron.

— A intrat la Zum Franziskaner și bea bere. Asta după ce m-a plimbat prin tot Soderul. Pare ciudat în continuare.

Arsurile din stomac îi amintiră lui Martin Beck că nu mîncase nimic toată ziua. Trimise să li se aducă ceva de la rotiseria de peste drum. Mîncară apoi cu toții, după care Kollberg adormi în fotoliu și începu să sforăie.

Cînd telefonul sună din nou se trezi brusc. Era ceasul șapte.

— A băut patru beri pînă adineaori. Acum merge cu pași hotărîți înapoi spre centru. Vă sun cînd pot. Salut.

Stenström vorbise aproape gîfîind, ca și cum era în plină cursă, și închisese apoi înainte ca Martin Beck să apuce să spună ceva.

— La ea se duce, zise Kollberg.

Următoarea convorbire fu încă și mai scurtă:

— Engelbrektsplan. El a ajuns deja pe Birger Jarlsgatan. Merge întins.

Așteptau. Se uitau pe rînd ba la telefon, ba la ceasul din perete.

Opt și cinci. Martin Beck ridică receptorul încă de la primul semnal.

— A făcut colțul și a ieșit pe Eriksbergsgatan. Apoi a mers înainte spre viaduct. Acum sîntem pe Odengatan, în drum spre Odenplan. Merge acasă, cu siguranță. Nu se mai grăbește.

— La dracu'. Sună-mă cînd ajunge acasă.

Mai trecu încă o jumătate de oră pînă cînd Stenström sună din nou.

— Nu s-a dus acasă. Și-a continuat marșul pe Upplandsgatan. Parcă nu-i pasă de propriile-i picioare. Merge și merge și merge. Ale mele, oricum, nu mă mai țin.

— Unde ești acum?

— La Norra Bantorget. El tocmai trece prin fața Teatrului de Stat.

Martin Beck încercă să-și imagineze ce gîndește cel ce tocmai trece prin fața Teatrului de Stat. Și mai ales dacă gîndește ceva sau mărșăluiește așa, condus de o forță obscură. Ce simte el? Timp de mai bine de opt ore se învîrtise prin tot Stockholmul, inconștient de ceea ce se întîmpla în jurul lui, închis în sine, cu un gînd ascuns care se cocea lent, împingîndu-l spre o decizie.

De-a lungul următoarelor trei ore Stenström sună de patru ori, din patru locuri diferite. Cel filat se învîrtea în jurul zonei de la Eriksbergsplan, dar nu se apropiase niciodată prea mult de casa Sonjei.

La două jumătate noaptea Stenström îi informă, sunînd de pe Rörstrandsgatan, că Folke Bengtsson mersese în cele din urmă acasă. Lumina tocmai se stinsese în apartamentul lui.

Martin Beck îl trimise pe Kollberg să-şi înlocuiască colegul.

La ora opt duminică dimineaţa Kollberg se întoarse la secţie, îl trezi pe Ahlberg, care dormea pe o canapea, şi se trînti în locul lui.

Ahlberg intră la Martin Beck, care tocmai stătea cu mîna pe receptorul telefonului, nehotărît.

— S-a întors Kollberg? întrebă el privindu-l pe Ahlberg cu nişte ochi mici şi roşii.

— Doarme deja. Terminat ca o vită lovită cu bîta în cap înainte de tăiere. Stenström i-a luat iar locul lîngă casa tipului.

Primul apel al zilei veni după două ore de aşteptare.

— A ieşit din casă. Merge spre pod, spre Kungsholmen.

— Cum arată?

— La fel. Are aceleaşi haine pe el. Aş jura că nu s-a dezbrăcat de ele peste noapte.

— Se grăbeşte?

— Nu, merge destul de încet.

— Tu ai apucat să dormi?

— Da, puţin. În orice caz nu prea mă simt ca Superman la ora asta.

La intervale de circa o oră, pînă la ora patru după-amiaza, Stenström îi sună şi îi informă mereu despre ruta aleasă de Bengtsson. Timp de şase ore acesta fusese mereu în mişcare, exceptînd două întreruperi scurte, cînd, de fiecare dată, intrase în cîte o cofetărie.

Mărşăluise prin Kungsholmen, prin Söder şi prin Gamla Stan, prin oraşul vechi. De locuinţa Sonjei Hansson nici nu se apropiase.

La cinci şi jumătate Martin Beck adormi în scaunul său de lîngă telefon. Un sfert de oră mai tîrziu fu trezit de Stenström.

— Norrmalmstorg. Merge spre Strandvägen şi pare brusc schimbat.

— În ce fel?

— Parcă s-a trezit la viaţă. Şi parcă e împins de la spate de un gînd, de ceva.

O oră şi jumătate mai tîrziu.

— Trebuie să fiu prudent de-acum. Tocmai a intrat pe Sveavägen dinspre Odengatan. Se uită după gagici.

Nouă şi jumătate seara.

— Karlavägen-Sturegatan. Merge încet spre Stureplan. Pare mai liniştit şi se uită în continuare după gagici.

— Fii prudent, spuse Martin Beck, simţindu-se deodată proaspăt şi odihnit, deşi nu dormise de două zile.

Se duse în faţa hărţii, acolo unde Kollberg încerca să urmărească traseul lui Bengtsson cu un creion roşu în mînă. Telefonul sună din nou.

— E a zecea oară pe ziua de azi, comentă Kollberg.

Martin Beck ridică receptorul în timp ce, peste umăr, privea ceasul din perete. Era unsprezece fără un minut.

Auzi vocea Sonjei Hansson. Era răguşită şi uşor nesigură.

— Martin! Iar a apărut.

Beck strînse receptorul în mînă.

— Venim!

Sonja Hansson închise şi îşi privi ceasul. Unsprezece şi un minut. Peste patru minute Ahlberg avea să fie acolo şi s-o elibereze din starea de nesiguranţă pe care i-o dădea singurătatea.

Palmele îi transpiraseră. Şi le şterse pe capotul din bumbac. Mişcarea făcu materialul să se întindă elastic peste şoldurile fetei.

Se furişă prin dormitorul întunecat spre fereastră. Sub tălpile goale simţi parchetul tare şi rece, ceea ce o făcu să-şi continue drumul pe vîrfuri. Ridică mîna dreaptă spre tocul geamului şi apoi privi printre transperante, cu grijă. În faţa restaurantului, acolo jos, era ceva lume, aşa că-i luă mai bine de un minut pînă îl descoperi din nou pe Bengtsson. Ieşise de pe Runebergsgatan şi se îndrepta spre casa ei. O luă pe lîngă zid şi continuă pînă în Birger Jarlsgatan. La linia de tramvai îşi schimbă brusc direcţia spre dreapta, iar după o jumătate de minut dispăru din cîmpul vizual al fetei. Se mişcase foarte repede, cu paşi mari, cu privirea îndreptată mereu înainte, ca şi cum nimic din jurul lui nu prezenta vreun interes.

Sonja se întoarse în sufragerie, unde, oricum, se putea bucura de ceva căldură şi lumină. Plus de asta era înconjurată acolo de multe obiecte care îi erau dragi. Îşi aprinse o ţigară şi trase fumul în piept. Deşi era conştientă de riscurile întregii acţiuni, se simţea uşurată cînd îl vedea pe individul acela trecînd indiferent pe lîngă cabina telefonică. Aşteptase deja mult prea mult acel telefon care ar urma să-i distrugă echilibrul şi să o paralizeze de frică, aşa încît

acum spera realmente să nu sune. Spera ca totul să nu fie decît o greșeală, ca în curînd să se poată reîntoarce la munca ei obișnuită și să uite de tipul acela pentru totdeauna.

Luă de pe canapea puloverul la care tricotase în ultimele trei săptămîni și se duse în fața oglinzii. În curînd o să fie gata. Privi din nou la ceas. Ahlberg întîrziase deja vreo zece secunde. Astăzi nu avea să-și mai bată recordul. Zîmbi, gîndindu-se că remarca asta o să-l irite. Se privi în oglindă: zîmbetul ei liniștit contrasta oarecum cu picăturile de sudoare care se strînseseră, ca un șirag de perle, pe gît.

Sonja Hansson trecu prin hol spre camera de baie. Stătu acolo o vreme, în picioare, aplecată în față, deasupra chiuvetei, cu tălpile depărtate, pe pardoseala de gresie răcoroasă. Clătindu-și fața și mîinile cu apă rece de la robinet.

Cînd închise apa îl auzi pe Ahlberg chinuindu-se să descuie ușa. Întîrziase deja mai mult de un minut.

Cu prosopul încă în mînă, Sonja ieși în hol, se apropie de ușă, trase yala și deschise, pentru a scurta chinul celui pe care-l aștepta.

– Doamne, ce bine că ai venit, zise ea.

Dar nu era Ahlberg.

Cu zîmbetul încă pe buze, Sonja se dădu cîțiva pași înapoi. Fără s-o scape din priviri, bărbatul pe nume Folke Bengtsson închise ușa în urma lui, încuie și puse lanțul de siguranță.

Capitolul 29

Martin Beck era deja în ușă cînd telefonul sună din nou. Fugi înapoi și ridică receptorul.

– Sînt în hol la Ambassadör, zise Stenström. L-am pierdut în înghesuială acum patru, cinci minute.

– E deja pe Runebergsgatan. Vino repede direct acolo.

Aruncă receptorul pe masă și se repezi după ceilalți pe scări. Se înghesui în mașină pe bancheta din spate, trecînd prin spatele scaunului rabatat al lui Ahlberg. Așa stăteau întotdeauna, era important ca Ahlberg să poată ieși primul.

Kollberg băgă în viteză, dar trebui să frîneze pentru a face loc unui microbuz de poliție la ieșirea din curte. Țîșniră apoi pe Regeringsgatan făcîndu-și loc între un Volvo verde și o Skodă bej. Martin Beck stătea cu palmele pe genunchi privind printre cei din față la ploaia măruntă de afară. Era încordat, atît fizic, cît și mental, dar se simțea totuși bine pregătit în vederea acțiunii. Ca un sportiv bine antrenat, gata să doboare recordul.

Două secunde mai tîrziu Volvo-ul verde se lovi de o dubiță în intersecția cu David Bagaresgatan. Volvo-ul ieși de pe banda lui și Kollberg, care se angajase deja în depășire, fu nevoit să întoarcă aproape în loc. Cele două mașini, fără să se fi atins, stăteau acum în mijlocul intersecției, așezate paralel, la numai cîțiva centimetri una de alta. Kollberg băgase deja în marșarier cînd Skoda cea bej îi izbi cu toată forța în portiera din dreapta. Șoferul frînase brusc, ceea ce era o mare greșeală pe o șosea atît de umedă.

Accidentul era destul de banal. În zece minute doi polițiști de la circulație aveau să fie lîngă ei, înarmați cu o ruletă. Le vor cere carnetele, le vor nota numele și prenumele, vor scrie procesul verbal, vor ridica din umeri și își vor vedea apoi de drum. În ideea că nici unul dintre cei ce, afară, gesticulau și urlau acum ca niște apucați nu va mirosi a alcool, vor putea și ei să părăsească locul coliziunii.

Ahlberg trase o înjurătura. Abia după zece secunde înțelese Martin Beck care fusese motivul: nu puteau ieși din mașină. Ambele uși erau blocate.

În aceeași clipă în care Kollberg luă hotărîrea să dea cu spatele și să iasă din brambureală, autobuzul 55 opri în drum. În felul ăsta ultima ieșire le era tăiată. Conducătorul Skodei coborîse din mașină, în ploaie, revoltat și înarmat cu argumente.

Ahlberg împingea cu ambele picioare în portieră, dar Skoda, care era probabil uitată în viteză, nu vroia să se miște nici măcar cu un centimetru.

Urmară trei, patru minute de coșmar. Alhberg urla și gesticula. Ploaia cădea ca o perdea cenușie biciuind geamul din spate. Afară se putea totuși distinge deja un sergent înfășurat într-o pelerină neagră și lucioasă.

Cîțiva spectatori părură să înțeleagă situația și se apucară să împingă în spate Skoda cea bej. Mișcările lor erau însă neîndemînatice și lente. La început sergentul încercă să-i oprească, apoi se hotărî să-i ajute. Acum era deja un

metru între mașini, dar portiera din dreptul lui Ahlberg rămăsese blocată. Acesta înjura de zor. Martin Beck simți cum sudoarea îi curge pe ceafă, pe sub guler, strîngîndu-se ca într-un pîrîiaș.

Portiera cedă în cele din urmă.

Ahlberg se prăvăli afară. Martin Beck și Kollberg încercară să iasă pe aceeași parte și în cele din urmă chiar reușiră.

Sergentul era pregătit să le asculte declarația, pentru a completa procesul verbal.

– Deci, cum a fost?

– Tacă-ți gura! răcni Kollberg.

Norocul lui că fu repede recunoscut.

– Fugiți, nu stați, strigă Ahlberg, care avea deja un avans de cinci metri.

Mai mulți cetățeni zeloși, neînțelegînd ce se întîmplă, încercară să-i oprească. Kollberg răsturnă un bătrîn repezindu-se în urma lui Ahlberg.

Patru sute cincizeci de metri, gîndi Martin Beck. Asta ia unui sportiv antrenat un singur minut. Numai că ei nu erau totuși niște sportivi de elită. Și nici nu fugeau pe o pistă de zgură, ci pe asfalt ud și alunecos. După o sută de metri simți deja înțepături în piept. Ahlberg își păstra avansul de cîțiva metri, dar la Jutas Backe alunecă și fu gata să cadă. I-o luară înainte. Apoi, o vreme, ajunseră să fugă umăr lîngă umăr, în josul pantei, spre Eriksbergsplan. Martin Beck vedea puncte roșii, ca de jar, în fața ochilor. În spatele său auzea gîfîielile grele ale lui Kollberg.

Făcură colțul, trecură prin parc ca un uragan, văzînd, toți trei în același timp, semnul cel rău: în casa de pe Runebergsgatan, la etajul doi, lumina era aprinsă în dormitor, iar transperantele coborîte.

Punctele roșii dispăruseră și o dată cu ele durerea din piept. Cînd traversă în fugă Birger Jarlsgatan, Martin Beck fu conștient că tocmai își doborîse toate recordurile personale. Și chiar și așa Ahlberg era din nou la cîțiva metri în fața lor. Cînd Beck ajunse lîngă poartă, Ahlberg reușise deja s-o descuie.

Liftul nu era la parter și, oricum, n-ar fi riscat să-l folosească. La etajul unu Martin Beck realiză două lucruri: că aerul refuza să-i mai intre în plămîni, iar Kollberg nu mai era cu ei. Nenorocitul lor de plan mai mult ca perfect,

gîndi pe cînd urca ultimele trepte, cu cheia apartamentului deja în mînă.

Băgă cheia în broască, o roti spre dreapta, ușa se deschise, dar se blocă imediat, la numai cîțiva centimetri. Văzu lanțul de siguranță întins. Din apartament nu se auzea nici un sunet omenesc, doar sunetul unei sonerii depărtate, apel după apel, la infinit. Timpul se oprise în loc. Prin deschizătura ușii văzu o bucată din covorul din hol, un prosop și un pantof de damă.

– Dă-te la o parte, zise Ahlberg răgușit, dar surprinzător de calm.

Lanțul trosni asurzindu-i și Ahlberg se prăbuși cu tot cu ușa, continuîndu-și, mai mult în cădere, cursa pînă în sufragerie.

Martin Beck ajunse primul în dormitor. Scena era ireală. Ireală și statică precum un tablou din colecția doamnei de Tussaud. O fotografie supraexpusă, invadată de lumină albă.

Bărbatul mai avea încă pe el pardesiul. Pălăria lui mare era jos, acoperită în parte de capotul ei de bumbac făcut bucăți.

Acesta era bărbatul care o omorîse pe Roseanna McGraw. Stătea aplecat peste pat, cu piciorul stîng pe parchet și cu un genunchiul drept așezat peste coapsa stîngă a femeii. Mîna lui mare și bronzată apăsau bărbia și gura fetei, iar două degete încercau să îi strîngă nasul ca într-un clește. Asta era mîna stîngă. Cea dreaptă căuta în același timp beregata. Și tocmai o găsise.

Femeia era întinsă pe spate. Ochii ei întredeschiși se vedeau printre degetele palmei lui imense. Un firicel de sînge îi curgea pe obraz. Își retrăsese mult piciorul drept și încerca să se elibereze apăsînd genunchiul în pieptul atacatorului. Mîinile ei, amîndouă, strîngeau încheietura mîinii drepte a bărbatului. Era goală. Fiecare mușchi din corpul ei era acum încordat. Ligamentele se vedeau la fel de bine ca într-o planșă de anatomie.

O sutime de secundă, atît. Însă suficient de mult ca toate detaliile acestei scene morbide să se înregistreze în conștiință și să rămînă pentru totdeauna acolo. Apoi bărbatul în pardesiu eliberă femeia de sub el din strînsoare, se ridică în picioare, se echilibră și se întoarse brusc. Totul într-o mișcare foarte rapidă.

Martin Beck îl văzu pentru prima dată pe cel pe care îl vînase timp de șase luni și nouăsprezece zile. Omul pe nume Folke Bengtsson semăna acum prea puțin cu cel cu care stătuse de vorbă la el în birou, într-o după-amiază înainte de Crăciun.

Chipul îi era crispat, ochii ieșiți din orbite, ca ai unui jder în primejdie. Stătea aplecat în față, cu genunchii ușor îndoiți, balansîndu-se ritmic.

Rămase așa doar o secundă, căci brusc se aruncă înainte, în timp ce scotea un sunet straniu, ca un sughiț sau un gîlgîit.

Martin Beck îl lovi cu muchia palmei peste clavicula, iar Ahlberg îi sări în spate încercînd să-l imobilizeze.

Alhberg fu însă stînjenit în mișcare de propriul lui pistol, iar pe Martin Beck îl surprinse viteza atacului. Și asta mai ales fiindcă gîndul lui era la fata de pe pat, care trebuia să dea un semn de viață. Și n-o făcea, rămînînd pe mai departe întinsă acolo, cu gura deschisă și ochii închiși parcă pentru totdeauna.

Capul atacatorului îl lovi în coșul pieptului cu o putere remarcabilă, și din lovitură fu aruncat în spate, lipit de perete. Nebunul reuși să se desprindă apoi din strînsoarea nesigură a lui Ahlberg și porni spre ușa de la intrare, aplecat înainte, parcă prăvălindu-se, însă în mare viteză, ceea ce făcea această scenă nenaturală de-a dreptul absurdă.

Soneria continua să se audă.

Martin Beck era acum cu zece trepte în urma lui Bengtsson și distanța creștea. Îl auzea fugind în fața lui, îl zărea doar dispărînd după fiecare nou cot de balustradă. La parter abia îl văzu cu totul, cum trecea deja de ușa de sticlă și mai avea doi pași pînă la libertatea pe care strada putea să i-o ofere.

Kollberg dăduse drumul butonului soneriei interfonului și făcuse doi pași în lateral. Lovitura sa îl surprinse pe bărbatul în pardesiu, pe cel ce mai avea, din nou, foarte puțin pînă la libertatea și anonimatul străzii.

Îl lovise în plină față. Și Martin Beck înțelese că sfîrșitul mult-așteptat al acestei urmăriri venise. Cu atît mai mult cu cît, în secunda următoare, auzi icnetul de durere al celui în pardesiu; Kollberg îi îndoise o mînă și îl ținea acum nemișcat pe pardoseala de marmură din holul de la intrare.

Martin Beck stătea sprijinit cu spatele de perete ascultînd urletul sirenelor care păreau să se apropie din mai multe direcții în același timp. O dubă sosise deja și polițiștii în uniformă care coborîseră din ea erau acum atent observați de mulțimea de curioși care se strîngea împrejur.

Îl privi pe cel ce purta numele de Folke Bengtsson și care zăcea în locul unde fusese imobilizat, cu lacrimi curgîndu-i acum pe obraz.

– A sosit ambulanța, zise Stenström.

Martin Beck luă liftul pînă la etajul al doilea. Fata stătea într-un fotoliu, îmbrăcată acum în pantaloni reiați și într-un pulover de lînă. O privi amărît.

– Ambulanța e aici. Oamenii urcă imediat.

– Pot să merg și singură, răspunse ea ca un automat.

În lift încercă chiar să-l consoleze:

– Hai, nu mai face mutra asta. N-a fost vina ta. Și nici n-am pățit o așa mare nenorocire.

Dar el n-avea curajul s-o privească în ochi.

– Dacă ar fi încercat să mă violeze l-aș fi putut respinge. Dar n-a avut deloc gîndul ăsta, și atunci nu mi-a lăsat nici o șansă.

Îl cuprinse un tremurat.

– Încă zece, cincisprezece secunde și ar fi fost... sau dacă lui Kollberg nu i-ar fi venit ideea să apese încontinuu pe interfon. Asta l-a consternat, adăugă fata. Ueah, ce îngrozitor. Doamne...

Cînd se îndreptau spre ambulanță Sonja mai spuse tot ea:

– Bietul de el.

– Cine? întrebă Beck.

– El.

După încă un sfert de oră în fața casei de pe Runebergsgatan se mai aflau doar Kollberg și Stenström.

– Am ajuns la timp să văd cum îl pui jos. Eram pe partea cealaltă a străzii. Unde ai învățat mișcarea aia?

– Se mai întîmplă să mai facă omul armata și la desant. Păcat că ocaziile sînt rare...

– Urîtă priză. Nu-ți rezistă nimeni la așa ceva.

– Șacalul în august născut, văzu în septembrie ploaia. Un potop mai mare e de neconceput, strigă speriată potaia.

– Asta ce e?

– Un citat, zise Kollberg. Unul, Kipling.

Capitolul 30

Martin Beck se uita la bărbatul ghemuit din fața lui: stătea pe scaun, fără să-și ridice privirea din pămînt, cu un braț imobilizat în atele.

Așteptase această clipă timp de șase luni și jumătate. Se aplecă și apăsă pe butonul de înregistrare al casetofonului.

— Vă numiți Folke Lennart Bengtsson, născut în parohia Gustaf Vasa la 6 august 1926. Locuiți pe Rörstrandsgatan în Stöckholm. E adevărat?

Bărbatul din fața lui abia schiță un gest.

— Trebuie să răspundeți cu voce tare, spuse Martin Beck.

— Da, zise bărbatul pe nume Folke Bengtsson. Da, e adevărat.

— Recunoașteți că sînteți vinovat de violarea și asasinarea cetățenei americane Roseanna McGraw în noaptea de 4 spre 5 iulie anul trecut?

— N-am omorît pe nimeni, spuse Folke Bengtsson.

— Vorbiți mai tare.

— N-am omorît pe nimeni, nu.

— Ați recunoscut în altă împrejurare că ați întîlnit-o pe Roseanna McGraw la data de 4 iulie anul trecut pe vasul de pasageri *Diana*. Așa este?

— Nu știu. Nu știam că o cheamă așa.

— Avem dovezi că ați fost împreună cu ea pe 4 iulie. În timpul nopții care a urmat ați omorît-o în cabina ei și apoi ați aruncat-o peste bord.

— Nu, nu e adevărat!

— Ați omorît-o în același fel în care ați încercat s-o omorîți pe femeia de pe Runebergsgatan?

— N-am vrut s-o omor.

— Pe cine n-ați vrut să omorîți?

— Pe fata aia. Ea a venit la mine de mai multe ori. Ea m-a invitat la ea acasă. Nu voia decît să mă umilească, atît.

— Și Roseanna McGraw a vrut același lucru, să vă umilească? De aceea ați omorît-o?

— Nu știu.

— Ați fost în cabina ei?

— Nu-mi amintesc. Poate. Nu știu.

Martin Beck tăcu un moment, studiindu-l pe cel din fața sa. Apoi spuse:

— Sînteți obosit?

— Nici o problemă. Nu, de fapt nu sînt obosit.

— Vă doare brațul?

— Acum nu mă mai doare. Mi-au făcut o injecție la spital.

— Cînd ați văzut-o pe femeia asta, ieri seară, v-a făcut să vă amintiți de cea de pe vas, din vară?

— Alea nu sînt femei.

— Ce vreți să spuneți? Ba sînt femei.

— Da... dar doar ca animale.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Sînt ca animalele, căzute în ghearele...

— Căzute în ghearele cui? Ale dumneavoastră?

— Pentru Dumnezeu, nu vă bateți joc de mine. Sînt în ghearele... sînt căzute pradă poftelor. Și nerușinării lor.

Treizeci de secunde de liniște.

— Chiar așa gîndiți?

— Toți oamenii adevărați trebuie să gîndească așa. Numai cei decăzuți nu gîndesc așa.

— Nu v-au plăcut femeile acelea? Roseanna McGraw și fata de pe Runebergsgatan, cum o cheamă...

— Sonja Hansson.

Bărbatul scuipase pur și simplu numele afară din el.

— Exact. Nu v-a plăcut fata?

— Mi-e scîrbă de ea. Și de cealaltă mi-a fost scîrbă. Nu vedeți cum se poartă? Nu înțelegeți ce înseamnă să fii bărbat?

Vorbea repede, nestăpînit.

—Nu. Cum adică?

— Ueah. Sînt dezgustătoare. Încearcă să strălucească prin decăderea și prin viciul lor. Apoi încep să pretindă și să jignească.

— Obișnuiți să mergeți la prostituate?

— Alea nu sînt atît de dezgustătoare, de nerușinate. Și măcar iau bani, există un dram de cinste și de onoare în ele.

— Vă aduceți aminte ce mi-ați răpuns cînd v-am întrebat același lucru rîndul trecut?

Bărbatul păru surprins și deodată neliniștit.

— Nu...

— Vă aduceți aminte că v-am întrebat și atunci dacă întrețineți relații sexuale cu prostituate?

— Nu. M-ați întrebat?

Martin Beck rămase o vreme tăcut. Apoi își trecu arătătorul peste nara dreaptă.

— Eu vreau să vă ajut, spuse el în cele din urmă.

— Cu ce? Să mă ajutați? Cum ați putea să mă ajutați? Acum? După toate astea?

— Vreau să vă ajut să vă amintiți.

— Daaa.

— Dar trebuie să încercați singur.

— Da.

— Faceți un efort să vă amintiți ce s-a întîmplat după ce v-ați urcat la bordul *Dianei* în Söderköping. Aveați deci motoreta și uneltele de pescuit cu dumneavoastră, iar vaporul era mult întîrziat.

— Da, îmi amintesc. Vremea era frumoasă.

— Ce ați făcut o dată ajuns pe vas?

— Cred că am luat micul dejun. Nu mîncasem înainte, cu gîndul să mănînc pe vas.

— Ați stat de vorbă cu cei de la masa dumneavoastră?

— Nu, cred că eram singur. Ceilalți mîncaseră deja.

— Și după aceea? După micul dejun?

— Presupun că am ieșit pe punte. Da, da. Era vreme frumoasă.

— Ați stat de vorbă cu cineva?

— Nu, am stat singur, afară, pînă la prînz.

— Și prînzul tot singur l-ați luat?

— Nu, erau cîțiva la aceeași masă, dar n-am vorbit cu ei.

— Stătea și Roseanna McGraw la masa dumneavoastră?

— Nu-mi amintesc. Nu mă gîndeam la asta cînd mîncam.

— Vă amintiți cum ați întîlnit-o?

— Nu.

— Rîndul trecut mi-ați spus că ea v-a întrebat ceva și apoi ați stat de vorbă.

— Da, exact, acum îmi amintesc. M-a întrebat cum se cheamă locul prin care treceam.

— Cum se cheamă?

— Norsholm, cred.

— Și după asta a rămas să vorbească cu dumneavoastră?

— Da. Nu-mi amintesc însă prea mult din ceea ce spunea.

— V-a displăcut de la început?

— Da.

— De ce ați stat de vorbă cu ea atunci?

— Se băga în mine. Vorbea, rîdea. Era ca toate celelalte, fără rușine.

— Și după aceea?

— După aceea?

— Da, n-ați coborît împreună pe mal?

— A venit după mine.

— Despre ce ați stat de vorbă?

— Nu-mi amintesc. De toate. Nimic special. Era un bun exercițiu pentru engleza mea.

— Cînd ați revenit pe vas ce-ați făcut?

— Nu știu. Nu-mi aduc aminte. Poate că am mers să servim cina.

— Ați stat la aceeași masă?

— Nu cred. Nu-mi amintesc.

— Ați reîntîlnit-o în cursul serii?

— O vreme am stat singur pe punte. Se întunecase deja. Dar eram singur.

— N-ați reîntîlnit-o în cursul serii?

— Cred că da. Nu știu sigur, dar cred că am stat pe o bancă la pupa și am vorbit unul cu altul. Eu voiam să fiu lăsat în pace, dar se dădea la mine.

— Nu v-a invitat la ea în cabină?

— Nu.

— Mai tîrziu, în cursul serii, ați omorît-o, nu?

— Nu, n-am făcut așa ceva.

— Chiar nu vă amintiți că ați omorît-o?

— Nu. Am omorît-o?

— Da. Eu știu că ați omorît-o.

— De ce mă chinuiți? Nu mai repetați cuvîntul acela tot timpul. N-am făcut nimic rău.

— Eu nu vreau să vă chinui.

Așa să fi fost? Martin Beck n-ar fi putut răspunde. Ceea ce însă realiza era că bărbatul din fața sa revenise în defensivă și că pe măsură ce timpul trecea, era tot mai greu să-i dea jos masca.

— Mă rog, nu-i așa de important, zise Beck.

Privirea bărbatului își pierdu brusc ascuțimea și el păru din nou speriat, nesigur.

— Nu înțelegeți, mormăi el.

— Încerc. Sînt oameni care vă stîrnesc antipatia.

— Bine, dar nu pricepeți? Oamenii pot fi dezgustători.

— Ba da, pricep. Există chiar o anumită categorie care vă repugnă. Mai întîi de toate e vorba de acele femei pe care le numiți lipsite de rușine. Nu?

Bărbatul nu spuse nimic.

— Sînteți credincios?

— Nu.

— De ce?

Ridică din umeri, oarecum mirat de întrebare.

— Obișnuiți să citiți ziare sau cărți religioase?

— Am citit Biblia.

— Credeți în ea?

— Nu, sînt prea multe lucruri în ea care nu pot fi clarificate și nici nu se poate trage o linie peste ele.

— De exemplu?

— Necurățeniile.

— Credeți deci că asemenea femei, ca Roseanna McGraw sau domnișoara Hansson, sînt necurate?

— Da. Dumneavoastră nu credeți asta? Uitați-vă la toate lucrurile dezgustătoare care se petrec în jurul nostru. La sfîrșitul lui decembrie am citit cîteva zile ziarele; erau pline de necurățenii. De ce credeți că am ajuns aici?

— Și dumneavoastră nu vreți să aveți de-a face cu asemenea oameni dezgustători.

— Nu, chiar nu.

O clipă își ținu respirația, apoi adăugă:

— Absolut nu.

— Bun, să lăsăm o parte faptul ca nu vă plac oamenii ăștia. Dar femei ca Roseanna McGraw și Sonja Hansson n-au cumva o mare putere de atracție asupra dumneavoastră? Nu vreți să le atingeți, să fiți aproape de ele, de trupurile lor?

— N-aveți dreptul să-mi spuneți mie așa ceva, să vorbiți în felul ăsta.

— ...Să le vedeți mîinile și picioarele? Să le pipăiți pielea?

— De ce vorbiți așa?

— Nu vreți să le atingeți, să le mîngîiați? Să le dezbrăcați? Să le vedeți goale?

— Nu, nu în felul ăsta.

— Nu vreți să le simțiți mîinile pe trupul dumneavoastră?

— Tăceți, strigă bărbatul și se ridică pe jumătate din scaun.

Mișcarea bruscă îl făcu să gîfîie și se scîncească în același timp. Era de vină durerea din mîna luxată.

— Ei, ei. Nu-i nimic așa de neobișnuit cu asta. Mai degrabă e ceva normal. Și eu am gîndurile astea cînd văd anumite femei, toți bărbații le au, nu-i așa?

Bărbatul se holbă la el.

— Vreți să spuneți că eu sînt anormal?

Martin Beck nu răspunse.

— Vreți să spuneți că eu sînt anormal doar fiindcă mai am puțină rușine?

Nici un răspuns.

— Am dreptul să decid asupra propriei mele vieți.

— Da, dar nu și asupra altor vieți. Ieri seară am văzut cu ochii mei cum erați gata să omorîți un om.

— Ba n-ați văzut așa ceva. N-am făcut nimic rău.

— Eu nu spun niciodată ceva cînd nu sînt sigur. Ați încercat s-o omorîți. Dacă n-am fi ajuns la timp, ați fi avut acum pe conștiință viața unui om. Ați fi fost acum un criminal, nu?

Ultimile fraze avură efectul scontat. Bărbatul mișcă o vreme din buze fără să poată rosti nimic. Apoi zise:

— A meritat-o. A fost vina ei, nu a mea, a meritat-o.

— Scuzați-mă, n-am auzit bine.

Liniște.

— Vreți să fiți bun și să repetați ce ați spus adineauri?

Privirea bovină a bărbatului se înșurubase în podea.

Martin Beck schimbă brusc tactica.

— Mă mințiți!

Bărbatul scutură din cap continuînd să tacă.

— Spuneți că nu cumpărați niciodată decît reviste de sport și de pescuit. Dar de fapt cumpărați și reviste în care pozează femei goale.

— Dar asta nu e adevărat.

— Nu uitați că eu nu mint niciodată!

Tăcere.

— Aveți peste o sută de astfel de reviste stivuite în soba de teracotă.

Reacția fu violentă.

— De unde știți asta?

— Oameni de-ai noștri tocmai vă inspectează apartamentul. Ei au găsit revistele. Au găsit și alte lucruri interesante. De exemplu o pereche de ochelari de soare care i-au aparținut, nu-i așa, Roseannei McGraw?

— Intrați fără nici un drept la mine în apartament și răscoliți peste tot. La ce folosesc toate astea?

După cîteva secunde bărbatul repetă ultima frază, adăugînd:

— ...Nu vreau să mai am de-a face cu dumneavoastră. Sînteți demn de dispreț.

— Eh, nu-i nimic interzis în a te uita la fotografii. Absolut nimic. În fond, femeile din revistele alea arată ca oricare femeie. Nici o diferență. Dacă în fotografii ar fi apărut Roseanna McGraw sau Sonja Hansson sau Siv Lindberg...

— Tăceți! strigă bărbatul. N-aveți voie să vorbiți așa, n-aveți voie să rostiți numele ăsta.

— De ce nu? Ce-ați face dacă v-aș spune că Siv Lindberg apare și ea în astfel de reviste?

— Minți, diavolule!

— Aduceți-vă aminte că eu nu mint. Ce-ați face?!

— Aș pedepsi... v-aș omorî fiindcă ați spus că...

— Pe mine nu mă puteți omorî. Ce-ați face cu femeia aceea în schimb, cum o cheamă, ah da, Siv?

— Aș pedepsi-o, aș, aș...

— Ați omorî-o?

— Da.

— De ce?

Tăcere.

— N-aveți dreptul să vorbiți așa, spuse bărbatul.

O lacrimă îi alunecă pe obrazul stîng.

— Ați distrus multe dintre fotografiile acelea ale femeilor goale, zise Martin Beck liniștit. Le-ați împuns cu cuțitul. De ce ați făcut asta?

— În casa mea... ați fost în casa mea și ați căutat, și ați spionat...

Bărbatul privi îngrijorat în jurul său.

— La ce bun toate astea, zise el. Cum să poți trăi cînd toate...

— De ce ați tăiat și ați înțepat fotografiile? întrebă deodată Martin Beck, aproape strigînd.

— Nu e treaba ta, urlă bărbatul ca un isteric. Diavolule! Porc nerușinat!

— De ce?

— Ca să pedepsesc. Și pe voi am să vă pedepsesc.

Două minute de liniște. Apoi Martin Beck spuse pe un ton absolut prietenesc:

— Dumneavoastră ați omorît-o pe femeia de pe vapor. Nu vă amintiți poate, dar eu am să vă ajut. Cabina era mică și înghesuită. Înăuntru lumina era slabă. Vaporul tocmai traversa un lac, nu-i așa?

— Borenul, spuse bărbatul.

— Și dumneavoastră erați în cabina ei și o dezbrăcați.

— Nu. Singură s-a dezbrăcat. A început să se dezbrace singură. Ca să mă molipsească cu necurățenia ei. Era dezgustător.

— Și ați pedepsit-o, spuse Martin Beck liniștit.

— Da. Am pedepsit-o. Nu înțelegeți? Trebuia pedepsită, era lipsită de rușine.

— Cum ați pedepsit-o? Ați omorît-o, nu-i așa?

— Merita să moară. Voia să mă murdărească și pe mine. Se mîndrea cu nerușinarea ei, înțelegeți? strigă el. Trebuia s-o omor. Trebuia să-i omor corpul plin de necurățenii.

— Nu v-a fost frică că cineva v-ar putea vedea prin hublou?

— Nu exista nici un hublou. Nu-mi era frică. Am știut că fac bine ce fac. A meritat-o.

— Și după ce ați omorît-o, ce ați făcut după aceea?

Bărbatul se lăsă moale în scaun bolborosind.

— Nu mă mai chinuiți. De ce trebuie să vorbiți tot timpul despre asta. Nu-mi aduc aminte ce-am făcut.

— Ați ieșit din cabină după ce ați omorît-o?

Glasul lui Martin Beck era blînd și liniștit.

— Nu. Ba da. Nu-mi amintesc.

— Fata zăcea dezbrăcată pe patul din cabină, nu? Și dumneavoastră erați cel care ați omorît-o. Ați rămas în cabină?

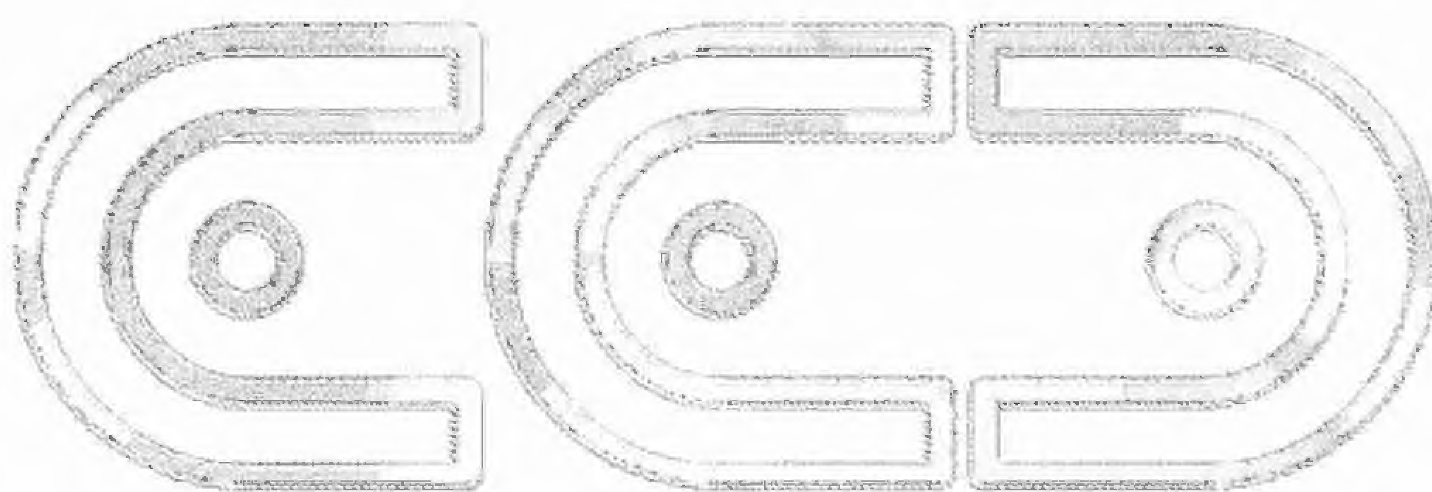
— Nu, am ieșit. Nu știu.

— Unde era situată cabina ei?

— Nu-mi aduc aminte.
— Era la puntea inferioară?
— Nu, era la capă... la capătul punții dins... la capătul dinspre pupa.
— Ce ați făcut cu ea după ce ați omorît-o?
— Nu mai puneți întrebarea asta tot timpul, scînci el ca un copil. N-a fost vina mea. Ea, numai ea a fost de vină.
— Eu știu că ați omorît-o și dumneavoastră mi-ați confirmat că ați făcut-o. Ce ați făcut cu ea după aceea? întrebă Martin Beck prietenos.
— Am aruncat-o în lac. Nu mai suportam s-o văd, urlă brusc bărbatul.
Martin Beck îl privi liniștit.
— Unde? întrebă el. Unde se găsea vasul în momentul acela?
— Nu știu, am aruncat-o și atît.
Bărbatul își pierdu orice stăpînire de sine și începu să plîngă.
— Nu mai suportam s-o văd. Nu mai suportam s-o văd, repetă el necontrolat, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji.
Martin Beck decuplă casetofonul, ridică receptorul telefonului și îi sună pe sergenții de gardă.
Atunci cînd bărbatul care o omorîse pe Roseanna McGraw ieși, sub escortă, afară din birou, Martin Beck își aprinse o țigară. Stătu așa o vreme, fumînd liniștit și privind în gol.
Ochii îl usturau. Își plimbă arătătorul și degetul mare peste pleoape de mai multe ori. Luă creionul de pe birou și scrise:
GOT HIM. CONFESSED ALMOST EMMENDIATELY IMIDIAEMED...
Puse jos creionul, mototoli hîrtia și o aruncă în coș. Se hotărî să-l sune pe Kafka după ce va dormi cîteva ore bune.
Martin Beck își puse pălăria în cap, își îmbrăcă pardesiul și ieși. Începuse să ningă pe la ora două și astfaltul era acoperit acum de un strat de treizeci de centimetri de zăpadă. Fulgii erau mari și umezi. Cădeau în vîrtejuri lungi, dese și bogate, atenuînd parcă toate sunetele din jur și creînd o atmosferă stranie. Iarna adevărată venise.
Roseanna McGraw călătorise în Europa. Într-un loc pe nume Norsholm întîlnise un bărbat care avea de gînd să meargă la Bohuslän ca să pescuiască. Nu l-ar fi întîlnit dacă vaporul ei n-ar fi avut o avarie la mașini și dacă personalul restaurantului n-ar fi mutat-o la un moment dat la o altă masă. Apoi bărbatul acela i-a luat viața. S-ar fi putut la fel de bine ca o mașină s-o lovească mortal pe Kungsgatan sau să cadă pe scări, la hotel, și să-și rupă gîtul. O femeie pe nume Sonja Hansson nu va mai reuși poate niciodată de acum înainte să doarmă liniștită și fără vise, cu mîinile strînse între genunchi așa cum făcea înainte, încă de cînd era copil. În fond, ea nu avusese nimic de-a face cu toată afacerea asta. Fără ea, ar fi stat și acum la Motala, Kristineberg și Lincoln, Nebraska fără să reușească altceva decît să scrie rapoarte despre o crimă neelucidată. Un caz de care și-ar fi adus mereu aminte, dar fără să fie mîndri de asta.
Aplecat din spate și fluierînd în surdină, Martin Beck mergea prin ninsoarea deasă spre stația de metrou. Cei care treceau pe lîngă el n-ar fi putut ghici la ce se gîndea.
Iată-l, prieteni, pe Martin Beck, fulgi mari se așază pe pălăria lui, și de asta prea puțin îi pasă, iată-l, prieteni, pe Martin Beck, cel ce merge prin ninsoare fluierînd liniștit. Zăpada scîrțiie sub picioare, iată-l, prieteni, pe Martin Beck, haideți să-l însoțim prin ninsoare, spre casă. Cu metroul, regele transportului în comun, spre Bagarmossen.
Martin Beck era în drum spre casă.

Sfîrșit

Scanare și prelucrare digitală

de

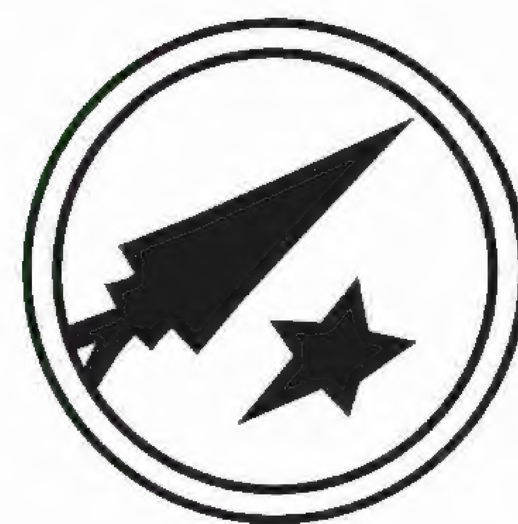
Anonim

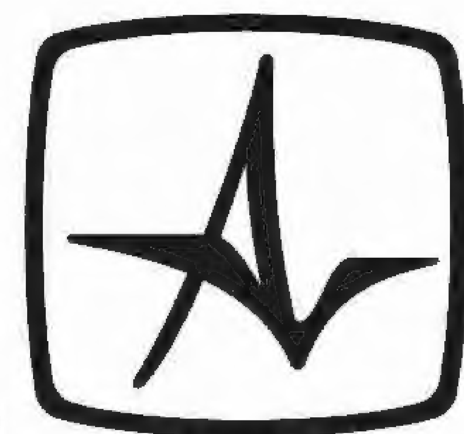
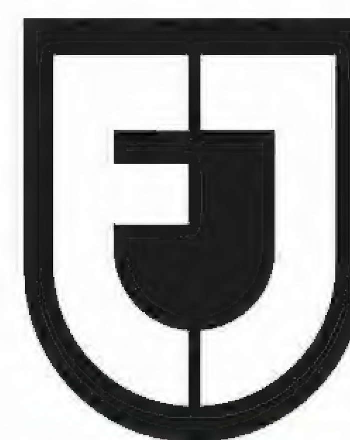

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

